

PONGRÁCZ RÓBERT

AZ ÖRÖKKÉVALÓ
EVANGÉLIUMRÓL

Pongrácz Róbert

AZ ÖRÖKKÉVALÓ EVANGÉLIUMRÓL

– *Válogatott írások* –

Pécsvárad

2014

Második, bővített kiadás

A kötetben olvasható írások
a szerző más cikkeivel együtt elérhetők
a www.szentiras.com
a www.ujkelet.ro
oldalakon, az „Örömhír” című rovatban,
és a szerző blogján:
szentirascom.blogspot.com

TARTALOM

Előszó	9
Elősző a második kiadáshoz	11

ÉLETKÉPEK JÉZUS ÉLETÉBŐL

Jézus pusztai megkísértése I.	15
Jézus pusztai megkísértése II.	20
A Jézus születése körüli események	26
A Miatyánk imádságról I.	33
A Miatyánk imádságról II.	38
A Miatyánk imádságról III.	44
A kánai menyegző	50
Az első kenyérszaporításról	56
A kánaáni asszony lányának meggyógyítása	61
Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!	65
Jézus beszélgetése Nikodémussal	72
Jézus beszélgetése a samariai asszonnyal	79
Márta házában	86
Egy megszállott ifjú meggyógyítása	92

KRISZTUS PÉLDABESZÉDEIBŐL

Példabeszéd a földbe rejtett kincsről	101
A kovászról	106
Az útfélre és a kövek közé hullott mag	112
A tövisek közé és a jó földbe hullott mag	119
A magától növekvő mag	124

A búza és a konkoly	130
„A fiamat meg fogják becsülni”	136
A kereső asszony	142
Példabeszéd a befektetett pénzről	147
A dúsgazdag és a szegény Lázár	154
Mihez hasonló az Isten országa?	160
A hamis bíró	165
A tengerbe vetett háló	171
Ki a nagyobb tékozló: a fiú vagy az apa?	177
Meghívó a nagy vacsorára	184
A kovászról	190
Az elveszett bárányról	195
Az embert kereső Isten	201
Az adós szolgáról	206
Ki hogyan intézi a dolgait?	212
Melyik fiú teljesítette az apja akaratát?	217
Mit tegyek, hogy örök életem legyen?	222
Kicsoda a hű és bölcs szolga?	228

MÁS EVANGÉLIUMI TÉMÁK

A törvény és az evangélium	237
Egy mellőzött vagy félretett krisztusi alapelv	244
A böjtről	250
Aki feltekint rá, az életben marad	254
Krisztus feltámadt, ezért van feltámadás	260
Mit mondott Jézus a feltámadásról?	266
Pünkösöd	273
Új pünkösdre várokozom	278
A Szentlélek eljövele vagy visszavonulása?	283
Mondj nemet a spiritizmusra!	289

Te kinek adod a dicsőséget?	295
„Jöjj és kövess engem!”	301
Teremtés vagy evolúció?	307
„Dicsőséget emberektől nem fogadok el”	314
„Én választottalak titeket”	321
Jónás próféta jele	328

AZ IDŐK JELEI

Vajúdik a Föld	337
Pillantás az idők jeleire	344
„Én vagyok az Úr, aki kegyelmet, ítéletet és igazságot teremték e földön”	351
Az idők jeleiről	358

MESSIÁSI PRÓFÉCIÁK

A Messiás a törvényt igazán jeleníti meg	367
Krisztus helyettes áldozati haláláról	373
„Hogy beteljesedjék...” – Mt 1,22–23	381
Miért született Jézus erre a világra?	387

FÜGGELÉK

A gyergyói hegyek között	397
A borvíztől az örök életre szökellő vízforrásig	402
Pillanatképek Gyergyószentmiklósról	407
Hogyan olvassuk a Bibliát?	412
Utószó	417
A bibliai könyvcímek rövidítése	419

Előszó

A Gyergyószentmiklóson megjelenő *Új Kelet* című polgári hetilap számára 2008 óta írok evangéliumi témában cikkeket. A rovat címe, „Evangélium, heti örömhír” jelzi, hogy az írások szentírási témakörben íródtak a szülővárosom, a gyergyói medencében élő székelyek, és minden jóakarató ember számára. Ebben a kötetben az elmúlt két év (2009–2010) cikkeiből válogattam, és ahol annak szükségét éreztem, javítottam is rajtuk.

A jelen kötet gyűjteményét elsősorban a Gyulafehérváron végzett kisszeminarista osztálytársaimnak és volt teológus évfolyamtársaimnak ajánlom szeretettel. Közülük többen katolikus papok vagy paptanárok lettek. Ezzel a gyűjteménnyel az irántuk való figyelmességemet és tiszteletemet is ki akarom fejezni, ez által is jelezve, hogy nem feledkeztem meg róluk.

Minden cikk végén feltüntettem a felhasznált irodalmat; ezek segítségével az olvasó láthatja, hogy mind a katolikus mind a protestáns Biblia-fordításokat, illetve a Szentírás eredeti szövegét is figyelembe vettem. A Szentírás könyveinek rövidítéseit pedig a katolikus Biblia-fordítások alapján jelöltem meg.

Mivel korábban római katolikus teológiát végeztem a Gyulafehérvári papneveldeben, és hittanári diplomát szereztem a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Hittanári szakán 2002 februárjában, ezért az írásaimat is többnyire az ennek megfelelő nyelvezet jellemzi.

E kötet írásai megtalálhatók az *Új Kelet* olvasható hetilap honlapján a www.ujkelet.ro weboldalon, a bal oldali kék oszlopsorban, az „Örömhír” című rovatban. Amint valaki e kötetből egy-két cikket elolvas, érzékeltetni fogja, hogy azok általában tömörebb mondanivalót tartalmaznak, emiatt nem annyira

ajánlatos naponta olvasni belőlük egyet-egyét. Sokkal többet nyerhet az olvasó, ha hetente olvas el egyet-kettőt, mert így bizonyos ismétlődő témakörök (pl. Krisztus helyettes áldozata) nem válnak elcsépeltté vagy érdektelenné. Ezáltal egy-egy téma jobban letisztulhat, elmélyülhet az olvasóban, és segítséget kaphat abban is, hogy a Szentírás belső összefüggései feltáruljanak előtte. Minden egyes cikk tanulmányozásakor keressük ki a zárójelben feltüntetett szentírási helyeket is, amihez használjunk két-háromféle Biblia-fordítást vagy a Biblia eredeti szövegét. Ezáltal az Isten igéjének összefüggései alapján ellenőrizhető mindaz, amit közölni akartam az olvasóval.

Minden legyen Isten nagyobb dicsőségére!

A szerző

Előszó a második kiadáshoz

Egy könyv szellemi értékét nem csupán a benne feldolgozott témák és azok kifejtésének a módja adhatja meg, hanem az is, hogy milyen gondolatokat ébreszt, és képes-e cselekvésre ösztönözni az olvasót. Sokat számít például az, hogy a könyv olvasása közben lehet-e találni kapcsolódási pontokat az életünk és a leírtak között. Mert ha igen, akkor ez támpont lehet az olvasónak egy továbblépéshez, gondolkodásmódja vagy élete átgondolásához, újraértékeléséhez.

E kötetnek első kiadásakor „Az evangélium az Új Keletben” címet adtam, mivel a benne lévő írások szülővárosom egyik polgári hetilapjában az *Új Keletben* jelentek meg. Ezt a hetilapot azonban csak a gyergyói medencében (Erdély, Hargita megye) ismerik. E könyvemben viszont a Biblia egyetemes és örök értékeiből merítettem, és ez szellemiségét és tartalmát illetően szélesebb olvasótáborra tarthat igényt, mint amit az első kötet címe kifejezett. Időközben az is világhosszá vált a számomra, hogy a korábbi években leírt gondolatok és bibliai összefüggések semmit sem veszítettek eredeti fényükből és értékükből.

Ezért is döntöttem úgy, hogy a bibliai témákhoz illő címmel és új kiadásban nyújtom e kötet minden sorát az olvasó elé. Arról az evangéliumról akarok szólni, amely örök (Jel 14,6; Mt 24,14), amelyet Urunk Jézus is hirdetett, amely kizárólag a Szentírás (Sola Scriptura) belső összefüggései által tárul elénk, és amely nincsen megterhelve egyetlen egyház vagy felekezet tanításával sem. Hogy ez a törekvésem mennyire sikerült, azt kérem, hogy majd az olvasó döntse el, miután e könyvet végigolvasta. Tisztelettel:

A szerző

2014. 05. 18-án, Pécsváradon

ÉLETKÉPEK JÉZUS ÉLETÉBŐL

Jézus pusztai megkísértése I.

„Akkor a Lélek elvezette Jézust a pusztába, hogy megkísértse az ördög. Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett. Odajött hozzá a kísértő, és azt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek legyenek kenyérré.« De Ő ezt válaszolta: »Írva van: 'Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely az Isten szájából származik.'«» (Mt 4,1–4; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Krisztusnak három kísértést kellett kiállnia a pusztában, és Ő mindegyik próbában győzött. Ezúttal most az első kísértésre vetünk néhány pillantást.

Jézus mintegy harmincéves volt, amikor megkeresztelkedett a Jordán folyóban. Amint az alámerítése során kiemelkedett a vízből, az Isten dicsőségének fénye ragyogta körül. A Szentlélek, mint egy galamb ereszkedett rá (vö. Mt 3,16). Az égből a sokaság hallatára az Atya szózata hallatszott: „Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm.” (Mt 3,17b) Ezt a hangot és bizonyágtételt hallotta a sátán is, aki Jézus sarkában volt gyerekkora óta, hogy valamilyen módon bűnbe vigye Őt. Eddig ez nem sikerül neki, bár Krisztus magára vette a meggyengült és bűnre hajló emberi természetünket, amelyet akkorra már négyezer éve gyengített a bűn. Krisztus azért ment a pusztába, hogy imával és böjttel készüljön fel nyilvános tanítói szolgálatára, és a megváltás titkának a bevezetésére. Teljesen az Atyára hagyatkozott, így imádkozott és böjtölt negyven napon át. Ez a negyvennapos ima és böjt a számunkra elképzelhetetlen. Ám Krisztusnak a kísértő szavára adott válaszából kitűnik, hogy Istennel együtt minden lehetséges. Ez a böjt

nem Isten-kísértés volt a számára, mert egyrészt a Szentlélek indítására vállalta, másrészt Jézus válaszából az is kiderül, hogy az ember nemcsak kenyérral él, hanem minden igével is, amely Isten ajkáról való (Mt 4,4 / Lk 4,4). Krisztus ezzel élt teljes Istennek való átadottságban és imában, amely során étvágyát és emberi természetének minden bűnre hajló készletését az Isten Lelkének az uralma alá tudta vonni.

Miért volt ez fontos, s miért volt ez az első kísértés? Azért, mert az első emberpár is ezen a ponton bukott el (vö. Ter 3,1–13), és ahol elbukott Ádám, Krisztusnak azon a ponton kellett győzni, hogy a sátán bitorolt uralma az ember és Földünk fölött ne legyen teljes és állandó. Éppen ezért az Isten Fiának, aki valóságos isteni személy, emberként, isteni hatalma igénybevétele nélkül kellett győzni a kísértés és a kísértő fölött. Ezáltal tud Krisztus a példaképünké és megváltónkká lenni, és így válik követhetővé a Mester; mert ahogyan Ő hit által győzött, nekünk is lehetőségünk van ugyanúgy, Isten Lelkének erejével győzni a bűn fölött.

A sátán megvárta azt a pillanatot, amikor az Üdvözítő teljesen kimerül a böjt és a lelki küzdelem alatt, amikor az emberi szervezet negyven nap után egy utolsót kiált az ételért, mielőtt feladná és összeomlana. A bukott angyali fejedelem ekkor lépett oda Jézushoz. Krisztusnak ez az éhsége tehát nem olyan éhség volt, mint amikor mi ebéd előtt megéhezünk, ha az késik egy-két órát, hanem ez emberi szervezetének az utolsó, nagy és hangtalan kiáltása volt az eledelért. Ahogyan az Édenben Évát nem közvetlenül, hanem egy kígyót médiumként használva szólította meg az ördög, úgy Krisztus esetében is minden bizonnyal a világosság angyalaként (vö. 2Kor 11,14) jelent meg az első kísértése során, mintha őt az Atya küldte volna. Amint azonban megszólalt, már le is leplezte romlott jellemét

és hitetlenségét, mert a megszólítása ezzel a szócskával kezdődött: „ha”. „Ha az Isten Fia vagy...” (Mt 4,3) Arra akarta rávenni Krisztust, hogy kételkedjen a keresztségekor elhangzott atyai kijelentésben, hogy Ő a szeretett Fiú, és vegye igénybe isteni teremetői hatalmát a saját érdekében, a sátán utasítására. Krisztus számára ez volt a nagy kísértés: az Ő isteni, teremetői hatalmát kezéhez venni, azzal győzni, mert ezt bármikor megtehetette volna. Krisztusnak ez olyan könnyen elérhető volt, mint ahogyan én felemelem a kezemet vagy megszólalok.

Krisztus földi élete során később is, még a kereszten is magához vehette volna ezt a hatalmat (vö. Mt 27,40), leszállhatott volna a keresztről és visszatérhetett volna a mennybe, de akkor mi végleg elveszünk. Ám ha ezt megteszi, ha kezéhez veszi isteni hatalmát, amiről önként lemondott (vö. Fil 2,5–11), akkor mit szólunk mi, az elbukott emberek? Ezt mondhatnánk: „Krisztusnak könnyű volt, mert Ő Isten Fia, de én csak egy ember vagyok.” Pedig Krisztus a bűn fölötti győzelemhez csak olyan eszközöket vett igénybe, amelyeket mi is igénybe vehetünk. Melyek voltak ezek? – Ima és böjt a Szentlélek vezetése alatt, és nem fanatikusan a saját fejünk szerint. – Az Isten igéjével való „táplálkozás” és Isten szavának az ereje a sátánnal szemben, amely hit által válik hatalommá. – Krisztus nem a saját értelmére támaszkodott – bár megtehetette volna, mert Isten Fia volt –, hanem az Írásokra, azaz a Biblia szavaira, hogy mi is ezt tegyük.

Ezek az eszközök számunkra is elérhetőek. Vegyük észre, hogy ebben a küzdelemben Krisztus saját emberi természete fölött is uralkodott és győzött (vö. Zsid 5,7–9). Ezt írja a Példabeszédek könyve: „Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál.” (Péld 3,2) Ő, aki szavával a későbbiek során kihívta a négy napos halott

Lázárt a sírból és az feltámadva kijött, megtehetette volna, hogy a saját szavaival verje vissza a kísértőt. Nem tette, hogy nekünk példát adjon a győzelemre. Egyébként az íráshellyel, amelyet idézett az első kísértésre válaszul, valójában a saját szavait idézte, amelyeket Mózesnek és Izrael népének mondott el még a pusztai vándorlás során, mielőtt emberré lett volna. Ugyanis az „Úr, a te Istened” kifejezés (vö. MTörv 8,1–6) az Ószövetségben Krisztusra is vonatkozik, mivel a bűneset óta az Atya nem érintkezik közvetlenül az emberekkel, csak a Fiú által (vö. Jn 1,18 / 1Jn 4,12). Jézus a pusztában tehát Mózes ötödik könyvéből idézett, és ezzel utasította el azt, hogy a saját érdekében a köveket kenyérré változtassa.

Ez az eset arra is ráirányítja a figyelmünket, hogy az Isten szavának való engedelmesség az isteni csodánál is fontosabb kell, hogy legyen a hívő ember számára. Amit a Szentírásban az Isten mond, az valóban kinyilatkoztatás. Igaz az, hogy nem szó szerint ihletett az ige, csupán a gondolat ihletett a Szentlélek által, de az ténylegesen és tisztán az Istentől van, hétszerezesen megtisztítva és elválasztva minden salaktól (vö. Jer 23,28–29 / Zsolt 12,7). Milyen Isten lenne az, kedves olvasó, aki arra sem lenne képes, hogy az ő beszédét hiánytalanul és számunkra értelmes módon közölje? Ha nem lenne arra képes, hogy a történelem folyamán minden viszontagság, a Biblia elleni minden támadás ellenére a Szentírás, amit a kezünkben tartunk, ne tőle legyen? Akkor nem lenne élő Isten. Ha csak rejtjelekkel és bizonytalan módon értelmezhető üzeneteket lenne képes hozzánk eljuttatni, amelyeket csak külön beavatott csoport tud értelmezni, akkor ebben az esetben ő ténylegesen élő Isten lenne? Kizárt dolog. Ha a Szentírás a kezünkben nem az Isten hiánytalan és egyértelmű beszéde, akkor már csak az emberi mérték marad, aminek a segítségével sosem lehetne el-

jutni a hitre és az üdvösségre, mert az emberi mérték változik és sosem tökéletes.

Igaz ugyan, hogy a Szentírás olvasása és gondos tanulmányozása magasabb rendű szellemi erőfeszítést kíván, de hát az ember gondolkodásra és értelme használatára lett teremtve. Arra, hogy Isten szavát megértve jó döntéseket hozzon az életében. Nem arra kapta az értelmét, hogy a szórakozásokkal és az alkohollal, droggal vagy a tévé és az internet nem értelmes módon való használatával tompítsa azt. Gondoljuk végig, hogy mikor olvastuk utoljára Mózesnek azt a könyvét, amelyikből Krisztus idézett és győzött a sátán fölött, és mindjárt látni fogjuk egyik okát annak, mi miért bukunk el annyiszor a bűneinkben.

Végül pedig Jézus a Szentírásnak nemcsak egyes szakaszait ajánlja olvasásra lelki táplálékkul, hanem annak minden igéjét, mert az Isten ajkáról való. Vízhangozzék Jézusnak ez a mondata a szívünkben egész nap: „Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.” (Mt 4,4) Jézus engedelmeskedett az igének, mert negyven napos böjtje idején Isten igéjét forgatta az elméjében, imái és lelki küzdelmei során ez volt az ő tápláléka. Így az Isten szava hatalom tudott lenni az ajkán, amitől a sátán végül is visszavonult tőle egy időre.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Jézus pusztai megkísértése II.

„Akkor magával vitte őt az ördög a szent városba, odaállította a templom ormára és azt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat! Mert írva van: 'Angyalainak parancsolt felőled: a kezükön hordoznak téged, hogy kőbe ne üssed lábadat.'« Jézus ezt mondta neki: »Az is írva van: 'Ne kísértsd az Urat, Istenedet'« Azután magával vitte őt az ördög egy igen magas hegyre. Megmutatta neki a világ összes országát és azok dicsőségét, majd azt mondta neki: »Ezeket mind neked adom, ha leborulva imádsz engem.« Jézus azt felelte neki: »Távozz, Sátán! Mert írva van: 'Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj'« Akkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok jöttek hozzá és szolgáltak neki.” (A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Miután Krisztus legyőzte az első kísértést, a sátán újabb támadással próbálkozott. A második kísértés során a sátán már nem a világosság angyalaként jelent meg Krisztusnak, mert a Megváltó már felismerte, hogy kivel van dolga. Ezért szemtől szembe állt az Üdvözítővel, mutogatva neki a hatalmát, hogy még arra is képes, hogy a jeruzsálemi templom tornácának a párkányára állítsa Őt. Gondoljuk el, hogy Krisztus ezt önként elviselte. Ő, aki a menny királya és parancsnoka, most úgy tűnik, hogy a lázadó angyalfejedelem hatalmában van. Miért? Azért, hogy értünk és helyettünk végbevigye a megváltói áldozatot és engedelmes legyen az Atyának mindhaláláig; hogy az Ő engedelmességével megszabadítsa az engedetlen sátán hatalmából azokat, akik néki engedelmeskednek (vö. Zsid 5,8). Olyan nehezen látjuk meg, hogy ezt Krisztus érttem és érted vállalta: a világ legvisszataszítóbb lényének a ha-

talmába került, miközben mint isteni személy a mindenség Ura, Istene és királya volt, de emberként úgy tűnik, hogy kiszolgáltatta magát most neki. Mennyire nehéz lehetett a büntelen és tiszta Krisztusnak elviselni fizikailag a velejéig romlott és gyilkos sátán közelségét és érintését.

A kísértés most is azzal kezdődik, hogy „ha Isten fia vagy...” (Mt 4,6) A sátán az emberi természet erőtlenségére épít a kísértése során, azt veszi célba. Eddig minden embert ezzel tudott behúzni. Ha Krisztus bizonyítja az istenségét azzal, hogy leugrik, akkor már neki engedelmeskedett, és nem az Atyának. Másrészt pedig, ha mutatott egy csodát, mutasson még nagyobb, hogy elhiggye, hogy Ő az Isten Fia, ezután pedig még nagyobb. „Ha nem akarom, úgy sem hiszem el, bármilyen csodát is teszel, mert önmagamnál nagyobb úgy sem ismerem el.” Ez a sátáni gőg logikája. Az írástudók és farizeusok is ezért nem hittek. Látták a csodákat, mégsem hittek, mert az a Messiás, aki megjelent, nem egyezett az ő elgondolásaikkal és céljaikkal. Ma is sok ember tesz így. Ha az Istentől kapott világosság vagy evangélium nem az általuk elképzelt módon és formában érkezik, elzárkóznak attól, és inkább a sötétséget választják az isteni világossággal szemben. Sajnos, ha ebben kitartanak, akkor véglegesen megpecsételik a sorsukat (vö. Mt 23,37 / Jn 5,40).

Ennél a második kísértésnél a sátán a Szentírásból idéz. Ebből is látszik, hogy mennyire ismeri a próféciákat és mindent, ami a Bibliában van. Egy kongói lelkész mesélte el nekem, aki itt Magyarországon tanult, hogy bizony vannak emberek, akik eladják önmagukat és az üdvösségüket a sátánnak, és pillanatok alatt hatalmas Biblia-ismeretre tesznek szert, amellyel tömegeket tudnak befolyásolni a saját népszerűségük és meggazdagodásuk érdekében. Érdemes azonban megfigyelni, hogy a kísértő

mit és hogyan idéz a Szentírásból. A kísértő a 91. Zsoltár 11–12. versét idézi Jézusnak, mert pontosan tudja, hogy ez a Messiásra vonatkozik, azonban ezt pontatlanul, a szöveggörnyezet figyelmen kívül hagyva teszi. Ugyanis az idézetből hiányzik két szó: „Angyalainak parancsolt felőled, hogy őrizzenek téged »minden utadban...«” Ez az utolsó két szó hiányzik az ördög idézetéből. Vajon miért? Nyilvánvalóan azért, mert a Messiás és minden ember isteni védelem alatt áll addig, amíg minden útjában az Istennek engedelmessé válik. Olyan utakról van szó, amelyek Isten követelménye szerinti utak. Amint valaki erről letérve bűnt cselekszik, azonnal teret és hatalmat ad az életben az ősellenségnek. A kísértő úgy tünteti fel az Isten ígéreteit, hogy abból a törvényszegés oldalát elhallgatja. Azt sugallva ezzel, hogy Isten akkor is megoltalmaz téged mindenkor és mindenben, ha te az Ő parancsolatait figyelmen kívül hagyva a saját fejed után mész. Krisztust úgy próbálta meg csapdába csalni, hogy elhallgatta előtte a legfontosabbat. Azt, hogy létezik ugyan ez a védelem, de Istennek való engedelmség nélkül viszont már nem.

Ha tovább olvassuk a zsoltárt, érdekes következtetésre juthatunk: „Oroszlánon és áspiskígyón jársz, megtaposod az oroszlánkölyköt és a sárkányt.” (Zsolt 91,13) Péter apostol szerint „az ördög, mint ordító oroszlán szertejár, keresvén, kit nyeljen el” (1Pt 5,8). A kígyó és a sárkány jelképe minden egyes esetben a Biblia első könyvétől az utolsóig a sátánra vonatkozik (Ter 3,1 / Jel 12,7–9). A kísértő tudta tehát, hogy a Messiás őt eltaposni jött. Ezzel tisztában volt az ősevangélium óta, amelyet ő ítéletként kapott Ádám és Éva füle hallatára, s amelynek idevonatkozó része így hangzik: „ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig sarkába marsz.” (Ter 3,15) Azt vi-

szont nem volt képes önző lényével megérteni, hogy ez Krisztus önfeláldozása és önkéntes áldozata nyomán fog megtörténni. Ebből az idézetből a héber Bibliában az „az” határozott névelő („az neked fejedre tapos”), hímnemben áll, tehát egyértelműen Jézusra, a megígért Messiásra vonatkozik. Krisztus az, aki élete feláldozása árán – miközben a kígyó a sarkába mar – a sátán fejére tapos. Tehát élete feláldozása árán győzi le a „világ fejedelmét” (vö. Jn 14,30), aki a megváltási terv célba jutása végén – démonaival együtt – véglegesen meg fog semmisülni (vö. Iz 14,12–19 / Ez 28,16–19 / Jel 20,7–10).

A második kísértés fullánkja még abban is állt, hogy Krisztust a hit helyett elbizakodottságra készítse. Azt sugallta: nagyon helyes, hogy az Istenre bízta magát, hát akkor tegye ezt egy kicsit elbizakodva. A hit Isten ajándéka, az elbizakodottság viszont a sátán hamisítványa. Aki enged annak, hogy szükségtelenül kitegye magát a kísértéseknek, az elbizakodottságában a világ fejedelmének a területére lépett. Krisztus a második kísértést azzal verte vissza, hogy ismét idézett Mózes ötödik könyvéből, ugyanabból a könyvből, amelyikből az előző kísértése során már megszólaltatta az igét, s amely segítségével győzött az ördög fölött. Ezzel is megmutatva neki, hogy az elbizakodottságra való készítése istenkísértés volt. Ezért mondta Jézus a sátánnak: „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.” (Mt 4,7 / MTörv 6,16)

A harmadik kísértés talán a legerősebb: Az ördög felvitte Krisztust egy magas hegyre és panorámaszerűen elvonultatta szemei előtt a világ országait, gyönyörű épületeit és a természet minden szépségét, elrejtve az Üdvözítő elől a bűn okozta borzalmakat. Ezúttal nyílt kártyákkal játszik. Ő akar lenni a világ Istene (vö. 2Kor 4,4), mindezt Krisztusnak adja, ha a Megváltó leborul és imádja őt. Krisztusnak ez amiatt lehetett nagy

kísértés, mert úgy kínálta fel neki az ellenség az emberiség megváltását, hogy közben szakadjon el az Atyától való egységétől és engedelmességétől. Megvalósíthatná minden jó elképzelését az emberiség javára úgy, hogy közben a sátánt szolgálja.

Ennél a pontnál érdemes megjegyezni, hogy Lukács evangéliumában ez a kiegészítés áll a sátán szavait illetően: „Néked adom mindezt a hatalmat és ezeknek dicsőségét; mert nékem adatott, és annak adom, akinek akarom; azért ha te engem imádsz, minden a tiéd lesz.” (Lk 4,6–7) Ekkora pimaszságot el sem lehet képzelni, mégis létezik. Egyrészt jogilag soha sem kapott a sátán hatalmat a Földünk fölött, csupán bitorolja azt, amióta az ember elbukott az első bűnesetkor, másrészt kimutatja valódi jellemtelenségét és eltorzult személyiségének vonásait akkor, amikor ő a bukott teremtmény a Teremtő helyére akar állni.

Ehhez hasonlóan jár el minden ember, amikor nem a Szentírás által megismerhető valódi, élő Istent imádja, hanem egy róla kialakított képet vagy fogalmat. Illetve, amikor a világ csábításainak engedve megalkuszik Isten szavával és az Ő törvényével, a tízparancsolattal, amikor a megélhetésére vagy más szempontokra hivatkozva inkább akar engedelmeskedni, tetszeni az embereknek, mint az Istennek. Pedig a főtanács elé idézett apostolok nyíltan megmondták a főpapnak és az írástudóknak: „Inkább kell engedelmeskednünk az Istennek, mint az embereknek.” (ApCsel 5,29) Ez a bibliai alapelv ma is áll.

Aki az Isten szavának akar engedelmeskedni, még ha emiatt hátrányban vagy megvetésben is lesz része, az biztosan számíthat Isten védelmére; s ha vértanúságot is kell szenvednie, Krisztus feltámasztja őt az igazak feltámadásakor, és magával viszi az isteni dicsőségébe (1Tessz 4,16–17; 5,24). Aki Isten szavának engedelmeskedik, annak nem eshet semmi bántódása,

mint ahogyan a sátán sem taszíhatta le Krisztust a templom vagy a hegy ormáról. Jézus szerint még a hajunk szálai is számon vannak tartva, és egyetlen verebecske sem esik le a fáról Atyánk tudta nélkül. Aki Istenbe vetett hittel és imával ellenáll a kísértőnek és a saját bűnös kívánságainak, az előbb-utóbb győzni fog: „Engedelmeskedjete azért az Istennek, álljatok elene az ördögnek, és elfut tőletek. Közeledjete Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok.” (Jak 4,7–8a)

Kedves olvasó! Szívemből kívánom, hogy én és Te is tanuljunk meg Krisztussal győzni a bűn fölött úgy, ahogyan Krisztus is győzött, s erre nekünk példát adott. A győztesnek Krisztus ezt ígéri: „Aki győz, örökségül nyer mindent; és annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem.” (Jel 21,7)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A Jézus születése körüli események

„Mert gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, az uralom az ő vállán lesz, és így fogják hívni nevét: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örökkévalóság Atyja, Béke Fejedelme. Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége Dávid trónján és királysága fölött, hogy megszilárdítsa és megerősítse azt joggal és igazsággal, mostantól fogva mindörökké. A Seregek Urának féltő szeretete műveli ezt.” (Iz 9,5–6, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

A Fiúisten megtestesülése előtt hétszáz évvel írta ezt Izaiás próféta a világunkba érkező Messiás személyéről. Ez a jövendölés nyilvánvalóan nem csupán arról tudósít, hogy a Messiás (Krisztus = Szentlélektől fölkent) isteni személy lesz, nemcsak ember, hanem arról is, hogy amikor az Ő uralma elérkezik, azt jog és igazság fogja jellemezni, s az örökké fog tartani. Mindezt az Isten féltő szeretete viszi végbe a megváltott emberek javára. A probléma a zsidók számára abból adódott, hogy ők a Messiás fellépésétől mindjárt az elején Izrael királyságának a helyreállítását várták. A szent szövegek alapján nem tudták különválasztani időben Jézus első és második eljövételét. Nem értették meg, hogy Krisztus az első eljövetelekor a szenvedés, a megaláztatás és a helyettes áldozati halál útján fog megdicsőülni. Erről szól Izaiás (héberül Jesaja) próféta az 53. fejezetben. Még Keresztelő János is elbizonytalanodott a börtönben, hogy vajon Jézus-e a megígért Messiás, mert nem úgy tűnt, mint ha kezéhez akarná venni a hatalmat. Jézus erre válaszul megüzentte neki, hogy „a vakok látnak, a sánták járnak, a leprások megtisztulnak...” (vö. Mt 11,3–5), és János boldog lesz, ha nem botránkozik meg Őbenne. Ha egy zsidó rabbit megkérdezel ar-

ról, hogy eljött-e a Messiás, ilyen választ várhatsz tőle: „Ha azt látod, hogy a világban minden ugyanúgy van, mint ahogyan eddig volt, akkor a Messiás még nem jött el.”

Ezt jelenti az, amikor az ószövetségi iratokat nem a Szentlélek segítségével olvassa és kutatja valaki. A Jézus korabeli rabbinikus írásmagyarázat emberi bölcselkedésekkel fedte el az Isten szavának kristálytisza üzenetét. Ezért nem is érthették meg helyesen azt, hogy a fent idézett prófétai szöveg Jézus első és második eljövételét egybefoglalva szól Krisztus személyéről és uralmáról.

A zsidók már több száz éve várták a Messiást, amikor napkeletről bölcsek érkeztek Heródes udvarába, Jeruzsálemben ezzel a kérdéssel: „Hol van a zsidók királya, aki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten...” (Mt 2,2) Nyilvánvalóan a „zsidók királya” kifejezésen Messiás-királyt értettek, ez a szövegösszefüggésből kiderül. Károli fordítása szépen adja vissza azt a felindultságot és mély izgalmat, ami úrrá lett Heródes udvarán a bölcsek érkezésekor. Ezt olvassuk: „Heródes király pedig ezt hallván, megháborodott, és vele együtt egész Jeruzsálem.” (Mt 2,3) Ez azt jelenti, hogy igencsak hitelt adtak a bölcsek szavainak és annak a ténynek, hogy ezerkétszáz kilométert utaztak Babilontól Jeruzsálemig, ami abban az időben tevével napi 25–30 kilométert megtéve 48–50 napig tartott a Babilon, Mari, Tadmor, Damaszkusz, Jeruzsálem útvonalon. Azért állítom, hogy Babilonból és nem Perzsiából vagy máshonnan jöttek ezek a bölcsek, mert Babilonban akkor még állt az 51 m magas zikkurat (lépcsős piramis), amelynek tetején többek között a csillagok és bolygók járását figyelték és katalogizálták. Ezek segítségével számolták ki az új évet és a valási ünnepeiket. Mindezekről az ásatásokból előkerült ékírásos agyagtáblák tanúskodnak.

További nyomós érv a babiloni bölcsek létezése mellett az, hogy a zsidók, akiket még Nabukodonozor hurcoltatott el, ott voltak hetven évig fogságban, és a kúroszi hazatérési rendeletet követően sem tért mindenki haza később sem a Szentföldre. Tehát a zsidók egy része (tíz törzs veszett el a népek tengereiben) és szent irataik ott maradtak Babilóniában. Arról pedig Dániel könyve tudósít, hogy Dániel személyén keresztül három uralkodóra is közvetlen hatással volt maga Dániel próféta, s rajta keresztül a Teremtő egy igaz Isten.

Említésre méltó még az, hogy Mezopotámiából származott és az izraeli honfoglalás idején élt egy nem zsidó származású Bálám nevű próféta, aki az Isten igaz prófétájából a „pézn szerelme” miatt Isten hűtlen prófétája lett. Tőle származott a következő Messiási prófécia: „Látom őt, de nem most, nézem őt, de nem közel. Csillag származik Jákobból, és királyi pálca támad Izraelből...” (Vö. Szám 24,17) Ezt a jövődölést ismerhették a bölcsek. És amikor az a különleges égi jel megjelent az égen, ami minden bizonnyal hónapokig tartott (különben nem lehetett volna követni az úton), a bölcsek (görögül „magoi” = bölcsek, csillagászok és nem királyok) a prófécijára alapozva felismerték, hogy a teremtő Isten a természet jelei által is el tudja mondani azt, amit a Szentírás szavai kijelentenek, hogy a Messiás ténylegesen megszületett. Mivel angyalok jelentek meg Jézus születésekor, a betlehemi csillag nyugodtan lehetett távoli angyali sereg is, amelyet a bölcsek csillagként vagy bolygók együttállásaként észleltek. Az angyalok is fénylenek Isten dicsőségétől (vö. Lk 2,9). Ez annál is inkább figyelemreméltó, mert nehezen lehet elképzelni egy olyan csillagot, amelyik éppen a születési barlang fölött állt volna meg.

A bölcseknek egyébként komoly csillagászati és Biblia-ismerettel kellett rendelkezniük ahhoz, hogy rászánják magu-

kat erre a hosszú útra, s bizonyosak legyenek abban, hogy a Messiás-király már megszületett. Ez abból is látszik, ahogyan a kérdésüket feltették Heródesnek: „Hol, van a zsidók királya, aki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jöttünk, hogy tisztességet tegyünk néki.” (Mt 2,3) A bölcsek biztosra mentek, és nem puhatolózni arról, „nem mostanában kell-e megszületni a Messiásnak?” Heródes komolyan vette a bölcsek érkezését és azokat a tényeket, amelyeket azok előadtak, mert azonnal hívatta a főpapokat és az írástudókat, hogy mondják meg, hol kell a Messiásnak megszületni. Az írástudók ekkor pontosan idézték Mikeás jövendölését: „De te, Efratának Betleheme, bár kicsiny vagy Júda ezrei között: belőled származik nékem, aki uralkodó az Izraelen, akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mik 5,2) A bölcsek ekkor Betlehembe (jelentése: „kenyér háza”) mentek követve a csillagot, amely megállt a barlang fölött, ahol a Megváltó megszületett.

Milyen döbbenetes! Az írástudók tudják, hogy hol kell a Messiásnak megszületni, ennek ellenére senki nem megy el közülük, hogy utána nézzen ennek a nagy eseménynek. A szívükben már ekkor felfuvalkodottak voltak amiatt, hogy a pogány bölcsek jártasabbak lennének a Messiás dolgában, mint ők, és tulajdonképpen már ekkor elutasították önmagukban Jézust. Ez a megkeményedésük egyre erőteljesebb lett, ahogyan a felnőtt Jézus elkezdte nyilvános működését. Ez az üdvösség szempontjából veszélyes állapot, amikor valaki pontosan tudja, mi van a Szentírásban, és azt, hogy mi az Isten akarata, de ő ennek ellenére bármely megfontolás alapján mégis másként cselekszik, vagy éppen nem azt teszi, amit kellene. Az is lehet, hogy az írástudók az életüket vagy a pozíciójukat féltették, mert jogosan tarthattak Heródestól, ám ez nem lehet mentség:

bármilyen emberi hatalomtól tartani, annak engedni az Isten szavával és tekintélyével szemben, ez egyszerűen megalkuvás. Ezért mondta később Jézus, hogy „Áldalak téged Atyám..., mert ezt elrejtetted a bölcsek és okosak elől, és kinyilvánítottad a kicsinyeknek” (vö. Lk 10,21). A Hegyi beszédben pedig így szólt: „boldogok vagytok ti szegények, mert tiétek az Isten országa.” (Lk 6,20)

Igen, a tanult írástudók és farizeusok a Biblia-ismeretükkel nem jutottak el a Megváltó jászlához, a tanulatlan és egyszerű pásztoroknak pedig az Isten angyalai mondták el az örömhírt. A szegény pásztorok elmentek a kis Jézushoz, a gazdag Heródes csak a katonáit küldte utána, hogy végezzenek vele. A babiloni bölcsek ezerkétszáz kilométert tettek meg, hogy az újszülött királynak hódoljanak, a főpapoknak és az írástudóknak csak nyolc kilométert kellett volna menniük, de ezt sem tették meg.

Milyen csodálatos dolog az, hogy a pásztorokat angyalok vezették, a bölcseket az ószövetségi szentírás kijelentései mellett a betlehemi csillag, hazafelé pedig álomban kaptak intést az Istentől, hogy más úton térjenek vissza hazájukba. József, Mária jegyese korábban álomban kapott figyelmeztetést, hogy Máriát magához vegye, mert a benne fogant élet a Szentlélektől van, majd szintén álomban szólt az angyal hozzá, hogy meneküljenek Egyiptomba, és ő minden esetben engedelmeskedett (vö. Mt 1,20.24; 2,13.19–22). Ezzel szemben Heródes egész hadseregével, vagyonával és hatalmával tehetetlen.

A farizeusok és főpapok, bár ismerik a próféciaikat, a saját bölcsességüket és magyarázataikat azok fölé helyezik, emiatt a nekik juttatott isteni világosság a Szentírásból nem világíthatja meg tetteiket, így a sötétségben botorkálnak. Ilyen módon fog világosságot kapni Istentől az utolsó időben minden őszintén Istent kereső és szerető ember. Senki sem fog elveszni

azért, mert nincsenek alapos Biblia-ismeretei, mert erőtlennek érzi magát. Mindaz, aki állhatatosan és kitartóan az Úr nevét hívja segítségül, s mindvégig kitart az imában és a szeretetben, az üdvözülni fog. Jézus nem azért adta az életét a kereszten, hogy bárki is elveszen, aki bűneit megvallva hozzátér. Viszont elveszhetnek emberek, akik a tudásuktól felfuvalkodva csupán abban, esetleg a tapasztalataikban bíznak. Veszélyben vannak a „kis Heródesek”, akik uralmától görnyedezik a család, a város vagy az ország valamennyi polgára. Veszélyben vannak azok, akik ismerik az isteni kinyilatkoztatást és mégsem a szerint élnek. Nem az a baj, ha valaki nem tud Isten parancsolatai szerint élni, mert emberi erővel nem is lehet a tízparancsolatot megtartani (gondoljunk a tizedik parancsra: „Ne kívánd...!”; Kiv 20,17), hanem az a gond, ha valaki elhiteti magával vagy környezetével, hogy ő a szerint él! Az Isten parancsolatait Jézus hitével lehet csak megtartani, azzal a hittel és bizalommal, amivel Jézus hagyatkozott az Atyára itt, e földi élete során (vö. Jel 14,12). Ilyenkor a Szentlélek már belülről vezérel a hívó embert az igazság és a szeretet útján. A keresztyén életnek ez a titka. Ezt jelenti az, amit Jézus mondott: „Jöjj és kövess engem!” Ha Jézus itt, földi életében az isteni hatalmával vitte volna végbe a csodáit és nem a Szentlélek által, az Atyára hagyatkozva és benne bízva, akkor hogyan követhetnénk Őt?

Végezetül érdemes megfontolni azt, hogy a Szentírás sehol sem adja meg Jézus születésének az időpontját, nyilvános működésének a kezdetét viszont igen (vö. Dn 9,25). Ezzel arra akar tanítani a jó Isten, hogy ne a kised Jézusra függesszük a tekintetünket, hanem a feltámadt és az értünk közbenjáró főpapra, Jézus Krisztusra, aki a föltámadásától kezdve ismét magához vette az isteni hatalmát, aki által kiváltságunk mindenkor imáinkban az Atya színe elé járulni (vö. Zsid 4,15–16).

Az egyszülött Fiú, Jézus értünk, bűnösökért „elszülött” lett, hogy mi Isten gyermekei legyünk, és az Ő családjához tartozhassunk. Jézus családjához pedig azok tartoznak, akik hallják az Isten beszédét és megcselekszik azt (vö. Lk 8,21)!

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, szerk. Varga Zsigmond J., Kálvin János Kiadó, Bp., 1996.

A Miatyánk imádságról I.

Keresztény hitünk annyit ér, amennyire meglátszik rajtunk, hogy Krisztushoz tartozunk. Ennek a jele nem a vallásosságunkon mérhető le, hanem bármely embertársunkhoz való viszonyulásunkban. Krisztus úgy élt, úgy tanított, úgy imádkozott, hogy a nyilvános bűnösöktől a kis gyerekekig mindenki szeretett a közelében tartózkodni. Jézus úgy imádkozott, hogy a tanítványai arra vágyakoztak, őket is tanítsa meg ilyen módon az Istennel kapcsolatba kerülni és maradni (vö. Lk 11,1).

Amikor Jézus elmondta az evangéliumokból ismert Miatyánk imádságot, akkor azt elsősorban mintaimának szánta. Arra tanított, hogy az Istent úgy szólítsuk meg, ahogyan Ő is nevezte: Atya, Atyánk, Miatyánk. Krisztus nem Jehovának, nem is Jahvénak, nem is a zsidók, a románok vagy a magyarok istenének szólította a teremtő Istent, hanem egy meghitt kapcsolatból fakadó „szent és igazságos Atyám”-nak (vö. Jn 17,11.25). Krisztus a megváltás által minden benne és az Atyában hívő embert az Ő természetfölötti családjába akar bevonni a Szentlélek által. „Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fivérem, nővérem és anyám” – mondta Jézus (Mt 12,50). Az Üdvözítő világossá tette, hogy „senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és akinek a Fiú akarja megjelenteni” (vö. Mt 11,27). A tékozló fiúról szóló példabeszédében megismerhetjük az Atya szeretetteljes jellemét, aki nemcsak a tékozló fiát várja és fogadja vissza feltétel nélkül, de a nagyobbik, megkeményedett szívű fiához is könyörög, menjen be ő is az atyai házba. Istent Jézus jelleméből és tanításából olyannak ismerhetjük meg mint szerető Atyát. Ebből azonban egy gyergyói székely annyit fog

észlelni, amennyire megismeri az evangéliumot, amely egy-egy konkrét hívő ember életében és magatartásában mutatkozik meg. A többi csak elmélet marad számára, amelyet sehol sem lát megvalósulni. Ez aztán kifogás lehet bárkinek arra, hogy továbbra is a bűneiben éljen. Ezért írtam korábban is, hogy a társadalom erkölcsi állapotáért mindenkor a hívő keresztények a leginkább felelősek. Felelősek, mert ha a Krisztustól kapott világosságuk kialszik, a világban a sötétség még nagyobb lesz.

„Miatyánk, aki a mennyekben vagy.” (Vö. Mt 6,9a) A mennyek megjelölés Isten konkrét lakóhelyét jelenti. A 103. zsoltár így ír erről: „Az Örökkévaló a mennyekbe helyezte az ő székét, és az ő uralkodása mindenre kihat.” (Zsolt 103,19) Az ember érzékei által közvetlenül hozzá nem férhető helyről, és nem egy elvont valóságról van szó. Jézus azt mondta, hogy „az én Atyám házában sok lakóhely van” (Jn 14,2). Az „Atya háza” ebben az esetben Isten lakóhelyét, az Ő országát jelenti. A mennyeknek országa és az Isten országa (királysága, uralma) azonos fogalmak. Az Isten országa a hit által már itt elkezdődik bennünk és közöttünk, és a szeretet főparancsának a követezése nyomán teljeseedik ki. Krisztus azt ígérte tanítványainak, hogy amikor visszatér az ég felhőin, akkor magával viszi őket is oda, ahol Ő van (vö. Jn 14,3).

Ezekből a szentírási szövegekből arra következtethetünk, hogy a menny egy konkrét, valóságos hely, ahonnan várjuk a mi Üdvözítőnknek, Urunk Jézusunknak a visszaérkezését, és ahol az imáink meghallgatásra találnak Krisztus által. Például Dániel próféta a Kr. e. VI. században imádkozott, és az imádsága kezdetén Isten trónjánál egy szózat támadt, s még be sem fejezte az imáját, amikor Gábiel angyal már ott állt mellette, hogy Isten akaratát a próféta tudomására hozza (vö. Dán 9,21). Ebből az is látszik, hogy az angyalok hatalmas erejű lények

és óriási sebességgel közlekednek a világmindenségben, Isten rendelkezését teljesítve az emberek szolgálatában (vö. Zsolt 103,20). Az angyalok csak akkor válnak láthatóvá valaki számára, ha erre Isten megnyitja az ember szemét. Jézus arra tanított, hogy az Atyához ne az angyalok vagy más mennyei lények közbenjárását kérve közeledjünk, hanem közvetlenül járuljunk az Isten színe elé Jézus nevében (vö. Jn 14,13–17), melyre a jogalapot Jézus helyettes áldozata teremtette meg mindazok számára, aki a bűneiket megvallva Istenhez térnek.

„Szenteltessék meg a te neved.” (Vö. Mt 6,9b) Jézus azt mondta: „azáltal dicsőül meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt hoztok.” Ezek a Lélek gyümölcsei, amelyek az Isten Lelkének bennünk lakozása által jelennek meg a keresztény ember jellemében (vö. Gal 5,22). A hívő ember megtagadva saját bűnre hajló természetének a késztetéseit, nem hiteles vágyait, Istenben bízó életet él, az Ő erejét igényli minden pillanatban. Ebben a mindennapos küzdelemben meghal benne a régi ember és megerősödik benne hit által a krisztusi ember. A Szentlélek gyümölcseinek a megléte által maga az Isten Fia plántálja át saját jellemének szép és arányos vonásait a vele együtt élő ember jellemébe, így válik az alkalmassá a menny számára. A jogalapot erre Krisztus által ingyen és kegyelemből kapta meg az ember, hogy Isten országának polgára legyen. A hívő erre az ingyenes szeretetre válaszul hálából és szeretetből alkalmassá is akar válni arra, amire már jogot kapott, és ez a tetteiben jut kifejezésre (vö. Mt 25,34–40). Ebben a folyamatban szentelődik meg az Atya neve az egyes hívők életében és a hívők közösségében, ami az egyház.

Krisztus Urunk akkor jön el majd ismét, amikor már látja hívő népe életében azt, hogy azok szeretetük és jellemük által visszatükrözik az Ő jellemvonásait. Ez azért szükséges, mert

az utolsó nemzedék igazzá vált hívői halál megízlelése nélkül jutnak Krisztussal a mennybe halandó testük elváltozása révén (1Tessz 4,15–17). Ezt azért is hangsúlyozom, hogy a Szentírás alapján világosan lássuk: az egész emberiség, a világ nem fog együtt haladni Isten hívő népével ebben a megszentelődési folyamatban. Krisztus csak a tanítványainak, és nem a világnak ígérte meg a Szentlelket (vö. Jn 17,9.11.15 / Jn 14,17). Az olló két szára mind jobban kettényílik. Akik Jézushoz tartoznak, azoknak a jellemükben egyre inkább Jézushoz kell hasonlónak válniuk, míg a világ továbbra is a gonoszságban fetreng, és mind több gonoszságot halmoz fel az ítélet napjára. Tehát a világ nem fog elérkezni Krisztushoz egy fejlődés útján olyan formában, hogy minden ember megtisztul majd. Mind a Szentírás, mind a szaporodó természeti katasztrófák (vö. Lk 21,25–27), mind a társadalmi feszültségek és törvényszegések (vö. 1Jn 3,4) felhalmozódása azt jelzi, hogy a világunk a szét-esés állapota felé tart (vö. Jak 1,15b / Lk 21,33 / Mk 13,19–20).

Ebben a helyzetben Isten különleges kegyelemmel munkálkodik azok megmentéséért, akik bíznak benne, és az Ő szavai szerint akarnak élni. Isten angyalai azokat fogják segíteni, akik Isten akaratát keresik (vö. Dán 10,1–21; 6,22), és eltávoznak azoktól, akik megkeményedtek a bűnben (vö. 1Sám 16,14–15 / 1Kron 10,13–14). Ezért a világban a gonoszság, a korrupció, az erkölcstelenség mind nagyobb lesz, mint Noé napjaiban volt az özönvíz előtt Jézus szavai szerint (vö. Mt 24,37–39 / Ter 6,5.11). A hívőknek pedig úgy kell világítaniuk az életükkel ebben az erkölcsileg elsötétülő világban, mint a csillagoknak a világmindenségben (vö. Fil 2,15). Általuk is megszentelődik így az Atya neve, ami már önmagában is szent; mennyi-vel inkább, amikor végbe tudja vinni Isten azt, hogy a bűnös

és a kárhozat felé tartó ember az Ő kegyelméből, Jézus áldozata árán megtisztul, megszabadul és az élete folyamán megszentelődik. Minden embernek el kell döntenie, hogy úszik-e az árral, ahogy a többség, vagy keresi az Isten akaratát az életében, és véglegesen meg akar válni a bűneitől Isten kegyelméből és ereje által.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 1997. / Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006. / Biblia, Kecskeméthy István ford., Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009.

A Miatyánk imádságról II.

A mikor az Istent Atyánknak szólítjuk az imádságban, aki-
nek a lakóhelye a Szentírás szerint a jelenlegi érzékeink
által hozzá nem férhető konkrét és valóságos helyen van, az
ember az istenfiúi méltóságát kapja vissza, valódi önazonosság-
ra jut: Isten képe és hasonlatossága mind láthatóbbá válik a jel-
lemében (vö. Ter 1,26–26). Hogyan lehetséges ez? A szemlélés
törvénye által, mert „amit szemlélünk, olyanná változunk el”.
Hogyha az Istent Atyánknak ismerjük fel, akkor bizalommal
fordulunk feléje, ez a kapcsolat pedig a legnemesebb érzésein-
ket és tulajdonságainkat építi bennünk a Szentlélek által.

A Miatyánk második kérése: „Jöjjön el a te országod.” (Vö.
Mt 6,10a) Az eredeti görög szövegben az ország kifejezés he-
lyett a „baszileia” = „királyság, uralom” kifejezés áll, tehát nem
egy ország területét jelenti, hanem Isten szeretetteljes uralmát.
Sajnos azonban a legtöbb emberi kifejezésünk már megterhe-
lődött negatív tartalmakkal, ezért mielőtt az Isten valóságá-
ról szólhatnánk, ezeket a szavakat meg kell tisztítani a rárakó-
dott előítéletektől. Pl. a „királyság” államforma mindenkiben
az önkényuralmat idézi fel a történelem lapjairól, Isten részéről
azonban ez nem más, mint az Ő szeretetének odaajándékozása
olyan értelmes lényeknek, akik ezt szabadon, örömmel és sze-
retettel viszonzozzák neki és egymásnak a világmindenségben.
Amikor azt kérjük, hogy „jöjjön el a te országod”, akkor min-
den esetben Isten szeretetteljes és igazságos uralmára kell gon-
dolnunk, ahol Isten Úrként is a legnagyobb „szolga”, mert Ő ad
mindenkinek életet és mindent.

Miért kérjük azt, hogy „jöjjön el az Atyának az uralma erre
a Földre”? Értelemszerűen azért, mert a bűnbeesés óta, így je-

lenleg sem Isten szeretetének az uralma érvényesül a Földünkön, hanem az ember választásának negatív következményei. Jézus szerint ennek a világnak a láthatatlan fejedelme a sátán (vö. Jn 14,30), de Krisztus megváltói helyettes áldozata által minden jogot és hatalmat megkapott arra, hogy az elbukott emberiségből a hívők maradékát kiszabadítsa a halál és a sátán fogságából (vö. Dán 7,13–14). Mivel Isten tiszteletben tartja az ember szabad választási képességét és döntéseit, a Krisztus által megszerzett Isten országa akkor lesz az Isten népéé, ha az igényli, kéri és hittel vágyakozik utána. Isten csak szabad, örömteli, és szeretetből fakadó szolgálatot fogad el. Nála nincsen kényszer, a manipulálásnak az árnyékát sem ismeri (vö. 2Kor 3,17). Krisztus erkölcsi győzelme a gonoszság erői fölött elegendő bizonyíték az embernek arra, hogy az Istent tudja választani a saját önzése helyett. Krisztusnak a gazdag ifjúhoz intézett szavai visszhangozzanak bennünk: „Senki sem jó, csak egyedül az Isten!” (Mt 19,17) Ez az ember és a teremett világ iránti isteni jóság az a hatalom, amelynek ha nem állunk ellen, mind hasonlóbba formál minket Krisztushoz.

Az egyik legelterjedtebb téves elképzelés a keresztyények között az a nézet, hogy Isten országa beépülhet a világ hatalmi struktúrájába még Krisztus második eljövetele előtt. Pedig az Egyház nem Isten országa a Földön. Azt viszont mondta Jézus, hogy az Isten országa a hívők közötti szeretetben és a hívők szívében már a Szentlélek által elkezdődött (vö. Lk 17,21). Ez azonban nem ennek a világnak a hatalmi valósága, amelyet jogi szerződésekkel és tanácskozásokkal érvényesíteni lehetne. A kovásznak belülről kell átjárnia a tésztát, és ha a kovász rossz, akkor az egész tésztát megposhasztja. Jézus ezt mondta: „Az én országom nem ebből a világból való.” (Vö. Jn 18,36) Isten országa, uralma Krisztus második visszajövetelével fog

eljönni azok számára, akik várva várják az Ő megjelenését. Péter apostol azt írja, hogy „mi új eget és új Földet várunk az ő ígérete szerint, amelyekben igazság lakozik.” (2Pt 3,13) Ez csak akkor valósulhat meg, amikor a jelenlegi „ég és Föld” már elmúlt (vö. 2Pt 3,10–13 / Jel 21,1.5), ám mindez a minden korban élt és már elhunyt hívők, valamint a Krisztus eljövételét megérő hívek számára lesz majd valósággá.

Krisztus a világba, minden nemzethez és néphez küldi a tanítványait azért, hogy hirdessék az evangéliumot, tegyenek tanítvánnyá minden népet és kereszteljenek az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében (vö. Mt 28,18–20), de nem azért, hogy azonosuljanak a világgal és egyesüljenek vele. A keresztények világhoz való hasonulása a bennük lévő só ízetlenné válásához vezetett. Ha azonban a só ízetlenné válik – Jézus szerint – nem való másra, mint hogy kidobják és eltapossák az emberek. Amikor a keresztények a világhoz igazodnak gondolkozásuk és életmódjuk által, elszakadnak Krisztustól és az ő igéjétől. Ajkukkal megvallják, de cselekedeteikkel megtagadják Őt.

Amikor egy egyházi közösség vagy felekezet ilyen módon kiüresedik és erőtlenné válik, olyankor keresi a világi hatalom támogatását, hogy elveinek és tanításának érvényt tudjon szerezni politikai síkon is a társadalomban. Ilyen esetben beszél a Szentírás szellemi értelemben vett paráznaságról (vö. Jel 17,1–2). Ez akkor történik, amikor a keresztények a világhoz igazodnak, átveszik annak hagyományait, annak apostoli vagy isteni tekintélyt adnak, és akaratuk érvényesítéséhez az állam támogatását keresik ugyanúgy, ahogyan a középkorban történt. Ha azonban az egyház és az állam szét van választva, akkor minden ember a saját lelkiismereti meggyőződése szerint, nem pedig egy kisebbség vagy többség akarata szerint tiszteli és imádja az Istent. Amint valamelyik egyházi közösség az álla-

mi hatalommal szövetségre lép, annak törvényeit, karhatalmát könnyen igénybe veheti egy másik hívő vagy nem hívő csoport elnyomására és üldözésére. Ezt az élet tanítómestere, a történelem már igazolta. Jézus nem véletlenül mondta, hogy „az én országom nem ebből a világból való”. Jézus sosem kereste a fennálló politikai rend vezetőivel a szövetséget, számára Isten ereje, bölcsessége és szeretete elegendő volt ahhoz, hogy mint elvetett kő, mégis szegletkővé legyen, olyan sziklává, amelyre az egyház és egy új világrend épülhet (vö. ApCsel 4,10–11 / Mt 21,42.44 / Zsolt 118,22–23 / 1Pt 2,4–8).

Az a tény, hogy a keresztények azt imádkozzák, „jöjjön el a te országod” azt mutatja, hogy itt a Földön, a szemünk előtt nem Isten országa és nem Isten uralma bontakozik ki. Ezt azért hangsúlyozom, mert sokan azt gondolják, hogyha Isten volna, nem engedné meg a rosszat érvényesülni és ilyen mértékben győzni a világban. Ez jó érvnek tűnik, azonban ott hibádzik, hogy ez itt nem Isten országa. Ha a Földön Isten országa volna, itt már régen nem lenne bűn, szenvedés, betegség, halál és a sátán sem létezne. Földünk jelen vajúdási helyzete azt mutatja, hogy világunkban, bár Isten megengedő akarata révén, de még mindig a gonosz erői is érvényesülnek, és megváltásunk befejezéséhez van még Istennek néhány záró akkordja (vö. Lk 21,28 / Zsid 9,28 / Jel 22,12). Isten fékezi a történelem és a természet pusztító „szeleit”(vö. Jel 7,1), egészen addig, amíg befejeződik a végső, nagy, az egész világra kiterjedő evangéliumhirdetés (vö. Mt 24,14). De a bűn bűnnel való büntetését nem fogja megakadályozni olyan régiók, nagyvárosok fölött, ahol az emberek teljesen azonosultak a bűneikkel (lásd Szodoma és Gomora pusztulását).

A hívő ember rábízta magát arra az Istenre, akinek „végére mehetetlen a bölcsessége” (vö. Iz 40,28; Károli fordításában),

és nem fog csalódni. Az emberek többsége azonban ehelyett emberi megoldásokat keres, és mindannyiszor szükségszerűen csalódni is fog, mert újra és újra építi „a nagy összefogás” Babelének tornyait, amelyek sosem épülhetnek fel. Ebből eredően kell, hogy megengedjen a Teremtő olyan természetben lejátszódó negatív folyamatokat, nemzeti és országok közötti konfliktusokat, járványokat és egyéb nem kívánatos eseményeket, amelyek révén az emberek feladják azt az elképzelésüket, hogy néhány évtizedre rendezkedjenek be erre a földi életre, hogy utána végleg elveszenek. Isten annál jobban szereti az embert, semhogy meghagyná abban a hamis illúzióban, hogy itt a Földön is lehet boldog önmaga vágyait keresve és kielégítve. Isten számára ennél végtelenül többet ér minden egyes ember. Ő, aki saját Fiát nem sajnálva odaadta értünk, hogyan ne adna oda vele együtt nekünk mindent? (Vö. Róm 8,32)

„Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a Földön is.” (Mt 6, 10) A Miatyánknak ez a kérése is mutatja, hogy jelenleg nem Isten kifejezett akarata érvényesül ebben a világban, de a hívő emberek hite, imája és szeretete megmozdítja a mindenség karját, és Isten uralma el fog jönni azok számára, akik életüket Krisztus szavaira építették. Az Úr imájának, a Miatyánknak nem gépies, hanem szívből történő elmélkedő imádkozása Isten és a hívő emberek élő kapcsolata által az emberi történelmet végül is mindennek ellenére és dacára Isten terveinek a megvalósulása felé mozgatja. Nem lett volna szükségszerű a bűnbeesés és a bűnben maradás tragikus és nagy vargabetűs történelmét az emberiségnek végigszenvedni. Az ember döntött így, és a döntésével olyan helyzetbe hozta magát, hogy csak Isten megváltási terve és megváltói áldozata által van számára szabadulás és üdvösség. Erről pontos kinyilatkoztatást ad számunkra Isten szava, a Biblia (Jn 3,16 / Kol 1,19–20).

Aki ezt elveti, az eléggé reménytelen helyzetbe hozza saját magát. Jelenések könyvében Krisztus elmondja és megmutatja János apostolnak azt, hogy Krisztus második eljövételét követően a mennyben eltöltött ezer év után maga az Atya fog az emberekkel együtt lakni az újjáteremtett Földön: „Íme az Isten sátrára az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük. Az Isten letöröl majd a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás, és fájdalom sem lesz többé, mert az elsők elmúltak. És mondta az, aki a királyi széken ült: Íme, mindent újjá teszek. És mondta nekem: ezek a beszédek hitelesek és igazak. És mondta nekem: Meglett.” (Jel 21,3–6a) Isten akarata, a megváltási terv végül is megvalósul, és ez annyira bizonyos, hogy a kinyilatkoztatás múlt időben közli, mintha már megvalósult volna.

Krisztus azt ígérte, hogy „ég és föld elmúlnak, de az én igéim soha el nem múlnak”. Aki elkezd Krisztus szavai szerint cselekedni, az megtudhatja, hogy amit Krisztus mondott, az Istentől van-e (vö. Jn 7,17). Aki pedig nem akar Isten szava szerint élni, az mindenkor keres kifogásokat arra, hogy miért is jó neki a bűneiben megmaradni.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 1997. / Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006. / Biblia, Kecskeméthy István ford., Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009.

A Miatyánk imádságról III.

Jézus mintaimának szánta a Miatyánk imádságot, ezért az egymás után következő kérések sorrendjének is van jelentősége. A legtöbb hívő ember imája önmaga körül forog: „Add, Uram, hogy ma jól menjenek a dolgaim..., hogy legyen egészségem..., hogy sikerüljön a vállalkozásom..., hogy a mindennapi kenyerünk meglegyen a családunk asztalán..., hogy a számlákat tudjam kifizetni..., hogy legyen munkám” stb. Ezek valóban fontos kérések. Egyetlen hibájuk az, hogy valamennyi csak rólam vagy a közvetlen szeretteimről szól. Nekünk, az önzés törvényében élő embereknek ez így természetes. Jézus azonban amikor imádkozni tanít, önmaga gondjai fölé akarja emelni a hívő embert.

Előbb szólítsuk az Istent Atyánknak úgy, ahogyan Jézus is tette, majd függesszük figyelmünket a mennyre, és ne a földiekre. Ezután kérjük tőle, hogy olyan életet tudjunk élni, amely megszenteli az Ő nevét a mi életünkben, hogy eljőjjön az Ő uralma, meglegyen az Ő akarata „amint a mennyben, úgy a Földön is”. Csak a megszólítás és az első három egyetemes kérés után tér rá az Üdvözítő arra, ami nekünk itt a földi életben a legfontosabb: arra, hogy „a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” (Mt 6,11) Vajon miért? Azért, mert a hívő ember folyamatosan személyes kapcsolatot ápol az Istennel, s ez fontosabb, mint az „adok-kapok viszony”. Teremtőnk nem kiszolgáló a sarki közértben, akihez elmegyünk kenyeret venni vagy kérni, amíg lesz miből megadni az árát, hanem szerető Atyánk, akinek az a vágya, hogy a bűn és a halál sötét völgyéből megszabadítson és a Krisztusban végbement megváltást teljessé tegye minden Jézusban hívő, Istent kereső ember éle-

tében. Jézus arra tanított, hogy „először keressétek az Istennek országát és az ő igazságát”, s a többit megkapjátok (Mt 6,33). Arra, hogy jól tudja a ti mennyei Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek (vö. Mt 6,32).

Ezek után felvetődhet a kérdés: „Miért kell kérni az Atyánktól a mindennapi kenyeret, amikor úgy is megdolgozunk érte”, hiszen ez jár a munkánkért. Ebben van igazság, de a valóság ezzel szemben az, hogy a Teremtőnk ad életet minden élőlénynek, aki Krisztus hatalmának szavával tartja fenn a mindenséget (vö. Zsid 1,3). Minden, ami terem, nemcsak a munkánk gyümölcse, hanem Isten áldása is. Amikor majd eljönnek Jézus szavai szerint a nagy nyomorúság napjai (vö. Mt 24,7–8), a gögös, Isten nélkül élő ember elgondolkozhat azon, hogy akár a munkája nyomán szerzett pénze mellett is miért lesz szűkében. Azért, mert nem adta meg a teremtő Istennek a dicsőséget, és az Istent nem mind Istent ismerte el, és néki hálákat nem adott (vö. Róm 1,21). Bár nem biztató, amit írok, de a napi híreket hallgatva már nem is annyira hihetetlen. Ám mi várható akkor, amikor a kőolaj kitermelése nagyban csökkenni fog, mert már nem éri meg felszínre hozni azt, miközben a nem kőolaj, földgáz és kőszén alapú energiát előállító eszközeink világszinten a kereslethez viszonyítva pár százalékon állnak? A mindenható Isten azonban a benne bízó és őt szolgáló ember számára még a legnagyobb nyomorúságban is megígérte a kenyeret és a vizet: „az magasságban lakozik, kőszálak csúcsa a bástyája, kenyerét megkapja, vize el nem fogy.” (Iz 33,16)

Az Isten igéje nem azt írja, hogy a hívő embereknek nem lesz részük szenvedésben és nehézségben, hogy sosem fog senki sem éhes lenni közülük (vö. Jel 7,13–16), csupán azt, hogy a világunk legnehezebb óráiban is végül a „kenyerét megkapja és vize el nem fogy”. Ezt a mindenható Isten biztosítja a benne

bízók számára az utolsó nyomorúságos időben, mielőtt Krisztus az ég felhőin, az angyalai kíséretében visszatér. Izaiás próféta szerint eljön az idő, amikor „gyászol a must, elhervad a szőlő” (Iz 24,7) és megcsal az olajfa termése, „elhervadnak a föld népének nagyjai, a Föld megfertőztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket, a rendelést megszegték, megtörték az örök szövetséget” (Iz 24,4b–5). Tehát a kialakuló válságos állapotok oka a törvényszegés, az Isten örök szeretettörvényének az áthágása (vö. Mt 22, 36–40), amelyet tételesen a tízparancsolatban adott az Úr, kötelező érvénnyel minden időkre nézve (vö. Kiv 20,1–17). Az önzés, a kizsákmányolás, valamint bolygónk kiszipolyozása (azért, hogy a Föld lakosságának kevesebb, mint egyharmada fogyasszon és feléljen mindent), nem fog következmények nélkül maradni.

Azért reményt is ad az Isten ígéje a Szentírást kutató ember számára, mert e nélkül élni nem lehet, az Isten szavának ígérete azonban bizonyos, abban mindenkor megbízhatunk. Az özönvíz után megígérte az Úr, hogy „amíg tartanak a Föld napjai, meg nem szűnik többé a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, az éjszaka és a nappal” (Ter 8,22). A globális felmelegedéssel évről évre azt tapasztaljuk, hogy a tavasz és az ősz hamar elillan. Olyan gyors az átmenet a télből a nyárba, a nyárból a hideg időbe, hogy ezt minden ember érezkelheti. Érdeemes odafigyelni az idézett bibliai részre, mert Teremtőnk a Földünk fennállásának a végéig csak a nyarat és a telet ígérte meg az évszakok közül. Ennél többet nem mondhatunk, csak amennyit a Szentírás ír. Tehát vetés és aratás is lesz valamennyi.

„A mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” Kérjük ezt a mennyei Atyánktól, de dolgozzunk is meg érte! És ha bőségben vagyunk vagy van egy kis többletünk, akkor adjunk ab-

ból annak, akinek kevesebb jutott. Mindezt úgy tegyük, hogy akinek adjuk, az sose érezze magát megalázó helyzetben. Gondoljunk Pál apostol szavaira: „nagyobb öröm adni, mint kapni.” És amit egynek a legkisebbek közül tettünk, azt az Úr Jézusnak tettük az ő szavai szerint (vö. Mt 25,40).

„És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.” (Mt 6,12) A „Miatyánk”-nak ezzel a kérésével Krisztus a mindenkori tanítványok kezébe adta a mennyek országának a kulcsát. Gyakorlatilag minden egyes ember saját maga döntheti el, hogy Isten országának a polgára lesz, vagy sem. Ha mi megbocsátunk az ellenünk vétőknek, és kérjük a bűneink bocsánatát a jó Istentől, akkor az Isten Krisztus helyettes áldozatára való tekintettel megbocsátja a mi bűneinket is. Ahogyan mi megbocsátunk, akképpen nekünk is meg fog bocsátani az Atya. Ebben az esetben a megbocsátás nem egy érzelmi odafordulás, mert az égbe kiáltó bűnöket érzelmileg aligha lehet feldolgozni azok részéről, akik azokat elszenvedték, hanem akarati döntés, amelyhez vagy igazodik az érzelem, vagy nem. A lényeg az, hogy „meg akarok bocsátani”, és hagyom az egész ügyet az igazságosan ítélőre (vö. Róm 12,19 / MTörv 32,35). A Mindenható figyelmeztet és meg is vigasztal: „enyém a bosszúállás, én majd megfizetek.” (Zsid 10,30)

Amint az ajtó a sarkain, úgy fordul meg a megbocsátani tudáson a keresztény élet. Ha nincsen bennünk Isten ígéreteibe vetett őszinte hit, nem fogjuk elengedni a másik ellenünk elkövetett bűnadósságát. Aki pedig haragszik és neheztel, az mérgezi a saját lelkét, így mielőtt a másiknak ártana, előbb önmagát teszi tönkre. A harag Isten Lelke nélküli állapot, ami a démoni világ ráhatásának következtében gyűlöletté fokozódhat. Ez pedig már a gyilkosság előszobája. János apostol

írja: „Aki gyűlöli az ő felebarátját, mind embergyilkos az.” (1Jn 3,15) Aki viszont megbocsát, az Isten gyermekeihez méltó módon cselekszik, és az Atyának kedves gyermeke, mert bemutatja a világnak az Isten irgalmát és szeretetét (vö. Mt 5,44–48). Hitével pedig azt a meggyőződését juttatja kifejezésre, hogy az Isten elég hatalmas ahhoz, hogy előbb vagy utóbb, de igazságot szolgáltatson neki.

„És ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól.” (Mt 6,13) Helyesebb, ha így adjuk vissza a mondat első felét: „és ne engedd, hogy kísértésbe essünk...” Ezt a helyreigazítást az eredeti szöveg is igényli, de a Szentírás egészének a tanítása is. Miért? Azért, mert „az Isten senkit sem kísért”, az embert nem Isten részéről éri a kísértés a bűnre (vö. Jak 1,13), hanem a sátán, az elbukott angyalféjedelem részéről (vö. Ez 28,14–15). Isten megpróbálhat minket azáltal, hogy megenged az életünkben nehézségeket és szenvedést, de mindezt csakis az üdvösségünk érdekében teszi. Mint ahogyan az arany a kohóban magas hőfokon válik szét a salaktól, a szenvedésnek is lehet ilyen tisztító ereje. Amennyiben a szenvedő ember az Istennel marad imában, ellene való lázadás nélkül, ezzel minden körülmények között hitet tesz arról, hogy bízik benne és szereti Őt (vö. Róm 8,28). Mint ahogyan a szenvedő Jób nyilatkozta: „ha megöl is engem, én benne bízom.” (Vö. Jób 13,15; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordításában.)

Végül, de nem utolsó sorban Istennek van hatalma arra, hogy a benne bízó és hozzá kiáltó embert a gonosz léleknek a hatalmából is megszabadítsa, amennyiben Jézus Krisztus nevét hittel segítségül hívja, s ebben ismételtén kitartó marad. Egyes esetekben Jézus szerint az imán kívül szükség lehet böjtre is (vö. Mk 9,29). Jó, ha két-három hívő keresztény ember együtt tud imádkozni azért az emberért, akinek szüksége van

szabadulásra, mert Jézus szerint, ha ketten vagy hárman valamit kérnek az Ő nevében, azt megadja nekik. Krisztus Urunk megígérte, ha megtartjuk az Ő parancsait, kérhetünk bármit az Atyától az Ő nevében, megadja nekünk (vö. Jn 14,14–15).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 1997. / Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006. / Biblia, Kecskeméthy István ford., Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009.

A kánai menyegző

„És a harmadik napon menyegzőt tartottak a galileai Kánában, és Jézus anyja is ott volt. Ám Jézust is meghívták tanítványaival együtt a menyegzőre. És amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja így szólt hozzá: »Nincs boruk!« És Jézus ezt válaszolta neki: »Vajon én-rám tartozik ez, vagy terád, asszony? Még nem jött el az én óráom?« Anyja szól a szolgálónak: »Bármit mond, tegyétek meg!« Volt pedig ott hat kőből való vizeskorsó a zsidók tisztálkodási rendje szerint; mindegyikbe két-három mérő fért. Jézus így szólt hozzájuk: »Töltsétek meg a korsókat vízzel!« És megtöltötték színültig. És ő ezt mondta nekik: »Most merítsetek és vigyetek a násznagynak!« Ők pedig vittek. Amikor azonban a násznagy megízlelte a vizet, amely borrá lett, mivel nem tudta, honnan van – a szolgálk azonban, akik a vizet merítették, tudták (ezt) –, a násznagy odahívja a vőlegényt, és ezt mondja neki: »Minden ember a nemes bort adja fel először, és amikor megittasodtak, akkor a silányabbat. Te pedig mostanáig tartogattad a nemes bort!« Ezt tette Jézus első jelként a galileai Kánában, és kinyilvánította dicsőségét, és tanítványai hittek benne.” (Jn 2,1–11; az eredeti szövegnek megfelelően fordította: Benedikt Schwank OSB: János, Agapé, Szeged, 2001, 88–89. o.)

Azért választottam Benedikt Schwank bencés szerzetes professzor fordítását, mert nemzetközileg elismert Biblia-tudós, a Római Pápai Biblikus Intézetben is tanult, és a jezsuiták müncheni főiskoláján is tanított, és nem utolsó sorban azért, mert sajnos a Szent István Társulat és a Szent Jeromos Bibliatársulat katolikus Szentírás-fordításai ennél a szakasznál nem pontosak. Valamint szeretném, ha az olvasó

a lehető legközelebb kerülne az eredeti görög szöveghez, mivel a Szentlélek az eredeti szöveget sugalmazta (ihlette), és nem a fordításokat.

Jézus szívesen és örömmel töltötte idejét az emberek között. A társadalom minden rétegével kívánt találkozni, hogy beszélgetései alkalmával az embereket az Isten országának titkai felé irányítsa. Amíg a farizeusok és az írástudók elzárkóztak a néptől, és a gondolkodásukat a „tiszta és tisztátalansági szabályok” tömkelege kötözte meg, addig Krisztus szabadon és örömmel elfogadta, amikor vendégségbe vagy vacsorára hívták meg. Ez történt Kánában is.

A menyegzőn azonban elfogyott a bor, és a vendéglátók tiszteletlenségüket fejezték volna ki a meghívottakkal szemben, ha nem szolgálnak fel továbbra is italt az asztalon. Jézus anyja, Mária bizonyos volt abban, hogy a fia a próféták által megígért Messiás (vö. Lk 1,31–35), azonban sem ő, sem a tanítványok nem tudhatták pontosan, hogy Jézus messiási küldetése miként fog végbemenni. A nép és a tanítványok körében élő Messiással kapcsolatos reménységek nem egyeztek meg Mózes és a próféták jövendöléseivel a Messiás küldetését illetően. Mindenki egy uralkodót várt Izrael trónjára, aki lerázza a római igát és Izraelt nagyhatalommá teszi. Senki nem számolt azzal, hogy Krisztusnak az első eljövetele alkalmával szenvednie kell, hogy utált lesz, az emberektől elhagyott, a fájdalmak férfiája, és a betegség ismerője (vö. Iz 53,3). Amikor Mária megjegyezte Jézusnak, hogy „nincs boruk” (Jn 2,3), akkor minden bizonnyal arra vágyott, hogy fia megmutassa isteni dicsőségét, és arra gondolt, bár tenne valamilyen csodát a helyzet megoldására.

A megjegyzésben nem volt kérdés, de Jézus jól értette a célzást, mert a válaszában elhatárolódott attól, hogy az Atyától kapott küldetésében az édesanyja vagy bárki más családi,

rokoni kötelékekre hivatkozva megpróbálja őt irányítani és befolyásolni. Erre látunk még példát az evangéliumokban Jézusnak az édesanyjával, valamint a testvéreivel való kapcsolatában (vö. Lk 8,19–21 / Lk 2,49 / Jn 7,2–9). Ezért így válaszolt neki: „Vajon énám tartozik ez, vagy terád, asszony?” Átírva a görög szöveget, ezt olvashatjuk: „ti emoi kai szoi, gūnai.” Károli ezt így fordította: „Mi közöm nékem tehozzád, ó asszony?” És Jézus még hozzáfűzte: „Nem jött még el az én óram.” (Jn 2,4) Az „asszony” megszólítás nem a tiszteletlenség jele, nem is a rideg elutasításé. Jézus korában ez a megszólítás éppen a tisztelet megadásának a jeléül szolgált. Ő mindenkor betöltötte a tízparancsolatot, hiszen azt megtestesülése előtt Ő adta Mózesnek a Sínai-hegyen, így Krisztus a „tiszteld atyádat és anyádat...” (Kiv 20,12) parancsolatot is a legnagyobb szeretettel és tisztelettel tartotta meg. Amennyire a Szentírásból Krisztus jellemét ismerjük, annak alapján következtethetünk arra, hogy a legnagyobb szelídséggel és melegséggel háritotta el az édesanyját, hogy Őt a megváltási tervben, az Atya iránti engedelmisségben befolyásolja.

Mária azonban hitt és bízott fiában, ezért azt mondta a szolgálknak, hogy „valamit mond néktek, megtegyétek” (Jn 2,5). Mária hitére, bizalmára és nem Mária kérésére cselekedett Jézus. Ezt fontos hangsúlyozni, mert Mária megjegyzésétől Jézus elhatárolódott – az édesanyja már nem is próbálkozott többé a fiával ismételten szót érteni, hanem a továbbiakban a szolgálkhoz fordult. Jézus azonban a Szentlélek uralma alatt látta Mária szívében a hitet, mint ahogyan látta és tudta más alkalmakkal is, hogy az írástudók mit gondolnak róla az ő szívében. A Krisztusba vetett hit azonban mindenkor megmozgatja a mindenség Urának a karját, bárkitől is induljon az. Lehet az egy megvetett leprás (vö. Mk 1,40–42) vagy akár az édesanyja,

Krisztus cselekedni fog. Máriának az a szolgálkhoz intézett megjegyzése, hogy „valamit mond néktek, megtegyétek”, ma is ugyanúgy érvényben van. Nekünk egyedül azt kell tenni, amit Jézus mond a Szentírás szavai által, és akkor nem fogunk eltévedni az üdvösségre vezető úton. Ha valaki Jézus szavain, az Isten szaván kívül másvalakire vagy valamire is hallgatni óhajt, megteheti, de abban az esetben már nem Krisztust követi, nem néki engedelmeskedik, és így nem is lehet az ő tanítványa (vö. Jn 14,15.21.23–24)! Jézus azt mondta önmagáról, hogy „én vagyok az út”. Hozzá tehát nem vezet út, Ő maga az út az Atyához: senki sem jut az Atyához, csak őáltala (vö. Jn 14,6).

A tisztálkodásra előkészített hat kövederbe vagy kőkorsóba egyenként két-három „métréta” fért. Egy métréta = 40 liter. Ez azt jelenti, ha korsónként kétszer 40 litert számolunk, az majdnem 500 liter. A szolgálk Jézus szavára színültig töltötték a korsókat vízzel, majd ismét Jézus szavára merítették belőle, és vittek a násznagynak, hogy megízlelje azt. Az evangélium szerint „a násznagy megízlelte a borra vált vizet” (Jn 2,9). A görögben az „oinos” kifejezést fordítjuk bornak, azonban ezt a szót lehet erjedetlen szőlőlének is fordítani. (Vö. Samuelle Bacchiocchi: *A bor a Bibliában*, Reménység Alapítvány, 2008., 51–53. és 117. o.) Az idézett szerző, aki a disszertációját a Pápai Gergely Egyetemen, Rómában védte meg, ezt írja: „Az oinos több jelentésű, mindenfajta erjedt és erjedetlen bort egyaránt magába foglaló szó, miként a héber yayin és a latin vinum. Az a tény, hogy a bort, amit Jézus Kánában készített oinosnak nevezik, nem szolgáltat alapot ahhoz a következtetéshez, hogy erjesztett bor volt. Belső bizonyítéknak és erkölcsi valószínűségnek kell meghatározni a bor jellegét.” (I. m., 117. o.)

Én többször is végiggondoltam ezt a kérdést, és ténylegesen elképzelhetetlennek tartom azt, hogy Krisztus, aki szerette

a társaságot és a tiszta szív örömét, de bűnt sohasem követett el, ötszáz liter alkoholt tartalmazó bort hozott volna létre, hogy a násznép lerészegedjen. Ez teljesen kizárt dolog. A Szentírásban Keresztelő Jánosról azt írja az evangélium, hogy „bort és részegítő italt nem iszik” (vö. Lk 1,15), és az Ószövetségben „Isten nazírjai” sem (pl. még Sámson édesanyja sem: Bír 13,4–5.7) ihattak bort, sőt az ószövetségi szentélyben szolgáló papság sem ihatott bort szolgálat közben. Isten ezt megtiltotta nekik, hogy a gondolkodásuk a jó döntések meghozatalához egészen tiszta legyen. Nem beszélve arról, hogy sok esetben egy pohár bor is tompíthatja a gondolkodást és fellazítja az erkölcsi gátakat az emberben. Ha Jézus ötszáz liter bort hozott volna létre, ezzel oka lett volna annak, hogy emberek olyan helyzetbe kerüljenek, amely során vétkeznek.

Amikor Pál apostol azt tanácsolja Timóteusnak, hogy a gyomrára való tekintettel igyon egy kis bort is (1Tim 5,23), ebben az esetben is erjedetlen szőlőlét kell érteni, mert abban a korban a gyomor gyógyításához mustot is javasoltak. A Galatákhöz írott levél pedig a test cselekedetei között említi a részegséget, az irigységek és a gyilkosságok mellé sorolva azt (vö. Gal 5,19–21), amelyekről az apostol kijelenti, hogy „akik ilyeneket cselekszenek, Isten országának örökösei nem lesznek”. A fent idézett katolikus bencés Biblia-kutató professzor ezt írja az idézett János evangéliuma-kommentárjában: „Az átváltoztatott bormennyiség elegendő lett volna 500 ember ittassá tételéhez.” (I. m., 91. o.)

Ezek után a kedves olvasó eldöntheti, hogy Jézus borrá változtatta-e a vizet Kánában, vagy egyedülállóan kiváló ízű, nemes, erjedetlen szőlőlévé, amelyet addig sem a násznagy, sem más nem ivott. Mivel a násznagy nem ivott még ilyet, nem is tudhatta, hogy mit iszik, és azt sem tudta, hogy az egész hon-

nan van. Ezért hívatta a vőlegényt, és közölte vele, hogy „te mostanáig tartogattad a jó bort” (Jn 2,10).

A kánai menyegzőn végbement csoda hatását illetően nem utolsó sorban fontos az evangélista megjegyzése: „Ezt az első jelet tette Jézus a galileai Kánában, és megmutatta az ő dicsőségét, és hittek benne az ő tanítványai.” (Jn 2,11) Tehát a csodával kapcsolatban a tanítványok nem arra figyeltek, hogy mit tett vagy mondott Jézus édesanyja, hanem arra, amit Krisztus tett, és hittek benne. Mária hite példa lehet a számunkra, csak úgy, mint a százados vagy a leprás hite, azonban nekünk mindenkor azt kell tenni, amit Jézus mond, mert az Ő szava örök élet, és az örök élet igéi nála vannak (vö. Jn 6,68). Aki Krisztusban hisz, annak (már most) örök élete van (vö. Jn 3,36; 5,24; 3,16 és 18). Nekünk arra a hitre, bizalomra kellene eljutni, amilyen hittel támaszkodott Jézus itt a földi életében, Emberfiaként és egyben Isten Fiaként az Atyára (vö. Jn 5,19–20; 11,42; 15,10; 6,57). Ez a hit Jézus tanítványainak a valódi mércéje (vö. Jel 14,12), mert csak ezzel lehet Isten parancsolatait megtartani és Isten szeretetével szeretni úgy, ahogyan Jézus szeretett.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Samuella Bacchiocchi: A bor a Bibliában, Reménység Alapítvány, 2008., 51–53. és 117. o. / Benedikt Schwank OSB: János, Agapé, Szeged, 2001., 88–89. és 91. o.

Az első kenyérszaporításról

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus két alkalommal is megszaporította a kenyeret és azt a néhány halat, amiből aztán több ezer ember evett. Az étkezés befejezése után Jézus kérésére a maradékot is összeszedték. Első ízben öt kenyeret és két halat szaporított meg, ebből mintegy ötezer férfi evett, nem számítva az asszonyokat és a gyermekeket, majd tizenkét kosárnyi maradékot szedtek össze (vö. Mk 6,32-44 / Jn 6,1-13). A második alkalommal hét kenyeret és pár halat áldott meg, abból négyezren ettek. A tanítványok ezúttal hét kosár maradékot gyűjtöttek össze (vö. Mk 8,1-10).

Az első kenyérszaporítás leírásai közül János evangéliumának a beszámolója a részletesebb, ezt Márk evangéliumával egybevetve néhány érdekes mozzanatra lettem figyelmes.

Az első, ami feltűnik, Jézusnak a sokaság iránti könyörületessége (vö. Mk 6,34). A Mester nem azon gondolkodik, hogy mit fog nekik tanítani, hanem azon, hogy ott a Tibériás-tenger északkeleti partján – amely akkor elhagyatott vidék volt –, mit fognak enni ezek az emberek. Azt olvassuk, hogy Jézus „megszánta őket”. A görög szónak azonban gazdagabb jelentés-tartalma van. Ezt a kifejezést így adja vissza az egyik szótár: „könyörületességre indul, összefacsarodik a szíve, összeszorul a torka vagy a belső részei remegnek a felindulástól, amit megrendítő látvány, esemény stb. váltott ki.” Ebből a körülírásból már érezkelni lehet azt, hogy Jézus hogyan nézett az emberekre, valamint azt is, mennyire a szívén viselte a napi szükségleteiket is az üdvösségük mellett vagy éppen annak érdekében. Jézus ezzel a mély és belső szeretetből fakadó megindulással fordult az egyes emberhez (vö. Mk 1,41), neki fontos minden

egy ember személye és üdvössége. Ő mindenkiért odaadta az életét ugyanazzal a szeretettel, mint amivel a kenyeret és a halat megszorította számukra.

A második mozzanat, amire felfigyeltem, a következő: ha Jézus valamit cselekedni akar, abba valamilyen módon bevonja a tanítványait is. Jézus mindenkor közösségi ember. Állandó és meghitt kapcsolatban van az Atyával, és ebbe a közösségbe hívja meg az ő tanítványait is. Ennek érdekében gondolkodtatja őket, párbeszédet kezdeményez velük: miképpen lehetne ételt adni ekkora sokaságnak. Hadd legyen egy kicsit a tanítványoknak is gondja az, ami az Istent foglalkoztatja. Az Isten számára ez nem gond, a nehézség viszont addig fennáll, amíg a tanítványok magukévá teszik, hogy ők is minden pillanatban másokért éljenek, miként Jézus. Ezért kérdezi meg: „honnan vegyünk kenyeret, hogy ehessenek ezek?” Fülöp gyakorlati emberként ránézésre is megállapította, hogy kétszáz dénár árú kenyér sem elég ennyi embernek. Kérdéséből azonban a hitelenség hangja is kicsendül. Az evangélista feljegyzi, hogy azok közül, akik ettek, csak a férfiak ötezren voltak, nem számítva az asszonyokat és a gyermekeket, tehát mintegy tizenötezren lehettek ott Jézussal.

Láthatjuk, hogy Krisztus mindenkor az ő tanítványai, a benne hívők által akar cselekedni. Jézus szól, de a tanítványok ültetik le az embereket az étkezéshez. Jézus ad hálát az öt kenyérért és a két halért, de a tanítványok viszik oda egy kisfiútól ezt az ételt. Sőt Jézus felszólítja a tanítványait, hogy ők adjanak enni a sokaságnak. Ettől kezdve igei kijelentésünk van arról, hogy a Krisztusban hívők közösségeinek karitatív tevékenységet is el kell látniuk. Pál apostol szerint a keresztyének „a szentek szükségleteire adakozók” (Róm 12,13). Itt szenteknek a közöttük élő hittestvéreket érti az apostol, ők azok, akik meghaltak

a bűnnek a keresztvízben, és feltámadtak az Isten-gyermekség életére, ezért nevezi őket szenteknek. Ők azok, akik részt vesznek a hívek szükségleteinek a betöltésében, enyhítésében úgy, mint Isten sáfárai, akik a reájuk bízott anyagi, szellemi és lelki javakat azért kapták, hogy azokból mások javára is fordítsanak. Milyen szomorú látni azt, amikor extra autókkal és pazar gazdagságban vonulnak személyek és családok a templomba vagy az imaházba, miközben néhány paddal odébb egy-egy szegény özvegy vagy elszegényedett nagycsaládos, netán anyagilag lecsúszott ember húzódik meg úgy, hogy egyik a másikról alig tud valamit. Jézus könyörületre indult bármely ember iránt, minél bűnösebb, elesettebb volt valaki, annál inkább fáradozott érte. Ma ez mennyire jellemzi azokat, akik kereszténynek vallják magukat? Csak annyira, amennyire Krisztussal élő és állandó kapcsolatban vannak, mint a szőlőtő a szőlővesszővel. Aki a hívő élete folyamán nem teszi magáévá Krisztus gondolkodásmódját és a másikért való élés gyakorlati szolgálatát, az valójában csak álltatja magát, de nem keresztény, teljesen mindegy, hogy melyik felekezethez is tartozik. Jézus a benne hívők által is jelen akar lenni ebben a világban.

A harmadik mozzanat, amire felfigyeltem, az Jézus cselekedete. Felmerül a kérdés, hogy Jézus isteni hatalmával vitte-e végbe a csodákat, vagy az Atya hatalma és a Szentlélek ereje által? Erre sok hívő ember azt válaszolja, hogy Jézus a saját isteni hatalma által szaporította meg a kenyeret, hiszen Ő valószínű Isten is, nemcsak ember. Igen, valóban „benne lakozott az istenség egész teljessége testileg” (Kol 2,9), és Ő bármelyik pillanatban magához vehette volna a saját isteni hatalmát, amit letett akkor, amikor emberré lett (vö. Fil 2,5–11). Ám, ha Ő a csodákat a saját isteni hatalma által vitte volna végbe, akkor mi hogyan tudnánk Őt követni? Hiszen arra szólít fel, hogy „jőjj és

kövess engem!” Ezért – valamint a Szentírás belső összefüggéseinek a kijelentései alapján is – egészen biztos, hogy Jézus hit által szaporította meg a kenyeret úgy, hogy előbb hálát adott, feltekintett az égre és magában olyan hittel és bizalommal kérte az Atyát, hogy a szívében ezer százalékig bizonyosan tudta, az Atya végbe fogja vinni ezt őérte. Bár mi is tudnánk így bízni az Istenben, ahogyan Jézus tudott! Ő megismertette velünk az Atyát és példát adott arra, hogy hit által mi is győzhetünk, ahogyan Ő is győzött. Ezért mondta tanítványainak azt, hogy „ha akkora hitetek lesz is, mint a mustármag...”, akkor amit akartok, az meg lesz néktek. Jézus ténylegesen feltárta azt, hogy az Atya viszi benne és általa végbe a csodákat (vö. Jn 10,25.38), mert azt is mondta, hogy „én semmit sem cselekedhetek magamtól” (Jn 5,30a.19). Feltámadása és mennybemenetele óta azonban már teljesen birtokolja az isteni hatalmát úgy mint teremtető és a mindenséget fenntartó Fiú az Atyával és a Szentlélekkel együtt (vö. Zsid 1,1–3). Lázár feltámasztásánál láthatjuk világosan, hogy az Atyához imádkozik: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál engem. Tudtam is én, hogy te mindenkor meghallgatsz engem.” (Vö. Jn 11,41–42) Jézusnak ebből az imájából értjük meg, hogy más csodái alkalmából is ugyanígy imádkozott, csak azokat minden esetben nem jegyezte fel az evangélium. Ezért kell a Szentírást a maga belső összefüggéseiben olvasni, vizsgálni és a Szentlélek segítségével megérteni.

Végül számomra az is megragadó, hogy Jézus felszólítja a tanítványokat, szedjék össze a sokaság étkezése után a maradékot, hogy semmi kárba ne vesszen (vö. Jn 6,12). Jézus nem élt pazarló életmódot, az apostolok is többnyire egyszerű emberek voltak. Még Máté, a volt vámos is mindenben osztozott a Mester életformájával, azzal, hogy „az Emberfiának nem volt hová lehajtania a fejét”. Péter apostol egyszerű halászember

volt, távol állt tőle minden gazdagság, hatalom és pompa, hasonlóképpen a többi tanítvány esetében is, kivéve Júdást, aki harminc ezüstpénzért adta el az ő Mesterét. A kenyérszaporítás során az Isten bőséggel ellátta az éhező sokaságot, de a maradékot azért össze kellett szedni, hogy meg legyen becsülve az is! Isten minden ajándéka megbecsülendő és jó (vö. Jak 1,17), minden az emberért van, hogy őt megörvendeztesse és segítse az örök életre vezető úton, ám a mai fogyasztói társadalmi szemlélet nem Isten szándéka szerint való. Egy embernek az értéke nem abban áll, hogy miye van és milyen befolyást tudott elérni a közéletben vagy bárhol, hanem abban, hogy az Isten Fia odaadta helyettes áldozatul önmagát a bűneiért, hogy aki benne hisz el ne vesszen, hanem örök élete legyen (vö. Jn 3,16). Minél nagyobb egy-egy földnek vagy ingatlanoknak az értéke, annál többet kérnek érte és annál többet fizetnek azért. Mekkora lehet az ember értéke, ha a menny királya leszállt a trónusáról és emberré lett, hogy minket megmentsen az örök haláltól? Miért? Azért – válaszolja az Úr – „mert drága vagy a szememben, mert becses vagy nekem és szeretlek”. (Iz 43,4) „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak: az enyém vagy.” (Iz 43,1; a Szent István Társulat fordítása.)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Balázs Károly: Újszövetségi szómutató szótár, Logosz Kiadó, Bp., 1998. / Görög-magyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin János Kiadó, Bp., 2008.

A kánaáni asszony lányának meggyógyítása

Gyakran hallani, hogy a Szentírásban vannak nehezen érthető részek. Ezúttal egy ilyen szakaszt fogunk megvizsgálni. Ebben az evangéliumi részletben az a mondat tűnik megbotránkoztatónak, amit Jézus a kánaáni asszonynak válaszolt, amikor az a lánya gyógyulása érdekében hozzá fordult. Ezt mondta Jézus: „Hadd lakjanak először jól a gyermekek, mert nem jó elvenni a gyermekek kenyerét és odadobni a kutyáknak.” (Mk 7,27) Ez egy kemény visszautasítás több szempontból is. Először is azért, mert Jézus itt személyválogatónak tűnik, hisz egy pogány asszonyt utasít el – ez a mindenkit szerető Jézustól pedig távol áll. Másodszor azért is megütközhetünk az itt olvasottakon, mert a zsidó népet nevezi fiaknak, egy Izrael határain kívül élő asszonyt és lányát pedig ebnek, kutyának. Miről lehet itt szó?

A választ nyilvánvalóan nem csupán a magam kútfejéből merítem, de „nem is a pacsirta a fontos, hanem a dal”. Bevallom én magam is örültem volna, ha az elmúlt évtizedek folyamán az igehirdetések alatt ezt és más hasonló részek értelmét feltárták volna a számomra, ám erre nem került sor.

A történetet olvassuk el a Bibliából (Mk 7,24–30), mert itt csak az értelmezésére kerülhet sor! Jézus a tanítványai-val Tírusz és Szidón vidékére ment, Galileától északnyugatra, a Földközi-tenger partjára. Tírusz gazdag város volt, pénzneme akkoriban a legerősebbnek számított. Róma akkor csak a Tíruszból származó ezüstöt fogadta el valódi ezüstnek. A Jézust megszólító asszony szíro-föníciai nemzetiségű, és az őslakos kánaánita népcsoport leszármazottja. Némely Biblia-fordítás azonban azt említi róla, hogy pogány volt (Szent Jeromos

katolikus fordítás, Károli fordítása). Ez az eredeti szöveg pontatlan visszaadása, mert a pogány szó helyén a „hellénisz” kifejezés áll, ami annyit jelent, hogy hellén, azaz görög. Ez az egyik kulcs a szöveg megértéséhez. Az asszony tehát a hellén kultúrához tartozik, amelyről köztudott, hogy mekkora befolyással bírt az ókorban Nagy Sándor győzelmei után.

Azt olvassuk a szövegben, hogy mire az asszony hazaért, a lányból kiment az ördög és meggyógyulva feküdt az ágyon. Az „ágy” kifejezés a másik kulcs a szöveg megértéséhez, mert ez nem szalmazsákmatrac (krabbatos), hanem csak a gazdagoknak lévő „kliné”, vagyis úri ágy. Ebből láthatjuk, hogy az asszony gazdag volt. És így megérthetjük, hogy Jézus nem a zsidó-pogány kérdést élezte ki, miszerint először a zsidónak, s ha marad, majd a pogánynak is jár valami az üdvösségből – mert bár ez a sorrend megvan (vö. Zsid 3,1–2 / Róm 1,16), ám ez nem jelent pozitív megkülönböztetést a zsidókra nézve. Itt másról van szó. Jézus mindenkor a szegények, az elnyomottak, a társadalom peremére szorultak mellé állt. Elsősorban azért, hogy őket is szeresse és üdvözítse, s nem azért, hogy szociális forradalmat robbantson ki vagy a fennálló társadalmi rendet megváltoztassa. Tehát ebben a helyzetben a szegények a Galileában lévő zsidók, ezért ők a fiak, és a gazdagok a tírusziak és a szidóniak, vagy legalábbis ez az asszony, aki Jézushoz fordult a lánya gyógyulását kérve. Így már érthető a hasonlat: előbb lakjanak jól azok, akiknek jár, akiknek kevesebb van, s csak azután kapjanak azok, akik bővelkednek.

Az asszony kezdeti elutasításának azonban minden bizonynyal más oka is lehetett. Jézus ezzel elsősorban a tanítványainak adott leckét. A Mester szavaival és magatartásával éppen azt mutatta be, ahogyan zsidó tanítványai gondolkodtak a többi nép fiairól. Az izraeliták a kiválasztottak, először vagy kizá-

rólág nekik jár az üdvösség, a pogányok pedig ebek. Sajnos ez a gondolkodásmód a tanítványokat is jellemezte, nem csak a nép akkori vallási vezetőit. Mindenki politikai szabadítót, Messiást várt, aki a többi nép fölé emeli a nemzetet, így lerázhatják magukról a római igát is. Ezzel szemben Jézus minden emberi nyomorúság mélyére tekint, hisz a bűntől jött megszabadítani (vö. Jn 8,34–36), aminek zsoldja az örök halál, az örök elveszés (vö. Róm 6,23a / Jn 3,16). Ilyen Messiás nekik nem kellett. Jézus tehát ebben a válaszában a tanítványok lelkületét képezi le, tükröt tartva eléjük, hogy láthassák, mennyire kicsinyes és nemzetieskedő a gondolkodásmódjuk, s hogy milyen messze járnak az Isten országától, ha így viselkednek. „Jézus tudta, hogy mi lakik az emberben” – írja az evangélium, és azt is látta, hogy ez az asszony nem fog meghátrálni a kérésével, hanem kitartó lesz a könyörgésben, a hitben pedig állhatatos. Lehet, hogy miközben Jézus szavai elutasítóak voltak, a hangja mégis lágy volt és a tekintete biztató. Ez a szövegből nem derül ki, de abban biztosak lehetünk, hogy nem volt rideg. Miközben az asszony könyörög, ő maga is „szegénnyé” válik, mert megalázkodott, ez által be tudja fogadni az Isten kegyelmét, így már ő is a „fiak”, és nem az „ebek” közé tartozik.

Jézus elutasító szavainak értelmét tehát így lehetne visszaadni: „Nem jó a szegény emberek kenyerét elvenni, és ezt a gazdag pogányoknak odavetni”. Az asszony könyörgésére Jézus azonnal fordít magatartásán, megdicséri az asszony válaszát, majd megjegyzi Máté evangéliumában: „Asszony, nagy a te hited! Legyen néked a te akaratod szerint.” (Mt 15,28) Kevés embernek dicsérte meg Jézus a hitét. Csak a római százados hitén csodálkozott el ennyire, aki a szolgája gyógyulását kérte tőle. Hitetlenséget a saját népe, szülővárosa, a nép vezetői és leginkább a tanítványok részéről tapasztalt, ezért is volt Jézus

mindenkor annyira egyedül itt az emberek között, miközben a hitben mindenkor az Atyával egységben maradt.

Jézus minden kortársa üdvösségéért küzdött, még az életére törő főpapokért és írástudókért is, de talán a tanítványai megmentéséért harcolt legtöbbit. Péter apostolt sikerült megmen-
tenie, Júdást nem, mert minden ember szabad döntésén mú-
lik, hogy a bűneivel Krisztushoz fordul, vagy azokat tagadva
elfordul tőle, miközben önmagával is elhiteti, hogy ő valójá-
ban igaz. Krisztus azért jött, hogy a bűnöst megmentse, a be-
tegségekből meggyógyítson és a sátán uralmát lerontsa ezen a
földön. Tudunk-e mi ilyen kitartóan valamiért imádkozni, és
van-e ekkora hitünk, mint ennek a kánaánita asszonynak volt?
Az Írás szerint bizonyos esetekben lehet Istennel szemben küz-
deni az imában, és győzni (vö. Ter 32,28–29). A jó Isten még
ezt is lehetővé teszi az Ő szeretett gyermekeinek. A tanítvány
azonban előbb vagy utóbb tanulja meg hittel azt is kimondani,
hogy „Uram, ne az én akaratom legyen, hanem a tied!”

FELHASZNÁLT IRODALOM:

*Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgata alapján, Szent Jeromos Katoli-
kus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia (Ószövetségi és Újszövetségi Szent-
írás), Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp.,
2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-ma-
gyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. reví-
deált kiadás, Kálvin János kiadója, Bp. 2008.*

Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!

Íme, egy másik gyakran félreértett ige, amely az evangéliumokban Jézustól való (vö. Mt 22,21). Természetesen az Ő ajkán nem pontosan így hangzott el, mert ennek csak a magyar fordítását tartjuk a kezünkben. Jézus minden bizonnyal arámul mondta ezt, amit az evangéliumban ógörögül foglaltak írásba „a Szentlélektől vitetve-hordozva az Istennek szent emberei” (vö. 2Pt 1,20–21).

A legtöbb ember a címben megadott formában találkozott ezzel a jézusi kijelentéssel, ami nem pontosan adja vissza a szent szöveg eredeti értelmét. Emiatt félreérthető vagy gyakran félre is magyarázható ez a mondat. Nem a tudálékosság vagy a különködés vezet abban, hogy ennek a valódi értelmét megmutassam az olvasónak, hanem azok a gyakorlati következmények, amelyek ebből adódnak. A különböző Bibliafordítások a fenti értelemben adják vissza az eredeti szöveget, azonban az „adjátok meg” felszólításnál a görög „apodidómi” ige szerepel. Ezek szerint az „apódote” azt jelenti, hogy „adjátok vissza” és nem „adjátok meg”! Apró, de lényeges különbség, mert így a mondat értelme egészen megváltozik: „Adjátok vissza ezért a császárnak, ami a császáré, és ami az Istené, az Istennek!”

A mondat valódi értelme a kortörténeti összefüggések megvizsgálása nyomán válik egészen világossá. Jézushoz mentek a farizeusok és a Heródes-pártiak (vö. Mt 22,15–22 / Olvasuk el az evangéliumból a szöveget!), hogy – szó szerint – „hurkot vessenek, csapdával megfognak” Őt a szavaiban, azért, hogy azután bevádolhassák a felsőbb hatóságoknál. Azért mentek

a farizeusok a Heródes-pártiakkal, mert ez a két vallási-politikai irányzat különböző érdekeket képviselt. Azt kérdezték a Mestertől, hogy „szabad-e adót fizetni a császárnak vagy nem szabad?” „Fizessünk, vagy ne fizessünk?” Ezután elhallgattak és képmutatóan várták a választ. Jézus elvileg bármit válaszol, bajba kerül. A tét óriási volt, mivel a farizeusok és az írástudók azt tartották, hogy amikor eljön a Messiás, akkor meg fogja tagadni az adófizetést ettől az elnyomó római rendszertől, és lerázva a népről az ígát, nagyhatalommá teszi Izraelt. Ez volt a dédelgetett álmuk, de csak elméletben. Ezért a kérdés arról szólt tulajdonképpen, hogy Jézus a Messiás, vagy nem? Hadd lássuk, mit mond magáról, miként nyilatkozik ebben a perdöntő kérdésben. Ha Jézus azt válaszolja, hogy „fizessetek adót”, akkor Ő egyrészt nem lehet a Messiás, másrészt pedig bevádolhatják a főtanácsnál, hogy nem képviseli a vallási-nemzeti érdekeiket. Emiatt Jézus bajba kerül.

Nézzük a másik csoportot és azok érdekeit. A Heródes-pártiak császárbarátiak voltak, mert Heródes a császár embere volt, aki pénzen kapta meg a császár alattvalójaként Galilea fölött a királyságot. Ha Jézus azt válaszolja, hogy „ne fizessetek”, akkor bevádolhatják a helytartónál. Emiatt Jézust mint politikai lázadót ítélik el. Egyébként, bár Jézus sosem mondta azt, hogy nem kell adót fizetni, mégis ez volt az egyik vád ellene később a főpapok részéről Pilátus előtt (vö. Lk 23,1–2). Jézust egészen más miatt vádolták be Pilátusnál, mint amivel a főtanács halálra ítélte. Az is figyelemre méltó, hogy a gonoszság erői – akik egyébként nem értettek egyet egymással semmilyen tekintetben – Jézus, a bűntelen Emberfia ellen összefogtak. Mindig ez történt a történelemben az igazság hirdetőivel szemben, mert a fennálló gonoszság nem tűrheti el, hogy nyilvánosan leleplezzék. Ezért Jézus halála napján Heródes és

Pilátus barátok lettek. Így teljesedett be az egyik Messiásra vonatkozó prófécia (vö. Zsolt 2,2).

Jézus válasza csodálatra méltó. Előbb egy dénárt kért, majd megkérdezte, hogy „kinek a képe és felirata ez”, amely a pénzen látható volt. Azt válaszolták, hogy „a császáré”. És ekkor adta Jézus ezt a feleletet, amit már ismerünk. A dénárt a császár vette. Az adó, amiről az evangéliumban szó esik, nem valami után fizetendő adó, hanem „fejadó”. Ezt a császár azokra a népekre róttá ki, akiket katonai erejével leigázott. Akik ezt a dénárt használták, a fejadót fizették, azok elismerték Róma önkényuralmát. Jézusnál minden bizonnyal nem volt ilyen pénz, ezért kért egyet, hogy felmutassa azt. Válaszában az isteni bölcsesség briliáns módon nyilatkozik meg, nemcsak azért mert kitért a neki felállított csapda elől, hanem más szempontból is.

Egyrészt rámutatott a farizeusok képmutatására, mert ők elméletileg képviselik azt, hogy nem kell adót fizetni a császárnak, de a valóságban ott van a pénz a zsebükben. Ezzel gyakorlatilag elismerik Róma uralmát saját maguk és nemzetük fölött. A Rómától való függetlenség eszméjét képviselték fennszóval, de a valóságban behódoltak neki, mert ezzel a pénzzel adtak és vettek.

Másrészt Jézus válaszában több van, mint az első hangzásra tűnik. Az „Adjátok vissza a császárnak, ami a császáré” elv azt jelenti, hogy a pénz a császáré, tehát adjátok vissza neki. És jelenti azt is, hogy Jézus nem azért jött, hogy forradalomra buzdítson és társadalmi rendszerek megdöntésén munkálkodjon, s ezt hagyja örökségül az ő tanítványainak is. Jézus úgy változtatott az egyének társadalmi helyzetén, hogy a hozzá fordult beteg-bűnös embert az üdvösség számára mentette meg. Előbb a szívben kell végbemenni a változásnak ahhoz, hogy körülöttünk a világ is megváltozzon. Az emberek többsége akkor is úgy vélte

– és ma is úgy gondolja –, hogy a társadalom külső törvényhozása, a körülöttünk lévő világ megváltoztatása által lehet jobbra tenni az embereket. Állami törvényekre, a bűnt fékező jogi szabályokra és azok végrehajtására mindenképpen szükség van, mert ezek fékezik a gonoszság erőit ezen a földön (vö. Ter 9,6), azonban a külső törvényhozás az emberi szív önzését sosem tudja megváltoztatni és jobbra tenni. Erre csak az Isten igéjébe vetett hit, valamint a Szentlélek hatalma képes az ember életében. Ezért van szükségünk megváltásra és Megváltóra.

Jézus válaszában a súlypont azonban a mondat második felén van: „Adjátok vissza Istennek, ami az Istené.” Mintha ezt mondaná: Rendeljétek alá hittel önmagatokat az Írásoknak (az Isten beszédének), fogadjatok el engem mint Isten küldötét. Ne önmagatokat, a saját magyarázataitokat toljátok az Isten és az emberek közé, mert ezzel Istentől raboljátok el a dicsőséget és a népet! Jézusnak ez a gondolata az evangéliumok más szakaszaiból kiderül (lásd: Mk 12,1–12 / Mt 15,3.6.9!). Sajnos az akkori Izrael vezetői és ösztönzésükre a nép nagy része a császárt választotta Isten helyett, mert ezt kiáltották később a helytartónak: „Nincs királyunk, csak császáruk van.” (Vö. Jn 19,15) Ez nem azt jelenti, hogy ténylegesen a császárt választották, hiszen többször is fellázadtak ellene, hanem azt, hogy mivel életüket nem rendelték alá az Isten beszédének és Jézus tanításának, ennek egyenes következménye a pusztulás lett, ami Titusz seregei által Kr. u. 70-ben Jeruzsálem és a Templom lerombolásával be is következett. Ha valaki nem az Istent és az Ő beszédét teszi életében az első helyre, az tulajdonképpen nem is adott helyet neki a szívében. Ott más valami az úr, és ezt bűnnek hívják.

Milyen gyakorlati következményei vannak Jézus szavainak ránk nézve?

„Az adjátok vissza...” elv szólt az akkori vallási vezetőknek és szólhat a mostani egyházi vezetők (a felekezetek vezetői) egy részének abban az esetben, ha nem adják vissza Istennek a dicsőséget azért, hogy az Ő beszéde, a Szentírás alapján mutatják be Istent az embereknek, hanem főként hagyományaik és az évszázadok alatt kialakult egyházi tanítások és az Isten igéjének összevegyítése által teszik ezt. (Vö. Mt 15,3.6.9 / Jn 4,23–25 / Jn 17,17: „a te igéd igazság” / 2Tim 3,16: „a teljes Írás Istentől lehel” / Mt 4,4: minden ige, amely „Isten szájából származik” / Mk 12,38–40 / Mt 23,5–7.23.28 stb.)

Az „adjátok vissza...” elv nem azt jelenti, hogy egy kicsit Istennek is megfélemlünk, s egy kicsit ennek a világnak is. Ilyen sehol nincsen a Szentírásban. De jelenti azt, hogy Isten beszédének és az Ő akaratának szabadon, hitből, örömmel és Isten iránti viszonzszeretettel alárendeljük magunkat, az életünket. A jó Isten csak az önként, az érdek nélküli szeretetből történő szolgálatot tudja elfogadni Országá építésében (vö. 2Kor 3,17). Minden nem tiszta indítékból történő cselekvés vagy beszéd értéktelen a menny szemében.

Jelenti azt is, hogy Jézus nem lázított a fennálló társadalmi renddel vagy egy elnyomó hatalommal szemben. Még Péternek is azt mondta, hogy „tedd vissza hüvelyébe kardodat, mert aki kardot ragad, kard által vész el”. Miért? Ennek több oka van. Az egyik mindenképpen az, hogy Isten az, aki „tesz királyokat, és dönt királyokat” (Dán 2,21 / Róm 13,1–7), akikre „szükség van” a bűn világában. Emellett a mindenség angyalai előtt is nyilvánvalóvá kell válnia, kinek mi lakozik a szívében, hogy melyik ember válik alkalmassá a feltámadás után a bűntelen lények közösségében élni.

Jelentheti azt is, hogy a Krisztus-követő ember a különböző politikai erők hatalomért folytatott szélmalomharcába ne

bonyolódjon bele, mert ott olyan érdekek és szempontok ütköznek és juthatnak érvényre, amelyeket világosan átlátni a legtöbb esetben lehetetlen. Aki ettől a világtól, kormánytól vagy ellenzéktől, többségtől vagy nemzeti képvisellettől, esetleg gazdasági fellendüléstől várja a sorsa jobbra fordulását, az erre a világra és nem Istenre épített. A hívő ember úgy végzi lelkiismeretesen, becsülettel és a legjobb tudása szerint a munkáját ezen a földön, hogy tudatában van annak, amit Pál apostol így fogalmazott meg: „a mi hazánk a mennyben van”. Arra figyel, amit Krisztus mondott: „az én országom nem ebből a világból való” (vö. Jn 18,36), és hittel ragadja meg az Ő ígését, amely szerint Ő visszatér angyalai kíséretében, drámai módon beavatkozva a mind nagyobb válságba torkolló történelemben, hogy magával vigye övéit (vö. Jn 14,2–3) az Atya országába. Ekkor történik a Krisztusban hívő igazak feltámadása és az élő, igazzá lett hívők elváltozása, majd elragadtatása a mennybe (vö. 2Tessz 4,13–17 / 1Kor 15,23). Ezen nyugodtan mosolyoghat, akinek ez jobban tetszik, de inkább a Bibliában nézzen utána ennek, mert eddig minden Krisztus első eljövételére vonatkozó prófécia hajszálpontosan beteljesedett. Ilyenek például: a Messiás első eljövetele (Szám 24,17 / Mt 2,1–2), születésének a helye és isteni származása (Mik 5,2 / Mt 2,4–6), a Messiás fellépése, szenvedése és halála (Dán 9,24–25 / Zsolt 22. / Iz 53. / Zsolt 69,2–5.21 / Dán 9,26: „kiirtatik a Messiás, és senkije sem lesz”), valamint a feltámadása (Mt 12,40 / Jón 2,1) stb.

Miért gondolnánk azt, hogy a Krisztus második eljövételére vonatkozó jövendölések ne teljeseznének be (vö. Mal 3,1–3 / Dán 12,1–4.9–10 stb.), és a világmindenséget teremtő Istennek ne lenne hatalma arra, hogy a saját szavainak érvényt szerezzen? Egyedül a mindenható Isten ismeri a jövendőt (vö. Jer 32,27 / Jel 1,1), és azt, amit ebből a benne hívőknek tudniuk

kell, kijelentette a prófétái által, hogy ne a sötétségben tapogatózzunk, hanem járjunk Isten igéje fényének a világosságában, és aszerint is éljünk.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Jézus beszélgetése Nikodémussal

Ha érdekel bennünket, hogy Jézus mit mondott és hogyan viszonyult egy főemberhez, akkor olvassuk el János evangéliumából a Nikodémussal való beszélgetését a harmadik fejezet első versétől a huszonegyedik versig (Jn 3,1–21). Nikodémus az izraeliták főembere és a főtanács tagja volt, köztisztelőben álló férfi, aki nyilvánosan nem merete vállalni, hogy nappal keresi fel Jézust, nehogy a főtanács tagjai megszólják emiatt. Ezért inkább éjszaka ment hozzá, minden bizonnyal Krisztus júdeai szolgálata idején, az Olajfák hegyén beszélgetett vele, miután titokban megtudakolta, hogy Krisztus hová szokott visszavonulni.

Abból ahogyan Nikodémus indítja a beszélgetést, jól látszik, alaposan átgondolta: Krisztust úgy szólítja meg, hogy a beszélgetésükhöz bizalmi légkört teremtsen. Elismerte, hogy Jézus Istentől jött tanító, mert egyébként nem tudna ilyen jeleket tenni, csak ha vele van az Isten (vö. Jn 3,2). Valójában azonban nem ismerte fel Jézusban a Messiást, mert csak „Istentől jött tanítónak” nevezte Őt. Jézus a Szentlélek világosságával minden ember szívébe belátott (vö. Mk 2,8 / Mt 9,4), így Nikodémus elméjében is olvasott, és felismerte benne az igazságkereső embert, ezért az üdvösséget érintő téma közepébe vágva válaszolt neki: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki felülről nem születik, nem láthatja meg Isten országát.” (Jn 3,3)

Mire figyeljünk oda Krisztus szavainál? Arra, hogy az isteni szó mindenkor a lényünk legmélyén szólít meg, valósággal az elevenünkbe vág: „Mert az Isten szava élő és hatékony, áthatóbb minden kétélű kardnál, behatol az értelemnek és a léleknek, az ízeknek és velőknek elágazásaihoz, és megítéli a szív

gondolatait és szándékait.” (Zsid 4,12) Egy olyan embert, mint Nikodémus, mélyen érintettek Jézus szavai, mert nyilvánvalóan neki szóltak azok. Ő eddig abban a hitben ringatta magát, hogy a vallási előírások kötelezettségének eleget tesz, a vagyonából támogatja a jeruzsálemi templom ügyét, becsületes és mindenki előtt köztiszteletben áll. Mint Ábrahám magvának, neki is jár az üdvösség, ő is az Isten országának leendő polgára lesz. Ezzel szemben most azt hallja Jézustól, hogy aki nem születik újjá felülről, az nem láthatja meg az Isten országát. Ezek a szavak felkavarták Nikodémust, kimozdították az érdemei útján elérhető üdvösség hamis álmából. Ezért kissé ingerülten válaszolhatott: „Hogyan születhet meg az ember, ha már vén? Csak nem mehet be ismét anyja méhébe, hogy megszülessék?” (Jn 3,4)

Jézus továbbra is nagy komolysággal és nyugalommal folytatja a Nikodémus üdvössége érdekében felvetett témát, nem nyit vitát, hanem még nyomatékosabban és bővebben fejti ki tanítását. Elmondja, hogy „víztől és Szentlélektől” kell felülről, Isten ereje és kegyelme folytán újjászületni, s nem egy reinkarnáció útján ahhoz, hogy valaki bemehessen az Isten országába. A Szentlélek munkáját a szél mozgásához hasonlítja. Ahogyan a szél fújva innen oda mozgatja a levegőt, az Isten Lelkének a munkája is ilyen láthatatlan módon érinti meg és formálja az ember belső világát nap mint nap. A szél munkája csak az eredményeiben látszik meg; ugyanígy van ez a Szentlélek „szívre” gyakorolt hatásainál is. Ha engedünk neki, akkor hit ébred bennünk Krisztus szavainak megbízhatósága felől, az isteni szavak mögötti tartalom hit által megtapasztalható valósággá válik a számunkra. Például Mózes, a hirtelen haragú gyilkos a föld legszelídebb emberévé vált a Szentírás szerint (vö. Szám 12,3). A lobbanékony Péter apostolból – aki háromszor

tagadta meg az Urat – az első pünkösdkor nagyhatású szónok lett, olyan, aki éppen Krisztus feltámadásáról tett bizonyágot. Ennek nyomán mintegy háromezren keresztkedtek meg (vö. ApCsel 2,1–41). Krisztus szavai és tanítása beérlelődtek Péter életében, mert egy láthatatlan isteni személy, a Szentlélek munkálta azokat, és az apostol engedett néki. A főtanács tagjai – Arimetai Józsefet és Nikodémust kivéve – ellenállottak Krisztus szavainak és a Szentlélek munkálkodásának, ennek következtében a gondolkodásuk elsötétült, így az egyetlen igazat, Krisztus megvetették és később meg is ölték.

Ez a lelki törvényszerűség ma is érvényes: aki tartósan ellenáll az Isten szavának és a Szentlélek szívre gyakorolt szelíd hívó hangjának, annak a gondolkodása és ítélőképessége a lelki dolgokat illetően elsötétül, ennek következtében a jót rossznak fogja látni, a rosszat pedig jónak és helyesnek (vö. Róm 1,18–25 / 2Tessz 2,9–12; Károli fordítása szerint). Nikodémus esetében Krisztus hozzá intézett szavai az Üdvözítő halála és feltámadása után érlelődtek be, mert az első pünkösd után elmondta János apostolnak ezt a Krisztussal folytatott beszélgetését. Ez pedig arról tanúskodik, hogy csatlakozott a tanítványokhoz a Messiást elvető zsidó lakosság többségével szemben.

Számomra az egyik legmegdöbbentőbb e beszélgetésben Jézus Nikodémusnak feltett kérdése: „Te Izrael tanítója vagy és nem tudod ezeket?” Minden embernek, így Nikodémusnak is fájdalmas a szembesülés a saját állapotával, hogy újjászületés nélkül, a Szentlélek befogadása nélkül az egész tudománya semmit sem ér, mert nem juthat be általa az örök életre. Ide illenek Pál apostol szavai: „Az ismeret felfuvalkodottá tesz, a szeretet azonban épít.” (1Kor 8,1) Az Isten pedig szeretet (1Jn 4,8.16). Aki az Isten szavát befogadja, annak életében a Szentlélek gyümölcseinek, a szeretetnek meg kell jelennie (vö. Gal

5,22)! E nélkül az ember szíve (gondolkodása és értelme) a bűn és az önzés következtében romlott állapotban van. Ezért kérdezi a szenvedő Jób: „Ki adhat tisztát a tisztátalanból? Senki.” (Jób 14,4)

Nikodémus nem értette, hogy az újjászületés hogyan mehet végbe, és milyen áron. Krisztus erre is megadta neki a választ: Jézus helyettes áldozata által, amelyet a Megváltó a Mózes által felemelt rézkígyóra való feltekintés hasonlatával világított meg: „És amiképpen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképpen kell az Emberfiának felemeltetnie. Hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvözüljön a világ általa. Aki hisz őbenne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítélet alatt van, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” (Jn 3,14–18) A rézkígyó felemelésének a története már ismerős volt Izrael tanítójának. A pusztai vándorlás alatt az Isten ellen lázadó zsidókat mérges kígyók marták meg. Ekkor Mózes imában Istenhez kiáltott. Az Úr azt válaszolta, hogy csináltasson rézkígyót, amit egy póznára tűzzön fel. Aki arra feltekint, az Isten ígérete szerint életben marad. Így is történt; akit megmartak a kígyók, de felnézett a rézkígyóra, az életben maradt.

Mit jelent ez a történet? Amikor megkérdeztem egy plébánost, hogyan jelképezheti a rézkígyó Krisztust, amikor a kígyó a gonosznak, a sátánnak a jelképe a Szentírásban, akkor nem tudott erre válaszolni. Vagy nem tudott, vagy nem akart. Krisztusnak a Nikodémushoz intézett szavai és a Szentírás más összefüggései azonban választ adnak nekünk erre a kérdésre. Jézus a pusztában felemelt rézkígyót összekapcsolta a saját

felemeltetésével (ami a kereszthalálakor következett be: vö. Jn 12,32–33). Csak Krisztus szavai által érthetőek meg, hogy miért kellett a rézkígyót a pusztaban felemelni. Önmagában egy bálványnak tűnik, sőt az Isten mindenfajta faragott kép készítését megtiltotta a zsidóknak a második parancsolatban (vö. Kiv 20,4). Ez kétszeresen is megdöbbenő, mert nem elég, hogy faragott képre kellett tekinteni, ami tilos volt Izraelben, hanem ez a jelkép még a sátánra is utal a Teremtés könyvében (vö. Ter 3,14–15).

Az ellentmondást az oldja fel, hogy Krisztus „bűn testének hasonlatosságában” (Róm 8,3) jött közénk, magára véve romlott emberi természetünket, és ezenfelül a kereszten a világ összes bűnéért járó büntetést önként vállalva halt meg (vö. Iz 53,5–7.11–12 / Lk 24,25–27). A kígyó marása a sátán fullánkjáról, a bűnre mutat rá. Akit a sátán, a „kígyó” bűnbe vitt, annak meg kell halnia (vö. Róm 6,23). Krisztus pedig helyettünk szenvedte el a kígyó marásának, a bűnnek végső következményeit. Ezért mondja Pál apostol, hogy „Isten, aki bünt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne” (2Kor 5,21). A kígyó a sátán jelképe, de mivel ő a bűn szerzője, ezért a kígyó a bűn jelképe is. Krisztus pedig magára véve a világ összes törvényszegését, beteljesítette ezt a jelképet, úgy szenvedett és halt meg, mintha minden bünt Ő követett volna el, mert az Atya teljesen elfordult tőle, hogyha valaki, egyetlen ember is hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen (vö. Jn 3,16).

Aki a pusztaban a rézkígyóra feltekintett, ezzel elismeri, hogy önmagától nem fog meggyógyulni, nem tudna életben maradni; gyógyulása, életben maradása ajándék. Neki csak annyit kell tenni, hogy Isten szavának engedelmeskedve feltekint rá. A rézkígyó a keresztre feszített Krisztusnak az előképe

volt. A kígyók által megmárt emberek így a Messiásra mutató jelre tekintettek fel, nem egy bálványra.

Nikodémus akkor értette meg ezt a jelképet teljesen, amikor látta Krisztust ártatlanul a kereszten szenvedve, mégis az ellenségeinek megbocsátva meghalni, valamint azt, hogy Krisztus saját haláláról neki mondott szavai beteljesedtek. Megértette, hogy Jézus áldozata önkéntes és helyettes áldozat volt, s hogy ennek következtében az üdvösség Isten teljesen ingyenes ajándéka azok számára, akik hit által ezt igénylik és elfogadják, akiknek a szívében ennek nyomán a bűn hatalma megtörik! Semmilyen más eszköz, vallási rituálé vagy jócselekedet, alimizna vagy vallási előírás teljesítése nem képes a bűn hatalmát megtörni az ember szívében, csak Krisztusnak és az Atyának a kereszten megmutatkozó irántunk való szeretete, amely a bűnében halára szánt embernek hit által mégis felkínálja az üdvösséget.

Az Isten nem egy jóságos öregapó, aki szeszélyből vagy jókedvűből mindenkor megbocsát, az Isten megbocsátásának hatalmas ára volt, és ezt az árat önmagára vállalva „fizette ki” a Golgotán. Mind a szeretete mind az igazságossága azt követeli, hogy a bűn büntetve legyen. Az Atya és Krisztus között megegyezés történt a világ teremtése előtt arról, ha az ember bűnt követ el, akkor maga az Isten Fia jön el őt megmenteni az örök életre, mégpedig ezen az áron (vö. Ef 1,3–10 / Zak 6,13b / 1Pt 1,18–20 / Jel 13,8). Ezt kevesebbel nem lehetett elrendezni. Erről az ősevangéliumtól kezdve (vö. Ter 3,15) az ószövetségi szentélyszolgálaton át a Szentírás teljes egybehangzó tanítása beszél (vö. Jn 1,29).

Jézus azt mondta Nikodémusnak, hogy „aki hisz ő benne, az el nem kárhozik; aki pedig nem hisz, az már ítélet alatt van, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn 3,18).

Mit jelent Isten egyszülött Fiának a neve? Jézus neve azt jelenti, hogy „Isten megszabadít”. Tehát Krisztus az, aki által Isten megszabadít és üdvözít. Az üdvösségnek más útja nem létezik: „és nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnének.” (ApCsel 4,12) Ezért az üdvösség Istennek teljesen ingyenes ajándéka azoknak, akik hisznek Jézus nevében (vö. Ef 2,8–9 / Róm 3,23–24.28.30 / Ef 1,3–7 / Róm 9,16; 11,32). Akik hisznek abban, hogy Isten a megváltás minden lépését végbe fogja vinni az ő személyes életükben is, egészen az igazak feltámadásig és az újjáteremtett Földre, ahol nem lesz sem kiáltás, sem fájdalom, sem gyász, sem halál (vö. Jel 21,4). Ez a Jézus nevében való hit alapvetően Istenbe vetett bizalom, ráhagyatkozás, amely tettekben és az életünk teljes odaszánásában mutatkozik meg. Aki hit által győz, az örökségül nyer mindent – mondja az Úr: „annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem.” (Jel 21,7)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Jézus beszélgetése a szamariai asszonnyal

Jézus elhagyta Júdeát, és Galileába indult. Útközben Szamarián áthaladva megállt egy Sikár nevű városnál, itt volt Jákob kútja. Dél körül járt az idő, ezt jelenti a korabeli héber időszámítás szerinti „hat óra”. Amint Jézus lepihent a kút mellett, egy szamariai asszony jött oda vizet meríteni. Jézusnak a szamariai asszonnyal való találkozását és beszélgetését elolvashatjuk János evangéliumának a negyedik fejezetében: Jn 4,1–42.

Amíg a tanítványok elmentek a városba élelmet vásárolni, addig Jézus megpihent Jákob kútjánál. Vajon miért éppen ebben az órában ment az asszony vizet meríteni? A korabeli viszonyok alapján tudjuk, hogy a déli órákban, a nagy melegben alig jártak-keltek az emberek, a munkáikat reggel és délután végezték el. Ez az asszony mégis éppen ekkor ment a kúthoz. Ennek az oka a Jézussal való beszélgetésből derül ki, abból, hogy öt korábbi férje volt, s ennek hátterén nem mondható el róla, hogy erkölcsileg feddhetetlen lett volna. Így ha ez az asszony déltájban indul vizet meríteni, nem találkozik a helybéliek tekintetével és élcelődéseivel.

Az evangélium feljegyzi, hogy a zsidók nem érintkeztek a szamaritánusokkal. Ennek az volt az oka, hogy a szamaritánus kevert lakosságú nép volt, és bár a hitük közel állt a zsidók hitéhez, de a bálványimádástól nem tudtak teljesen elszakadni. Mózes öt könyvét fogadták el, és a zsidók babiloni fogságból való visszatérésekor nehezményezték, hogy az izraeliták nélkülük építik fel a jeruzsálemi templomot. Ezt a munkát Ezdrás pap idején folyamatosan akadályozták, végül pedig a Garizim hegyén építettek maguknak templomot, s a jeruzsálemi templom

szolgálatát elutasították. Később egy ellenséges nép lerombolta a templomukat, így a hegyen Jézus korában már csak az oltár állott. A zsidó farizeusok előírták a népnek, hogy a szamaritanusoknak sem egy darab kenyeret, sem vizet nem szabad adni, azok pedig a Galileából Jeruzsálembe és onnan haza tartó zsidó zarándokokat nem fogadták be (vö. Lk 9,51–53). Az egyedüli érintkezési lehetőség a két népcsoport között a szükséges élelem megvásárlására volt.

Ezt a nemzeti és főleg hitbeli szakadékot Jézus a legnagyobb bölcsességgel és szeretettel hidalta át, amikor ezzel a szamariai asszonnal beszélgetett. Ha Jézus első megszólalásakor felkínált volna ennek az idegen asszonnak valamit, bizonyosan elutasításban lett volna része, de Krisztus, aki az Atyával együtt minden tengert és forrást teremtett (vö. Kol 1,15–17; 2,9), most Emberfiaként, elfáradva szívességet, vizet kért tőle. Az arab beduinok még az útvonalukról is letértek, hogy a szomjazónak vizet adjanak. Vajon az asszony ezúttal mit fog tenni? Először is meglepődött, mert így szólt: „Zsidó létedre hogyan kérhetsz te inni tőlem, aki szamariai asszony vagyok?” (Jn 4,9) Jézus ekkor kínálja fel neki az „örök élet vizét”, amit természetesen az asszony nem értett meg (vö. Jn 4,10). Arra gondolt, hogy amit ez az idegen zsidó férfi neki mond, az erre a kútvízre vonatkozik. A Megváltó pedig lépésről lépésre tárja fel előtte azt, hogy aki ebből a vízből iszik, az ismét megszomjazik, aki viszont abból a vízből iszik, amelyet Ő ad, annak a szívében örök életre szökellő vízforrás lesz (vö. Jn 4,13–14; 7,38).

Jézus itt a Szentlélekről beszélt. A Jézus Krisztusba vetett hit által, a folyamatos bűnrendezés nyomán a Szentlélek bennünk lakozhat, s állandó jelenléte által a hívő ember az isteni természet részesévé válik (vö. 2Pt 1,4). Ennek nyomán az ilyen ember kedélyvilágában megjelenik a derű, a belső öröm, és hit-

ből élve a szeretet tetteit cselekszi (vö. Gal 5,22). Aki Krisztus vonzásába egyszer már bekerült és megtapasztalta az Isten ingyenes szeretetét, az mindig újra és újra inni akar az örök élet vizéből, ami folyamatos Krisztussal való kapcsolata révén a szívéből forrásként fog előtörni. Az asszony nem érthetett meg mindent Jézus szavaiból, de valamit megsejtett belőle, mert Krisztus ünnepélyesen, szelíden és szeretettel mondta el neki.

Beszélgésükben a fordulat akkor következett be, amikor Jézus nagy tapintattal az asszony magánéletére tért át. Erre azért volt szükség, mert bűnrendezés nélkül nincsen Istennel való élő kapcsolat. Ezt mondta neki az Üdvözítő: „Menj el, hívd a férjedet és jöjj ide! Felelte az asszony és mondta: Nincs férjem. Mondta néki Jézus: Jól mondtad, hogy »nincs férjem«; mert őt férjed volt, s akid most van, az nem férjed. Ezt helyesen mondtad. Az asszony ekkor így szólt: Uram, látom, hogy próféta vagy.” (Jn 4,16–19) Amíg pár perccel korábban csodálkozva kérdezte az asszony Jézustól, hogy „nem vagy-e nagyobb Jákob atyánknál, aki nekünk adta ezt a kutat”, addig most Krisztust már prófétának vallotta meg, mert a kútnál ülő idegen férfi nyitott könyvként olvasott az életében.

Jézus ezután hagyta, hogy az asszony másfelé terelje a beszélgetés fonalát, de azért éberén figyelte, milyen módon tudná neki önmagát kinyilatkoztatni. Az asszony arra gondolt, ha már prófétával van dolga, megkérdezi, hol kell imádni az Atyát: Jeruzsálemben vagy a Garizim hegyén? Jézus válaszáat szó szerint fogom idézni: „Asszony, hidd el nékem, hogy eljön az óra, amikor sem nem ezen a helyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát. Ti azt imádjátok, amit nem ismertek; mi azt imádjuk, amit ismerünk, mert az üdvösség a zsidók közül támadt. De eljön az óra és az most van, amikor az igazi imádók Lélekben (görögül = pneuma), és igazságban

(görögül = álétheiá) imádják az Atyát: mert az Atya ilyen imádókat keres magának. Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükséges, hogy Lélekben és igazságban (en pneumáti kai álétheiá) imádják.” (Jn 4,21–24) Itt a Lélek helyett minden esetben Szellemet (Szent Szellemet) kellene fordítani, azonban a vallási köztudatban a Szentlélek szó szerepel, a Szellem kifejezés idegenül hangzik a legtöbb hívő ember fülének. A problémát csak növeli az, hogy a magyar „szellem” szó az ősi „zelle”, „szelle” kifejezésből származik, amit nemcsak szellemi lényekre értettek, mivel az „durva, alpári hangulatú szövegekben is” előfordul, pl. „sok puffasztó szellek” (Comenius, 1643) formájában. Valószínűleg mind a katolikus, mind a protestáns Biblia-fordítókat ez a kettős jelentésű „szelle” kifejezés tartott vissza attól, hogy a „pneuma” szót Szent Szellemmel fordítsák le. A jelen szentírási szövegünk szempontjából nem is ez a lényeg, hanem az, hogy itt a „Lélek” kifejezést nagybetűvel kell érteni, mert az Isten Lelkére, a Szentlélekre vonatkozik. Tehát „Lélekben imádni” az Atyát azt jelenti, hogy a Szentlélek által, a Szentlélek belső készítése és vezetése révén imádni Őt, és nem a saját elképzelésünk vagy mások előírásainak megfelelően (vö. Jn 14,15–17.21.23–26; 16,7.12–15.24).

Jézus azonban a helyes imádás másik kritériumának azt mondja, hogy nemcsak „Lélekben”, hanem „igazságban” is kell imádni az Atyát. Ezt kétszer is megerősíti, és hangsúlyozza, hogy „az Atya ilyen imádókat keres magának” (Jn 4,23). Ez a rövid utolsó megjegyzés eléggé megdöbbentő még ma is: azokat az imádókat, akik helyesen imádják az Istent, még az Atyának is keresni, kutatni kell! Ez azt jelenti, hogy kevesen lehetnek. Tehát sem ezen a helyen, sem a másikon, egy-egy vallási, kultikus központban kell az Atyát imádni, hanem „Lélekben és igazságban”, Jézus szavai szerint. Jézus az Isten igéjét nevez-

te igazságnak a főpapi imájában: „szenteld meg őket a te igazsággoddal: A te igéd igazság.” (Jn 17,17) Tehát az Isten imádata Isten igéjének az útmutatása, és nem emberi elgondolások, szertartások szerint kell, hogy történjen Jézus szavai szerint (vö. Zsolt 119,105 / MTörv 4,1–2 / Róm 1,16–25 / 2Tim 3,15–17 / 1Kor 11,23–26 / Jn 13,12–15.17 / Mk 28,18–20).

A szamariai asszonyra hatást gyakoroltak az ismeretlen prófétának vélt zsidó férfi szavai, és már-már arra gondolt, lehet, hogy a várva várt Messiással beszélget. Ezt a szavai is kifejezték: „Tudom, hogy eljön a Messiás, akit Krisztusnak neveznek, és amikor eljön, kijelent nekünk mindent.” (Jn 4,25) Ez a bűnös asszony hitt az ószövetségi messiási jövendölésekben, legalábbis azokban, amelyeket Mózes öt könyvében megtalálhattunk (vö. MTörv 18,15–19, ezen belül: 18b, Károli fordítása; Szám 24,17a / Ter 49,10; 3,15). Azt is tudta, hogy amit a Messiás kijelent, az úgy is van; ebben nem kételkedett, és nem szállt vitába vele. Nem állította, hogy „de atyáink eddig a Garizim hegyén imádták az Istent, továbbra is ott kell tehát imádni. Ez az asszony Jézus szavaira figyelt, és a szívébe fogadta azokat.

Ekkor Jézus példázat nélkül nyilatkoztatta ki neki önmagát, amit hasonló módon csak hosszú idő után a tanítványai számára tárt fel: elmondta azt, hogy Ő a Messiás, aki éppen most vele beszélget (vö. Jn 4,26). Az asszony már azelőtt hitt Jézus szavainak, mielőtt tudta volna, hogy Ő a Messiás. A legtöbb keresztény még azután is kétségbe vonja Jézus szavait, miután már meggyőződött arról, hogy Jézus a Krisztus, az élő Isten Fia. Ennek az asszonynak kevert és nem a Szentírással egybehangzó volt a vallásos élete, amelybe még bálványimádás is vegyült, mégis örömmel és hittel fogadta Jézus szavait, sőt engedelmeskedett is neki. A zsidóknál ott volt a teljes ószövetségi kinyilatkoztatás, Jézusnak annyi tanítása és csodája,

a többségük mégis elvetette Őt. Az asszony örömeiben még a korszóját is otthagya a városba sietett, és hívta az embereket: „Jöjjetek, lássátok azt az embert, aki megmondott nekem mindent, amit tettem: vajon nem ez-e a Krisztus? Erre azok elindultak a városból és kimentek hozzá.” (Jn 4,29–30) Az a tény, hogy a korszót otthagya, mutatja, hogy megtalálta az örök élet kútforrását Krisztusban. Milyen lehetett ennek az asszonynak a hangja, az arca és a lelkesedése, hogy annak ellenére, amilyenek korábban megismerték, az emberek kimentek Jézushoz, hogy lássák és hallják Őt. János evangélista megjegyzi, hogy ezek az emberek már az első alkalommal hittek Jézus szavainak, s ezt mondták az asszonynak: „Most már nem a te beszéded miatt hiszünk, hanem mert mi magunk hallottuk, és tudjuk, hogy ő valóban a világ Üdvözítője.” (Jn 4,42)

Meghívták Jézust a városukba, Ő pedig ott maradt velük két napig. Gondoljuk el, közöttük lakott, azt ette, amivel megkínálták, ott aludt, miközben tanította őket az Isten Országának a titkaira. Jézus ezt azokkal a szamaritánusokkal tette, akiket a zsidók megvetettek, s akik felől a tanítványok is ugyanígy gondolkodtak (vö. Lk 9,51–56). Jézus földi életében és szolgálatában nincsen helye a nacionalizmusnak, sem a külsőséges valóságosságnak, sem az Isten ígéjétől eltérő imádatnak. Nekünk, Krisztusban hívőknek pedig Őt kell követni, akiről maga az Atya is tanúságot tett (vö. Mt 17,5) és a halálból való feltámasztása által igazolt minden ember előtt (vö. ApCsel 2,22–24). Más út nem vezet az Atyához a mennybe csak Jézus Krisztus által, aki maga az út, az igazság és az élet (vö. Jn 14,6).

Jézusnak a szamaritánusok között töltött kétnapi munkálkodása és tanítása olyan magvetés volt, ami az első pünkösd után érett be. Amikor Fülöp Szamária városában hirdette az evangéliumot, közülük sokan csatlakoztak az ősegyházhoz (vö.

ApCsel 8,5–17.25). Ekkor Péter és János apostol meglátogatta őket, könyörögtek értük, és a Szentlélek órájuk is kiáradt. Ezért sohasem tudhatjuk, hogy az evangéliumi magvetésünk kiknek az életében fog hitet és örök életet eredményezni akkor, amikor a Szentlélek másodszor is kiárad Krisztus második eljövetele előtt (vö. Jo 2,28–31 / Jak 5,7).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Balázs Károly, Újszövetségi Szómutató Szótár, Logosz kiadó, Bp., 1998, 488–489. o.

Márta házában

„Történt pedig, hogy amikor tovább mentek, betért egy faluba, ahol egy Márta nevű asszony befogadta őt házába. Volt neki egy Mária nevű húga, aki az Úr lábához ülve hallgatta szavait, Márta pedig sürgött-forgott a sok házi dologban. Egyszer csak megállt és így szólt: Uram! Nem törődsz velem, hogy a testvérem egyedül hagy engem szolgálni? Szólj már neki, hogy segítsen! Az Úr ezt válaszolta neki: Márta, Márta! Sok mindenre gondod van, és sok mindennel törődsz, pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, és nem is veszíti el soha.” (Lk 10,38–42; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Az Úr Jézus júdeai tartózkodásai során többször is megfordult a Jeruzsálemtől 3 km-re fekvő Betániában, ahol három testvér lakott: Márta, Mária és Lázár. Jézus barátjának nevezte Lázárt (vö. Jn 11,11); ő volt az, akit feltámasztott a halálból, miután az már négy napja a sírban feküdt. Krisztus ezúttal is Márta házában tartózkodott. Egy rövid beszélgetési jelenet bepillantást enged mind Mária, mind Márta, mind Jézus jellemébe. Nemes gesztus Márta részéről, hogy befogadta Jézust és sürgött forgott a házi teendőkben, hogy szolgáljon a Mesternek. Az evangélium nem jegyzi fel, de minden bizonnyal ételt is készített neki. Eközben a húga, Mária Jézus lábához telepedve hallgatta az Ő szavait. Érdemes a Károli szerinti Biblia-fordítást is idézni: „Márta pedig foglalatossá volt a szüntelen való szolgálatban; előállván azért mondta: Uram, nincs-e arra gondod, hogy az én testvérem magamra hagyott engem, hogy szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy segítsen nekem.” (Lk 10,40) Ebben a szép magyar fordításban nem sze-

repel a „szólj már néki” sürgető és Jézussal szemben mindenképpen tiszteletlenül hangzó felszólítása. Jézus így válaszolt: „Márta, Márta szorgalmas vagy és sokra igyekszel: de egy a szükséges dolog. És Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik őtőle.” (Lk 10,41–42, Károli Gáspár fordítása.) A reformátusok új fordítása pedig így adja vissza ezt az utolsó mondatot: „Márta, Márta, sok mindenért aggódsz és nyugtalanokodsz, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle.” (Lk 10,41–42) Láthatjuk, hogy ugyanazt a görög szöveget megnyíféleképpen lehet visszaadni, és mindegyik fordítás egy kicsit más értelmet vagy új szempontot vet fel. A görög eredetihez ezúttal a református egyház új fordítása áll a legközelebb, mert görög „thorübadzó” ige azt jelenti, hogy „nyugtalanokodik”, „kapkod”, „aggodalmaskodik”, szó szerint: „zűrzavarban van”. Tehát Jézus megfeddte Mártát, és nem megdicsérte.

Az evangéliumi kommentárokból a hagyományos katolikus magyarázat az volt, hogy Márta a tevékeny, Jézus szolgálatában végzett keresztény életformát mutatja be. Mária pedig az elmélyülő, elmélkedő életformát, és hogy ez az utóbbi szemlélődő életforma magasabb rendű lenne, mint a Krisztusért végzett bármely szolgálat. A magyarázatot olykor kifuttatták a szemlélődő szerzetesrendek és az aktív hívekért munkálkodó szerzetesi életformák megkülönböztetésére is. Természetesen az evangéliumi szöveg nem erről szól. Azt semmiképpen nem lehet mondani, hogy a Jézusért végzett bármely szolgálat nem lenne jó rész, de az bizonyos, hogy Krisztus Lelke nélkül végezve semmit sem ér! Ahol valaki folyton önmagát helyezi előtérbe, és az énje még nem halt meg Krisztusban, ott azon a munkán, Istenért végzett szolgálton nem lehet rajta az Úr áldása, bármilyen tevékeny is legyen valaki.

Az evangéliumi részletben nem az a gond Mártával, hogy Jézusnak szolgál, hanem az, hogy méltatlankodik és Jézust megpróbálja befolyásolni, hogy a saját értékrendje szerinti jót a húgánál a Megváltón keresztül érje el. Ez a Jézust befolyásolni akaró törekvés mindenképpen elítélendő és helytelen. Emiatt Márta szolgálatának alig van értéke, mert nemcsak az a lényeg, hogy a vendég el legyen látva, hanem az is, hogy az milyen lelkülettel történik. Bármely csekély szolgálat, amit Krisztus iránti szeretetből végeznek el, annak igen nagy az értéke, és bármely nagy vállalkozás, nagynak látszó tett e nélkül a szeretet nélkül értéktelen a menny szemében. A kérdés ezek után az, hogy lehetett-e Márta szívében valódi szeretet Krisztus iránt, ha nem volt szeretet benne a húga, Mária iránt? A Jézust eszközként felhasználni akaró törekvése pedig egyértelműen azt mutatja, hogy a húga iránti méltatlankodása olyan nagy volt benne, hogy észre sem vette, a felszólításával még Krisztust is megbánhatja.

Jézus szeretettel van Márta iránt is, de védelmébe veszi Máriát. Mária magatartását a jobbik résznek nevezte az Úr, amelyet senki sem vehet el tőle, még Márta sem, sőt a világ fejedelme, a sátán sem. Miért? Azért, mert odaülni Jézus lábához és hallgatni az ő isteni bölcsességét, az Isten igéjét, amely igazság (vö. Jn 17,17), valamint szemlélni az ő jellemvonásait, amint feltárja azokat, amelyek a világ kezdete óta rejtve voltak (vö. Mt 13,35 / Zsolt 78,2), az a legjobb rész, amit egy ember választhat magának. Jézus nemcsak jobb résznek nevezte Mária magatartását, hanem olyannak, ami valójában „egyedül szükséges”. Miért? Azért mert a tanítványságnak nem az a lényege, hogy szép dolgokat teszek Jézusért, olyanokat, amilyeneket jónak látok, hanem az, hogy meghallom az Isten szavát, azt a szívembe zárva aszerint is akarok élni a Szentlélek által. Márta szükséges

és jó dolgot akart tenni Krisztusért, anélkül azonban, hogy Krisztus szándékával azonosult volna. Sokan tisztelik úgy az Üdvözítőt, ahogyan ők jónak látják, vagy ahogyan azt mások nekik előírják (vö. Mt 15,3.6.9 / Mk 7,9), ám kevesen vannak azok, akik hallgatják és meg is cselekszik azt, amit Krisztus mond a Szentírás szavai által (vö. Lk 8,21). Éppen ezért Krisztus ma is szól ezekhez az emberekhez: „Miért mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem cselekszitek, amiket mondok?”

Ezenkívül azért is az egyedül szükséges dolog, hogy Krisztus lábához üljünk, mert csak így tud jellemünkben átformálni minket az Üdvözítő. Akit szeretünk, azzal szívesen vagyunk együtt. Nem lehet Krisztusért úgy dolgozni, hogy közben ne töltenénk vele együtt imában naponta egy-egy meghatározott időt. Jézus a nyilvános működése során a tanítói szolgálata és gyógyításai mellett is gyakran vonult el tanítványaival egy-egy magányos helyre, hogy megpihenjenek és taníthassa őket. Ehhez az erőt az Atyával való állandó kapcsolatból, az imából merítette. Gyakran kelt föl hajnalban imádkozni, az apostolok kiválasztásakor például az egész éjszakát az Isten imáadásában töltötte (vö. Lk 6,12). A napi személyes imaidőt és a Szentírás gondos tanulmányozását nem pótolja semmi, mert a másokért végzett szolgálat: gyereknevelés, beteggondozás vagy lelkipásztori munka Krisztus nélkül kiüresedik, és többet árt, mint amennyit használ. Érdeemes megkérdezni magamtól, hogy Krisztussal együtt dolgozom, vagy csak Krisztusért, de egy ideje talán Krisztus nélkül, mert ha így lenne, akkor nem a jobbik részt választottam. A Szentlélek gyümölcse (vö. Gal 5,22.25), valamint a szeretet jellegzetességei (vö. Róm 12,9–15 / 1Kor 13,1–13) biztosan jelzik azt, hogy Krisztussal élek-e a hétköznapiakban. Könnyen becsaphatom magam azzal, hogy hitvalló kereszténynek tartom magam, miközben

a türelmetlenség, az indulatok, netán szenvedélyek vagy a versengés, vetekedés szelleme vették át az irányítást az életem fölött (vö. Gal 5,19–21).

Azért jó az evangéliumot olvasni, mert szembesít önmagammal. Nem kell elhazudnom a saját állapotomat és az Úrral való felületes vagy nem kielégítő kapcsolatomat, hanem mindenkor van esélyem arra, hogy a vele való szövetségemet újra és újra megújítsam, és teljesen odaszánjam magam neki. A valódi Krisztuskövetés során nem válik szét a Jézus lábához való telepedés, az ima és az ő szavainak a hallgatása, valamint az érte végzett bármely szolgálat, hanem ez kéz a kézben együtt jár és együtt egész. Csak akkor fogom végezni az Úr munkáját, ha vele élő és állandó imakapcsolatban vagyok (vö. Jn15,5b). Minél személyesebb és meghittebb Krisztussal a kapcsolatom a személyes Isten-ismeret, az ima, és a belévetett bizalom által, annál inkább fogok késztetést érezni arra, hogy munkálkodjam a többi ember üdvösségéért. Azért, mert fontossá válik az, ami az Úrnak is fontos. Azok a keresztyének, akik nem dolgoznak a maguk környezetükben Krisztusért és nem képviselik Őt és az evangéliumát az életükkel és a szavaikkal, azok vajon igazán viszonszeretik-e az Urat?

János evangéliumát olvasva értjük meg: bár Krisztus mind a két lánytestvért szerette, a Lázár feltámasztása előtti beszélgetések azt tükrözik, hogy Máriának meghittebb és mélyebb volt a kapcsolata Jézussal, mint Mártának (vö. Jn 11,28–29 / Lk 10,39). Mária minden esetben jobban figyelt Jézusra. Ez a bölcs és szelíd engedelmesség, amely nem tolakszik előtérbe és nem akar Isten elébe vágni a saját elgondolásaival és ötleteivel, hanem a mindenség Urának a parancsára vár, hogy azonnal meg is cselekedje azt. Ez a betániai Máriának a lelkülete, ami egyszerűségében is feltűnik az evangéliumban.

Pál apostol arra figyelmeztet, hogy „szüntelenül imádkozatok” (1Tessz 5,17)! Ezt nem úgy gondolta, hogy reggeltől estig térden állva kell imádkozni, hanem úgy, hogy a napi munkánk és feladatunk közben is maradjunk belső beszélgetésében az Úrral, ne szakadjunk el tőle. Ez nem helyettesíti a napi kétháromszori konkrét imaidőt úgy, ahogyan például Dániel tette az állami teendők ellátása mellett a babiloni és később a médo-perzsi királyi udvarban (vö. Dán 6,10; 9,1–19).

Végül pedig a Máriának szánt utolsó mondatrész is figyelmet érdemel: a jobbik rész „nem vétetik el tőle soha.” (Lk 10,42b) Ez azt jelenti, hogy aki Krisztussal marad, Őt hallgatja, Őt szemléli és az Ő szavainak engedelmeskedik, az valóban szereti a Mestert (vö. Jn 14,15.21.23–24 / 1Jn 5,3 / Jn 15,10), és lépésről lépésre hasonlóvá is válik Krisztushoz. Jézus szavai valóra válnak az életében: „Aki nékem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és aki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya.” (Jn 12,26)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Varga Zsigmond J., Görög-magyar nagyszótár, Kálvin János Kiadó, 1996., 449. o. / Balázs Károly, Újszövetségi szótár, Logosz Kiadó, Budapest, 1998., 289. o.

Egy megszállott ifjú meggyógyítása

Mután Krisztus három tanítványával, Péterrel, János-sal és Jakabbal lejött a Tábor hegyéről, a hegy lábánál a másik kilenc tanítványt megalázó és csalódott helyzetben találta. Az írástudók vitatkoztak velük amiatt, hogy egy apának a fiában lévő néma démont nem tudták kiűzni (Mk 9,14–29), holott erre Jézustól korábban hatalmat kaptak (vö. Mk 6,7.13). Ezúttal azt fogjuk megvizsgálni, hogy a tanítványok miért nem tudták ezt az ifjút megszabadítani a gonosz lélek hatalmából, és milyen váratlan fordulat történt akkor, amikor Jézus a sokaság közé érkezett. Ezután látni fogjuk, hogy mi volt a szabadítás feltétele, s végül azt, milyen tanulságot vonhatunk le mindezek alapján a saját életünkre nézve.

A Tábor hegyén Jézus megmutatta a három apostolnak isteni dicsőségét, akik láthatták Jézus arcát és ruháját csodálatosan ragyogni, valamint tanúi lehettek annak, hogy a Mesterük Mózes-sel és Illéssel beszélgetett. Hallották az Atya szózatát az égből: „Ez az én szerelmes Fiam, Őt hallgassátok.” (Mk 9,7b) A három tanítványnak jó volt ebben a tábor-hegyi tapasztalatban részesülni, amely során Jézus Mózes-sel és Illéssel éppen a saját megváltói haláláról beszélgetett. Mózes Jézus megváltói halálára való tekintettel már korábban feltámadt – ebbe az eseménybe Júdás levele enged bepillantást az olvasónak (vö. Júd 9). Illés pedig „tüzes szekéren” ragadtatott el (vö. 2Kir 2,1–18). Ő nem halt meg, hanem testében átváltozva ment a mennybe. Csak Énokról és Illésről tudjuk a Szentírásból, hogy ők elragadtatással jutottak a mennybe. Ám nekik is szükségük volt a Megváltó Krisztusra és a megváltásra, ugyanúgy, ahogyan Mózesnek is. Ha Jézus megváltói helyettes áldozata nem sike-

rül vagy ezt nem vállalja önként, akkor ők is örökre elvesznek minden emberrel együtt (vö. Róm 6,23 / 5,12; 3,23 / Iz 1,5b, Károli fordítása). Azaz nekik is vissza kellett volna térniük a halálba örökre.

Jézus tehát fénylő arccal és három apostolával a hegy lábánál egybegyűlt sokasághoz érkezett, ahol az írástudók az ott maradt kilenc tanítvánnyal versengtek, vitatkoztak a sikertelen démonűzés miatt. Amint az ifjú szabadítása megghiúsult, néhány írástudó elkezdte kétségbe vonni mind a tanítványok, mind Jézus hatalmát, és ezzel együtt Krisztus hitelességét is. Hiszen íme, itt egy megszállott fiú, akin nem tudtak segíteni. Ebből az következik, hogy ők csalók. Ehhez hasonló leírást, ahol a tanítványoknak nem sikerült volna a démonok kiűzése, nem találunk az evangéliumban; minden bizonnyal ez az egy eset volt ilyen rázós és megalázó a számukra.

A nép már-már az írástudóknak adott igazat, amikor Jézus a helyszínre érkezett. Látta és hallotta, ahogy a tanítványaival vitatkoztak az írástudók, ezért megkérdezte tőlük: „Miről vitatkoztok egymással?” (Mk 9,16) Ekkor az édesapa szólalt meg és mondta el, hogy a fiában néma lélek van, „mindenütt megragadja őt, földhöz vágja, ő pedig tajtékszik, a fogait csikorgatja és megmerevedik” (Mk 9,18). Kérte a tanítványokat, hogy segítsenek, de azok nem tudták kiűzni a démont. Jézus erre ezt válaszolta: Ó, te hitetlen nemzedék! Meddig legyenek még veletek? Meddig tűrjelek titeket?” (Mk 9,19) Ezt a kemény dorgálást Jézus elsősorban a tanítványainak mondta, mert ők voltak a hitetlenek – ez volt az egyik fő oka, amiért kudarcot vallottak ebben az esetben. Jézus máskor is megfeddte a tanítványokat a hitelenségük miatt (vö. Mk 4,40), most is ezt tette, de általánosan fogalmazott, hogy a tanítványok nyilvánosan ne szégyenüljenek meg. Természetesen rajtuk kívül az ott álló

írástudókra is vonatkozott ez a kijelentés, mert ők egyáltalán nem akartak hinni Jézusban (vö. Jn 5,40.44.46–47). Amikor Krisztus elé vitték a gyermeket, a sötétség fejedelme és az Élet Ura találkozott egymással ebben a küzdelemben. Minden biztonnal a menny angyalai és a sötétség erői is figyelemmel kísérték ezt a természetfölötti küzdelmet. Jézus az apától érdeklődött, hogy a fiú mióta szenved ebben a bajban. Ezzel időt hagyott, hogy a gonosz lélek néhány pillanatig nagyobb erővel mutakozzék meg a fiú felett, hogy azután Jézus szabadítása még nyilvánvalóbbá váljon mindenki számára.

Az apa így szólt: „Ha valamit tehetsz, légy segítségünkre és könyörülj rajtunk.” (Mk 9,22) Jézus ezzel szemben világossá tette, hogy „minden lehetséges annak, aki hisz” (Mk 9,23). Ebből megérthetjük azt, hogy a gyermek szabadításához nem Jézusban kevés a hatalom, hanem az apában kevés a hit, a tanítványokról nem is beszélve. Életünk minden helyzetében az Istenbe vetett bizalom teremti meg az alapot arra, hogy az Isten értünk cselekedni tudjon. A Krisztusba vetett hit, a bizalom mozdítja meg a mindenség karját és cselekszik mindazokért, akik hitből Istenre hagyatkozva élnek nap mint nap. Ne sebezzen meg az Isten szívét azzal, hogy nem bízunk benne! Hogyan érezheti magát egy édesapa, ha a saját gyermekének nincsen bizalma iránta? Mennyivel inkább így van ez a jó Istennél, aki az üdvösségünkért a legnagyobb árat „fizette meg” azzal, hogy Jézust adta oda értünk a Golgotán, hogy ezzel mind Jézus, mind az Atya kinyilvánítsa azt, hogy az Isten szeretete és irgalma örökkévaló a bűnös ember iránt (vö. Jn 3,16 / Róm 8,32). Mindez azért van, hogy megtérjünk bűneinkből és Istent viszontszeretve, napról napra a Szentlélek erejéből Isten parancsolatainak engedelmeskedjünk (vö. Jn 14,15.21 / 1Jn 5,2).

Ebben a helyzetben végül az apa felkiáltott: „Hiszek Uram! Segíts hitetlenségemen!” (Mk 9,24b) Amikor valaki a megmaradt parányi hitét kételkedés nélkül a jó Istenbe veti, akkor az Atya fölhatalmazva érzi magát arra, hogy mivel a gyermeke hozzá kiáltott, az ő üdvössége érdekében cselekedjen. Amikor Jézus ráparancsolt a gonosz lélekre, az úgy ment ki a fiúból, hogy a lehető legnagyobb kárt hagyja benne. Olyan lett, mint aki meghalt. Krisztus számára azonban nincsen reménytelen helyzet. Ő az élet és a halál Ura. Ő mondta később János apostolnak Pátmosz szigetén, hogy „nálam vannak a sírnak és a halálnak kulcsai” (Jel 1,18b), ezért neki semmi sem lehetetlen. Lehajolt a fiúhoz, és fölállítva őt egészségben adta vissza az édesapjának. A tanítványok nem sokkal később megkérdezték tőle, hogy „mi miért nem tudtuk kiűzni azt?” (Mk 9,28) Jézus ezt válaszolta nekik: „Ez a fajzat semmivel sem űzhető ki, csak könyörgéssel (és böjtöléssel).” A zárójelbe tett utolsó kifejezés a legtöbb eredeti evangéliumi kéziratban nem szerepel, de a mondanivaló így is érthető.

Mit jelent Jézusnak ez a válasza? A református egyház új Biblia-fordítása így adja vissza ezt a mondatot: „Ez a fajta semmivel sem űzhető ki, csak imádsággal.” (Mk 9,29) Itt nemcsak arról van szó, hogy a tanítványok nem imádkoztak aközben, amikor megpróbálták a néma démont kiűzni; ez önmagában még nem elég ahhoz, hogy Isten hatalma Jézus neve által megnyilvánuljon. Ebben a szentírási szakaszban többről van szó. Arról, hogy a kilenc tanítvány minden bizonnyal féltékeny lehetett Péterre, Jánosra és Jakabra, hogy Jézus miért csak őket vitte fel a Tábor hegyére. Ezt onnan tudhatjuk, hogy ezt követően, Kafarnaumba menet az úton a tanítványok arról vitatkoztak, hogy ki a nagyobb közülük (vö. Mk 9,33–34 / Lk 9,46. 22,24). Ezt a szellemet hozták onnan a Tábor-hegy alól

magukkal, és ez volt bennük akkor is, amikor a megszállott ifjún segíteni próbáltak. Krisztus Lelkének gyümölcsei nélkül azonban a Szentlélek ajándékai sem működnek.

A Szentlélek ajándékainak (vö. 1Kor 12,7–11) – köztük a gyógyítás ajándékának – a működése látványos, de a Szentlélek gyümölcsei (vö. Gal 5,22) nélkül semmit sem érnek, sőt a sötétség fedelme is utánozhatja valamennyit; általa is történhetnek „csodák” és gyógyulások (vö. 2Tessz 2,9 / Jel 13,13; 16,13–14 / Mt 24,5.24). Sátán képes arra, hogy valakire a betegséget rálehelje, majd visszavegye róla. Ezért egy-egy csodálatos gyógyulás még nem föltétlenül Isten műve. Ezt fontosnak tartom hangsúlyozni, mert nem minden „csodadoktor” és gyógyító kapta a hatalmát Krisztustól, és most az utolsó időben a Sátán is megsokszorozza megtévesztő hatalmát, hogy ha lehet, a választottakat is megtévessze, ahogy Jézus mondta (vö. Mt 24,24). Ha valakinek az életében viszont ott van a másik iránti önfeláldozó szeretet, és a Lélek más gyümölcsei is fellelhetők nála, akkor elmondhatjuk, hogy a csodálatos gyógyulás Krisztus által történhetett.

A tanítványok féltékenységén, hatalmi versengésén kívül az imában való meglankadásuk is oka volt annak, hogy a fiú nem szabadult meg általuk a néma démontól. Amikor valaki azzal van elfoglalva, hogy másokhoz méregeti magát és verseng, akkor nem az Úrral beszélget, akkor nincsen békesség és szeretet a szívében. Ilyenkor hogyan is nyilatkozhatna meg Krisztus hatalma rajta keresztül? Az ember sokkal inkább az, ami a szívében van, és nem az, amit mond. Sokakat meg lehet szavak által tévesztetni, de az ember élete és cselekedetei megmutatják kinek-kinek a valódi arcát. Jézus szerint „a gyümölcseiről ismeritek meg őket” (Mt 7,20). Romlott fa nem hoz jó gyümölcsöt, jó fa pedig nem hoz rossz gyümölcsöt. Minden fa

a gyümölcsseiről ismerhető fel. A gyümölcsök az életünk és a tetteink. A fa pedig mi vagyunk leplezetlenül. Ideig-óráig valaki rejtegetheti valódi énjét az emberek előtt, de a Szentlélek gyümölcseinek a hiánya megmutatja mások számára is azt, hogy Krisztussal és a Szentlélekkel nincsen valódi és állandó közössége. Ez kiütközhet a türelmetlenségében, a széthúzásra való törekvésében, a természetes önzésében, a tobzódásában, hogy csak a legkézenfekvőbbeket említsem. A nagyobb és más bűnök ilyenkor rejtve maradnak az emberek előtt, de nem Isten előtt (vö. Gal 5,19–21).

A saját életemre nézve a tanítványok kudarcát szemlélve tanulság lehet: ne azzal foglakozzam, hogy a másik ember esetleg több képességet, jobb lehetőségeket kapott az Istentől, mint én, hanem ehelyett ismerjem fel, hogy én mit kaptam, és azzal szolgáljak a Teremtőmnek minden ember javára. Legyek állhatatos az imában (vö. Róm 12,12b / Ef 6,18), és szeressem azokat, akiket az Isten mellém adott a családban, a munkahelyen vagy az egyházközségben, ne legyek személyválogató (vö. ApCsel 10,34 / MTörv 10,17). Ne menjünk bele Isten ügyét illetően vitákba, ha erre egy mód van (vö. Róm 12,18), mert az Úr Jézus nem vitatkozni, hanem emberek üdvösségéért való munkára küldi a világba minden tanítványát (vö. Mt 28,18–20). Isten művében nincs kis és nagy munka – Isten iránti szeretetből végzett munka van, és az e nélkül a szeretet nélkül végzett munka semmit sem ér.

Krisztus szolgálatában nincsenek „kis és nagy emberek” – engedelmesekek vannak, alázatosak, akik minden Istenért végzett munkájuk mellett is tudatában vannak annak, hogy csak kegyelemből üdvözülnek, hit által (vö. ApCsel 13,39 / Róm 3,23–24.28; 4,5; 6,23b; 9,16; 8,28–33 / Ef 2,8–9). Ebből kifolyólag érdemeink Isten előtt nem lehetnek, mégis boldogok

lehetünk, mert Isten gyermekeivé fogadott minket Fia, Jézus Krisztus által.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

KRISZTUS PÉLDABESZÉDEIBŐL

Példabeszéd a földbe rejtett kincsről

„Hasonló a mennyek országa a szántóföldbe rejtett kincshez. Egy ember megtalálta, újra elrejtette, aztán örömeiben elment, eladta mindenét, amije csak volt, és megvette a szántóföldet.” (Mt 13,44; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Jézus, aki személyesen ismeri az Atyát és az Ő országát, hasonlatokban beszélt róla az embereknek, hogy gondolkodásra és kutatásra készítse őket. Ha Krisztus hasonlatokban szólt az Isten országáról, akkor minden bizonnyal valamilyen hasonlóság áll fenn az elhangzott példázat és az Isten országa között. Így van ez a szántófölde rejtett kincs esetében is.

A példázat háttérében az a korabeli kortörténeti kép áll, hogy az ókorban a városokat és településeket fallal vették körül. A falakon belül voltak a lakóházak, hogy így azok védve legyenek a rablók és más népek támadásaitól. A falakon kívül pedig a városhoz tartozó szántóföldek terültek el, amelyeknek a megművelése nem volt kockázatmentes. Aki ugyanis a falakon kívül tartózkodott, az nem volt olyan biztonságban, mint a városban, amelyet még őriztek is. A példázat egy ilyen képet tár elénk: egy ember kiment valakinek a szántóföldjére, amelyet bérelőként művelt meg, hogy a családjának biztosítsa a mindennapi kenyeret. Amint a földet művelte, megtalálta a földbe rejtett kincset, amelyet egy korábbi tulajdonos áshatott el arra gondolva, hogy amikor elmúlik a közvetlen veszély, akkor majd kimegy érte. Ám erre valamilyen okból nem került sor. Előfordulhatott, hogy a kincs gazdája, netán maga a település sem élte túl egy-egy ellenséges nép támadását. Az elrejtett családi vagyon pedig a földben maradt. Kézenfekvő gondolat volt,

Krisztus példabeszédeiből | 101

hogy valaki a városon kívül rejtse el a kincsét, mert ott senki sem fogja keresni. Jézus egy ilyen képet használt fel arra, hogy tanítson az Isten országáról.

Miben ad nekünk eligazítást ez a példázat az Isten országáról? Például abban, hogy az Isten országa ebben a világban rejtett módon van jelen, nem „széles sávú frekvencián” hangzik fel az örömhír. Itt arra gondolok, hogy nem kap a fennálló társadalmi vagy politikai erőktől támogatást, nem kerül reflektorfénybe, és ma sincs különösebb hírértéke az írott vagy az elektronikus sajtóban. Valamilyen egyház kerülhet ilyen látszólag előnyös helyzetbe, az egyház azonban nem az Isten országa ezen a földön. Bármely egyházi közösség tagjai viszont a szívükben már lehetnek ennek az országnak a hordozói. Ezt Jézus is megerősítette, amikor így szólt: „Az Isten országa bennetek (köztetek) van.”

Itt mind a két fordítás helyes. Az Isten országa hit által a szívben van, mert a hívő ember hitével ragadja meg Isten ígéreteit a Szentírásból, és Krisztus Lelkének az erejére támaszkodva akar élni ebben a világban. Ami a szívben van, az a kapcsolatban is megnyilvánul, például az egymás iránti szeretetben, figyelmességben és szolgálatokban. Ilyen értelemben az Isten országa már kicsiben közöttünk van a Szentlélek által, aki minden hívő embert közvetlenül kapcsol össze Krisztus által az Atyával és egymással is. Ha az Isten valóban jelen van valakinek vagy többeknek az életében, annak meg kell mutatkoznia mások számára is a Lélek gyümölcseinek a megjelenésével. A Szentlélek gyümölcse pedig „a szeretet, öröm, békesség, békétűrés, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Gal 5,22). Ezeknek a gyümölcsöknek, helyesebben szólva a szeretet egyetlen gyümölcse különböző megnyilatkozásainak fokozatosan meg kell jelenniük a hívő ember, illetve egy-egy

hívó közösség életében. Ha ez nem történik meg, akkor az illető az önbecsapás vagy a mások általi becsapottság állapotában van, mert akiben nem lakik Krisztus Lelke, az nem az övé (vö. Róm 8,9). Tehát az egyház lehet az Isten országának a hordozója rejtett módon, de abból sosem lesz itt a földön, a bűn struktúrájára felépített társadalomba épült isteni uralom (vö. 1Kor 15,22–28 / Dán 2,44; 7,27 / Jel 21,1–3). Sőt egy egyházi közösség minél inkább hasonul a világhoz, annál kevésbé lesz a világ világossága. A keresztény embernek Krisztushoz kell hasonlónak válnia ahhoz, hogy ebben a világban Isten eszköze lehessen mások üdvösségére nézve.

Az Isten országa azonban olyan kincs, amely az ember természetes érzékei számára rejtve marad. Pál apostol írja, hogy „a természetes (pszühhikosz) ember nem fogja fel az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki, és nem tudja megérteni, hiszen lelki módon kell azt megítélni” (1Kor 2,14). A „természetes ember” kifejezés olyan embert jelöl, akiben nem lakik a Szentlélek. Hit által nincsen kapcsolatban az Istennel, ám attól még lehet külsőleg nézve vallásos, miközben a szeretettel, a másik ember szempontjaival nem is foglalkozik. Az ilyen ember előtt rejtve vannak az Isten dolgai. Ez azonban nem zárja ki, hogy ne bukkanhatna rá ő is egyszer az igazi kincsre, hiszen ez Isten egyetemes üdvözítő akaratának teljesen megfelel (1Tim 2,4).

A szántóföldbe rejtett kincs tulajdonképpen az evangélium, a jó hír, az örömhír, amelyet Krisztus mondott el, mutatott be és tett lehetővé helyettes áldozati halálával minden ember számára. Hogyan lehetne ezt tömören megfogalmazni? Pál apostol több helyen is lejegyezte, ebből az egyiket idézem: „Kegyelem nektek és békesség az Atya Istentől és a mi Urunk Jézus Krisztustól, aki adta önmagát a mi bűneinkért, hogy kiszabadítson

minket e jelenvaló gonosz világból az Istennek és a mi Atyánknak akarata szerint.” (Gal 1,3–4) Tehát a miénk az Isten kegyelme és irgalma, ha a bűneinket megvalljuk, azok már nem választanak el tőle, mert értük a büntetést Krisztus már élete feláldozásával és helyettes áldozatával kifizette. Az Isten volt az, aki megbékéltette magával a világot. Az ember vétkezett, fordult el az Istentől, mégis az Isten az, aki megbékéltet önmagával. Ő fiává akar fogadni minden embert személyválogatás nélkül, Jézus Krisztus által. Amikor erre valaki rátalál, az kincset lel, és nagy lesz a belső öröme még a szenvedések közepete is, mert az élete végső alapot és értelmet nyer.

Az a tény, hogy én a méltatlan és bűnös, halálba tartó ember Isten számára elfogadott vagyok, és Ő nekem örök életet adhat, akkora szeretet, amelynek a mélységét nem lehet átfogni, és valójában ez készítt arra, hogy hit által más emberré legyek. Csak az Isten irántam való szeretetének e megtapasztalása törheti össze önzésemet, hogy én is Isten szeretetéhez méltóan viszonszerethessem Őt és minden embert. Ez az a kincs, amelyik arra készítt, hogy már ne legyek önző, ne féltsem az életemet, a kényelmet, az időmet és mindenemet, hanem szánjam oda azt Isten szolgálatára. Jézus szavaival élve: „Mert valaki meg akarja tartani az ő életét, az elveszíti azt; valaki pedig elveszíti az ő életét énértem és az evangéliumért, az megtalálja azt.” (Mk 8,35)

Nyilvánvalóan, aki ezt a kincset megtalálja, az bolondnak számít a többi ember előtt, mert amit eddig a legtöbb emberhez hasonlóan látott, azt már másképpen látja. Nem akar csúnyán beszélni, nem akar részegeskedni, nem óhajtja a felszínes társalgásokat és a könnyelmű szórakozásokat; azért nem, mert ezeknél maradandóbb és nagyobb kincsre lelt. Ez az életforma nem vakbuzgó vallásosság, mert értelmes belátáson és való-

di Isten-ismereten alapszik. Ennek nyomán válik szabaddá az ember arra, hogy mások szükségleteit észrevéve azokon enyhítsen. A Krisztus-hívő ember nem zárkózik el a világtól, sem az emberektől, csak e megtalált kincsének a birtokában él már közöttük, és szeretné azt másoknak is átadni. Az ilyen embernek az öröme nagyobb, mint amit a világ az élvezeteivel és a szórakozásaival adhat, ezért számára ez nem lemondás, hanem megszabadulás, emiatt nem érzi a világi szórakozások hiányát. Az igazán hívő ember megtalálta Krisztust, aki egyedül elegendő minden emberi probléma és nyomorúság megoldására ebben az életben. Ő az, aki Isten népét kiszabadítja és kivezeti a bűn és a halál sötét völgyéből, Ő az, aki most is az orvosunk, a vigasztalónk, az egyedüli közbenjárónk (vö. 1Tim 2,5–6), akinek minden szava és ígérete megáll akkor is, amikor ez a világ már sehol sem lesz. „Ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak” – mondta Krisztus (Mt 24,35). Akinek Krisztus és az evangélium nem elég, az még nem találta meg a kincset, sőt előfordulhat, hogy nem is jó helyen keresi.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A kovásról

A kovász kettős jelkép a Szentírásban. Jelképe az Isten országának növekedésének, és bizony jelképe a bűnnek is. A kovászt ma az élesztőhöz hasonlíthatnánk, ami a kenyérsütéshez nélkülözhetetlen. Nagymamáink a megkelt kenyértésztából lecsíptek egy darabot, kendőbe tették és elrakták azt egy későbbi kenyérsütéshez. Ez volt a kovász.

Tulajdonképpen a Szentírásban csak egyetlen esetben szerepel pozitív értelemben a kovász, amikor Jézus a mennyek országának növekedéséhez hasonlítja azt (vö. Mt 13,33). Minden más esetben az erjedés, a megposhasztás értelmében használja az Isten igéje a kovász jelképét, mert az tökéletesen szemlélteti azt a bomlasztó folyamatot, amit a bűn ereje az egyén, a közösség vagy a társadalom életében végbevisz.

Ez utóbbi értelemben alkalmazza Jézus is, amikor figyelmezteti tanítványait arra, hogy őrizzék meg a farizeusok, a szadduceusok és Heródes kovászatától (vö. Mt 16,6 / Mk 8,15 / Lk 12,1). Ebben az összefüggésben három igen veszélyes kovászfajtáról van szó, ami mind a mai napig jelen van társadalmunkban, és jelen lehet a saját életünkben is, ha nem őrizzük meg tőle. Helyszűke miatt most nem térhetek ki arra, hogy kik voltak a farizeusok, kik a szadduceusok és kik a Heródes-pártiak, csak éppen annyira, amennyire a témánk megértése kívánja.

A farizeusok kovásza nem más, mint a képmutatás (vö. Lk 12,1). A farizeusoké nem papi rend volt, hanem az ószövetségi iratokat és a rabbik le nem írt hagyományait ismerő, kutató zsidó kegyességi irányzat Izraelben. Nagy tekintélyre tettek szert, oly annyira, hogy a főtanács (szanhedrin) tagjai közül az egyik táborot ők adták, míg a másik felét a szadduceusok. A fa-

rizeusok írásértelmezését szinte mindenki elfogadta abban az időben, pedig Szentírás-magyarázataik gyakran ellentétbe kerültek magával az Írással, mert a rabbik hagyományait az Isten beszéde fölé emelték, a szombatot parancsolataikkal – Isten szándékaival ellentétben – elviselhetetlen igává tették (vö. Mt 15,9.3), és még sorolhatnánk. Ők voltak – mai szóval élve – „a nemzeti oldal”, a nem szélsőséges, de jobboldali „vallási párt”. Jézus pedig arra intette tanítványait, hogy vigyázzanak és őrizkedjenek a farizeusok kovászától, ami nem más, mint a képmutatás. A nép előtt vallásosaknak és szigorú törvénybetartóknak látszottak. A valóságban azonban megerőtlenítették az Isten beszédét (vö. Mt 15,6), és elviselhetetlen igává tették az Isten törvényét azáltal, hogy körülbástyázták azt emberi törvényeikkel. Így törvényeskedővé váltak, a vallásosságban a felszínen maradtak, de a szívük távol volt Istentől (vö. Mt 15,8). Ezért maradt a köztudatban az, hogy aki farizeus, az képmutató, pedig ők jót akartak, csak nem jól. Jézus méltán mondta róluk és követőikről, hogy „hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai” (Mt 25,9).

Ez igen veszélyes kovász, mert nemcsak a vallásban, de a családban, a házasságban és még barátok között is megjelenik mind a mai napig. Az egyházi közösségekben, amikor valaki egy tisztséget vagy hivatalt tölt be, attól elvárható, hogy a saját hivatásához, megbízatásához méltóan éljen. És ha nem tud, akkor nagy a kísértés, hogy úgy tegyen, mintha ilyen módon élne, különben hiteltelenné válik, elveszíti tekintélyét, fölötteseivel észreveszik stb. Pedig Pál apostol ezt írja: „ha embereknek akarnék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék.” (Vö. Gal 1,10) A képmutatás olyan kovász, amely nem marad meg az egyházi színpalak mögött, és nem is kell annak feltétlenül ott

megjelennie, felütheti a fejét máshol is. Például a férj és a feleség kapcsolatában, amikor évtizedekig félrevezetik egymást, vagy a munkaadó és a munkavállaló között, a rokonságban, amikor szívélyesen üdvözlük egymást, de egyik a másikat a háta mögött kibeszéli, és még lehetne folytatni a sort. Jézus ezzel szemben arra intette tanítványait, hogy ebből a magatartásból még egy csipetnyi se kerüljön a szívükbe, mert ez megmérgezi a kapcsolatokat, ezzel együtt azonos módon az Istennel való kapcsolatra is kihat. Amilyen mértékű a képmutatás bennem bárkivel szemben, olyan álarcot viselek az Istennel szemben is. Ha valaki őszintén és becsületesen akar élni ebben a világban, annak természetesen hatalmas ára van – nem könnyű, de „Istennél (Istennel együtt) minden lehetséges” (vö. Mk 10,27).

A szadduceusok irányzata nem hitt a feltámadásban, az ószövetségi iratok közül csak Mózes öt könyvét, a Tórát fogadták el sugalmazottnak. Leginkább ők voltak összefonódva a politikával. A főtanácsban a főpapot is ők adták, bár Jézus korában és még azután is egy ideig a főpap pénzért vásárolta meg a hivatalát a rómaiaktól. Ez nem jelentette azt, hogy egyetértettek volna a római igával. Ebből is látszik, hogy a szadduceusokat leginkább a pénz és az általa megszerzett hatalom érdekelte. Gyakorlatilag ők is Heródes-pártiak voltak, mert az edomita Heródes a császártól pénzért vásárolta meg a galileai királyságot, és ők együttműködtek vele pl. a jeruzsálemi Templom esetében is. Heródes, hogy kedvezzen a zsidóknak, a Templomot és környékét gyönyörűen kiépíttette, ahol a főpap rendelkezett minden tekintetben. Például az áldozatbemutatókból befolyó összeg jelentős része a főpap zsebébe került, így kufarkodás lett abból az áldozati rendszerből, amely a Messiás áldozati halálának az előképe volt Mózes rendelése szerint. Így nem csodálkozhatunk azon, hogy Jézus két ízben is megtisztította

a Templomot, azaz a pénzváltók asztalait felforgatta, a galamb-
árusokat kiűzte és a barmokat elhajtotta, mert a bűnök rendezése a gazdagoknak és a főpapnak hozott még több vagyont, míg a szegényeket ily módon a vallás leple alatt kisémmizték. Tehát a szadduceusok kovásza a legveszélyesebb kovász, mert a vallást összekeverte a politikával, a vallási hatalmat pedig a politikai hatalom és a pénz segítségével szerezte meg. Ezáltal a nép fölött a legnagyobb tekintélyre és befolyásra ők tettek szert, és miközben Istent szolgálták, aközben Isten nevében a legnagyobb gaztetteket hajtották végre. Ezeket azért kell fölfedni, mert sajnós a történelem megismétli önmagát, és az embereknek világosságra van szükségük, hogy életük folyamán jó döntéseket hozzanak.

Jézus nem keverte össze a vallást a politikával, és a tanítványaira sem hagyta, hogy ezt tegyék – még a nagyobb rosszal szemben sem, sőt még egy nemes cél érdekében sem. Az Isten országa épüléséhez nem több szavazat szükséges, sem a világi karhatalom segítsége, hanem Istennek átadott életű emberek, akik nem maguknak élnek, hanem másoknak akarnak szolgálni az Úrtól kapott hivatásuk szerint. Az Istennek átadott embereken olyan hívőket értek, akik az életüket minden tekintetben az Isten beszédének akarják alárendelni, és úgy is élnek. Nem akarnak hozzátenni az igéhez, de nem is vesznek el belőle (vö. Mtörv 12,32 / Jel 22,18–19). Hitből élnek, mert „az igaz ember a hitből él” (vö. Hab 2,4 / Zsid 10,38). A hívő ember hiszi azt, hogy Isten neki személyes gondviselője, és hogy a Mindenhatónak van hatalma arra, hogy ezt a mind drámaibb arcot öltő történelmet a kezében tartsa, benne az ő hívő népét minden körülmények között megtartsa (vö. Mt 28,20b). Ehhez pedig nem több szavazat kell, hanem több hit, amely szeretet által munkálkodik. A szavazat a hatalom megszerzéséhez

kell, nem az Isten országának építéséhez, ám jó tudni azt, hogy nem azok kezébe kerül a hatalom, akik a voksukat leadták, és gyakran azok kezébe sem, akiket az emberek többsége megválasztott. De ha így is lenne, a többség önmagában még nem jelenti azt, hogy ők az igazság letéteményesei és hordozói ebben a világban; a többség gyakran csak annyit jelent, hogy többen vannak a megtévesztettek.

Pál apostol figyelmeztetése ma is aktuális a hatalmon lévőknek és nem lévőknek egyaránt: „Avagy nem tudjátok-e, hogy egy kicsiny kovász az egész tésztát megposhasztja?” (Vö. 1Kor 5,6 / Gal 5,9) Ez a romlott kovász a bűn, amelynek ezer arca van, és gyakran ideig-óráig tartó gyönyörűsége is, előnyt és mindenféle jót ígér. De a végén tönkretesz egyént, családot, nemzetet és egyházi közösségeket, amennyiben nem megyünk bűneinket megvallva naponta Krisztus Urunk, az örök főpap elé (vö. Zsid 4,15; 2,17; 8,1). Ő a mennyei szentélyben végzi értünk a bűneltörő szolgálatot (vö. Zsid 4,16; 7,26–28; 8,1–2; 9,11.24–28!), hogy az Isten elé végül egy megtisztult és szent népet állítson (vö. Zsid 10,14 / 1Tessz 5,23–24), akik mindenben osztoznak majd az Ő istenfiúi örökségében (vö. Kol 1,12–14; 3,24).

A bűn tekintetében csak kétféle embercsoport létezik ezen a világon. Az egyik azoké, akik azt állítják, hogy ők nem követnek el bűnt (nem szegik meg a tízparancsolatot és a szeretet kettős parancsát sohasem). Ez a hazug, önmagát becsapó embercsoport a Szentírás szerint (vö. 1Jn 1,8–10), illetve azok, akik saját hibájukon kívül semmit sem tudnak az isteni kinyilatkoztatásról. A másik csoportba azok tartoznak, akik gyakran néven nevezve megvallják bűneiket az Úrnak, és Isten Lelkének az erejével naponta felveszik a küzdelmet azok ellen, hogy Isten kegyelméből végül győzzenek. Ez utóbbiak azok, akiknek az

Isten megbocsátott Krisztus áldozata által. Én ebbe a csoportba szeretnék tartozni. Gondolom, te is, kedves olvasó...

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Újszövetségi Szentírás, ford. Békés-Dalos, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 1992. / Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006. / Biblia, Kecskeméthy István ford., Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009.

Az útfélre és a kövek közé hullott mag

Krisztus Urunk nem egyezett ki a világi hatalommal, nem is kereste annak kegyeit, mert nem diadalmas és nagyhatalmú kereszténységet akart, amely átveszi a hatalmat Izrael földjén a rómaiaktól. Ezzel szemben meghirdette a nyolc boldogságot, az ellenség szeretetét és a sokaságnak elmondta a magvető példázatát. A magvető példázata (vagy a magvetőről szóló példabeszéd) a menny áldozatos és alázatos programja volt a tanítványok becsvágyával szemben, akik az általuk elképzelt módon óhajtották Isten uralmát a Messiással az élen megvalósítani, oly módon, hogy ők a választott néppel együtt vezető szerephez jussanak a többi nemzet és nép fölött.

Jézus a magvető fáradságos és kudarcokkal teli munkáját választotta az ember megváltásának az útjául, amely azt a munkát szemlélteti, amelyet az Atya és Jézus végez a Szentlélek által minden egyes ember megmentése érdekében ezen a földön. Krisztus Urunk az Isten országának törvényszerűségeit és annak növekedését többek között ebben a példázatában szemléltette a hallgatóival (vö. Mt 13,3–8 és 18–23 / Lk 8,4–15). Amint a mag önmagában hordja a belőle megszülető növény „programját”, ugyanígy az Isten szava magában hordozza csírájában azt az erőt, amelyet örök életnek nevez a Szentírás. Igen, mert Péter apostol szerint az Isten igéje által újjá lehet születni, „romolhatatlan magból”, „amely él és megmarad örökké” (vö. 1Pt 1,23.25). Ez az a beszéd, amely Jézus szerint Isten ajkáról való (Mt 4,4). Erről írja Izaiás próféta, hogy „nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem” (Iz 55,10–11). Jézus pedig az utolsó vacsorán azt mondta erről a beszédről, hogy az igazság, amely

megszenteli a benne hívőket (vö. Jn 17,17.19). Ezeket adta át Jézus az ő tanítványainak: „mert az igéket, amelyeket nekem adtál, átadtam nekik, ők elfogadták és valóban felismerték, hogy tőled jöttem, és elhitték, hogy te küldtél engem.” (Jn 17,8) Nem hagyományokat, nem emberi tanításokat, nem is az isteni és az emberi tanítások keverékét, hanem tisztán az élő Isten szavát mondta el Jézus az ő tanítványainak, amely a Szentlélek eljövetelekor megelevenedett bennük, és így „Isten Lelkétől vitetve hordozva” maradéktalanul és hibátlanul le tudták írni azokat a Szentírásban (vö. 2Pt 1,20–21).

Ezért a példázatban a mag az Isten beszéde (Lk 8,11). Ha nem az Isten szava lenne a mag, akkor hiába várnánk még „a jó földben”, a befogadó szívben is, hogy termést hozzon. Csak az Isten szavának van teremtő és újjáteremtő ereje, a többi emberi tanítás és szó, ami nem az Úr szavát közvetíti, erőtlen, haszontalan és egyenesen bódító (vö. Jel 17,1–2) lehet ebben a tekintetben. A magvető minden esetben az Emberfia, Krisztus (vö. Mt 13,37). A különféle talajok pedig az emberi szív különböző állapotait fejezik ki, ahová éppen az Isten igéje hull (pl. Mt 13,19). A szív ebben az esetben az elménket, a gondolataink és a döntéseink székhelyét jelenti. Ez hasonló lehet az út széléhez, a köves vagy tövises talajhoz és természetesen jó földhöz is. Életünk különböző időszakaiban bármelyik vonatkozhat ránk ezek közül attól függően, milyen helyzetben vagyunk. Ha a példázatot elolvassuk, azonnal kitűnik, hogy csak a jó földbe hullott magok hoztak termést, a többi talajon nem. Ebből világosan következik, hogy nem Krisztussal és nem az Isten beszédével van a baj, ha valakinek mégis gyümölcstelen lesz az élete az Isten országának értékrendje szerint. A hiba a talajban, azaz az emberi szívben van, amelyre Jézus a példázatban határozottan rámutatott. Ezért a felelősség az embert és nem Istent terheli.

A példázat megértését segíti annak a tényezőnek az ismerete, hogy keleten a földművelésnél előbb elvetették a magot, és csak azután forgatták bele a földbe. Emiatt némely mag könnyen hullhatott az út szélére, köves vagy bogáncsos talajba is. Ezen felül pedig a példázat megértéséhez Jézus magyarázatot is adott, emiatt könnyű a dolgunk.

Az első talaj az útfél vagy az út széle (vö. Mt 13,4 és 19). Ez az eset, amikor valaki hallgatja az igét, de nem érti. Majd jön a gonosz, és kilopja a szívéből, nehogy az isteni szó által hitre jusson. Itt nem a különleges értelmi képességek hiányáról van szó, mert az Isten szava minden emberhez szól, hanem arról, hogy a hallgató valami miatt nem érti az igét. Mi lehet az? Pál apostol azt írja, hogy „az érzéki ember nem foghatja meg az Isten Lelkének a dolgait: mert bolondság néki, meg sem érti...” azokat (1Kor 2,14). Itt a görög szöveg alapján nem érzéki embert, hanem természetes embert kell érteni, olyan valakit, aki az ösztönös természet és nem a Szentlélek befolyása alatt áll. Ezért nem értheti az igét, mert az Isten beszédét Isten Lelke sugalmazta, annak megértése is csak a Szentlélek által lehetséges. Vagy azért nem érti, mert közben máshol jár az esze, vagy mert lényegtelen szempontokra figyel stb. Amikor kimegy a miséről vagy az istentiszteletről, a gonosz azonnal kilopja a szívéből az igét, például egy váratlan szóváltással vagy pletykálgalással. Sajnos gyakran maguk a hívek válnak a sátán eszközeivé ebben a tekintetben, hogy már a templom vagy a gyülekezet ajtajánál kilopják egymás szívéből az örök élet beszédét.

Az útszéle bizony kemény is. Mitől lehet kemény egy emberi szív? A bűnös életvitel, „a bűnök csalárdsága” is megkeményítheti az ember szívét (vö. Zsid 3,13), mert a lelkiismeret ilyenkor egyre gyengébben jelez. A szív valódi megkeményedését azonban az Isten Lelkétől jövő hívásokra és érintésekre adott

elutasítások idézik elő. Az Isten szól az emberhez, hívja őt, de az ember ellenáll a hívásnak. Ilyenkor keményedik a szív, míg olyan nem lesz, mint az útszéle. Tudja, hogy mi az Isten akarat, de nem aszerint él. Az ilyen embernek hasítanak, vágnak a szavai, nem a Szentlélek ereje nyilatkozik meg rajta keresztül, hanem az emberi hangerő és az indulat. Ilyenkor nem az Isten gyógyító jelenléte, hanem a nagy ellenség veszi át az uralmat, ő fejt ki romboló hatását az emberek lelkében úgy, hogy félelmeiket ébreszt, emberi rögeszméket ültet el a fejekben az Isten szava helyett. Ez igen szomorú, de sajnos nem ritka eset. Ezért az igehirdető felelőssége az Isten előtt felbecsülhetetlen. Ám ez a jelenség a családon vagy a munkahelyen belül is napirenden lehet, nem kell ehhez rossz igehirdetést hallgatni. A házastársak egymás elleni áldatlan szóharca és vitája a sátánnak ad utat arra, hogy a családokat és benne az egyént tönkre tegye. Ilyenkor azonnal Krisztushoz kell menekülni, mert más megoldás nincs (vö. Mt 11,28–30).

A második eset a köves talaj (vö. Mt 13,5–6 és 20–21). A sziklás, köves réteg ilyenkor a vékony föld alatt helyezkedik el. A mag hamar kicsirázik, de mivel nem tudja a gyökerét a szikla miatt mélyen a földbe eresztetni, emiatt az a Nap hevétől kiszül, kiég. Ez az emberi szívre nézve azt jelenti, hogy ott lehetnek valakiben a helyes vágyak és a jóra való készség, de a szíve mélyén ott húzódik az önzés páncélja, az önző „Én”, ami nem halt meg Krisztusban, hanem él és mindenkor érvényesíti a saját szempontjait, amikor a neki megfelelő körülmények adódnak. Örömmel fogadja az ígét, de az nem járja át az élete valamennyi területét. Amikor pénzről van szó, akkor nem számít az Isten szava, olyankor az érdek számít stb. Jó kereszténynek látszik, de a hite tulajdonképpen csak világnézeti meggyőződés, nem életforma.

Az ilyen ember megpróbál egyszerre Krisztusnak is és a világnak is megfelelni, azonban Jézus szavai szerint nem szolgálhatunk egyszerre Istennek és a mammonnak (a pénznek, a vagyonnak). Döntenünk kell, hogy kinek akarunk a szolgálatába állni (vö. Mt 6,24). Önmagunkat nem tudjuk megszabadítani, sem jobbá tenni, de dönteni tudunk Isten és az Ő igéje mellett. A segítséget pedig megkapjuk a mindenható Istentől, ha bízunk benne és kérjük Őt. Önzésünk páncélját egyedül az Isten irántunk való szeretete, Krisztus áldozatának a szemlélése és megértése képes megtörni. Ha lett volna más megoldás, akkor Krisztusnak nem kellett volna értünk és helyettünk büntelenül vállalni a keresztdozatot.

Amíg nem látom be, hogy az Isten mekkora „árat fizetett” az én üdvösségemért, addig nem is értem és nem is érdekel, hogy miért kellene nekem a másik önző embert szeretni és szolgálni. Ezzel mindenki így van. Ezért minden Krisztust követő ember felelőssége, hogy Megváltója jellemét mutassa be ennek a világnak: az Ő szeretetét, irgalmát, a munkához, az Isten törvényéhez való viszonyát, az Atyával való kapcsolatát, a megvesztegethetetlen becsületességét, a világi hatalomtól, a politikától való függetlenséget és szabadságát, az Istenre való teljes ráhagyatkozását (mint Jézus, akinek még fejét lehajtani sem volt sokszor hová) stb.

Ha a keresztyének valóban azok lennének, aminek látszani akarnak, akkor nem így nézne ki ez a világ! Akkor valamenyny ember megértené azt, hogy miért is kell nekem a másikat ronda és jellemtelen viselkedése ellenére elfogadni és szeretni. A köves talaj ott van a szív mélyén, mert nem szántottuk fel a bűnbánat mély ekéjével és még nem sírtunk igazán a saját bűneink nyomorúsága fölött. Nem vettük fel a küzdelmet Isten erejével önmagunkkal és nem hiteles vágyainkkal, rossz szo-

kásainkkal, hogy emberek tudjunk maradni az emberek között, és ha lehet, krisztusi emberek. A köves talajhoz hasonló szívű emberek magukra öltötték a kegyesség látszatát, de annak erejét megtagadják (vö. 2 Tim 3,1–5), így amikor „más szelek fújnak”, megszólják vagy üldözik őket az ige miatt, akkor könnyen megbotránkoznak az Isten szaván, és félelemből vagy érdekből a többséghez igazodnak. Hangosan alleluját és hozsannát kiáltanak virágvasárnap a bevonuló Krisztusnak, de nagypénteken – ha a helyzet úgy kívánja – a többséggel együtt kiáltják, hogy „feszítsd meg Őt”, „keresztre vele”!

Nem lehet megmondani, melyik a rosszabb állapot, az útfél vagy a köves talaj. Egy biztos: egyik sem hoz termést, mind egyik meddő marad. Várhatjuk, hogy majd az évek alatt megváltozunk és jobbakká leszünk, mert nem fog megtörténni, és még azt sem tudjuk, hogy miért. Ennek fényében érdemes megvizsgálnom az én szívemet is, mert az egy kicsit az egyik talajhoz, egy kicsit a másikhöz hasonlít, sőt a harmadikhoz is, amiről a folytatásban fogok még írni. A lényeg az: nem akarom, hogy ez így maradjon, és Krisztushoz megyek. De jó lenne a jó földhöz hasonlítani, és teremni a Lélek gyümölcseit (vö. Gal 5,22)!

A „lesz ahogy lesz” magatartás felelőtlen hozzáállás az ember részéről, mivel az egyetlen életünkről és az örök üdvösségünkről van szó. Meggyőződésem, hogy több bizalmat érdemel teremtő és minket megváltó Istenünk, aki volt, van és lesz, és aki eljövendő. Azokért fog Krisztus eljönni, akik bíznak benne, megvallották bűneiket, megtartják az Ő szavait, és várják Őt az üdvösségükre, mint a lámpással és tartalék olajjal rendelkező szüzek, akik kimentek a vőlegény elé (vö. Mt 25,1–13).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A tövisek közé és a jó földbe hullott mag

A magvetőről szóló példázat (példabeszéd) bemutatja nekünk az emberért fáradozó Istent, tükröt tart elénk, hogy felismerjük szívünk állapotát, valamint megmutatja azt, hogy az Isten szavának befogadása és megtartása esetén egyetlen magból harmincszoros, hatvanszoros vagy akár százszoros termés-hozam is lehetséges (vö. Mt 13,3–8 és 18–23 / Lk 8, 4–15).

A tövisek közé hullott mag a harmadik talaj, amely Jézus szavai szerint nem hoz termést (Mt 13,7 és 22 / Lk 8,14), ahogyan ezt az útféltre és a köves talajba hullott magok esetén már láttuk és megértettük. A mag az Isten igéje (vö. Lk 8,11), a magvető pedig mindenkor maga Krisztus (vö. Mt 13,37). Ő az, aki a jó magot, az igazság magvait szórja ebbe a világba szemben a sátánnal, aki az első bűneset óta a tévelygés és a hazugság konkolyát hinti mindenfelé az emberi társadalomban. Ez utóbival Jézus egy külön példázatban foglalkozik, ez a „búza és a konkoly példázata” (vö. Mt 13,24–30).

Mit jelképez a tövis ebben a példabeszédben? A tövisek a szív olyan bűnös hajlamai, amelyek már szenvedélyekké nőttek, amelyeket nem szaggatott ki a mély bűnbánat, mert nem bánták meg azt igazán, amelyeknek helyet hagytak, s most már sodorják a bűn lejtőjén az embert. Ezek lehetnek a régi rossz szokások, a dühkitörések és más megkötözöttségek. Ott van a szívben az Isten beszéde is, de nem tud fejlődni, mert ezek a szenvedélyek, mint a hínár csavarodnak rá, és elfojtják az Isten életét az emberben. Jézus a következő veszélyforrásokra hívja fel a figyelmünket ezzel kapcsolatban: 1. „e világnak a gondja”, 2. „a gazdagság csalárdsága”, 3. Lukács evangéliuma pedig kiegészíti ezt „az élet gyönyöreivel”.

1. „E világ gondja” mind a szegény mind a gazdag réteget érinti. A szegény ember a megélhetése miatt aggódik, és attól fél, hogy a munkahelyének az elvesztése vagy egy nem várt betegség a nyomor szélére juttatja őt és családját. Ez a gondból elég. A gazdag ember meg akarja tartani vagyonát, vagy éppen növelni szándékozik azt. Emiatt folyton azon jár az esze, hogyan forgathatná a pénzét jobban, miként menthetné át ebben a válságban azt, amiye van. Mindkét embercsoportot a világ gondja köti le, elméjüket ezek a gondolatok és félelmek foglalkoztatják szüntelen, emiatt az Isten szavának nem marad táptalaj, sem idő, sem energia, hogy az is növekedjen és termést hozzon. A „nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak” jézusi kijelentése a gazdag rétegre vonatkozóan ide is érvényes. Ám a szerényebb körülmények között élő ember is élhet olyan gondok és félelmek között, amelyeket képtelen átadni az Istennek, különösen, ha meg sem ismerhette Őt. Így hogyan lehetne bizalma iránta? Nagyon sok elszegényedő ember körül nézve a világban a sorsáért Istent hibáztatja vagy káromolja, mert égbekiáltó igazságtalanságok veszik körül. Nem érti, hogyha Isten van, akkor miért és meddig tűri a szegények kizsákmányolását, az istentelenek látható szerencsését ebben a világban stb.

A hívő ember ezzel a gondolattal nem foglalkozik, mert nem a körülötte lévő világra, hanem hitben Istenre tekint. Nem akar meggazdagodni, ha pedig gazdag lett, nem köti le őt a pénz szerelme, hanem Isten sáfárának tekinti magát, és a javaival nemes célokat is szolgál. Tudatában van annak, hogy a vagyon önző célokra való felhasználása sátáni vonásokat alakít ki az emberben, az igazán hívőnek pedig mindennél fontosabb, hogy Krisztushoz tartozzon, mert hozzá akar hasonló lenni, nem a világhoz.

2. A „gazdagság csalárdsága” valóban megfogja az embert. A Szentírás szerint „akik meg akarnak gazdagodni, kísértésbe, meg törbe és sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek az embereket veszedelembe és romlásba merítik. Mert minden rossznak a gyökere a pénz szerelme...” (vö. 1Tim 6,9–10). Nem az a gond, hogy van pénzünk, mert arra szüksége van minden embernek. Nem maga a pénz, hanem a pénz szerelme a veszélyes a Biblia szerint. Amikor az veszi birtokba a szívet, s ezzel az ember a mammon (a pénz) szolgája lesz, ahelyett, hogy Istent választaná, hogy minden megköötözöttségtől szabadabbá váljék (vö. Jn 8,36) és békessége legyen. A kényelem nem több a békességnél, a vagyon nem több az örök életnél, amely hozzá viszonyítva csak polyva, amelyet elsodor a szél.

3. Az „élet gyönyöreinek” az ingoványa pedig annyira egyértelmű, hogy arról alig kell szót ejteni. Az ifjú felemészti vele szellemi, testi és lelki erejének a javát, így amikor családot alapítani és alkotni kellene, már csak árnyéka egykori önmagának. Elillan az ifjúság öröknek hitt ereje, és sehol nem találja többé. Pedig az élet terheinek a hordozásához erőre van szükség, jó idegrendszerre, megszerzett diplomákra vagy szakmákra, s ezt mind fiatalon, gyakran a heves vágyainkat helyes mederbe terelve tudjuk megszerezni és megtartani. Mindehhez Isten segítséget nyújt azoknak, akik állhatatosan keresik Őt.

A példázatból láthatjuk, hogy csak a jó földbe hullott mag hozott termést (vö. Mt 13,8 és 23 / Lk 8,15). A jó talajhoz hasonlító emberi szív (értelem) nem úgy fogadja az Isten beszédét mint emberi beszédet, hanem mint Isten szavát, ahogy valósággal az is (vö. 1Tessz 2,13). Hallani és érteni az ígét pedig nem intellektuális kérdés, hanem nyitottság és fogékony-ság kérdése. A jó földhöz hasonlító emberi szív nem büntelen, mert Jézus éppen a bűnösök megmentésért jött erre a világra.

Ez az embercsoport nem csak hallgatja és olvassa az igét, hanem elmélkedik fölötte napközben, forgatja azt az elméjében (vö. Lk 2,51b). Végiggondolja, hogy vajon az ő szíve melyik csoportba tartozik, és Krisztushoz megy imában, hogy rajta segítsen (vö. Jn 6,37). Miközben az ember elmélkedik az Isten szaván, az mind mélyebbre hatol a szívében, ahogy ő is az igében. Az ige olyan mélységei tárulnak eléje, amelyek örömet és erőt adnak neki a mindennapokban. Ha pedig eljut valaki addig, hogy meg is cselekedje azt, amit olvasott, akkor tapasztalati bizonyossága lesz arról, hogy van Isten (vö. Jn 17,17), hogy az Ő szava igazság (vö. Jn 7,17). Gondoljuk el, egyetlen magból akár harmincszoros vagy százszoros termés is lehet. Ha ezt az írást egyetlen ember elolvassa, akinek bekerül az Isten ígéje a szívébe, és ott jó földbe hull, ebből még százszoros termés is várható, de az evangélium szerint harmincszoros is elegendő. Erre a garancia az Isten beszéde, a beteljesült bibliai próféciák egész sora és azok a tapasztalatok, amit egy hívő ember mindennap megél akkor, amikor Isten gondviselő jóságát kézzelfoghatóan a magáénak tudja.

Akinek Istennel szerzett tapasztalatai vannak, az nem fél a haláltól, mert bizodalma van Őbenne. Abban, hogy aki a szabadulást elkezdte őbenne, azt a Krisztus második eljövetelekor történő feltámadáskor (vö. 1Tessz 4,16–17 / 1Kor 15,23) és az örök életben végbe is viszi (vö. Jel 3,5). A bibliai szenvedő Jóbbal együtt vallja: „mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőrrömet megrágnák, nem ebben a testben látom meg az Istent. Akit magam látok meg magamnak, az én szemei látják meg nem más. Az én bensőm emésztődve vágyakozik ezután.” (Jób 19,25–27 pontosított fordítás szerint, jó még a Szent Jeromos katolikus fordítás is.)

Lukács evangéliuma még egy fontos kiegészítést tesz a magvető példázatának a végén. Akiknél jó földbe hullott a mag, azok „gyümölcsöt teremnek béketűréssel” (vö. Lk 8,15). A béketűrés helyett szereplő görög kifejezést jobb „állhatatosnak” fordítani. Azaz „gyümölcsöt teremnek állhatatosan”! Jézus figyelmeztetett, hogy aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog. Béketűrés, állhatatosság és kitartás a nehéz időben, a valóban súlyos körülmények között is a legfontosabb, mert mindez csak próba az Isten népe számára (vö. ApCsel 14,22). Ennek szemléltetői és aktív, láthatatlan résztvevői a menny angyalai is, akik az isteni és a sátáni erők harcában Isten népének az oldalán vesznek részt. Ők látják azt, hogy Isten választott népe nem érdekből és számításból szereti az Urat, hanem azért mert Ő a világmindenség teremtő és megváltó Istene, aki valóban jó és szeretetre méltó. Ha már most teremjük a Lélek gyümölcseit (vö. Gal 5,22), akkor a példázatban megígért termés semmiképpen nem maradhat el (vö. Zsolt 126,5–6).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-magyar Újszövetség, Istennek az Újszövetségben adott kijelentése, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. rev. kiadása és az 1975. évi új fordítású Biblia javított kiadása (1990). Kiadja a Magyar Református Egyház Kálvin János Kiadója, Bp., 2008.

A magától növekvő mag

„Az Isten országa olyan, mint amikor az ember magot szór a földbe. Azután már akár alszik, akár fölkel, éjjel és nappal, a mag kikel és növekszik, maga sem tudja hogyan. Mert a föld magától termi meg először a hajtást, azután a kalászt, majd a fejlett szemet a kalászban. Mikor pedig megérett a termés, azonnal sarlót vág bele, mert elérkezett az aratás.” (Szent Jeromos katolikus fordítás)

Ez a rövid példabeszéd Jézus ajkán hangzott el azért, hogy feltárja előttünk Isten országának az emberi szívekben végbemenő törvényszerűségeit. Ugyanazok a törvényszerűségek érvényesülnek a lelki életben is, mint amikor a földművelő elveti a jó magot a földbe, majd várja, hogy az megsokszorozódjék az aratásra. A Szentírás szerint a magvető, aki a jó magot veti, Krisztus, az Emberfia (vö. Mt 13,37). A mag az Isten igéje (vö. Lk 8,11), a magvetés pedig értelemszerűen az igehirdetést vagy az Isten szaváról való személyes bizonyágtételt jelenti (vö. Mk 4,14), amelyben Krisztus munkatársaként bárki részt vehet, aki személyes és élő közösségbe került vele. Az aratás jelképét pedig Jézus egy másik példabeszédben azonosította, amely szerint „az aratás a világ vége, az aratók pedig az angyalok” (Mt 13,39b).

A példabeszéd egyik legfontosabb tanítása az, hogy bár az Isten embere előkészítheti a szívet a bűnbánat mély szántásával, elvetheti a jó magot (aktualizálja az Isten beszédét egy-egy ember életére vonatkozóan), végül elérkezik egy olyan pontig, amely után már semmit nem tehet. Ahogyan a földművelő ember is türelemmel várja a kellő időközönként megérkező esőt és számít a napfényre, hogy termése legyen, így van ezzel Krisztus

munkatársa is. Mert a növekedést Isten adja (vö. 1Kor 3,6–7), méghozzá csendben és számunkra megfoghatatlan módon. A példázat szerint az ember „akár alszik, akár fölkel”, a növekvés végbemegy. Ez azt jelenti, hogy ettől kezdve már nincs az ember hatalmában a növekedés folyamata, mert „a mag kikel és növekszik, maga sem tudja hogyan”.

A példabeszéd szerint a föld magától terem előbb hajtást, azután kalászt, majd búzát a kalászban. Ebből is látszik, hogy a növekedésnek fázisai vannak. Egy növény vagy fejlődik, vagy elsovad és elpusztul. Ha valaki az Isten igéjét már befogadta a szívébe, és Krisztussal szövetségre lépett, akkor szükség-szerű az, hogy egy idő után mások számára is láthatóvá váljék a termés a jellemében. Ebben az esetben a termés Krisztus jellemvonásait jelenti, amelyek tulajdonképpen a Szentlélek gyümölcsei (vö. Gal 5,22: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség) egy-egy ember életében. Ha ezek a gyümölcsök egy idő után nem láthatók valakinél, akkor joggal kérdezhetjük azt, hogy az illető keresztény-e, Krisztust követi-e, vagy csak állítja magát, hogy Krisztushoz tartozik?

Az ember könnyen becsaphatja magát, azt gondolva, hogy ha hallgatja az Isten igéjét és rendszeresen imádkozik, elmegy a templomba (vagy az imaházba), akkor ő már jó keresztény. Erről szó sincsen! A Lélek gyümölcseit a Szentlélek munkálja ki bennünk akkor, ha naponta meghalunk az önző énünknek és engedelmeskedünk, engedünk az Isten szavának (vö. Róm 16,26: „a hitben való engedelmisség céljából”). „A búzámag, hogyha nem hal el, nem hoz termést.” Minden embernek két választási lehetősége van ebben a tekintetben: vagy meghal önmagának, önző akaratának nap mint nap, hogy Istennek éljen, vagy uralomra engedi önmagában az önzést, az uralkodási

ösztönt és az egyéb tisztátalan vágyakat, amelyek bogáncsokként fojtják el az Isten életét a saját szívében. Az ilyen ember mindenkor megszomorítja a szavaival és a magatartásával az Isten Lelkét, aki minden egyes ember üdvösségéért munkálkodik a lelkiismeret szaván keresztül.

Találóan mondta Jézus ezzel kapcsolatban: „aki e kőre esik, összezúzza magát, akire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.” (Mt 21,44) A kő, a szikla mind az Ó- mind az Újszövetségben Krisztus, a Messiás jelképe (Zsolt 118,22 / Iz 28,16 / Dán 2,34–35 / 1Kor 10,4 / 1Pt 2,4 / Mt 21,42). Őreá esni annyit jelent, hogy meghalok az önző, indulatos és egyéb nem tiszta vágyaimnak, nem engedek azoknak, hanem Isten segítségével, imaküzdelemben győzők fölöttük. Ez jelenthet egy adott helyzetben történő fohászkodást is, miközben valakivel beszélgetek – úgy, hogy az illető nem is tudja, hogy gondolatban én Istennel vagyok, Vele együtt veszek részt abban a beszélgetésben. Ez lehetséges, erre szükség van ahhoz, hogy a Szentlélek megerősítése által a hívő ember győzni tudjon, és ne a bűnt, hanem Isten akaratát válassza a különböző élethelyzeteiben. Mindez állandó és folyamatos küzdelmet jelent kudarcokkal, de hitből fakadóan győzelmekkel is. Aki viszont az élete folyamán nem esett rá Krisztusra, a sziklára, és nem halt meg önmaga számára, az elkövetett bűneivel annyira összenő, azokkal annyira azonosul, hogy őt és a bűneit szétválasztani már nem lehet. Ha valaki ilyen állapotban hal meg, csak az ítéletre támad fel, és a bűneivel együtt örökre elvész, megsemmisül Krisztus, „a Bárány haragja” (vö. Jel 6,16) következtében. Ez az a mozzanat, amikor a kő zúzza agyon a bűnével azonosuló embert (vö. Dán 2,34).

A szerető Isten az, aki ellenségeskedést támaszt bennünk a bűnnel szemben (vö. Ter 3,15), és ezt belülről teszi, hogy sze-

mélyesen elfogadjuk az Ő megváltását, Krisztus értünk hozott golgotai áldozatát. Ha ezt az ellenségeskedést nem munkálná bennünk, örökre a bűn és a halál foglyai maradnánk. Pál apostol szerint Isten munkálja bennünk mind az akarást, mind a véghezvitelt az ő kegyelméből (vö. Fil 2,13). Amennyiben elfogadjuk az Isten felénk nyújtott szabadító jobbát, és rábízuk magunkat imában Krisztusra, Ő győzelemre segíti bennünk az Isten életét, amelynek lényege a szeretet.

Isten értünk való szüntelen munkálkodását több szentírási ige és kép is hangsúlyozza. Jézus például egy alkalommal így szólt: „Én is munkálkodom, és Atyám is munkálkodik.” Az Isten szüntelenül, éjjel-nappal vigyázza és segíti a mag (az isten igéje) növekedését az ember szívében. Arra vár, hogy mi ezt elfogadjuk, és ezzel együttműködjünk. Ott van pl. a Jelenések könyvében a feltámadt Krisztus, aki a hét gyertyatartó (lámpás) között jár-kelel és a jobb kezében tartja a hét csillagot (vö. Jel 1,12–16). Ez utóbbi az Isten népének a vezetőit jelképezi. A hét lámpás pedig az Isten népének közösségeit (gyülekezeteit) ábrázolja. Az Emberfia teljes isteni hatalommal és dicsőséggel jelenik meg látomásban János apostolnak, és a tanítvány, mint egy holt rogyott az Ő lábai elé. Gondoljuk el ezt az ellentétet: János, a szeretett tanítvány Jézus kebelén, az utolsó vacsorán, és János a megdicsőült Krisztus lábai előtt, mint egy holt, aki ezek után megérinti őt, és azt mondja neki: „Ne félj!” Ugyanúgy, mint amikor a Földön járt Galileában és Júdeában. Az Isten Fia ott jár-kelel a gyertyatartók között, buzdításokat, feddést és vigasztalást intéz hozzájuk, azaz mindent megtesz azért a hívő népért, amelyet a vérén váltott meg, és amelyet most a közbenjárásával tart meg (vö. 1Tim 2,5 / Zsid 9,15; 7,25 / Róm 8,34) az Atya színe előtt. Még a legjobb édesanyának is le kell vennie a tekintetét a saját gyerekeiről, amíg

ételt készít neki, amíg a házimunkáját végzi, Krisztus azonban soha nem veszi le a tekintetét rólunk! Mindenkor éberrel vizsgálja és munkálja minden hívő üdvösségét. Ennek a háttérén értjük meg a magától felnöve mag példabeszédét. Azt, hogy a mag nem magától nő, hanem növekedését szüntelenül az Isten hatalma munkálja (vö. 1Kor 3,6).

A termés beéréséhez azonban a Biblia szerint szükséges „a korai és a kései eső” is (Jak 5,7, a Szent Jeromos kat. fordítás szerint). A korai eső a Szentlélek első nagy eljövetele volt pünkösdkor, Krisztus mennybemenetele után tíz nappal, amikor az imádkozó százhusz tanítványra kiáradt lángnyelvek formájában az Isten Lelke. Aznap mintegy háromezer ember kereszttelkedett meg (vö. ApCsel 2.). Az ősegyház evangéliumhirdetésének első éveit a Szentlélek ereje, jelei, csodái és hatékonysága kísérte, „az Úr naponta növelte az üdvözülendők számát”. Hasonló események, jelek és csodák lesznek „a kései eső” idején is (vö. Jo 2,28–31), Krisztus második eljövetele előtt, a Szentlélek nagy kitöltésekor azok körében, akik a jellemükben is visszatükrözik az Üdvözítőt. Az Isten Lelkének az erejével lehet majd bevégezni a végső nagy evangéliumhirdetést, hogy minden ember meghallja az örömhírt és üdvössége érdekében helyes döntéseket tudjon hozni. Ez az a nagyon rövid időszak, amely során végül „egy nyáj lesz (és nem egy akol), és egy pásztor” (vö. Jn 10,16). A kései eső idején végbemenő nagy hitbéli ébredésről ezt írja Izaiás próféta: „A legkisebb ezerre nő, a legkevesebb hatalmas néppé. Én, az Úr, idején, hamar megteszem ezt.” (Iz 60,22)

Mikor lesz Krisztus Urunk második eljövetele? Ezt pontosan nem tudjuk, mert azt a napot és azt az órát csak az Atya ismeri, ám ebben a példabeszédben van utalás arra, hogy ez mikor következik be. „Mikor megérett a termés, azonnal sarlót

vág bele...” Ez azt jelenti, hogy amint elkészült az Isten népe, a menyasszony felékesítette önmagát, Krisztus, a vőlegény azonnal eljön. Péter apostol második levelében azt olvashatjuk, hogy az Isten „hosszan tűr értünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem mindenki megtérésre jusson” (2Pt 3,9). Itt az apostol azokhoz szól, akik várják és „siettetik” (pon-tosított fordítás szerint) az Isten napjának eljövetelét (vö. 2Pt 3,12). Ha az ige szerint lehet siettetni Krisztus eljövetelét(!), akkor közömbösségünkkel, hanyagságunkkal és bűneinkkel lehet késleltetni is azt. Ám Isten nem végtelentűrő, csak „hosszú-tűrő”, és amikor alkalmasnak látja, Krisztus eljön az ég felhőin az angyalok seregeivel hívő népéért, és lezárja a bűn történel-mét (vö. 1Tessz 4,14–17). Ezért életmódunkkal és szavainkkal kiáltsuk az ég felé: „Jöjj el, Uram Jézus!”

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katoli-kus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szent-írás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Baranyi Jó-zsef: Konkordancia a Károli Bibliához, Veritas Kiadó, Bp. 1995.

A búza és a konkoly

Minden ember tapasztalja azt, hogy a földi életben jelen van bűn és gonoszság elburjánzik. Arról kevesebben tudnak, hogy ez a rossz honnan is származik, végül igencsak csekélyre rúg azok száma, akik a Szentírás, az Isten szava alapján világosan látják és hiszik azt, hogy a bűn történelme hogyan fog lezárulni, milyen lesz annak a végső kifizése. A búzáról és a konkolyról szóló példabeszédben (példázatban) Jézus erre adta meg a választ (vö. Mt 13,24–30 és 36–43), amely minden ember számára hozzáférhető, ha elolvassa a példázatot.

Azért mondta Jézus, hogy „a mennyek országa hasonlít egy emberhez, aki a földjébe jó magot vetett” (Mt 13,24), mert az Isten országa mint Isten székhelye a világmindenségben – az el nem bukott szellemi teremtményekkel együtt – létezik ugyan, ugyanakkor a mi számunkra az Isten ígéjének befogadásával, az erre egész életünket feltevő hitben kezdődik el. Ezért mondta Jézus, hogy az Isten országa köztetek („bennetek”) van. Már az első felütésnél világossá teszi azt, hogy Ő mint Emberfia, csak jó magot vetett a földbe (vö. Mt 13,37). A konkoly a világunkban és a bennünk lévő rosszat jelképezi, ami nem Istentől való, hanem valamilyen ellenség vetette azt. Jézus nyíltan megmondja, hogy ez az ördög, héber nevén sátán, amelynek jelentése: ellenség (vö. Mt 13,39). Ez már a Biblia első lapjain kiderül az olvasó számára (vö. Ter 3. fejj.). Miért fontos ezt az egyszerű szentírási igazságot hangsúlyozni? Azért, mert a legtöbb ember élete minden nyomorúságáért az Istent káromolja, aminek sátán, az Isten és ember ellensége „örül a legjobban”, hisz sikerült elhitetnie az emberekkel, hogy minden bajért, gonoszságért és a halálért Isten a felelős. A Szentírás azonban vi-

lágossá teszi, hogy a bűn idegen betolakodó ebben a világban, a már említett bukott szellemi lény befolyása nyomán és az ember beleegyezésével jött a világunkba, amelyre egyetlen megoldás van, és ez az ember megváltása. Jézustól el kell fogadnunk azt, hogy „az ellenség, aki a konkolyt vetette, az ördög” (Mt 13,39), „aki nem állott meg az igazságban” és aki kezdettől fogva hazug és gyilkos (vö. Jn 8,44). Az, hogy „nem állott meg az igazságban” azt jelenti, hogy Isten jónak teremtette, mint minden teremtményét, tehát valamikor az igazságban állott, de megfogant benne a bűn (az önzés, a hatalomvágy), így a jelleme eltorzult és gonosszá lett (vö. Iz 14,12–14 és Ez 28,15–17).

Az Isten angyalai számára azonban az első pillanatban még Isten szerető jelenlétében sem lehetett világos, hogy sátán hazudik-e, amikor az Istent vádolja. Különösen azért, mert azelőtt nem volt bűn, és nem ismerhették annak pusztító természetét. A mennyei lények nem tudhatták azt, amit csak az Isten ismert, hogy a bűn, amikor teljességre jut, akkor halált nemz (vö. Jak 1,15). Az elején jónak és kívánatosnak tűnik, és csak később lepleződik le, amikor már Isten kegyelmi szabadítása nélkül nincsen menekvés belőle. Ha a sátán lázadásakor a Teremtő elpusztítja sátánt, soha el nem múló teherként lett volna minden szellemi lénynek az a gondolat, hogy „mi van, ha a vádolónak volt igaza, és Isten azért pusztította el, mert Ő mégsem a szeretet?” Ezért a jó Istennek korlátozva ugyan, de utat kellett engednie a gonoszság erői számára, hogy mindenki előtt világossá váljék, hogy Isten szerető Atyánk, a sátán pedig hazudik és még attól sem riadt vissza, hogy a bűn nélküli Isten Fiát megölje a kereszten. Isten a bűn megjelenése és kiteljesedése ellenére és azt is beszámítva viszi győzelemre a megváltás művét azok számára, akik hisznek Fiában, Jézus Krisztusban, és engedelmeskednek neki (vö. Róm 8,28–30). A bűnbeesés

óta Isten minden egyes emberrel együttszened (vö. Iz 63,9, Károli fordításában). Nem olyan Ő, mint az arisztotelészi istenfogalom, aki mozdulatlan mozgatóként „megpöccintette” a világot, és az azóta foroghat tovább keserű levében.

Alkotója már azzal a biztosítékkal teremtette meg az embert, hogyha az elbukik és bűnt követ el, úgy fogja megmenteni, hogy „testté lesz” (vö. Jn 1,14), és Fia, Jézus által önként a legnagyobb áldozatot hozza meg az emberért (vö. Zak 6,13 / Ter 3,15 / Náh 7,18–19). Azért, hogy a világmindenségben egyszer újra olyan összhang és békesség legyen, amilyen a teremtés hetedik napján volt, hogy többé ne romboljon a bűn, a halál és a pusztulás, hanem az élet és az értelem teljessége, bősége lüktessen a legkisebb sejttől kezdve az értelmes lényekig minden teremtményben (vö. Kol 1,12–22 / 1Kor 15,24–28 / Jel 21,3–8). Istennek megvan a hatalma arra, hogy minden szavát beteljesítse. Erre az evangéliumokban Jézus élete, csodái, halála és feltámadása, valamint a beteljesült bibliai próféciaik elegendő bizonyítékot adnak a hívő ember számára.

Jézus szerint „a szántóföld pedig a világ, a jó mag az Isten országának a fiai” (Mt 13,38). A négyféle talajba hullott magról szóló példabeszédben azt láthattuk, hogy ott a mag az Isten igéje (vö. Lk 8,11), itt pedig a jó mag az Isten országának a fiai (vö. Mt 13,38). Nincs itt ellentmondás? Nincsen, mert az Isten országának a fiai az Isten szavától születtek újjá (vö. 1Pt 1,23), tehát a mag az Isten igéje, ami az emberek jellemében ölt testet. Ezeknek a hívőknek a közössége az egyház, Jézus családja, mindazok, akik hallgatják és megcselekszik az Ő szavait (vö. Mt 12,48–50). A Jézusban hívők közössége a jó mag, a tartóra helyezett mécses, a kovász, amelynek át kell járnia a világot.

„A konkoly pedig a gonosznak a fiai”, azok, akik azonosultak a bűnnel és magától értetődő módon cselekszik azt. „Aki bűnt

cselekszik, szolgálja a bűnnek” (Jn 8,34), és szolgálja annak, aki a bűn szerzője ebben a világban. A bűn zsoldja, az érte járó fizetség viszont a halál (vö. Róm 6,23a), az első és a végső, megsemmisítő második halál (vö. Jel 2,11 és 21,8), amit a Szentírás kárhozatnak is nevez. Ez a kép ebben a példázatban ott jelenik meg, amikor az aratáskor (ami a világ vége), a konkolyt összegyűjtik és megégetik. Ez egy megsemmisítő és végleges ítélet azokon, akik a bűnnel azonosultak és nem akartak az életük folyamán Krisztus áldozatát szemlélve és azt értékelve megváltani (vö. Jób 22,17).

A példabeszédben két meghökkentő ténnyel találkozunk. Az egyik az, hogy a konkoly, mikor a növény még zsenge, búzának tűnik, és csak miután beérett, akkor látszik meg, hogy az valójában konkoly. Ugyanígy sokan látszanak ma is Krisztushoz tartozónak, hívőnek, de valójában az életmódjukkal, a szavaikkal és a tetteikkel megtagadják Őt, és a bűnnek szolgálnak. A „ki mint vet, úgy arat” törvénye szerint pedig le fogják aratni azt, amit elvetettek. A világ végén mindenki látni fogja a különbséget az Isten szolgálja és a között, aki nem szolgálja az Urat (vö. Mal 3,18). A másik meglepő tényező a példázatban a gazda szolgálóknak adott válasza, akik ki akarták tépni a konkolyt a búza közül: „Nem, nehogy a konkolyt kiszedve, kitépjétek vele együtt a búzát is. Hagyjátok együtt felnőni mindketőt az aratásig.” (Mt 13,29–30a, Szent Jeromos kat. fordítás.)

Két dolog következik ebből a válaszból. Az egyik az, hogy a búzának van ereje felnőni és érett, magokkal teli gabonaféjjet hozni a konkoly mellett is! A bűnös emberek és az istentelen családtagok ellenére is lehet Istennek tetsző életet élni. Nem állítom, hogy könnyű, de Jézus szerint és a Szentírás más igéi alapján is ez Isten Lelke által lehetséges. A bűnös környezet nem mentség a bűnre. Noé egy gonosz nemzetség

közepette is igaz emberré tudott válni, mert Istennel járt (vö. Ter 6,9.5.12).

A másik, hogy komolyan kell venni azt, amit a gazda mond, vagyis nem kell kitépni a konkolyt, nem kell a másik emberben a bűnt keresni, és nem kell eltávolítani, megölni a másikat csupán azért, mert másképpen hisz és gondolkodik. Mi, emberek senkinek sem láthatunk az indítékai és szándékai mögé, csak egyedül az Isten. „Ami a lelketekben készül, én tudom” – mondja az Úr (Ez 11,5). Mi, keresztények nem kaptunk arra felhatalmazást az egyházban, hogy bárki belső indítékainak a tisztaságát kétségbe vonjuk. Ezért mindig lesznek látszatkeresztények és hamis hittestvérek a hívek között. A világ végén majd megtörténik a szétválasztás. Ezt most azért nem bízta a jó Isten ránk, mert Ő mindenkit meg akar menteni (ahogyan Júdást is a vég-sőkig küzdve meg akarta menteni Jézus), és akit most konkoly-nak látunk, később még megtérhet. Emellett azt is vegyük figyelembe, hogy mi könnyen tévedhetünk annak megítélésében, hogy ki tartozik igazán Jézushoz. Ez csak az élete gyümölcsei alapján ismerhető fel bárkinél, abban, ahogyan a többi emberhez viszonyul, és nem abban, hogy az egyházban milyen hivatást, tisztséget tölt be. A másik probléma az, hogy mi önmagunkat általában jónak látjuk, és másban keressük a hibát, pedig előbb a gerendát kellene kivenni a szemünkből, mielőtt a szálkát ki akarnánk venni a másik emberéből.

A 42. vers fordítási pontosításra szorul. A „lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás” helyett „fogak vacogása” a jobb fordítás, ami arra a dermesztő félelemre utal, amiben a meg nem tért bűnösöknek lesz részük a második feltámadás után, amikor Istennek ítélőszéke előtt, a „Bárány haragja” (vö. Jel 6,16) előtt kell megállniuk, hogy ítéletükkel szembesülve örökre elveszenek. Isten azonban nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy az megtérjen

és éljen. Isten számára minden egyes ember elveszése kimondhatatlan veszteség. Ám ez az ítélet az elvesző embernek is a legjobb, mert a bűnnel azonosulva, önző életet élve sosem tudna boldog lenni egy büntelen világmindenség lényei között. Az önző ember nem tudna örülni mások örömének, így pedig nem lehetne sohasem boldog. Akkor meg minek az örök élet? Arra lenne jó, hogy a bűnös élet nyomorúságát időtlen időkig nyúzsa és szenvedjen szüntelen. A teremtés könyvében a bűn elkövetése után az első emberpár éppen ezért nem ehetett többé az élet fájáról (vö. Ter 3,24). Láthatjuk, hogy ebben a megvilágításban az ember életében a legszomorúbb és legfájóbb valóság, az elmúlás is kegyelem, mert jobb legfeljebb hetven-nyolcvan évig szenvedni, mint örökké a bűneink láncai által megkötözve.

A példabeszéd végkifejletét azonban így zárja Jézus: „akkor az igazak fénylenek, mint a nap, az ő Atyjuknak országában.” (Mt 13,43) Ez utalás Dániel könyvére, amely szerint „az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége, és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok, örökkön-örökké” (Dn 12,3). Itt az értelmesek azok, akik befogadták Isten beszédét és ennek következtében értelmes módon, az Isten örök és változatlan törvényei szerint élnek, valamint segítenek másoknak is Krisztust, az Igazságot megtalálni. Fényességüket pedig az évek küzdelmei során felöltött krisztusi jellemük adja, ami szép és arányos lesz, mint a finoman megmunkált pecsétgyűrű vagy drágakő az Isten kezében.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002.

„A fiamat meg fogják becsülni”

Jézusnak az egyik legmegrendítőbb példabeszéde a gonosz szőlőművésokról szól (vö. Mt 21,33–46 / Mk 12,1–12 / Lk 20,9–19). Ez a példázat olyan nagy témákat ölel fel, mint Izrael kiválasztása majd elvetése és ennek oka; az Isten mindent odaadó szeretete a saját népe iránt; Jézus halála és annak megváltói értéke; hogy a Krisztus-hívők lesznek Isten új választott népe, egyháza ezen a földön, amely Krisztusra, a szegletkőre épül. Ezekből a témákból egyetlen rövid írás keretében csak mazsolázni lehet, többre nem vállalkozhatom.

Az elhangzott beszéd közvetlenül a főpapokhoz és az írástudókhoz szólt (vö. Mt 21,23.45), akik végül megértették, hogy Jézus róluk mondta el mindezt, tulajdonképpen ők a gonosz szőlőművésok, akik a gazdának nem szolgáltatják be idejében a termést, akik a hozzájuk küldött szolgálkat (a prófétákat) az idők folyamán (úgy ők, mint „atyáik”) bántalmazták és megölték. Ők azok, akik a gazda fiát (Jézust) is meg fogják ölni – ahogyan ez be is következett.

Most gondoljuk el, hogy az Úré a föld és az egész teljessége, Izrael pedig az Ő szőlőültetvénye, amely az Ő gyönyörűséges ültetése (vö. Iz 5,1–7), amelyet nemes szőlővesszőből ültetett, érte mindent megtett, és az mégis vadszőlőt termett. Itt és Jézus példabeszédében is a szőlőültetvény jelkép. Azt jelképezi, Isten hogyan választotta ki az izraelitákat, és tette őket a saját dédelgetett népévé. A gyümölcsök a Szentlélek gyümölcseit jelentik (vö. Gal 5,22), amelyeket minden hívő embernek teremnie kellene ezen a földön annak bizonyságául, hogy az élő Istennel közvetlen kapcsolatban van. Izrael vezetői és velük együtt az egész nép azonban nem mutatta fel a környező

népeknek Isten jellemét és szeretetét, hogy azok is az Úrhoz térjenek, hogy végül az egész Földön Isten ismerete és szentsége felragyogjon a népek arcán. Ezzel szemben a nekik juttatott kegyelmi kincseket arra használták fel, hogy önmagukat más népek fölé emeljék, vagy pedig eltékozzák ezt az Isten-ismeretet és bálványimádásba merüljenek.

A nép vallási vezetői úgy kezdtek viselkedni, mint akik nem megbízott és felfogadott munkások, hanem rablók, akik maguk rendelkeznek mindennel és nem függnék már a szőlőskert gazdájától. Ezért verik agyon, ölik meg a hozzájuk küldött prófétákat az idők során. Egy igaz prófétának a szava mindig érdekeket sért, és ezek a szavak, mint lehulló fátyol leplezik le a fennálló társadalmi és vallási rend gyalázatos és szentségtelen voltát. Ezért a próféták sorsa mindenkor szenvedésekkel és megvetéssel járó sors volt, mert a fennálló bármely, nem Istentől származó hatalom sosem szívlelhette, ha arra emlékeztették őt, hogy Valakinek számadással is tartozik. Ezért Jeremiást például agyonverték, Izaiást a király fűrészeltette ketté, Keresztelő Jánost pedig lefejezték. A példázatban a rendkívüli dolog az, hogy ennek ellenére a gazda (Isten) folyamatosan újabb és újabb szolgálkat küld, mintha nem tudná előre, hogy milyen sors vár rájuk. Végül pedig egyetlen szeretett Fiát küldte el azzal a gondolattal, hogy „öt megbecsülik”.

Minden józan gondolkodású ember belátja azt, hogy nem feltételezhető a Teremtőről a naivitás vagy a tudatlanság az ember és az adott társadalmi közeg állapotát illetően, hiszen a példázatból előre lehet tudni, hogy ennek mi lesz a következménye. Én biztos, hogy nem küldtem volna egyik fiamat sem ilyen állapotok közé, ha én lettem volna egy ilyen szőlőskert tulajdonosa. Annak, hogy az Atya mégis elküldte Fiát ebbe a világba, óriási üzenete van a számunkra. Ez azt jelenti, hogy

a Messiás eljövetele az egyetlen és a legtökéletesebb megoldás minden felmerülő emberi problémára, az élet minden alapvető kérdésére vonatkozóan! Ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni. Gondoljuk el, hogy várnak ma is a népek egy-egy tehetséges vezetőt, aki jobb, emberibb életkörülményeket ígér és teremt, ezért mennek el az emberek szavazni. Orvoshoz mennek, amikor betegek és az életerejük apadni kezd, s még sorolhatnám. De kicsoda az az úr, akinek az uralma nem fájó, hanem felszabadító? Nemde, Krisztus. Kicsoda a legjobb orvos, aki nemcsak gyógyít, de a szavával újjáteremt, és még a halálból is feltámaszt? Nemde, Krisztus? Ki tud megszabadítani a bűntudattól és a bűneinktől? Nemde, az Isten Jézus Krisztus által? Most gondoljuk el: az ember nyomorúságának az oka éppen az emberi természetből fakad, amely önzésre hajlik, mert meggyengült a bűn következtében. Ez a probléma közösségi és társadalmi szinten is megjelenik a szegények és a gazdagok elkülönülésében, a másik emberhez való viszonyban stb. De kinek van hatalma arra, hogy ezt a bűnre hajló emberi természetet, ezt a hús-vér testet, amely ráadásul még meg is betegszik és lepusztul, újjáteremtse? Nemde, az értünk közbenjáró Krisztusnak, aki elküldi a benne hívőknek az Igazság Lelkét (vö. Jn 16,13), hogy az Isten Lelkének hatalma fölemelje és mindenkor saját képességei fölé emelje az embert?

Jézus az egyetlen megoldás minden emberi probléma gyökerére, de akkor is igaz volt és ma is igaz: az emberek többségének nem Krisztus kell! Pedig „Őbenne lakozik az istenség egész teljessége testileg” (Kol 2,9), Ő a „képe a láthatatlan Istennek” és „minden teremtmény előtt született” (Kol 1,15), mert az Atya Őbenne teremtett mindent, ami a mennyekben és a földön van, „mindenek Őáltala és Őreá nézve teremtettek”. Ő előbb volt mindennél és minden Őbenne áll fenn (vö.

Kol 1,16). Ha pedig Ő általa teremtett az Atya, akkor Krisztus is teremtő az Atyával együtt! Az Isten terve az, hogy Krisztus által békéltessen meg minket önmagával. Az ember fordult el az Istentől, és mégis Isten a békéltető és a kezdeményező (vö. Kol 1,20 / Jn 16,27a). Tehát valóban Krisztus, a gazda egyetlen fia az egyedüli és valódi megoldás minden emberi gondra és nyomorúságra ezen a Földön, mert „Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13,8). Aki ezt túlzásnak véli, az még nem ismerte meg a Megváltót, sem az Atyát, hogy Ő a szeretet (vö. 1Jn 4,16).

Isten azonban nem szorul rá, hogy erővel és hatalommal csináljon rendet a szőlőmunkások között, és itt, ezen a Földön mind a mai napig. Krisztus jelenléte, erkölcsi feddhetetlensége, megvesztegethetetlen igazságossága, minden ember iránti szeretete és önfeláldozása, az Atyánál a benne hívőkért történő közbenjárása (vö. Zsid 7,22–25 / 1Tim 2,5–6 / Zsid 9,15: a görög „meszítész” = közbenjáró) elegendő erő ahhoz, hogy végül győzzön, és az uralmát érvényesítse mind a benne hívő egyén, mind az Isten népe életében. Ő az a kő, akit az építők megvetettek és elvetettek, de mégis szegletkő lett, amelyre felépül nemcsak az egyház (görögül „ekklészia” = kihívottak közössége, akik újjászülettek hit által, víztől és Szentlélektől), de mindenki, aki bűn fölött győzelmes életre vágyik, és általa az egész teremtett világ.

Ez azt jelenti, hogy amikor Izrael Krisztust elvetette, akkor mindent elvetett, és a semmivel, a megsemmisüléssel maradt (i. u. 70-ben a római légiók lerombolták Jeruzsálemet és a Templomot leégették). Ez egy borzasztó és kimondhatatlan tragédia. Sajnos azonban ehhez hasonló tragédiák ma is zajlanak minden olyan nép és egyén esetében, aki Krisztust az életében nem az első helyre teszi, aki számára az Ő igéje nem

az abszolút, biztos és az egyetlen mérce, amellyel mindent megmérhet. Krisztus Urunk mennybemenetele előtt nem azt mondta, hogy emberi vagy egyházi tanításokat helyezzenek az Ő szavai fölé, és azokat úgy hirdessék minden népnek, hanem ezt: „Menjetek tehát, és tegyetek tanítvánná minden népet. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket arra, hogy *megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek!* És íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig!” (Mt 28,19–20 és Mk 16,16., vö. a Szent Jeromos és a Szent István Társulat kat. fordításait.) Előbb tanítvánná tenni, majd megkeresztelni, nem pedig fordítva. És azt hirdetni, amit megparancsolt, nem pedig emberi tanításokat, hagyományokat Krisztus nevében. „Nemde egy csekély kovász az egész tésztát megposhasztja?” Mekkora felelősség és kiváltság szőlőmunkásnak lenni, dolgozni az Úr szőlőjében, amelyet Krisztus a tulajdon vérével szerzett. A gazda fia elé lehetne menni a termés gyümölcseivel, és ő bizonyára minden becsületes és odaadó munkásnak megadná a neki járó részt és fizetést.

Ehelyett mit tettek a gonosz szőlőmunkások? Megfogták a fiút, kivetették a szőlőn kívül és megölték. Ez a prófécia szó szerint teljesedett be, mert Jézust kihurcolták Jeruzsálem falain kívül, és ott ölték meg. „Kiirtatik a Messiás, és senkije sem lesz” – írta Dániel próféta Krisztus előtt hatszáz évvel, és ez így teljesedett be (Dán 9,26). Még az Atya is elfordult a kereszten haldokló Krisztustól (vö. Mt 27,46), hogy értünk válalt helyettes áldozata valóságos lehessen. A szeretett Fiú áldozata az Atya áldozata is, mert melyik nagyobb szenvedés: a Fiúnak magára venni a világ bűneit és az érte járó szenvedést elhordozni, egy isteni lénynek – aki mindenkor egységben volt Vele – az Atyától elhagyatottságot elviselni, vagy Atyaként

nézni végig a Fiút úgy meghalni, hogy az az Ő szeretett Fia, az egyetlen, aki büntelen, akit teljesen magára kell hagynia az ember megváltása érdekében? Egy igazi szülő valami keveset átérezhet abból a fájdalomból, amit az Atya átélt akkor, amikor Jézus meghalt a kereszten.

Ez az áldozat minden értelmet meghalad azért, hogy a Krisztusban hívőknek örök és romolhatatlan, boldog életük legyen. Ennél többet az Isten nem adhatott. Ezért mondta Jézus a példázatban a gazda szájába adva a szavakat: „A fiamat meg fogják becsülni.” (Mk 12,6b) Jézus a legtöbb, amit adhatott, és Őbenne mindenét nekünk adta az Isten (vö. Róm 8,32). Vajon mi megbecsüljük-e Őt, vagy kényelmetlen számunkra az, hogy az Isten a halál sötét völgyébe is utánunk jött, hogy minket megváltson és üdvözítsen?

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002.

A kereső asszony

Az embert kereső Isten témaköréből egy rövid példázat, az elveszett drachmáról szóló az, amit ma megvizsgálunk (vö. Lk 15,8–10). A cím alapján úgy tűnik, mintha a drachma lenne a lényeges, amiről Jézus beszélt. Ugyanez a félreértés „a tékozló fiú” példázatával is. Abban sem az atya örökségét eltékozló fiú a főszereplő, hanem az őt jogaiba és szeretetébe visszafogadó apa, aki az Atyát jelképezi. Az elveszett drachmáról szóló tanító történettel is ez a helyzet. A főszereplő nem az eltűnt pénz, hanem az azt kereső asszony, ahogyan az elvesztett juhról szóló példázatban sem az elkóborolt juhról, hanem az őt megkereső pásztornak a juhához fűződő viszonyáról szól a tanítás.

Miért fontos ezt hangsúlyozni? Azért, mert ezek a fent említett példázatok nem rólunk, emberekről, pénzről és egyébről szólnak, hanem a minket szerető Istenről és az Ő jelleméről. Isten számára mi vagyunk a figyelem középpontja. A Szentírás viszont, mint Isten hozzánk intézett szava Istenről és az Ő velünk kapcsolatos terveiről szólnak. Ezért a Krisztusban hívők figyelmének középpontja maga Krisztus és az Isten országa, valamint az Atya irántunk való szeretete és igazságossága.

Ebben a példázatban Jézus a bűnös embert szerető Istent mutatta be, és ezt egy „háziasszony” képével érzékeltette. Ez azért különös és meglepő, mert abban az időben így imádkoztak az írástudók: „köszönöm Uram, hogy nem nőnek születtem.” Ezért volt hallatlanul merész és modern Jézus részéről ez a hasonlat, és az még ma is, mert nem túl gyakori vallásos és keresztény körökben a jó Istent egy asszonyhoz hasonlítani. Pedig Jézus ezt tette.

A példázatban az új mozzanat az elveszett juh példázatához képest az, hogy ami elveszett, az otthon, a házon, a családon belül vészett el. Ezért ebben a tanító történetben Jézus azokról szól, akiknek valamely családtagja indult el a bűn útján a pusztulás felé. Őket is meg kell keresni és menteni. A példázatban ezek a legszebb kifejezések: „keresi”, „gondosan”, „amíg megtalálja”. A háziasszony világosságot gyújt, kisöpöri az egész házat, azaz nagytakarítást végez egészen addig, míg meg nem találja az elveszett drachmát. A mennyei Atya szüntelen fáradozása Jézussal és a Szentlélekkel együtt minden egyes bűnös ember megmentéséért kimondhatatlan gondoskodásról és figyelmességről árulkodik. Jézus mondta, hogy „az én Atyám mindez ideig munkálkodik, én is munkálkodom” (Jn 5,17), a Szentírás szerint az Isten felragyogtatja a napját az igazakra és a bűnösökre egyaránt, esőt ad az igazaknak és a gazembereknek is. A jó Isten szüntelenül és fáradhatatlanul munkálkodik az egész teremtett világért, de különösen azért, hogy az Ő és Jézus legnagyobb áldozata (a golgotai kereszthalál) minél több ember életében célba érjen.

Az apostoli hitvallásban az a mondat Jézusról, hogy „ül az Atyának jobbja felől”, nem egy mozdulatlan állapotot jelent. Ez egy kijelentés arról, hogy aki a király jobbján ül, az vele egyenlő rangú minden tekintetben. Vagyis Jézus a feltámadása és mennybemenetele után visszavette isteni hatalmát, és minden tekintetben egy az Atyával, így egyelő rangú társként és isteni személyként munkálja a végső időben az ő népe elkészítését a vele való menyegzői találkozásra (vö. Mt 28,20b / Zsid 7,22.24–25 / Jel 7,17; 19,6–10). Fontos az, hogy világosan lássuk az értünk tevékenykedő láthatatlan Istent, a hívőkért szüntelenül közbenjáró Jézus Krisztust mint főpapot, aki a teremtett világ szépségei, a Szentírás szavai és az azt meglevevítő

Szentlélek által, valamint a lelkiismeret szaván keresztül különösen szólhat minden emberhez: hívőhöz és nem hívőhöz egyaránt.

A világunkban előrehaladó mind nagyobb válságok, járványok és természeti katasztrófák – amelyeket Jézus előre megmondott (vö. Mt 24,7) – föl fogják vetni minden emberben a valódi kérdést, hogy van-e ennek a világnak és a Földünknek egyáltalán gazdája? És ki a felelős a törtétekért? Sokan fogják Istent káromolni, ahogyan ezt sokan ma is megteszik, mások Isten népének maradéka ellen támadnak, mert bűnbakot mindenkor kell keresni (vö. Jel 12,17 / Mt 24,9–13), ám ezzel a helyzet nem fog megoldódni. A Szentírás egyértelműen és világosan beszél arról, hogy valójában csak az „Isten jó” (vö. Mt 19,17), hogy Ő „gonoszsággal nem kísérhető, ő maga pedig senkit sem kísért” (Jak 1,13), benne nincsen álnokság, Ő Krisztus személyében és értünk meghozott áldozatával mutatta be, hogy mennyire szeret minket. Ám azt is világosan lássuk, hogy miért van a világunkban a rossz, honnan van a bűn! Jakab levele szerint „a bűn teljességre jutván halált nemz” (vö. Jak 1,15), és ez globális szinten is beérik azok életében, akik az Isten szavát és törvényét megvetették. Alig lehet elképzelni, hogy lenne olyan ember, aki a felnőttkorra eljutva valami módon ne hallott volna az ember ősellenségéről, a sátánról, aki szintén rendkívül tevékeny, aki „mint ordító oroszlán körüljár keresvén, hogy kit nyeljen el” (1Pt 5,8), mert tudja, hogy „kevés ideje van”.

Ebben a drámai helyzetben, amit mi földi életnek hívunk, keres az Isten engem, téged és minden embert személyesen. És ha megtalál, örül nekünk, mint a drachmáját megtaláló asszony. Annak örül, hogy van valaki, aki elfogadta az Ő szeretetét, és bármilyen körülményeket varázsoljon köréje a bukott

angyali fejedelem, még ha betegségben és a halál árnyékában kell is járnia nap mint nap, amiként a bibliai Jóbnak, akkor is az Istenben bízunk és Jézus kimondhatatlan áldozatában, mert szilárdan meggyőződött arról, hogy az Isten jó. Meggyőződésének az alapja pedig a Szentírásban az Isten beszéde, aki sohasem hazudik (vö. Szám 23,19 / Zsid 6, 18: „lehetetlen, hogy az Isten hazudjon”). A jó Istent pedig ez a bizalom meg fogja indítani, és ez az ember nem veszhet el (vö. Róm 8,32–39).

Egyetlen bűnös ember megtérésén azért az Istennel együtt örvendeznek az angyalok is, mert a bűn fölött győzedelmeskedni csak Krisztussal együtt és Krisztus hitével lehet. Mert a bűn nem szükségszerűség, bűn nélkül lehet élni, hisz Jézus is bűnt soha el nem követve élt ezen a földön. Aki úgy tud majd ráhagyatkozni az Atyára, miként Jézus tette itt a földön, és olyan hittel éli az életét, miként az Isten Fia emberként közöttünk, az megismeri a bűn fölötti győzelem titkát (vö. Zsid 5,7 / Jel 14,12), és ennek vége az örök élet. A titok az, hogy aki mindenkor Krisztusra néz és vele marad, sosem tud bűnt elkövetni.

Az ember nyomorúsága abban áll, hogy azt az Istent, aki egyedül tud rajta segíteni, s aki őt a legjobban szereti, gyakran elutasítja, tehát nem marad Krisztussal. Ennek a következménye pedig a halál. Előbb az ember lelkében szakad meg az Isten élete, majd a földi élete is véget ér, és ha az alatt nem tért meg, akkor a végső sorsa is ez lesz. Igen, mert „a bűn zsoldja a halál”. Ám szerencsénkre a mondat tovább folytatódik: „az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (Róm 6,23) Ezért kell az Istennek az embert megkeresnie és megtalálnia, különben esélyünk sem lenne az emberhez méltó és Istennek tetsző életre ezen a földön. Akinek ezért hála ébred a szívében, azt az Isten már megtalálta.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Szent Biblia, fordította Károli Gáspár, Bp., 2002. (A zárójelbe tett igék esetében mindenképpen nézzük meg ezt a fordítást is!), Baranyi József: Konkordancia a Károli Bibliához, Veritas Kiadó, Bp., 1995.

Példabeszéd a befektetett pénzről

Ma a nagy gazdasági világválságban, akinek valamennyi pénze van, azon gondolkodik, hogyan fektesse be úgy valamibe, hogy azt ne elveszítse, hanem megtartsa, sőt ha lehet, még többet nyerjen. Az anyagiak terén az emberek rendkívül leleményesek tudnak lenni, gyakran még a másik ember kárára is. A másik ember becsapása vagy kiszipolyozása azonban Isten előtt lopásnak és rablásnak számít, mert a tízparancsolat nyolcadik parancsolatával („Ne lopj!” – Kiv 20,15) ütközik, és azzal az isteni elvvel, hogy mindennek, amije van, az ember csak sáfára és nem tulajdonosa ezen a földön. Mert „az Úr a Föld, s annak teljesege, a föld kereksege, és annak lakosai” (Zsolt 24,1). „Enyém a Föld” – mondja az Úr Mózes harmadik könyvében (vö. Lev 25,23). Már a világhódító Nagy Sándornak is megmondta egy indiai bölcs, amikor az a fél világot meghódítva seregével India határáig ért, hogy „csak annyi föld a tiéd, amennyi a testedet beborítja halálod után”.

A talentumokról szóló példabeszédben (Mt 25,14–30) Jézus a szolgák befektetett pénzével vagy a befektetés elmulasztásával tanít egy nagyobb igazságra. Tehát a pénz befektetése csak szemlélteti a valódi mondanivalót. Pál apostol az egyházzal kapcsolatban írja, hogy „külön-külön ajándékaink vannak a nekünk adott kegyelem szerint” (vö. Róm 12,6–8). Ez az igazság azonban mindenkire vonatkozik az egyházon kívül is, mert nincsen olyan ember, aki valamilyen képességet, adottságot ne kapott volna a jó Istentől azért, hogy azzal egy nagyobb közösség vagy a társadalom javát szolgálja.

Ma azonban a felnövekvő ifjú vagy lány a környezete vagy a piac követelményeinek megfelelően nem annyira azt vizsgálja

meg, hogy mire is van adottsága (gyakran a szülők sem ebben segítenek neki), ehelyett a pályaválasztásban és képességeinek kibontakoztatásában sok esetben az a döntő, hogy mennyit lehet vele keresni, illetve, hogy van-e jövője annak a szakmának vagy hivatásnak. A nyugati országokban már a középiskolás gyerekek körében megjelenik a depresszió, mert a diáknak és a felnőtteknek is folyamatosan át- és tovább kell képeznie magát, iskola után iskolát kell végeznie ahhoz, hogy munkához és jobb fizetéshez jusson. Ezt pedig egy középiskolás lelkileg nem tudja elhordozni.

A példázatban egy ember talentumokat adott a szolgálóinak, mielőtt elutazott. A talentumok ezüstpénzt jelentettek. Egy talentum 43–44 kg ezüstpénzösszeg lehetett. Ez azt jelenti, hogy a gazda tekintélyes pénzt bízott a szolgálóira. Az első öt talentumot kapott, a második kettőt, a harmadik csak egyet. Fontos megjegyzés a példázatban, hogy mindegyik a képességéhez mérten kapta a pénzt. Az is lényeges, hogy csupán egyetlen talentum már akkora összeg, hogy ezzel is lehetett volna nyugodtan sáfárkodni, és azt befektetni, hogy gyarapodjon. A példázat szerint, amikor a szolgáló ura visszatért, számadásra szólította őket. Ez azt jelenti, hogy minden embernek meg kell majd egyszer jelennie Krisztus ítélőszéke előtt (vö. Jel 20,11–13 / Mt 25,31–32). Aki öt talentumot kapott, másik ötöt szerzett hozzá. Aki kettőt, az is megduplázta ura pénzét. Aki viszont csak egyet kapott, az elásta és mikor megjött az úr, ő azzal az egy talentummal állott a gazda elé. Ekkor elvették tőle a talentumot és annak adták, akinek már tíz lett, azzal az indoklással, hogy „akinek van, annak még adnak, akinek nincsen, attól még azt is elveszik, amije van” (Mt 25,29). Jézus ezt az evangélium igazságaira értette, mert egy másik összefüggésben egyértelműen „a mennyek országának titkairól” beszél, amelyet

a tanítványok megértének, befogadnak, és ehhez még kapnak a Krisztussal való életközösségük révén (vö. Mt 13,10–12 / Jn 14,21 és 23). Így ha aszerint is élnek, végül eljutnak az örök életre (vö. Mt 25,21). A Szentlélek tanítja ilyenkor a hívő embert, hogy amikor az Isten igéjét olvassa, ígéről ígére meg tudja azt érteni (vö. Jn 16,13–14 / 1Jn 2,27).

A példázatban, aki a legtöbb pénzt kapta, az volt a legértelmesebb vagy a legtalpraesettebb, mert ő „azonnal” kereskedni kezdett. Felismerte tehát, hogy a rábízott pénzt mire kell fordítani egy adott társadalmi közegben, hogy abból több legyen. Azaz felismerte, hogy az Istentől kapott képességeivel és lehetőségeivel hogyan szolgálhatná jobban családját, valamint azt a kisebb és nagyobb közösséget, amelyben él. Azonnal cselekedett, bölcsen és szorgalmasan dolgozott. Jól tudta, hogy akinek többet adtak, attól többet fognak számon kérni. Aki két talentumot kapott, az is munkához látott és arra gondolt, hogy mennyire megtisztelte őt az ura, hogy feladatot bízott rá, hogy megbízott benne és nem rakott több terhet rá, csak annyit, amennyit elviselhet. Örömmel és ura iránti szeretettel végezte munkáját ő is. Ebből merítette mindennapjaihoz az erőt, és nem arra tekintett, aki nála több képességet vagy lehetőséget kapott az életben.

A gazda (a példázatban a jó Isten) bölcsessége és méltányossága abban is megmutatkozik, hogy akinek kettőt adott, attól nem várt annyit, mint akinek ötöt adott, és akinek csak egyet adott, attól csak annyit várt el, amennyit egy talentummal lehet kezdeni. Minden szolgának a kapott talentumok és képességek alapján kellett számot adni a gazda előtt. Ez több dologra is tanít bennünket. Az egyik, hogy sose mérjem magam a másik emberhez, annak képességeihez, helyzetéhez, javaihoz, lehetőségeihez, mert akkor két lehetőség áll fenn:

1. vagy elbizakodom, hogy jobban állok, mint a másik, és felsőbbrendűnek érezhetem magam, vagy 2. elcsüggedek és állandó keserűség gyöttri a lelkemet, hogy nekem miért csak ennyi jutott a többiekhez viszonyítva. Mind a kettő zsákutca. A hívó ember nem embereknek akar megfelelni, mert az igencsak veszélyes. Veszélyes és ingoványos terület, mert már nem a felismert igazságot, Krisztust követné, hanem egyesek vagy a többség álláspontját, hogy elkerülje az adódó konfliktusokat, hogy kiváltsa azok szimpátiáját, akikhez tartozni akar. Pál apostol szerint: „ha embereknek akarnék tetszeni, Krisztus szolgálja nem volnék.” (vö. Gal 1,10) A hívó és igazságot szerető ember Istennek akar tetszeni, és nem embereknek. Emiatt gyakran megvetésben, megszólásban és elutasításban van része. Ezt csak Isten kegyelmével lehet elhordozni, ám a jó Isten ad kegyelmet az ő szolgálóinak, hogy a felismert igazságot mindenkor képviseljék, és aszerint is éljenek (vö. Mt 28,20b).

A példázat meg akar tanítani még arra is, hogy mindenki annyit, olyan adottságokat, készségeket kapott, amelyek alapján teljesítheti az Istentől neki szánt feladatot ebben az életben. Ez a megváltási tervben Istentől számára rendelt életfeladatot, hivatást jelenti (vö. Jer 1,5–10), amely mindenben a Krisztussal való életközösségtől függ, és abból nyeri el konkrét formáját. Egy édesanyának semmivel sem kisebb a megbízatása, mint egy papnak vagy lelkésznek, mert gyermekeit kell újjászülnie másodszor is az örök élet számára. Úgy kell élnie, szeretnie és dolgoznia, hogy gyermekeit és környezetét az Isten országa felé vonzza. Az édesapa feladata ugyanez a feleségével egyetértésben, de neki a család fejeként utat is kell tudni mutatni ebben a mind bizonytalanabbá váló társadalmi életben. Ez kitartó és személyes imaélet nélkül senkinek sem sikerülhet (Jn 15,5b / Mt 26,41)!

A példázat másik üzenete pedig az, hogy senki sem mondhatja Istennek: „nekem csak ennyit adtál, ezzel nem sokra tudtam menni, így hát elástam a talentumomat, nem tudtam versenyre kelni azzal, akinek öt jutott.” Ez balgaság, mert bár ez a világ versenyre épül, a keresztény embernek nem versenyezni kell, hanem sokkal inkább szeretni és szolgálni, ahogyan azt Jézus tette. Olyan élethelyzet pedig alig adódhat az életben, hogy valaki ne tudna a másik emberrel jót tenni, néhány jó szót mondani neki, hogy ne tudna valakire rámosolyogni, bátorítani vagy vigasztalni őt (vö. Mt 25,40). Még a betegágyban fekve is lehet hitből élni és a látogatókat bátorítani, őket jobb kedve deríteni. Az egy vagy több talentum kamatoztatása azt jelenti, hogy ha valaki valamit tud, azt érdek és számítás nélkül tanítsa meg másnak, adja tovább legalább apáról fiúra, hittestvérről hittestvérré stb. Ha valaki jó kőműves vagy ács, tanítsa meg a fiát házat építeni, mert annak gyermeke hasznát veheti. Az anyák varrni, mosni, főzni, kertészkedni tanítsák meg a leányaikat stb. Az utóbbi esetében legalább a friss levegőn és a napfényen lehetnek. A fizikai munkában leizzadva méregtelenítik szervezetüket a salakanyagoktól, így távol tartják maguktól a vírusokat, közben beszélgetnek és megtanulják a természet, a föld és a növények világának törvényszerűségeit. Jobban látják a teremtő munkáját a természetben, és örülni tudnak saját munkájuk gyümölcseinek. A modern háziasszony mindent bevásárol a nagykereskedésben, majd elmegy a kozmetikushoz, önmagával foglakozik, miközben csodálkozik, hogy boldogtalan.

Az egész európai és amerikai oktatás egyik legjobban elhibázott vetülete éppen az, hogy aki tanul, az több diplomát szerezhethet, kiművelt fővé lesz ugyan, de történetesen egy vízcsapot nem tud megjavítani. Szülei mindig azt mondták neki: „te csak

tanulj, fiam (leányom), majd én a házimunkát elvégzem helyetted.” Ennek aztán az lesz a következménye, hogy a szellemi munka túlterheli a fiatalot, és testének fizikai képességei elsorvadnak. Nem képes arányos módon fejlődni, a szellemi munka túlterhelésével nem tud nagyobb szellemi teljesítményt felmutatni. Ettől csak a rossz szokások, a lustaság és a szenvedélyek virágoznak fel jellemében, mert nem tanulhatta meg, hogy a fizikai erejét és a szellemi képességeit arányos módon használja fel és bontakoztassa ki. Így nem is juthat sokra az életben. Az egész panellakásos életforma (én abban nőttem fel) hátráltat abban, hogy olyan emberekké váljunk, aki a fizikai és szellemi megterhelést, az idegtépő próbákat is kiállja ebben az életben. Televízió és számítógép előtt felnőni és naponta órákig ülteni nem kedvez annak, hogy olyan emberekké váljunk, akikre Istennek is szüksége van ebben a világban (kivéve, ha valaki ezzel keresi a kenyerét).

Mindenkiben vannak készségek, adottságok, amelyek képességekké, tehetséggé nőhetnek fel benne, ha azokat felismerné és kibontakoztatná. Végül pedig minden egyes embernek ezen a földön felbecsülhetetlen értéke van az Isten előtt azért, mert Krisztus meghalt érte. Minden egyes ember értéke Krisztus áldozatával mérhető és nem a piaci szempontok szerint. Ezért minden egyén elveszése a bűnben és a második, örök halálban (vö. Jel 2,11; 20,14; 21,8) kimondhatatlan veszteség az Isten számára!

Végezetül pedig az a szolga, aki tudja, hogy Ura akaratát teljesíti, már itt és most részesül abban az örömben, hogy az Isten mindenkor vele van. Az a fizetsége, hogy Istennek és Istennel együtt élhet. Az a jutalma, hogy ember tud maradni az emberek között, és élete végére hasonlóbba válhat Krisztushoz. Isten akaratát teljesíti az életében, ezért igazán boldog. Arra

törekszik, hogy a kevésen, a kicsin hű legyen, mert „aki a kevésen hű, arra sokat bíznak ezután” (vö. Mt 25,21). Mivel hitből él, akkor is megtanítja a kezdő fiataalt a saját szakmájára, ha az később kitúrja őt a helyéről, sőt új embereket tanít még ezután is. A rosszért jóval fizet és az ellene vétőnek mindenkor megbocsát, mert jól tudja, hogy róla és a családjáról a mindenség Ura gondoskodik (vö. Iz 33,16), és nem a meggazdagodás lebeg a szeme előtt. Egyre kevesebb az ilyen ember... Mert egyre kevesebben élnek hitből ebben az utolsó időben.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., (a „talentum” szót lásd A Biblia ismerete kommentársorozat VI. Máté-János, szerk. John F. Walvoord, Bp., 1997., 106. o.)

A dúsgazdag és a szegény Lázár

Jézusnak ezt a példabeszédét bárki elolvashatja Lukács evangéliuma 16. fejezetéből a 19–31-ig terjedő igeszakaszokban. A mondanivaló megértése miatt ajánlatos előbb az evangéliumból elolvasni a példázatot, és csak ezután ezt a hozzáfűzött magyarázatot.

Az évszázadok folyamán az egyik leginkább félreértett példázat ez. Ha csak önmagában a példázatot hallgatjuk, akkor úgy tűnik, a halál utáni életről ad eligazítást, abba enged bepillantást, emiatt érthetők félre Jézusnak az itt elmondott szavai. Azonban általános Szentírás-olvasó és Biblia-értelmezési alapelv az, hogy az adott szövegrészt nem szabad a szövegösszefüggésből kiragadva értelmezni, így e példázat esetében is meg kell vizsgálni az előzményt: Jézus kiknek és miért mondta el azt. Ezenkívül a Szentírás teljes és egybehangzó tanítását érdemes figyelembe venni, mert az Isten igéje saját magának ellent nem mondhat. Ha így lenne, akkor az üdvösség ismeretére vonatkozóan nem állna a rendelkezésünkre tiszta forrás és egyértelmű, biztos mérce.

A dúsgazdagról és a szegény Lázárról szóló példázat előzménye a 16. fejezetben az „okos intézőről” (a hamis sáfárról) szóló tanítás. Jézus ehhez fűzött néhány megjegyzést, többek között ezt mondva: „Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak (a pénznek).” (Lk 16,13b) A következő versben pedig ez áll: „Hallották mindezt a kapzsi farizeusok, és kigúnyolták Őt.” (A Szent Jeromos Kat. Bibliatársulat fordítása, Lk 16,14.) Jézus erre válaszul adott egy-két eligazítást a farizeusok életére és tanítására nézve, majd ezután mondta el nekik a dúsgazdag és a szegény Lázár példázatát. Tehát a pénzszerető, Jézust ki-

gúnyoló farizeusoknak szóló válaszként hangzott el ez a tanítás. Ebből világosan látszik, hogy a halál utáni élet kérdése az előzményekben fel sem merült. Emiatt sem, valamint a Szentírás teljes összefüggő tanítása miatt sem vonatkozhatott Jézusnak e példázata a halál utáni életre.

Mi az Ó-, és az Újszövetség egyértelmű tanítása a halál állapotára nézve? Ezt a témát már több alkalommal is érintettem, ezért érdemes más fejezetekben is megkeresni és elolvasni azt. (Pl. „Mit mondott Jézus a feltámadásról?”) Mind Mózes öt könyve, mind a Zsoltárok, mind a Próféták tanítása a halottak állapotáról azonos azzal, amint Jézus és a teljes Újszövetség tanít.

Krisztus a pusztai megkísértésekor ezt mondta a sátánnak, amikor az pontatlanul egy szentírási idézettel hozakodott elő: „viszont meg van írva.” (Mt 4,7) Én is ezt az elvet követem, mert Jézus így magyarázta a Szentírást. Salamon király ezt írja a Prédikátor könyvében: „a halottak semmit sem tudnak (Préd 9,7–8), a továbbiakban pedig így ír: „és a por földdé lenne, mint azelőtt volt; a lélek pedig megtérne Istenhez, aki adta volt azt.” (Préd 12,9) A „lélek” szó helyén a héberben „ruah” van. Ez nem az elhunyt egyén személyes lelkét jelenti, ezzel szemben a jelentése többféle lehet: szél, levegő, lélegzet, szellem, némely esetben Isten Lelkére, a Szentlélekre is vonatkozhat. Jelen esetben „lélegzetet” jelent, amelynek a Teremtés könyvében a héber „nösámá” a megfelelője (vö. Ter 2,7). Tehát amit az Isten belelehelt az ember orrába a teremtés pillanatában, az élet lehelete tér vissza az Istenhez; és a teljes ember meghal, „alszik” a sírban. Az alvás tulajdonképpen egy öntudatlan állapot a feltámadásig, amely során Krisztus a világmindenséget fenntartó isteni szavával (vö. Zsid 1,3) újjáteremti a halála pillanatáig kialakult, egyéni személyiségjegyekkel és jellemvonásokkal

rendelkező embert. Ez az öntudatlan „alvás” egyeseknél az első, másoknál a második feltámadásig tart (vö. Jn 5,28–29 / 1Tessz 4,13–17 / Lk 14,14 / 1Kor 15,23), attól függően, hogy az örök életre vagy az örök elveszésre, a második és egyben a végső halálra támad-e fel valaki (vö. Dán 12,2 / Jel 2,11; 20,14; 21,8). Jób könyve ezt írja a halál állapotáról: „De ha a férfi meghal és elterül, ha az ember kimúlik, hol van ő? Mint a víz kiapad a tóból, a patak elapad, kiszárad: Úgy fekszik le az ember és nem kel fel; az egek elmúlásáig sem ébrednek, nem költetnek fel az ő álmukból.” (Jób 14,10–12) Jézus azt mondta a bethániai Lázár haláláról a tanítványainak, hogy „Lázár, a mi barátunk elaludt; de elmegyek, hogy felkeltsem őt.” (Jn 11,11) Pedig Lázár halott volt, mert ezt írja az evangélista: „Pedig Jézus annak haláláról beszélt; de ők azt hitték, hogy álmnak alvásáról szól.” (Jn 11,13) A halottak állapotával és a feltámadással kapcsolatban még ajánlatos megvizsgálni ezeket az igehelyeket is: ApCsel 7,60 / 1Kor 15,6 / Mt 9,24 / Iz 26,19 / Zsolt 115,17. Amikor pár éve egy jezsuita professzortól azt hallottam az igehirdetésében, hogy az egész ember meghal, teljesen szétesik a halálban, akkor azt mondtam magamnak, hogy „ez nem lehet igaz, ennek én utána fogok járni”. A Szentírást tanulmányozva azt kell mondanom, hogy neki volt igaza.

Ha a teljes Szentírás tanítása a halottak állapotára nézve ennyire világos, akkor mit akart mondani Jézus a dúsgazdag és a szegény Lázár példázatában. Josephus Flavius Jézus korabeli zsidó történetíró a „Beszéd a görögöknek a hádeszről” című művében egy olyan történetet jegyez föl, amely megmutatja, hogy milyen elképzelésük volt a farizeusoknak a halál utáni életről. Ebben a művében hasonló kifejezéseket találunk, mint a gazdag és a szegény Lázár példázatában. Pl. „olthatatlan tűz”, „Ábrahám keble”, „a tűz ropogása és annak heve”, „látják az

atyák helyét és az igazakét..., de köztük mély és széles szakadék van..., és azon átmenni nem lehet”. (*Josephus Flavius összes művei*, 1960., 901. o.)

A példázat előzményeit tekintve most már tudjuk, hogy Jézus a farizeusok pénzsóvárságát fedte meg, míg Josephus Flavius műve alapján azt, hogy Jézus ebben a példázatban a farizeusoknak a halál utáni életről való elképzelését fordította vissza rájuk, és így mutatta ki helytelen életmódjuk végső következményeit. A példázatban rámutat arra, hogy a gazdag embernek az önzés következtében mennyire eltorzult a gondolkodásmódja, amely a vallási életére is kihatott. Ábrahámban bizakodik, őt „Atyámnak” szólítja, ahelyett, hogy az Isten nevét hívná segítségül. A gazdag úgy bízik Ábrahámban, mintha Ábrahám mindenható és mindenütt jelenvaló Isten lenne, és tudna neki segíteni (vö. Lk 16,24.27.30). Jézus jól tudta, hogy a korabeli zsidó vezetők abban bizakodtak, hogy ők Ábrahám testi leszármazottai, így az Ábrahámnak tett isteni ígéretek őket is megilletik. Korábban Keresztelő János is, és maga Krisztus is több alkalommal megingatta a farizeusoknak ezt a téves elképzelését (vö. Lk 3,8 / Jn 8,39 / Mt 8,11–12).

Érdemes figyelni még arra, hogy Jézus az őt gúnyoló és később az életére törő farizeusok üdvösségéért is küzd ebben a példázatban. Hogyan? Ábrahám szájába adva mondja a következőt: „Van Mózesük, és vannak prófétáik, hallgassanak azokra! ... Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.” (Lk 16,29.31) Jézus szavai később igazolódtak, amikor a bethániai Lázárt Jézus feltámasztotta a halálból; ekkor az írástudók és a farizeusok eldöntötték, hogy Lázárt is megölik, hogy Krisztus messiási voltának a bizonyítékát Jézussal együtt eltüntessék (vö. Jn 12,10; 11,53). Az írástudókra és a farizeusokra volt jellemző,

hogy a saját rabbinikus magyarázataikat az Isten szava fölé helyezték, ahelyett, hogy az ószövetségi Írásokat kutatva és ezek alapján felismerték volna Krisztus személyében a Messiást: „Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek, mert ő én-rólam írt. Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, hogyan hisztek majd az én igéimnek” – mondta nekik Jézus (Jn 5,46–47).

A példázat tanítása a farizeusok számára a következőt jelentette: Ti magatokat a nép fölé helyezitek és a szegény népet megvetitek, mint ahogyan a dúsgazdag a szegény Lázárt, pedig még a ti tanításotok szerint is a pokol tüze vár az ilyen emberre, s ez rátok vonatkozik. Ábrahámban bizakodtok, ahelyett, hogy azokat cselekednétek, amelyeket Ábrahám tett. Kutassátok inkább Mózes és a próféták írásait, és abban megtaláljátok azt, hogy mit mond az Isten igéje mind a halottak állapotára nézve, mind a szegények felől való gondoskodást illetően. Ha Mózesre és a prófétákra hallgatnátok, akkor énám is hallgatnátok, mert Mózes én-rólam írt (vö. Jn 9,34 / Mk 2,16 / Lk 15,2). Valahogyan így tudnám a legegyszerűbb szavakkal visszaadni Krisztus a farizeusok számára elmondott példázatának tanítását. Jézus azért beszélt hozzájuk is példázatokban, hogy ne közvetlenül feddje meg őket és ne szégyenüljenek meg a nép előtt. Jézus ennyire tapintatosan küzdött az ő ellenségei üdvösségéért. Csak akkor fordult szembe nyíltan és keményen velük, amikor azok a Szent Lélek munkájával szemben teljesen megkeményedtek és menthetetlenné tették a saját helyzetüket. Jézus csak ekkor mondta szemtől szembe nekik azt, hogy „jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok...” (vö. Mt 23,13–36)!

Krisztusnak ebben a példázatában is megjelenik a jogos igazságszolgáltatás gondolata, még ha az nem is a példázatban elmondottak szerint fog végbemenni. A szegény Lázár egyetlen morzsát sem kapott a gazdag ember asztaláról, így ennek meg-

felelően a gazdag ember később még egy csepp vízzel sem hűsítette a nyelvét. A „nagy közbevetés” (nagy szakadék) az önzésben élő gazdag ember és a szerencsétlen Lázár között már itt, földi életükben elkezdődött. A túlvilágon ennek gyümölcsei váltak láthatóvá mindkettőjük számára. Lázár Istenbe vetett bizalmára és jellemére a neve alapján következtethetünk. Lázár kettős értelmű és jelentésű név. Az „Eliézer” jelentése: „Isten megsegít”; a görög formája a „Lazarosz” pedig kapcsolatban van a héber „ló-ázár”, „nincs segítség” kifejezéssel. Ennek alapján Lázár neve azt jelenti, hogy „emberi szempontból már nincsen segítsége, de Isten megsegíti őt”. Így az Istenbe vetett bizalma eredményeként örök életben lesz része, az önző lakmározó dúsgazdagnak pedig örök elveszésben (vö. Jn 3,16 / Jel 21,8). Kettőjük között jellemben a szakadék áthidalhatatlan. Így lesz ez azok esetében is, akik Krisztust követve magukra öltik Jézus jellemvonásait és bemutatják életükkel a Szentlélek gyümölcseit (vö. Gal 5,22). A másik oldalon lesz a bűneiktől elszakadni nem akaró, Isten szavait megvető emberek csoportja (vö. Gal 5,19–21), akik Krisztus értük hozott kereszttáldozatát végül semmibe vették. E két csoport közötti szakadék jellemben és végső sorsukat nézve valóban áthidalhatatlan lesz.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / „Beszéd a görögöknek a hádeszről”, In: Josephus Flavius összes művei, 1960-as kiadás, 901. o. / Jubileumi Kommentár: Újszövetség, Kálvin Kiadó, Bp., 1998, 90. o.

Mihez hasonló az Isten országa?

„Mihez hasonlítsuk az Isten országát? Milyen példabeszéddel szemléltessük? Olyan az, mint a mustármag. Amikor a földbe vetik, kisebb minden magnál, amely a földön van; de ha elvetették, fel nő, és nagyobb lesz minden veteményénél. Olyan nagy ágakat hajt, hogy árnyékában fészkelhetnek az ég madarai.” (Mk 4,30–32; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Miután Jézus elmondta ezt a hasonlatot az Isten országáról, Márk evangélista szerint a tanítványainak meg is magyarázta annak értelmét. Krisztus ugyanis megígérte a tanítványainak, hogy elküldi az Igazság Lelkét, aki elvezeti őket minden igazságra (vö. Jn 14,26). Ezért, aki meg akarja érteni a példázatot és imádkozva kutatja annak értelmét, egészen biztos, hogy a megértésben előbbre jut. Annyi feltárul előtte, amennyire az üdvössége szempontjából abban az órában szüksége van. Jakab apostol írja, hogy akinek „nincsen bölcsessége, kérje az Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja, és megadatik néki” (Jak 1,5). Amikor Jézus a mustármagot hozta fel példának, akkor a palesztinai fekete-mustármagra gondolt, amelyik a mákszemnél is kisebb. Ám ha azt elvetik a földbe, ténylegesen három-négy méter magasra is megnő, törzse karvastagságúvá erősödik, a madarak pedig valóban fészket rakhatnak rajta.

Jézus ezzel a példázatával szemléltette azt, ami az evangélium hatalma és ereje által az egyes emberek életében végbemehet. Amikor azt mondja, hogy az „Isten országa” vagy a „menynek országa”, akkor mindig Isten uralmáról van szó, mert a görög eredetiben szereplő „baszileia” kifejezés annyit jelent,

hogy „uralom, királyság”. Tehát nem földi országra, területre kell gondolnunk, hanem Isten uralmára azok életében, akik az „Isten uralmáról” szóló evangéliumot befogadták. Mindazok az emberek, akik együttműködnek abban, hogy Isten uralma hit által megvalósuljon az életükben, azok az Ő eszközei ebben a világban arra nézve, hogy Krisztus második eljövetelkor mindez teljessé, véglegessé és tényleges valósággá is váljon (vö. Dán 7,14.27).

Az „uralom” szavunk azonban negatív tartalommal terhelt. Számunkra azt jelenti, hogy valaki uralkodik fölöttünk, az akaratát ránk erőlteti, minden áron keresztülviszi, visszaél fölényével velünk szemben, meglop, kizsákmányol és elnyom. Az Isten uralma azonban egészen mást jelent, mert ez a szeretet, az igazságosság és a minden teremtett lényel való teljes együttérzés hatalma. Aki látni szeretné, hogy milyen is ez, szemlélje Jézus életét az evangéliumokban és az emberekhez való viszonyát egészen a teljes önfeláldozásig, a helyettes áldozatig, így fogalma lesz arról, hogy tulajdonképpen minden embernek erre lenne valójában szüksége.

Az első bűneset óta azonban a szolgálatot felváltotta a másik fölötti uralkodás (vö. Ter 3,16), a szeretet helyébe az önzés, az igazságosság helyébe az igazságtalanság lépett, az élet helyett pedig megjelent a halál és a pusztulás, amelybe minden ember tudatosan ma is beleegyezik, amennyiben bűnt követ el. Azonban bármilyen hátrányos helyzetbe került is az emberiség a bűneset óta, az Isten törvénye örök és változatlan. Nem az Isten örökkévaló és tökéletes szeretettörvénye változott meg, hanem az ember viszonyulása e törvényhez. Ami addig áldásra volt és természetesnek számított, az a bűneset után terhesé és elérhetlenné vált. A sátán uralma alatt az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember (vö. Ter 1,27) bűnt bűnre

halmozva sátáni vonásokat vesz magára. Krisztus első eljöveteléig és a megváltó kereszttáldozatig minden jel arra mutatott, hogy ez így is marad, és az ember learatva a bűn zsoldját, örökre elvész (vö. Róm 6,23). Ám a mi végtelenül bölcs és jóságos Istenünk már a világ teremtése előtt eldöntötte a Fiúval, hogy ha ez ember elbukik, maga a Fiúisten, Krisztus lesz emberré, és helyettes áldozatával igazolja majd azt, hogy az Isten szereti az embereket (vö. Jel 13,8b).

Ez az örök isteni törvény mondja ki például azt, hogy „ki mint vet, úgy arat”. Ha az ember valamit elvet, azt le is aratja – később arat, és sokkal többet arat, mint amennyit elvetett. Ezt az Isten és az ember ellensége is tudja, ezért azáltal, hogy rávette az embert, válassza a bűn uralmát, elérte azt, hogy szembekerüljön az Isten törvényével. Ezért folyton azon dolgozik, hogy mindenki életében konkolyt, bűnt vessen és halált arasson. De ne feledjük, hogy Jézusnak a búzáról és a konkolyról szóló példabeszéde szerint elől Krisztus halad, és Ő mindenkor a jó magot hinti. Ezt így fejezte ki egy alkalommal: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17)

Az Isten uralma, országa a mustármag példázata szerint egy folyamat, mert el kell azt vetni az emberi szívben, ki kell annak hajtania, és erős meggyőződésé, életté kell válnia mind az egyén, mind a krisztusi közösségek életében. Ez az uralom Jézus által a tanítványok életében kicsiben kezdődött el. Ám az eltelt kétezer év alatt megerősödött, mint egy fa, és amíg minden földi birodalom dicsősége a porba hanyatlik, addig az Isten hatalma, a szeretet, az igazságosság és a békesség uralma végső és teljes győzelemre fog jutni akkor, amikor Krisztus Urunk visszatér, és a megváltás műve beteljesedik (vö. Lk 21,28.33 / Mt 25,34). Krisztus azért lett emberré, hogy sze-

mélyével, példájával, áldozatával és tanításával elhintse az Isten szereteturalmáról szóló diadalmas örömhírt ebben a bűnnel megterhelt világban, hogy „aki benne hisz, el nem vesszen, hanem örök élete legyen” (vö. Jn 3,16). Akkor is munkálkodott, ma is munkálkodik, közbenjár értünk az Atyánál (vö. 1Tim 2,5), és megígérte, hogy tanítványaival marad minden nap a világ végezetéig.

A példázat alapján megérthetjük, hogy mindennél fontosabb az, hogy a mag el legyen vetve. Az evangélium magva legyen elvetve az emberi szívekben, ne más emberi tanítás. A magnak csak akkor van esélye kihajtani, ha az jó földbe hullott. Ez a mag ma bármilyen kicsinek tűnjön is, abból mégis hatalmas valóság lesz, mert az Isten igéjét ahol befogadják, azoknak az életében „hatalmat vesz” (vö. ApCsel 19,20), azok az emberek elkezdenek Istenre támaszkodva hitből élni, és a Krisztussal való személyes életközösségük mindennél fontosabbá és édesebbé válik a számukra (vö. Mt 17,4).

Izaiás próféta a természet erőit meghaladó termésről jövendölt ezzel kapcsolatban: „A legkisebb ezerre nő, és a legkevesebb hatalmas néppé. Én, az Úr idején, hamar megteszem ezt.” (Iz 60,22) Ezért van az, hogy az evangélium hirdetése és az evangéliumi magvetés szolgálata az egyik legnehezebb és egyben a legszebb szolgálat ezen a Földön. A legnehezebb, mert nem szabad az eredményt nézni, hiszen az néha semminek látszik. Az emberek pedig szeretik látni a munkájuk eredményét, különben könnyen elcsüggednek. Ez viszont éppen az a munka, amelyet a leginkább hitből kell végezni, mert „Pál ültet, Apollós öntöz, de a termést Krisztus adja”. A legszebb szolgálat pedig azért, mert az ember a teremtő és mindenható, jóságos Isten eszköze lehet ebben a világban, mások üdvösségére.

A rövid példázatban az elvetett mustármag akkora fává nő, hogy az égi madarak fészket raknak rajta. Ez a hasonlat minden bizonnyal utal arra, hogy ami ebből az Országból ma olyan kicsinek látszik, mint a mustármag, a mennyben és majd az új-áteremtett Földön (vö. 2Pt 3,13 / Jel 21,1.5–6a) Isten angyalaival való közösséget tesz lehetővé azok számára, akik az ígét befogadták, és a szerint élnek. Mindaz, aki Krisztus Lelkét az evangélium hirdetése nyomán hit által befogadta, arra kapott meghívást, hogy Isten erejével legyőzze a bűnt (vö. 1Jn 5,3) és ne önmagáért, hanem másokért éljen ezen a világon.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A hamis bíró

Jézus arról is mondott egy példabeszédet, hogy „szüntelenül kell imádkozni, és nem szabad belefáradni” (vö. Lk 18,1–8). A példabeszéd így összegezhető: Élt egy városban egy hamis bíró, aki Istentől nem félt és embertől nem tartott. Egy özvegy-asszony járult eléje, hogy szolgáltasson neki igazságot az ő ellenfelével szemben. Az egy ideig vonakodott, ám azután mégis ezt gondolta magában: „Bár Istentől nem félek, embertől nem tartok, mivel terhemre van ez az asszony, igazságot szolgáltatok neki, nehogy idejőjön és arcul üssön.” Azután így szólt Jézus: „Hallottátok mit mond az igazságtalan bíró? Hát Isten nem szolgáltat-e igazságot választottainak, akik éjjel-nappal hozzá kiáltanak? Vajon megvárakoztatja őket? Mondom nektek, hamarosan igazságot szolgáltat nékik. De amikor eljön az Emberfia, vajon talál-e hitet a földön?” (Lk 18,6–8, Szent Jeromos katolikus fordítás.)

A Mester ezt a példázatot a tanítványai előtt mondta el (vö. Lk 17,22), azok után, hogy beszélt az Ő második eljövételéről és annak jeleiről (vö. Lk 17,20–37). A példázat végén ismét utalást találunk Jézus szavaiban az Ő dicsőséges második eljövételére vonatkozóan. Ez két fontos dologra hívja fel a figyelmünket. Az egyik, hogy ez a szakasz különösen a végidő emberiségének az erkölcsi helyzetét tárja elénk. A másik pedig, hogy ez a példázat ebben az utolsó korszakban élő Krisztus-hívőkhöz szól elsősorban, hogy őket a végső isteni szabadítás reményében megerősítse. A példázatban a hamis (igazságtalan) bíró természetesen nem a mennyei Atyát jelképezi, mert itt „ellentétes példázatról” beszélhetünk. Ez azt jelenti, hogy ha a hamis bíró csak vonakodva és alacsony indítékból segít

az özvegyasszonynak, de mégis megteszi azt, akkor mennyivel inkább igazságot szolgáltat az Isten, azoknak, akik éjjel nappal hozzá kiáltanak. Tehát itt a hamis bíró szemben áll az Atyával, hogy a hasonlatban az ellentét jobban kiemelje Isten övéi iránti igazságosságát és szeretetét.

Figyelemreméltó még a példázatban az, hogy az igazságszolgáltatás a hamis bíró részéről, és végül majd Isten részéről is, ténylegesen bírói per keretében történik. Ez azt érzékelteti, hogy nyilvános igazságszolgáltatásról van szó. Erre nem a végtelenül bölcs és igaz Istennek van szüksége, aki egyetlen pillanat alatt átlátja a történelmet, annak belső összefüggéseit és minden egyes ember gondolatait, szavait és cselekedeteit, hanem a mennyei lényeknek, az angyaloknak, akik szemlélői a Földön végbemenő „nagy küzdelemnek” (vö. Dán 10,1 / 1Kor 4,9), akiket Isten belevon az ő megváltási tervébe. Ők minden helyzetre és egyénre vonatkozóan láthatják, hogy a teremtő Isten könyörületes és igazságos is egyszerre, ezért dicsérik Őt szüntelen.

Ez azt jelenti, hogy a hívő ember szívből történő Istenhezkiáltása, imája nem vész el nyomtalanul és nem hull a semmibe – erről Jézus ebben a példázatban is szólt –, hanem megvan Istennél az imáink, és az Ő végére mehetetlen bölcsessége alapján hallgatja meg őket. A példázat alapján nyugodtan mondhatjuk, hogy a fejünk fölött zajlik a „vizsgálati ítélet” (vö. Mt 22,11), amely először Isten egyházán kezdődik el, előbb a holtak, majd az élők fölött. Erről több helyen is szól a Szentírás. Ott van pl. Dániel látomásában a két szintér: a mennyei és a földi. Miközben egy istenellenes hatalom Isten népe ellen végzi pusztító tevékenységét, aközben Dániel látomásban látja a mennyei jelenetben Jézust, az Emberfiát az Atya elé lépni, akit ős öregnek vagy öregkorúnak fordítanak le. Ám az eredeti

szöveg alapján így lehetne fordítani a héber szót: „valaki napok időse” vagy „valaki, akinek a kora végtelen”. Az Emberfia pedig hatalmat, dicsőséget és országot kap minden nép, nemzet és nyelv fölött, amely örökkévaló hatalom lesz (vö. Dán 7,7–14 és 7,23–26 / Mt 28,18). Miközben az istenellenes hatalom itt a földön fejt ki romboló és iszonyatos munkáját, ez alatt a mennyben „ítélők ülnek le, és az ő hatalmát elveszik, hogy összetiporják, és mindörökre elveszen” (Dán 7,26). Jézus ismerte Dániel könyvét, sőt még hivatkozott is rá: „aki olvassa, értse meg” (Mt 24,15). Az Újszövetségi iratokból is világossá válik, hogy ez a vizsgálati ítélet ténylegesen zajlik a fejünk fölött, és hogy a mennyei „könyvekben” (vö. Jel 20,12) minden gondolat, szó és tett, ima és bűnbánat bejegyzésre kerül. Ilyen kifejezésekkel találkozunk: „íme, hamar eljövök, és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.” (Jel 22,12)

Krisztus úgy jön el, hogy vele van az övéi iránti jutalma mindazok számára, akik az Ő keresztdozatát megfontolták, értékelték és ennek az áldozatnak a nyomán, Jézus érdemeire való tekintettel igazzá lettek, és ennek erejéből meg is szentelődtek. Ha Krisztussal van a jutalom, amit elhoz, akkor ez azt jelenti, hogy az ítéleti döntés a megváltottakra nézve már korábban megszületett. Hogy ez egészen pontosan mikor van, azt szerencsére nem tudjuk, mert nem ismerjük Jézus második eljövételének a pontos időpontját sem (vö. Mt 24,36). Egy másik helyen ezt írja a Szentírás: „Krisztus... másodszor bűn (hordozása) nélkül fog megjelenni azoknak, akik várják őt üdvösségükre.” (Zsid 9,28) A „bűn nélkül” kifejezés nyilvánvalóan azt jelenti, hogy a mi bűneink nélkül, amelyeket már megbocsátott és eltörölt. Erről van szó, és nem arról, hogy Krisztusnak valaha is bűne lett volna. A juhok és a kecskék példázatában

pedig ítélethirdetés és nem ítélezés történik (vö. Mt 25,31–46), ami nem arról szól, hogyan fog történni az ítélethozatal, hanem arról, hogy mi alapján („amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek... vagy nekem nem tettétek” – vö. Mt 25,40.45). Péter apostol beszél arról, hogy az ítélet először Isten egyházán kezdődik el (vö. 1Pt 4,17–18 / Jel 14,7). Mindezek az igehelyek elegendőek lehetnek arra, hogy világosságot adjanak sokaknak arra nézve, hogy az Isten ítéletének az első szakasza nem egy távoli, bizonytalan jövőben fog megtörténni, hanem „hamarosan” a fejünk fölött, és az Isten jó angyalainak a bevonásával együtt megy végbe. Ez alapján a menny láthatja, hogy az Isten valóban irgalmas és igazságos minden tekintetben, és azt, hogy az Atya minden emberért mindent megtett, hogyha valaki hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen (vö. Jn 3,16).

A példázatban végül felkeltheti az érdeklődésünket az is, hogy Krisztus szerint az Isten választottai éjjel-nappal az Atyához kiáltanak, hogy szolgáltasson nekik igazságot, mert e földi életükben gyakran égbekiáltó igazságtalanságban, elnyomásban és üldözésben lehet részük. Fontos megjegyzés, hogy csak az kiált az Istenhez éjjel-nappal, aki nagy nyomorúságban van (vö. Mt 24,8–13.21), és aki már nem emberi megoldásokban, kormányokban és pártokban bizakodik, hogy azok egyszer talán beváltják az ígéreteiket, hanem az élő Istenben. És amennyiben ez a példázat mindenekelőtt a végidő keresztényeiről és őhozzájuk szól, akkor tükrözi azt is, hogy milyen nehéz helyzetben lesznek akkor, amikor Krisztus Urunk visszatér, mert éjjel és nappal, szüntelenül és állhatatosan kell imáik által az Istenbe kapaszkodniuk. És meg fogják ezt tenni, mert Isten lesz a mindenük. Természetesen a példázat minden idők minden emberéhez szól, de különösen a végidő keresztényeihez,

hiszen ezt maga Jézus is megerősítette (vö. Lk 18,8). Igencsak ide tartozónak érzek egy szép bibliai szakaszt: „Íme, nem olyan rövid az Úr keze, hogy meg ne szabadíthatna, és nem olyan süket az ő füle, hogy meg ne hallgathatna, hanem a ti vétkeitek választanak el titeket Istenetektől, és bűneitek fedezték el orcáját ti előttetek, hogy meg nem hallgatott.” (Iz 59,1–2)

Ez alapján érdemes elgondolkodnunk, hogy imáink vajon meghallgatásra találnak-e, és ha nem, akkor ennek mi lehet az oka? Mert a gond nem Istennél van, ez a fenti idézetből is kiderül. Isten csak a szívből jövő, őszinte imát fogadhatja el, amely során az ember leplezetlenül áll meg a mindenható Isten színe előtt, akihez minden hívő ember bizalommal járulhat Jézus Krisztus által, és az Ő nevében (vö. Zsid 7,22.25 / Róm 8,34 / 1Tim 2,5–6). Az imádság nem imámalom, amely során valamit állandóan ismétlgetünk. Ez az ókorban a pogány kultuszok és a pogány istenségek megszólításának a formája volt. A teremtő Isten Jézus által minden benne bízó és hozzá térő embert fiává fogadott, ezért az imádság bensőséges valódi beszélgetés az Istennel, mint ahogyan a fiú az apjával, a jegyes a jegyesével beszélget. Isten még a ki nem mondott sóhajtásainkat is érti, mert maga a Szentlélek imádkozik ilyenkor bennünk. Ezt azért írom, mert a hívő ember bizonyos abban, hogy „imádságra megtörténnek dolgok, amelyek egyébként sosem történnének meg”, ezért imádkozik (vö. Jn 16,24).

A példázat végén Jézus így szólt: „Az Emberfia mikor eljön, vajon talál-e hitet a földön?” Ez azt jelenti, hogy közvetlenül Jézus visszajövele előtt az emberiség többsége olyan mélyen merül el a bűnökbe, mint Szodoma és Gomora pusztulásakor, Lót napjaiban (vö. Lk 17,28–29), és hasonló módon válik a gonoszság és az istentelenség globálissá, mint ahogyan Noé idejében is történt (vö. Lk 17,26–27 / Jak 1,15b). Erről az időről írja

a Szentírás: „A Föld pedig romlott volt Isten előtt, és megtelt a Föld erőszakoskodással.” (Ter 6,11.5) Noéval együtt mindössze nyolcan menekültek meg az emberek közül az özönvíz idején, mert a többiek nem hallgattak az Isten szavára, hanem „ki-ki a saját szívének a keménysége szerint járt”. Vajon a mi társadalmunk, tágabb és szűkebb emberi közösségeink nem kezdtek-e a Lót és Noé idejéhez hasonló erkölcsi állapotokhoz lesüllyedni? Ezért Jézus fenti kérdése igen csak elgondolkodtató.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A tengerbe vetett háló

„Hasonlít a menyek országa a tengerbe vetett hálóhoz, amely mindenféle halat összefog. Amikor megtelik, partra húzzák, nekiülnek és a javát edényekbe válogatják, a hitványat pedig kiszórják. Így lesz a világ végén is: elmennek az angyalok, aztán kiválogatják a gonoszokat az igazak közül, és tüzes kemencébe vetik őket. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.” (Mt 13,47–50; a Szent István Társulat Katolikus fordítása.)

Bár a Székelyföld messze van a tengertől és a tengerbe vetett hálótól, a jelképet mégis mindenki megérti. A háló, amely mindenfajta halat összefog, nem lehet más, mind az evangélium hirdetése. Ennek nyomán gyűjtenek egybe a Krisztushívők. A háló azért nem lehet az Isten országa, mert az ítélet az igazak fölött még az Isten országába való belépés előtt meg kell, hogy történjen. Jézus példabeszédében előbb megtelt a háló, csak ezután válogatják külön a jó halakat a hitványaktól. Ez a kép párhuzamos „a búza és a konkoly” példázatával (vö. Mt 13,24–30) abban a vonatkozásban, hogy a búza és a konkoly együtt nő fel az aratásig. Csak az aratáskor – ami az ítéletet jelenti – választják szét az egyiket a másiktól. A tengerbe vetett háló esetében is ugyanezt látjuk. A szétválasztás a világ végén, közvetlenül Krisztus második megjelenése előtt fog megtörténni. Ez a szétválogatás mind az elhunytakra, mind az élőkre vonatkozik, azokra, akik élve érik meg az Üdvözítő visszajövetelét úgy, mint kozmikus és valóságos eseményt.

Az ítélet első mozzanata, hogy a jó halakat edényekbe gyűjtik. Az ítélet első szakasza a Krisztusban hívő igazak fölötti ítéletre, végül az örök életre történő feltámadásukra vagy

elváltozásukra és elragadtatásukra vonatkozik (1Tessz 4,13–17 / 1Kor 15,23). Ők azok, akik felmentő ítéletet kapnak Krisztus érdemeire való tekintettel, mivel bűneiket már megbánták, megvallották, és azoktól el is határolódtak bensőjükben. A példázat csak tömören közli a lényegét. Az a tény, hogy előbb a jó halakat gyűjtik edényekbe és a hitványakat kidobják, két dolgot is jelent. Egyrészt azt, hogy az ítélet előbb az Isten egyházán, azaz az Isten hívő népén kezdődik el (vö. 1Pt 4,17–18). Másrészt jelenti azt is, hogy előbb az elhunytak és ezt követően az élők fölött történik meg (vö. Jel 20,12–13). A királyi menyegzőről szóló példázatban azt látjuk, hogy mielőtt elkezdődne a menyegző, a király megtekinti a vendégeket. Ez a megtekintés, a vendégek megvizsgálása már az ítélet első mozzanata. Akin nincsen menyegzői ruha, azt kivetik a külső sötétségre (vö. Mt 22,11–13). Tehát mielőtt elkezdődne a vacsora, a Bárány (Krisztus) menyegzője a menyasszonnyal, az üdvösséget kapott hívőkkel, azelőtt a király (az Atya) megtekinti a vendégeket.

A már idézett szentírási szakasz szerint: „itt az ideje, hogy elkezdődjék az ítélet az Istennek egyházán: ha pedig először mirajtunk kezdődik, mi lesz azoknak a végük, akik nem engedelmessé válnak az Isten evangéliumának.” (1Pt 4,17–18) Az ítéletnek még Krisztus visszatérése előtt végbe kell mennie – ezt azért hangsúlyozom, mert könnyen összetévesztjük az ítélet kihirdetését az ítélet folyamatával. Isten számára nem lehet egy pillanat az ítélet, mert az a mennyei el nem bukott szellemi lények bevonásával történik. Ők pedig nem istenek, hanem teremtmények. Az üdvtörténetben pedig az angyaloknak is szerepük volt, feladatuk van és lesz. Ezt maga Jézus erősítette meg éppen a tengerbe vetett hálóról szóló példázatában is. Az angyalok szemléltői és olykor Isten parancsára aktív beavatkozói a földi eseményeknek (vö. Ef 3,9–10 / ApCsel 12,1–10). A fel-

támadt Krisztus pedig ezt mondja a Jelenések könyve végén: „És íme, hamar eljövök, és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek amint az ő cselekedete lesz.” (Jel 22,12 / Iz 40,10) Tehát Krisztus, amikor visszatér, a jutalma már vele van. Az ítéletet már meghozva érkezik. A juhok és a kosok szétválasztása (vö. Mt 25,31–46) tömören mutatja be az ítéletet, egyébként szétfeszítené a példázat kereteit. Ez utóbbi esetben arról van szó, hogy milyen alapon, milyen mérce szerint történik meg a szétválasztás és az ítélet. Ezt pedig Krisztus így fogalmazta meg: „Amit egynek a legkisebbek közül tettetek, velem tettétek vagy velem nem tettétek.” Ebben a példázatban ez a döntő, és nem az, hogy az ítélet hogyan fog végbemenni. Velünk az Úr azt közölte, hogy mi alapján leszünk megítélve, mert ez tartozik ránk, és nem azt, hogy ez az ítélet milyen módon fog megtörténni. Ez utóbbi órá tartozik.

Az Isten részéről az ítélet tehát egy folyamat. Krisztus minden egyes ember életét, gondolatait, szavait és cselekedeteit, de főként a belső indítékait vizsgálja meg. Azt akarja látni, hogy az Istennek az egyes ember iránt konkrétan megnyilvánuló szeretete, Krisztus áldozata kit mennyire készítetett őszinte megtérésre, valamint Isten és embertársai iránti viszonzszeretetre. A bűneink, amelyeket megbántunk és megvallottunk, előtűnk mennek az ítéletre, és eltöröltetnek Krisztus érdemeiért; azok, amelyeket nem bántunk meg és nem vallottunk meg, azaz megalkudtunk velük vagy letagadtuk őket, követnek bennünket az ítéletre, és azok alól már nem lesz felmentés (vö. 1Tim 5,24). Minden ember kiváltsága, hogy még ma és most a bűneivel Krisztushoz menjen. Ő minden ember minden vétkéért meghalt, azért, ha valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. A Szentírás azonban tud megelőző és helyi jellegű, egyes városokat érintő Isten-ítéletekről is,

ilyen volt például Szodoma és Gomora elpusztítása (vö. Ter 19.). Amikor ezeknek a városoknak a gonoszsága betelt és az ott élő emberek végleg megkeményedtek a bűneikben, Isten már nem tudott semmit tenni értük, csakúgy, mint a globális vízözönkor, Noé idején sem. Amikor a Föld betelt erőszakoskodással (vö. Ter 6,11), és az ember szívének gondolata szüntelenül csak gonosz lett (vö. Ter 6,5), akkor százhusz évi evangéliumhirdetés után bekövetkezett az ítélet.

A szeretet Istene megengedhet a közeljövőben is nagy, „bűnös” városokat érintő fenyítő ítéleteket azért, hogy az emberek elkezdjenek gondolkodni, és keressék a természet Urát, teremtő Istenüket. Ezek a természeti katasztrófák egyrészt a bűn következményei (lásd New Orleans, délkelet-ázsiai szökőár, Haiti stb.) amely a globális felmelegedéssel is tetten érhető, másrészt a sátán munkája, „aki kezdettől fogva hazug és gyilkos” (vö. Jn 8,44). Isten egy idő után visszavonhatja őrző-védő kezét bizonyos helyekről és városokról a felhalmozódott bűnök miatt. Ilyenkor a sátán és démonai megkezdik pusztító és romboló tevékenységüket. Ahonnan az Isten Lelke visszavonul, ott semmi jó nem várható. Azonban ezek a kisebb-nagyobb figyelmeztető ítéletek is az Isten kegyelmével elegyítettek, egészen a vég ideéig. Nyilvánvalóan ez utóbbi ítéletek nem tartoznak a tengerbe vetett háló példázatához, de jelezni akartam az Isten ítéletének tágabb, de még mindig nem teljes vonatkozását, amelytől most eltekintek.

Az ítélet második mozzanata az, hogy a hitvány halakat kidobják. Önmagában a „hitvány” szó is döbbenetes. Azt jelenti, hogy nem jó semmire, csak elégetésre. Az ember annyira le tud aljasodni a bűneiben, hogy még emberi mivoltából is kivetkőzik. A sátán így nyomja vonásait a bűneivel azonosult ember jellemére, hogy az végül teljesen az övé, azaz a halálé legyen.

Ez a legszomorúbb dolog a példázatban. Azért a legszomorúbb, mert mindig voltak és lesznek emberek, sőt egész tömegek, akik megvetették és megvetik ma is Krisztus értük hozott áldozatát. „Tömegek, tömegek az ítélet völgyében! Mert közel van az Úrnak napja az ítélet völgyében!” – írja Joel próféta (Jo 3,14). Döbbenetes pillanatkép-prófécia, amely önmagáért beszél.

A példázatban az a kép, hogy a hitvány halakat kidobják és tüzes kemencében elégetik, a kárhozottak végső megsemmisítésére vonatkozik, ami a végleges és második halál (vö. Jel 20,13–15; 21,8). Ebből már nincsen feltámadás. A „fogcsikorgatás” kifejezést helyesebb „fogak vacogásának” fordítani, ami a rettegésre és a félelemre vonatkozik. Ez arra a borzalmas pillanatra utal, amikor a kárhozatra feltámadott emberek meghallják Krisztus ítéletét, és annak a súlya nehezedik rájuk, hogy az örök elveszésük és haláluk egyedül csak rajtuk múltott.

Ha valamit bedobnak a tüzes kemencébe, az elég és megsemmisül. Isten tökéletes erkölcsi jellemével nem fér össze az örök gyötrelém tana. Ezt a középkori tanítást a Szentírás nem vallja és nem támasztja alá. Ahogyan azt a tanítást sem, hogy mindenki üdvözülni fog. Mind a búza és a konkoly, mind a tengerbe vetett háló példázata alapján világosan hallhatjuk Jézus ajkáról, hogy két tábor lesz: az üdvözülendők és az örök elveszésre ítélt emberek csoportja. Az evangéliumban maga Jézus is kétféle feltámadásról beszél: az élet feltámadásáról és a kárhozott feltámadásáról (vö. Jn 5,28–29). Ezt a két feltámadást időben főként a Jelenések könyve választja el egymástól (vö. Jel 20,4–6 / Dán 12,2). Csak rajtunk múlik az, hogy igényeljük-e hitharcaikban a Szentlelket és Isten segítségével a bűnnek ellenállva krisztusi jellemet formálunk-e ki magunkban mások szolgálata során, vagy pedig nem. Csupán ezen múlik az, hogy a „jó halak” közé vagy a „hitványak” közé kerülünk, mert

az Isten nem személyválogató (vö. ApCsel 10,34 / MTörv 10,17)! Krisztus bizonyára megkérdezi majd tőlem és tőled is kedves olvasó: „Testvérem, mi az, amit még meg kellett volna tennem érted, a te üdvösségedért, amit nem tettem meg?”

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Ki a nagyobb tékozló: a fiú vagy az apa?

A legtöbb ember hallott már a tékozló fiúról szóló példabeszédről. Azt azonban kevesen gondolják át, hogy a történetben a kisebbik fiú a nagyobb tékozló, vagy az apa? A példázatot Jézus a vámosoknak és a nyilvános bűnösöknek mondta el (vö. Lk 15,1) annak szemléltetésére, hogy milyen az Atya megbocsátó szeretete a megtérő bűnös iránt.

A történetben a kisebbik fiú kikérte az atyai örökség rá eső részét (vö. Lk 15,12). Ez a tette, mindenképpen orcátlan magatartás az apával szemben. Addig, amíg az apa vagy a szülők bármelyike él, a gyerekek nem osztozkodnak az örökségen. Ez a fiú azonban úgy gondolta, hogy az örökség rá eső része jobb kezekben van nála, mint az apjánál, ami azt sugallja, hogy elbizakodott és büszke volt, valamint az apai tekintélyt is megvetette. Amikor az ember az Isten bármely törvényét áthágja, akkor ugyanígy jár el. Úgy gondolja, hogy joga van a saját feje után menni, miközben a törvényszegés útján valójában a bűn és az örök halál felé vezető úton, „a világ fejedelmének” (vö. Jn 14,30; 8,44) kelepcejében vergődik. Az Isten azonban az ember szabad választási képességét tiszteletben tartja, Ő erőszakhoz nem folyamodik, inkább a szeretet kötelékeivel von magához. Amikor az ember bűnt követ el, akkor tulajdonképpen kiszakítja önmagát az Atya karjaiból, hogy a saját veszébe rohanjon. Ezt tette a tékozló fiú. Saját tetteinek a következményeit aratja le akkor, amikor az örökségét eltékozolva a disznók ételéből sem jut neki. A disznók eledele (Károlinál „moslék”: vö. Lk 15,16) tulajdonképpen a görög szó alapján a „szentjánoskenyérfa” termése, aminek édes íze és hüvelyes formája van. Izraelben rendszerint az állatoknak adták, és ha valaki

Krisztus példabeszédeiből | 177

ínségében erre fanyalodott, akkor a rabbinikus mondás szerint hamarosan „meg fog térni”, hogy kikerüljön a nyomorúságból. A tékozló fiú még ebből sem ehetett, mert a gazda nem törődött azzal, hogy a béresnek van-e étele, a disznók eledele ki volt porciózva, a béresrel pedig nem sokat törődött.

Ekkor a fiú „magába szállt”. Számba vette, hogy odahaza milyen sok béres bővelkedik kenyérben, ő pedig itt éhen hal (vö. Lk 15,17). Bár az éhezés volt a kiváltó oka annak, hogy bűnbánatra és elhatározásra jutva visszatér az atyai házba, de ebben a helyzetben az Isten kegyelme is ott volt vele. Honnan tudjuk ezt? Egyrészt onnan, hogy „magába szállt”. Ez mutatja azt, hogy az ember még a nyomorúságban, a bűnben is képes emlékezni valamelyest az atyai házra, az Isten iránta való szeretetére, a gyerekkorára, vagy egy-két eseményre az életéből, arra az időre, amikor még napfényes volt minden. Az éhség szörnyű állapot lehet. Nyíró József írja „Az Isten igájában” című könyvében, hogy pap létére éhezett a plébánosa mellett az első világháború után, akkor, amikor a plébánosának bőven volt mit enni. A későbbi író pedig kiment az utcára, hogy hátha meghívja valaki egy tál ételre, mert folyamatosan csak az ételekre tudott gondolni.

A példázatbeli ifjú tehát magába szállt, gondolkodott, emlékezett. A Szentlélek pedig az emlékezés által serkenti az ember gondolkodását, hogy számba vegye honnan esett ki és mit játszott el az élete folyamán. A másik tényező, amiből tudhatjuk, hogy a tékozló fiút nem csupán az éhség űzte az apai házhoz, éppen az a gondolat, amit az apjának készült elmondani: „Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezd, csak béresid közé fogadj be engem!” (Lk 15,19) Az, hogy „nem vagyok méltó”, azt jelzi, a fiú felismerte tévedését, és beismerte azt önmagára nézve. Belátta, hogy ez az állapot, amiben van, az apai

szerepet megvetésének a következménye, amely miatt szeretetre és elfogadásra, mint fiú, többé már nem tarthat számot. Ez a kegyelem és nem az éhség munkája. Az éhség vagy más körülmény csak kiváltó tényező Isten kezében arra, hogy az ember megtérjen és éljen. Ám az embernek ekkor is megvan a választása arra, hogy bűnbánattal visszatér a Teremtőjéhez vagy megmakacsolja és megkeményíti magát a bűnben. Szabad választásán múlik, hogy végül elfogadja a megváltást az életére nézve, ezzel együttműködik, vagy pedig nem, és akkor a mindenséget teremtő és fenntartó Isten sem tehet többet azért az emberért, mert a megkeményedés és a Szentlélek elleni bűn állapotába került (vö. Mt 12,31 / Jn 9,41 / Kiv 8,15.28; a katolikus fordítás szerint).

Örök lelki törvényszerűség: valaki minél nagyobb Istentől kapott világosságot utasít el, annál nagyobb sötétségbe kerül, és ennek az eredménye az lesz, hogy a rosszat jónak fogja látni, a valódi jót pedig rossznak (vö. Róm 1,32 / Péld 2,14 / Róm 1,21.25.28). A tékozló fiú azonban együttműködött az isteni készlettel és valódi bűnbánatra jutott. Ez azonban még nem elég, mert nemcsak a bűnbánat fontos, de a bűnök megvallása is! Ez a fiú erre az elhatározásra is eljutott, és a valóságban ténylegesen megvallotta az apjának, hogy vétkezett az ég ellen és őellene is (vö. Lk 15,18.21).

Az apa magatartása az Atyának a megtérő bűnös iránti könnyőreletességét és szeretetét érzékelteti. Mert amikor a fiú még távol volt, az apa már várta őt és „megesett rajta a szíve” (vö. Lk 15,20). Ilyen az Isten. Szentlelkével keres is, vonz és végül vár is minket. Elénk siet, és megbocsátó szeretetének a palástjával betakarja mezítelenségünket. Az a tény, hogy az apa eléje futott, a nyakába borult és megcsókolta őt, jelzi azt, hogy az Isten „anyai szeretettel” ragaszkodik az emberhez, akiért

a legnagyobb áldozatot hozta meg Jézus a Golgotán, hogy a bűn és a halál végzetétől megmenthesse őt. Bizonyára ezért festette meg Rembrandt a tékozló fiúról szóló képén az atya egyik kezét férfi, a másikat pedig női kéznek, hogy ezzel is érzékeltesse: az Isten szeretet (vö. 1Jn 4,8b.16).

Ami pedig ezután történik, az minden képzeletet fölülmúl. Az atya parancsba adja a szolgáltnak, hogy hozzák ki a fiú számára a legszebb ruhát, és adják rá (vö. Lk 15,22). Miért a legszebb ruhát? És miért nem a fiú ölti azt magára? Azért, mert a ruha a tiszta jellem jelképe a Szentírásban (vö. Jel 7,14 / Zak 3,3–5 / Jel 3,18; 19,7–8). A legszebb ruha pedig Krisztus szeplőtlen életét és jellemét, az ő igaz életét jelképezi, amit a bűneit megvalló embernek tulajdonít az Isten. Ezt jelenti az, hogy a tékozló fiúra a legszebb ruhát adják rá. Ajándékba kapja, ingyen és kegyelemből (vö. Ef 2,8–9 / Róm 3,23–26), mivel mindent eljászott és eltékozolt, nincsenek érdemei, nincs mivel dicsekednie. Aki ezt hittel igényli és elfogadja, az igazzá lesz Isten előtt ingyen és kegyelemből, mert Krisztus igazságát és igaz jellemét tulajdonítja neki az Isten (vö. Róm 4,6–8; 5,1). Akinek efelől kétségei vannak, az menjen imában a kereszt tövébe, a Golgotán értünk szenvedett Krisztushoz, és látni fogja, hogy Ő nem a saját vétkeiért halt meg, hanem a világ bűneiért, hogy az összes bűn büntetését magára véve a helyettesünk legyen. Ő meghalt, hogy mi örökké élhessünk. Természetesen a példázatban ez nincs benne, mert ez szétfeszítené annak kereteit, de ott van a „legszebb ruha”, ami nem csupán egy ruhaváltást jelent, hanem azt, hogy a tékozló fiúnak tulajdonítják Krisztus igaz életét. Ez azt jelenti, hogy az Isten ettől kezdve nem tud úgy ránk nézni, hogy közben ne Fiát, Jézust látná, és ne szeretne vele együtt minket is. Azt jelenti, hogy ami Jézusé, az a miénk is lehet, mindaz az örökség, amiben Krisztusnak

része van mindazoké is, akik a Szentlélek uralma alatt élnek és maradnak mindenkor (vö. Róm 8,14). Csak nem gondoljuk azt, hogy az Atya mellett ülhetünk a saját „rongyainkban”? A királyi menyegzőről szóló példázatban, akin nem találnak menyegzői ruhát, azt kivetik a külső sötétségre (vö. Mt 22,11–13). Hit általi megigazulás és a megszentelődés útjának végigjárása nélkül hogyan lehetnénk a mennyek országának örökösei? A gyűrű a példázatban pecsétgyűrűt jelent. Ezzel állítja vissza az apa a fiát a fiúi jogok teljes birtokosává.

Az utolsó pillanatkép az idősebbik testvér viselkedése, aki mikor meghallotta, hogy az öccse megjött és apja levágatta miatta a hizlalt borjút, megharagudott és nem akart bemenni hozzájuk (vö. Lk 15,25–30). Sajnálatos módon az idősebbik fiú rosszabb és szélsőségesebb magatartást mutat, mint az öccse, pedig ő mindvégig az atyai házban maradt. Ilyen kijelentéseket tesz: „soha parancsaidat át nem hágtam” és „nékem soha nem adtál...” Még az apját vádolja azért, hogy az ő testvérét fiaként fogadta vissza. Annyira elvakult, hogy még azt sem tudja kimondani az öccsére, „testvérem”, hanem csak ezt mondja az apjának: „a te fiad” (vö. Lk 15,30.32).

Ez az idősebb testvér testesíti meg azokat, akik látszólag hűségesek az Istenhez vagy az egyházhoz, de valójában a szívük távol van Istentől. A külső vallásos cselekedetekben lehet, hogy elől járnak, de az Atya jellemét nem ismerve valójában az élő vizek forrásai mellett is szomjaznak. Megtűrik az irigységet, a haragot a szívükben, helyet adva az ítélkezésnek és a vádaskodásnak, mint ahogyan ez az idősebbik fiú is tette, s ezzel a sátán vonásait alakítják ki jellemükön, miközben az övék is lehetne a legszebb ruha, mert Krisztus mindenkiért meghalt. Csak az tesz olyan kijelentést, hogy „parancsaidat soha át nem hágtam”, aki teljesen elvakultan tekint a saját állapotára.

Csak az mondja az Istennek, hogy „nékem soha nem adtál”, aki évtizedeken át nem vette észre az Isten iránta való szeretetét: „Fiam, te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd!” (Lk 15,31) Csak az az ember nem tud örülni a másik ember újjászületésének, aki még mindig bűneiben él, miközben elhitette magával, hogy nála minden a legnagyobb rendben van. A legnagyobb csapás, ami valakit érhet, az nem a gazdasági összeomlás a világban, amitől anyagilag ő is tönkremehet, hanem az önámítás, mert ilyenkor az ember azt sem tudja, hogy orvosra, szabadítóra, azaz Krisztusra van szüksége. Ilyenek voltak a farizeusok és az írástudók Jézus korában. Az Atya pedig minden gyermekéhez ugyanolyan szeretettel fordul, mert mindenkiért a legnagyobb áldozatot hozta meg, azokért is, akik nem fogadják el az Ő szeretetét, és emiatt örökre el fognak veszni (vö. Jn 3,5 / Jn 5,40.42).

Ezeknek a fényében most már láthatjuk, hogy az apa, a mennyei Atya a nagyobb tékozló, mert Ő annak az embernek is fölkinálja szeretetét, aki azt nem akarja elfogadni. Velünk ez ne így legyen, hanem minden nap térjünk vissza életünk Urához és Megváltójához, mert Ő bővelkedik a megbocsátásban. Ha pedig megkaptuk „a legszebb ruhát”, akkor becsüljük is meg, hogy ne csak nekünk tulajdonítsák azt, hanem valóban a miénk is legyen, hogy ne csak jogcímünk legyen a mennyre, de alkalmassá is váljunk az Istennel és a mennyei lényekkel való szeretetközösségre.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia,

az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Görög-magyar újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin Kiadó, Bp., 2008. / Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, (szerk.) Varga Zsigmond J., Kálvin Kiadó, Bp., 1996.

Meghívó a nagy vacsorára

Jézus a nagy vacsoráról szóló példabeszédét két ízben is elmondta. Ez a két változat egy kicsit különbözik egymástól, de több bennük az azonosság, mint a különbség. Sőt, így egyik a másikat kiegészíti, s ez megkönnyíti a példázat megértését. Ezúttal Lukács evangéliuma alapján tárjuk fel lépésről lépésre a példázat mondanivalóját (Lk 14,15–24).

Aki a vacsorát megrendezi, nem más, mint az Atya. Ezt az embert Máté evangéliumában Jézus királynak nevezi, aki a fia számára menyegzőt készített. A fiú pedig természetesen Jézus. Ezt a menyegzői képet a Szentírás máshol is megerősíti, amely szerint Jézus a vőlegény, a menyegzőre meghívott menyasszony pedig az Isten hívő népe (vö. Jel 19,7–9). A vacsora vagy a menyegző nem más, mint az üdvösség, amely során Isten és az Ő népe egymásra talál, és Isten megváltási terve beteljesedik: minden, ami az Istené, az Jézus által a megváltottaké is lesz az örök korszakokon át. A példázatban a szolgák azok a személyek, akik Jézussal és az Atyával állandó kapcsolatban vannak és mindenkor teljesítik az Ő akaratát. A példázat alapján láthatjuk, hogy a szolgák megbízatása Istentől emberfölötti erőfeszítéseket kíván, sőt Máté evangéliumában a szolgákat a meghívottak megverték és meg is ölték (vö. Mt 22,6). Isten igaz szolgájának lenni azt is jelenti, hogy mindenben, a szenvedésben és a megvetésben is osztozik az ember Jézusnak, a Mesternek a sorsában. „Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak, ha az én szavaimat megtartották, a tieteket is megtartják” – mondta Krisztus.

A meghívottak serege Jézus korában a zsidó nép volt, amely mint nép nem fogadta el a Megváltót, de közülük némelyek

igen. Az izraeliták feladata az lett volna, hogy a helyes Istenismeretet és az Ő jellemét mutassák be minden népnek. Ennek azonban szinte sosem tettek eleget, kivéve Salamon uralkodásának első időszakát. Az első pünkösd óta továbbra is a meghívottak közé tartozik minden ember (vö. ApCsel 2,39 / Mt 28,19). A szolgák feladata, hogy az Isten országába hívó örömhírt és megváltásuk hatalmas árát, Krisztus halálát és a halál fölötti győzelmét, feltámadását hirdessék minden embernek. Emellett azt is, hogy Istennek a terve az, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság ismeretére (vö. 1Tim 2,4).

A példázatban több megdöbbentő mozzanat is van. Az első az, amikor a meghívottak egymás után kezdik magukat kimenteni a vacsorán való részvétel alól. Arról, amiről tudtak, amelyre hivatalosak voltak, de ők azt megvetették. A meghívottak kétharmada üzleti ügyeire hivatkozva kéri a meghívó gazdát, hogy mentse fel őket e vacsora alól. A meghívottak egyharmada érzelmi kötelékekre hivatkozva kéri ugyanezt. Ez mai nyelven azt jelenti, hogy bár tudomásom van az Isten országáról, pillanatnyilag vannak lényegesebb dolgaim is. Például „az üzleti ügyeimmel kell foglalkoznom, a vállalkozásom egész embert kíván, nem jut időm ezzel is törődni”. Vagyis mindez fontosabb nekem, mint az Isten ígérete. E mögött a gondolkodásmód mögött azonban hitetlenség van, mert Jézus szerint a sorrendnek fordítva kellene lennie. „Keressétek először az Isten országát és annak igazságát, és ezek mind megadatnak néktek” – mondta Jézus (Mt 6,33). Ez azt jelenti, hogy ugyanúgy végzem a munkámat a hét hat napján, mint eddig, de mindent a nagy vacsora, az Isten országa szempontjainak vetek alá és nem a pénz szempontjainak. Az Isten pedig megígérte, hogy Ő gondoskodik rólam, rólunk – megélhetésünkről és mindenről,

amire valóban szükségünk van. Gazdagságot, jólétet nem ígért, de a kenyeret és a vizet, még a legnagyobb nyomorúságban is megígérte a benne bízók számára (vö. Iz 33,16). A hívő ember az anyagiakat, a megélhetését, a kapcsolatait, családi és érzelmi kötelékeit, tehát mindent az életében az Isten igéjének rendeli alá, és ezt örömmel teszi meg Isten segítségével, mert jól tudja, hogy „aki meg akarja menteni életét, az elveszíti azt, ám aki elveszíti életét Krisztusért és az evangéliumért, az megtalálja azt”. A mindennapi élet igazolja, hogy a bűn és az önzés szétzilálja a családokat, tönkreteszi a kapcsolatokat, és az üzleti életben is óriási vagyonskülönbségekhez vezet. Mindenki eldöntheti, hogy be akar-e állni ebbe az élethalál küzdelembe – aminek rövid távon ugyan lehet némi előnye vagy nyeresége –, de mindenképpen a vége az örök halál. Tehát a Krisztus nélküli élet végső következménye örök elveszés, Krisztussal és az Isten Lelkének az erejével viszont örök élet (vö. Róm 6,23).

A másik fontos mozzanat a példázatban a szolgák (a valódi Krisztus-hívők) szolgálata és viselkedése. Miután végighallgatják a meghívottak kifogásait – miközben tudják, hogy azoknak ez a negatív hozzáállás a vesztüket okozhatja –, üres kézzel térnek vissza a vacsorát adó gazdához (a királyhoz, aki a jó Isten). A munkájuk látszólag teljesen eredménytelen, sőt teljes kudarc. Ezért aki nem az Isten szolgálója, az abba is hagyja néhány próbálkozás után ezt a szolgálatot. Aki viszont minden esetben visszatér az ő Urához imában, annak lesz ereje továbbvinni és teljesíteni az Isten akaratát. Amelyik szolga elcsügged és megszakítja a kapcsolatot a meghívó gazdával, az nem teljesíti Ura akaratát, és a sorsa ennek megfelelően lesz majd elbírálva az utolsó napon (vö. Lk 12,47–48). Az Isten szolgálata nem emberek menedzselése vagy manipulálása a jó irányba. A szolgának a legfontosabb feladata állandó és élő kapcsolatban maradni az

Élet Urával, és vele minél több embert személyes kapcsolatba hozni, hogy a lehető legtöbb ember eljuthasson a menyegzőre.

A harmadik döntő mozzanat a példázatban az, hogy a szegények, a csonkabonkák és a vakok (Lk 14,21) – mivel semmiük nincsen, és őket alig szereti valaki, így érzelmi kötődéseik is alig vannak – elsőnek mennek be a nagy vacsora termébe. Ami ebben a világban hátrányukra van, az éppen az üdvösségük eszközéül szolgál. Ha valaki elszegényedik vagy valami baj éri, arra gondol, hogy őt elhagyta az Isten. Pedig pontosan fordítva van: éppen e helyzet által vált az Isten számára megszólíthatóvá, egyébként lehet, hogy a füle botját se mozdítaná az Isten ígéreteire és hívására. Ez mutatja, hogy az Isten mennyire szereti őt, hogy rá külön mennyire gondja van, hisz az Atya fő „gondolata” az, hogy az ő gyermekei eljussanak a mennybe (vö. 1Tessz 4,16–17 / Mt 7,21 / 1Tim 2,4), s majd az újjáteremtett Földre is (vö. 2Pt 3,13 / Jel 21,1–7 / Iz 66,22–23).

Nekem nem egy anya mondta már el: őt az a tény indította el az Isten-keresés útján, hogy sajnálatos módon a saját hibáján kívül sérült gyermeke született. Amikor ráébredt arra, hogy sem a férjére sem másra nem számíthat igazán, akkor kereste és találta meg az Istent, amiért ma már hálás tud lenni. A végtelenül bölcs Isten jobban tudja, mire van szükségünk ahhoz, hogy eljussunk az örök életre, mint mi magunk. Ebből még nem következik, hogy minden baj és nyomorúság tőle van – hiszen tudjuk a Szentírásból, hogy a bűn és a halál a sáttántól származik (vö. Róm 5,12 / Ter 3,6–16) –, de „az Istent szeretőknek minden együtt munkálkodik a jóra” (vö. Róm 8,28). Aki minden körülmények között az Istent választja, az szereti igazán az Urat, és ez alkalmassá teszi őt arra, hogy a világ el nem bukott teremtményeivel együtt egy örökkévalóságon át dicsérje és tisztelje a Teremtőt.

Utolsó mozzanatként figyelemreméltó a vacsora gazdájának a szolgálathoz intézett felhívása: „Eredj el az utakra és a sövényekhez, és kényszeríts bejönni mindenkit, hogy megteljen az én házam.” (Lk 14,23) A „kényszerítés” szó helyén a görögben egy olyan kifejezés áll, amit így lehetne helyesen lefordítani: „sürgető erejű, nyomatékos felszólítás.” A szolgának tehát az a feladta, hogy mindent megtegyen a másik ember szabadságának a tiszteletben tartása mellett azért, hogy az illető meghívott elfogadja a meghívást és ott is legyen a nagy vacsorán. Azt a szolgát, aki teljes szívvel és szeretettel, valamint minden képességével ezen dolgozik, az Isten küldte. Ilyen szolga lesz viszont mindenki, aki Krisztussal élő kapcsolatban van és keresi az Ő akaratát. Aki erőszakoskodik, „nyomul előre”, a másik ember szabadságát nem tartja tiszteletben, az sosem lehet Krisztus küldötte, mert „ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17). Jézus is elmondta Jeruzsálem felé tekintve: „hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti a kiscsirkéit a szárnya alá, és te nem akartad.” (Mt 23,37) A Jelenések könyvének végén pedig így szól hozzánk: „aki szomjazik, jöjjön el; és aki akarja, vegye az élet vizét ingyen.” (Jel 22,17) „Aki akarja ...”, az igyék, aki nem, azt szelíden, de határozottan később is újra és újra hívni lehet, sokkal előbb a hiteles keresztény életpéldánkkal, majd pedig a szavainkkal is. Kényszeríteni azonban még az igazság nevében sem szabad senkit sem, mert szeretni csak azt lehet, aki azt kész elfogadni és befogadni. Onnan tudhatja valaki, hogy ténylegesen elfogadta-e a meghívást a nagy vacsorára, hogy Krisztus szolgálaként már elkezdett másokért élni és őket – bármilyen formában – szolgálni azért, hogy minél több ember eljuthasson az üdvösségre.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A kovászról

„Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet egy asszony megfogott, és belekeverte három mérőnyi lisztbe, amíg meg nem kelt az egész.” (Mt 13,33; a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Jézus egy palesztinai asszony hétköznapi tevékenységéhez hasonlítja az Isten országát, amelynek értelmét emiatt bármely háziasszony meg tudja ragadni.

A kovásznak a Szentírásban általában negatív jelentéstartalma van, mert a romlást és a bűnt jelképezi. Gondoljunk Jézus szavaira, amikor ezt mondta tanítványainak: „Őrizkedjtek a farizeusok kovászáától, ami a képmutatás.” (Lk 12,1) Pál apostol pedig ezt írja: „nem tudjátok-e, hogy egy kicsiny kovász az egész tésztát megposhasztja.” (1Kor 5,6) A zsidó húsvétkor, a „pészah” alkalmával nem is lehetett a házban semmi kovászos ételt találni, mert akkorra minden kovászosat ki kellett takarítani onnan. A zsidó húsvét ugyanis a kovásztalan kenyerek ünnepébe torkollott. Ebből logikusan következik, hogy az utolsó vacsorán sem lehetett a kenyér kovászos, tehát Jézus akkor kovásztalan kenyeret vett a kezébe. Ugyanígy állunk a borral is. Azonban a szőlő leve már erjedt formában mondható bornak, pedig az erjedés a romlás és a bűn jelképe. Emiatt érdemes megfigyelni a Szentírásban a görög „oinos” kifejezést, amit mindenki bornak fordít, pedig lehet erjedetlen szőlőlének is fordítani. Bármennyire is meglepő, itt éppen ez utóbbi lenne a helyes. Ezt az álláspontot megerősíti az is, hogy a szent jegyek, a kenyér és az erjedetlen szőlőlé Krisztus testére utaltak. Krisztusban pedig nem volt bűn (vö. Jn 14,30). Ha Krisztusban

lett volna bűn, akkor a saját vétkéért kellett volna meghalnia, és nem lehetett volna ártatlan bárányként helyettes áldozattá értünk.

Éppen ezért tehát az utolsó vacsorán sem a kenyér nem lehetett kovászos, sem a szőlőlé erjedt, azaz bor, mert mind a kovász, mind az erjedés a bűn jelképe, Krisztus pedig nem követett el bűnt. Gondoljunk arra, hogy a (húsvéti) báránynak is hibátlannak kellett lenni, mert az már az Egyiptomból való kivonulás óta, sőt az első bűneset után közvetlenül és attól fogva Krisztusra mutatott, Őt jelképezte. Krisztus az a Bárány, az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit (vö. Jn 1,29.36).

Jézus azonban a kovászról szóló egysoros példabeszédében a kovásznak pozitív jelentéstartalmat adott. Itt a kovász átjárja a tésztát, amitől az egész megkel (vö. Mt 13,33). Mi lehet ez a kovász, mire gondolhatott Jézus? Az Isten országát hasonlította ehhez, ami nem területet jelent, hanem Isten uralmát az emberi szívekben (vö. Lk 17,20–21). Ez az uralom kicsiben indul el, belülről fejt ki a hatását, és ennek következtében éri el a teljességet. Az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, hogy „az Isten igéje erősen növekedett és hatalmat vett” (ApCsel 19,20). Nem egyes emberek vagy karizmatikus személyek befolyása növekedett, nem is az egyház jutott nagyobb hatalomra, hanem az Isten szava vett hatalmat az emberi szívekben ott, ahol azt készségesen befogadták. Az Isten igéje az a kovász, amely a Szentlélek megelevenítő ereje által képes az ember életében örök életre szóló változásokat végbevinni, amennyiben az egyes személyek engednek neki. Az Isten igéjén belül pedig konkrétan az evangélium az, amely a bűne miatt a halálba tartó ember számára ténylegesen győzedelmes örömhírt jelent. Miért? Azért, mert Krisztus szavai által hit és bizalom ébred az emberben Krisztus iránt, aki minden emberért, így személyesen

értem is eljött, és a bűneinkért meghalt, hogy örök és romolhatatlan életünk legyen az Ő eljövetelekor. Akkor, amikor az igazakat is feltámasztja a halálból (Jn 3,16 / 1Tessz 4,13–16 / 1Kor 15,22–23).

A kovász az Isten irántunk való szeretete, amely a leginkább Krisztus kimondhatatlan áldozatában vált nyilvánvalóvá, de megragadható abban is, ahogyan az Isten viszonyul hozzánk nap mint nap, mert nem fogyott el az Ő irgalma, sem a türelme, hogy lépésről lépésre haladva kigyógyítsa a hívő embert a bűnbetegségéből. Amint a példázatból látjuk, a kovász csak belülről kifelé hat. Ebből nyilvánvaló mindenki előtt, hogy az Isten országa nem jöhet el erőszakkal vagy világi hatalommal karöltve erre a Földre. Nem lehet például állami törvényekkel hatékonyá tenni az Isten tízparancsolatát még akkor sem, ha a bíróságokon ez lenne a jogrend alapja. Azért nem, mert a változás az emberi szívben dől el. Az embert csak szeretni és megnyerni lehet arra, hogy Isten segítségével a jót válassza még saját önző természetével és indulataival szemben is. Ahol külső törvények kényszerítik és büntetik az áthágásokat, ott két lehetőség van: vagy a törvény előli menekülés, vagy a színleg történő behódolás. Ezek közül egyik sem elfogadható Isten számára, és az emberi szívet sem képes megváltoztatni. A külső törvények és a világi hatóságok fékezik a bűn kiteljesedését a történelemben. Ezeknek a szerepe nem lebecsülendő, de önmagában Isten uralmát nem segíthetik elő, sőt hátráltatnák.

Jézus pedig óva intette a tanítványait a szadduceusok kovászatól (vö. Mt 16,6.11). A szadduceusok a zsidó főtanács egyik részét adták, közülük került ki a főpap is. Nem hittek a feltámasztásban, csak Mózes öt könyvét fogadták el a Bibliából, emellett a mindenkor fennálló politikai hatalommal keresték a szövetséget saját hatalmuk megszilárdítása érdekében. Jé-

zus korában a római államhatalommal tartottak fenn szoros és kölcsönös politikai és pénzügyi érdekszövetséget. Ez a politikai hatalommal való összefonódás volt a szadduceusok kovászsa, amelytől Jézus óvta a tanítványait! Jézus soha nem akart politikai és világi hatalommal szövetkezni még a nagyobb jó érdekében sem (vö. Mt 22,21 / Jn 18,36). Sőt, Heródes kovászától is óvta a tanítványait (vö. Mk 8,15), attól a lelkülettől, amely a hatalom megszerzése és magtartása érdekében minden politikai cselszövésre és véres leszámolásra képes. Közben Heródes a zsidóknak azzal tetszelgett, hogy a jeruzsálemi templomot újjáépíttette és kibővítette. Jézus nem kereste sem Heródes, sem Pilátus, sem a császár kegyeit és társaságát. Heródesnek azt üzenté, hogy „mondjátok meg annak a rókának...” (vö. Lk 13,31–32), Pilátussal pedig nem próbált kiegyezni sem a saját perében, sem azelőtt. A tanítványai viszont annál inkább szerettek volna egy olyan politikai messiást látni Jézusban, akinek a segítségével lerázhatják a római igát (vö. Mt 16,21–23 / ApCsel 1,6).

Ezzel szemben Jézus a bűn igáját jött letörni az emberek nyakáról, aminek e világ végén lesz majd az egyik következménye az, hogy a fennálló világi hatalmak is porba hullnak előtte. Ám ez Krisztus második eljövetele előtt nem valósulhat meg (vö. Dán 2,44–45 / 1Kor 15,22–24 / Jel 21,1–7). Jézus nem akart világi karhatalommal szövetségre lépni, és a tanítványainak sem hagyta hátra, hogy ezt tegyék. A történelem folyamán „a trón és az oltár szövetsége” több borzalmat és hatalommal való visszaélést hozott, mint szinte bármi ezen a földön (pl. inkvizíció, keresztes háborúk, vallásháborúk stb.).

Egy jól működő demokráciában szétválasztva tevékenykedik a bírói, a törvényhozói és a végrehajtói hatalom. A diktatúrában mindez kevesek irányítása alatt vagy egyetlen kézben

is lehet. A történelem, az élet tanítómestere arra tanít, hogy legyen az állam és az egyház is különválasztva teljesen, egyik a másik dolgaiba ne avatkozzon bele, mint ahogyan ez a demokráciában a bírói, a törvényhozói és a végrehajtói hatalom esetében szétválasztatott. Jézus tehát óva intette tanítványait a szaduceusok kovászatól, ami a politikai hatalommal való kiegyezést vagy együttműködést jelenti. Erre semmi szükség nincsen Jézus szerint, aki így szólt: „az én országom, nem ebből a világból való” (Jn 18,36); és mennybemenetele előtt megígérte a Szentlelket, aki által a tanítványaival marad a világ végezetéig (vö. Mt 28,20 / Jn 16,7.13). A Szentlélek ereje és hatalma az, ami az Isten ígését megleveníti az emberi szívekben. Ez és a szeretet hatalma kell, hogy legyen az a kovász, ami átjárja ezt a világot – amennyire ezt az emberek engedik és befogadják. Mert Isten nem erővel és nem hatalommal, hanem az Ő Lelkével (vö. Zak 4,6) munkálkodik, ezért mi emberek ne akarjunk olyan romlott kovással dolgozni, amelyből ha csak egy csipetnyi is gondolkodásunkba kerül, az egész keresztény életünket és közösségeinket megposhasztja. Ott van az Isten ígéje, engedelmeskedjünk annak, ugyanis ez önmagában elegendő arra, hogy hatalmat vegyen, és általa növekedjen az Isten uralma az életünkben. Ez által nagyobb lesz a békességünk és a belső örömünk is már itt, ezen a Földön (vö. Gal 5,22).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Az elveszett bárányról

„Ha közületek valakinek száz juha van, és egyet elveszít közülük, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy-e az elveszett után, amíg meg nem találja? Amikor megtalálja, örömeiben vállára veszi, haza megy, összehívja barátait és szomszédjait, és azt mondja nekik: Örüljetek velem, mert megtaláltam elveszett juhomat! Mondom nektek: éppen így nagyobb öröm lesz a mennyben is egy megtérő bűnös miatt, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége megtérésre.” (A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása, Bp., 2002.)

Jézus az elveszett juhról szóló példabeszédet akkor mondta el, amikor a vámosok és a nyilvános bűnösök közeledtek hozzá, a farizeusok és az írástudók pedig zúgolódtak emiatt (vö. Lk 15,1–7). A példázat ezzel kezdődik: ha közületek bárki otthagyná a kilencvenkilencet az egy elveszettért, hogy megkeresse azt, akkor ezt mennyivel inkább megteszi a jó Isten. Krisztus, a mennyben minden teremtett lény királya otthagyná a bűnben el nem veszett anyagi rendeket, isteni hatalmát letéve (vö. Fil 2,6–7) Isten Fiaként és emberként jött el a Földre, hogy megmentse az egy elveszett emberiséget. Ennek a súlyát és jelentőségét itt a Földön sosem leszünk képesek igazán felfogni és értékelni, mert nem tudjuk mit jelent büntetlen, romlatlan világban élni. Azt sem, hogy milyen az élet teljességével úgy rendelkezni, mint aki azt mondta magáról, hogy „én vagyok az Élet”. Nem tudjuk, mit jelent az, hogy Krisztus mint teremtő Isten (vö. 1Kor 8,6 / Kol 1,16–17 / Zsid 1,1–3) jött el a bűnben elveszett teremtményeiért, hogy megromlott emberi természetünket magára véve (1Jn 4,2), Isten Fiaként és Emberfiaként

Krisztus példabeszédeiből | 195

élt közöttünk mindenben hasonlónak lévén hozzánk, úgy hogy közben bűnt nem követett el (vö. Zsid 2,17; 4,15). Nem ismerjük a menny valóságát olyan tisztán és színről színre, ahogyan az valójában van, bár annak az előízét megtapasztalhatjuk a szeretetben és az újjászületésben a Szentlélek által. Nem tudjuk mit jelent úgy megküzdeni a kísértővel és a bűnös emberi hajlamokkal, hogy abból soha, egyetlen egyszer se foganjon meg a bűn (vö. Jak 1,15). Mindenkori embernek maradni, Isten Fiaként is, és sohasem vétkezni még gondolatban sem – ezt tette értünk Krisztus. Miért? Hogy tiszta, igaz jellemével helyettesítsük le a keresztdozatban, hogy aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Az elveszett bárányról szóló példabeszédben azt olvastuk, tulajdonosa megy el érte, hogy megkeresse őt. Nem csupán a jó pásztor, hanem a tulajdonos (vö. Jn 10,11). Az egyetlen jogos tulajdonos pedig maga Krisztus (1Kor 6,20; 3,23 / Róm 14,8), aki a saját vére árán váltotta meg azokat, akik benne hisznek és az Ő szavára hallgatnak az emberi vélekedések és tekintélyek helyett (vö. 1Kor 7,23).

Keresztelő János rámutatott Krisztusra, és így szólt: „Íme, az Isten báránya, aki elveszi (hordozza) a világ bűneit!” (Jn 1,29) Ártatlan áldozati báránnyá lett minden egyes bűnében elveszett „bárány” helyett, ahogyan azt Izaiás próféta már a Megváltó előtt hétszáz évvel, a Szentlélek indítására leírta: „Mindnyájan, mint a juhok, tévelyegtünk, mindenki a maga útjára tért; és az Úr űrá rakta mindnyájunk bűnét. Megkínózták és ő alázatos volt, nem nyitotta ki száját; mint a bárány, melyet leölésre visznek...” (Iz 53,6–7) Az első bűn elkövetése óta minden egyes áldozati bárány, amelyet Isten népe bemutatott a bűneiért áldozatul az ószövetségi szentélyszolgálatban, Krisztusra mutatott, az előképszolgálatok benne teljesedtek be. Krisztus áldozati halálára való tekintettel nem halt meg azonnal Ádám

és Éva a bűn elkövetése után, de helyettük meghalt egy bárány, amelyik Krisztus áldozatát jelképezte, mert Isten bőrruhákba öltöztette fel az első emberpárt (vö. Ter 3,21 / 1Pt 1,18–19).

A példázatból annak a mozzanatnak, hogy a bárány tulajdonosa megtalálja és a vállán hazaviszi az elveszett juhot, kimondhatatlan ára van. Ez az ár Jézus valóságos és az Atya „szívbeli” áldozata a Golgotán. Mi komolyan vesszük-e azt, hogy az elveszett „bárány”, a bűnös ember önmagától nem tud szabadulni? Ha a bűneinktől és az önzésünktől saját magunk is meg tudnánk szabadulni, akkor Krisztusnak nem kellett volna sem emberré lenni, sem meghalni a kereszten. Ám a báránynak legalább bégetni kell, amikor meghallja a jó pásztor szelíd, nyugodt és biztató hangját. Az a „bárány”, amelyik nem akar megszabadulni, aki jól érzi magát elveszetten, azt a jó pásztor sem tudja megmenteni. Az ilyen „bárányért” Jézus hiába halt meg és hiába hozta meg a legnagyobb áldozatot.

Kevesen tudják a Szentírásból azt a világos tanítást, hogy az örök élettel szemben nem az örök gyötrelem, hanem az örök elveszés, az örök kárhozat, vagyis a második és végleges halál, a megsemmisülés áll (Jn 3,16 / Jel 2,10b–11; 20,14–15; 21,8). A jó Isten tudja ezt, és nekünk is kinyilatkozatta a Bibliában. Kinyilvánította megmentő szeretetét, szavával feltárta a Szentírásból a bűn problémáját, miszerint „a bűn zsoldja a halál” (Róm 6,23a). Nemcsak az első halál, amikor a földi életünk végét ér, hanem a második is. Azok az emberek azonban, akiket elért az Isten Jézusban megmutatkozó szeretete és vizsontszeretik Őt, hit által, Jézus érdemeire való tekintettel igazzá lesznek Isten előtt, mert az Úr megbocsátja vétkeiket ingyen és kegyelemből (vö. Róm 4,5; 3,24; 8,28–30.33; 9,16 / 1Kor 1,30 / Ef 2,8.9 / Zak 3,1–5 / 2Sám 12,13 stb.)! Az Isten irántunk való szeretete készíti a hívőt arra, hogy ne úgy éljen, mint mások,

Krisztus példabeszédeiből | 197

hanem Istennek tetszően, az Ő parancsolatai szerint (vö. Róm 12,2). Ekkor érzi át az ember tehetetlenségét arra nézve, hogy erre képtelen, és az Istenhez kiált minden nap, mint a bárány, amelyik fennakadt a bozóton, de meg akar szabadulni, mert meghallotta a jó pásztor hangját. Az Úr pedig napról napra megtanít minden benne bízót azzal a hittel és bizalommal élni, amivel Jézus is élt itt a Földön, amikor az Atyára támaszkodott. Elküldi a Szentlelket a hívő embernek és a hívők közösségének, hogy elvezérelje őket minden igazságra. És amikor az Isten ember iránti szeretete és a hívő ember Isten iránti szeretete találkozik és „frigyre lép”, akkor már nincsen hatalom sem az égben, sem a földön, ami vagy aki elszakíthatná az ilyen embert az Istentől (vö. Róm 8,31–39). Ekkor kezdődik el a hívő ember Istennel járása és megszentelődése, amely élete végéig tart.

A hit általi megigazulás azonban nem jogosíthat fel senkit arra, hogy továbbra is vétkezzen (vö. Gal 5,25). Pál apostol szerint ez olyan, mintha a bűneibe visszaeső ember újra és újra keresztre feszítené a mindenség Urát. Aki az Isten szeretetének és kegyelmének a hatása alatt nem akar engedni az élete folyamán az Úr Lelkének, inkább enged a bűnnek és abban él, arra az ítélet napján visszahárulnak a bűnei (vö. Mt 18,23–35; 22,11–14 / Ez 33,12–20 / Préd 12,15–16), és amit elvetett, azt kell learatnia – a bűn zsoldját, az örök halált. Miért? Mert csak az léphet át az Isten országába az első feltámadáskor (vö. Jn 5,29 / 1Tessz 4,13–17 / 1Kor 15,23), az kapja meg ezer évvel később (vö. Jel 20,5a) az újjáteremtett Földet is, aki nem viszi át a bűnt újjáteremtett testében is abba a világba, amelyről azt ígérte az Örökkévaló, hogy „nem lesz kétszer veszedelem” (Náh 1,9). Vagyis a bűn vérrel és erőszakkal átítatott történelme még egyszer nem fog elkezdődni. Ez óriási örömhír. Sajnos azonban ez a tiszta bibliai tanítás a kereszténység nagyobb része előtt ismeretlen,

mert sokan úgy gondolják, hogy a hit általi megigazulás alapján az Atya a bűneit megvalló bűnöst mindenkor igaznak nyilvánítja. Ez önmagában igaz lehet, csak hogy az ítéletben az is nyilvánvaló lesz, ki azonosult a bűnével, és ki az, aki minden nap felvette a küzdelmet ellene, s inkább engedett az Isten Lelke indításainak, mint a bűnnek. Ezt szerencsére egyetlen ember sem tudja eldönteni a másikról. De az Úr „a szívek és a vesék vizsgálója”, Ő jól ismer minden indítékot és titkos vágyat.

Sokan vannak, akik látszólag igaznak tűnnek az emberek előtt, de Isten a szívükbe látva tudja róluk, hogy képmutatók. Mások pedig – a Szentírás szavaival élve – „rettegve munkálják” üdvösségüket, nem bizakodnak el, hanem abban a Bíróban bíznak, aki emberként a legnagyobb árat hozta meg üdvösségükért. Ezek végül felmentést kapnak Jézus érdemeiért, mert az életükben láthatóvá váltak a Lélek gyümölcsei (vö. Gal 5,22) és a szeretet konkrét tettei (vö. Mt 25,31–46 / Jel 14,13). Mivel az ítéletet az Atya teljesen a Fiúra, Jézusra bízta, ezért minden ember végső sorsa Krisztus kezében van, de szabad választásunk révén saját kezünkben is addig, míg e Földön élünk.

Amikor a bárány a jó pásztornak, az igazi tulajdonosnak a vállára kerül, akkortól már minden kétséget kizáróan haza is viszi őt. Örül neki, és Istennel örülnek a menny el nem bukott teremtményei is. Vajon megsejtünk-e valamennyit Istennek az irántunk való szerelméből, amikor azt olvassuk a példázatban, hogy mindenki örül, még a szomszédok is a megkerült juhnak. Mert Krisztus ezt mondja: „örüljeteke velem”. Így tud örülni az Úr egy nyomorult ember megtérésének, mert akkor megajándékozhat érdemeink nélkül az örök élettel, az isteni javakkal, egészséggel, olyan testtel, amelyik nem betegszik és nem öregszik meg (vö. 1Kor 15,42–44a), és mindennel, ami Krisztusé az Atyánál, hogy az a miénk is legyen. Sőt „boldogok a szelídek,

mert ők örökségül bírják a Földet” (Mt 5,5). Hogyan nyerhetik örökségül ezt a Földet, ha az erőszakosak és a csalók elragadják, lepusztítják, ők pedig meghalnak? Hát úgy, hogy Isten újjáteremti, és megváltott gyermekeinek adja (vö. Jel 21,1–7 / 2Pt 3,13). Különben Jézus nem mondta volna, hogy „a szelídek örökségül bírják a Földet”. Krisztus annak örül, ha megmenthet, a sátán akkor ujjong, ha elveszíthet minket. Ez nem állítás, kedves olvasó, ez a Szentírásban Isten ígérete, amelyről azt írja a Zsidókhöz írott levél, hogy „lehetetlen, hogy az Isten hazudjon” (Zsid 6,18), a Számok könyvében pedig ezt olvashatjuk: „Nem ember az Isten, hogy hazudjék, és nem embernek fia, hogy megváltozzék. Mond-e ő valamit, hogy meg ne tenné? Ígér-e valamit, hogy azt ne teljesítené?” (4Móz 23,19)

Ne mondjuk azt, hogy nekünk nincs szükségünk megtérésre, mert akkor nem is fog minket megtalálni Krisztus. Ő, bár ott van az Atyánál, hogy mint örök főpap szüntelenül közbenjárjon értünk (vö. Zsid 4,15–16 / 1Jn 2,1 / 1Tim 2,5–6) és eltörölje bűneinket, Szent Lelke által itt van azokkal, akik engednek és akarnak engedelmeskedni Krisztus szavainak mindenben (vö. Róm 16,25–26). Nincsen olyan gyenge, elveszés határán álló bűnös ember, akit Krisztus meg ne szabadítana, ha hozzá kiált és elismeri a bűneit! Az Atya, „aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk” (Róm 8,32)?

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, az Istennek az Ószöveget és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Az embert kereső Isten

Jézus több példázatában is foglalkozik az embert kereső Isten témájával, ezek közül most csak egyet fogunk áttekinteni. Úgy gondolom, ma is aktuális Isten részéről ez a keresés. De miért keresné a mindenható Isten az embert, ha egyszer úgy is tudja, hogy hol van, és az életünk is az Ő kezében van? Azért, mert amíg az ember a bűneivel kiegyezve él, addig az Isten számára elveszett, ezért Ő mindent megtesz, hogy őt (téged, engem) megkeresse, mert a jó Isten számára ez a legfontosabb.

Az elveszett juhról (Lk 15,1–7) szóló példázatát Jézus a farizeusoknak és az írástudóknak mondta el, mert ők nehezteltek rá, hogy Jézus vámosokat és nyilvános bűnösöket fogad magához, és velük együtt eszik. Ezzel bemutatta azt, hogyan munkálkodik az Atya az ember megmentéséért, egyúttal leleplezte az írástudók bűnösök iránti helytelen viszonyulását. Ők ugyanis megvetették az ilyen embereket, elzárkóztak tőlük, emellett másokat is arra készítettek, hogy az ilyen nyilvános bűnösöket elítéljék és forduljanak el tőlük. Ezt olyan alapon gondolták, ha az emberek elhatárolódnak és megvetik ezeket a szerencsétleneket, akkor elrettennek attól, hogy ők maguk is hasonló helyzetbe kerüljenek vagy ilyen módon éljenek. Ez a gondolkodásmód azonban sehová sem vezet, mert a bűn hatalma alatt lévő szívet nem érinti. Ez csak arra jó, hogy valaki különbnek tartsa önmagát másoknál, miközben ő maga is hasonló törvényszegéseket követhet el, csak lehet, hogy azok nem nyilvánosak. Az emberek nagy többsége a bűnt szereti, de a bűnöst megveti. Ez akkor is így volt, és ma is így van. Isten részéről azonban fordított a helyzet. Ő a bűnt gyűlöli, de a bűnöst szereti és meg akarja menteni, ezért a legnagyobb

Krisztus példabeszédeiből | 201

áldozatot hozta meg, amikor Fiát, Jézust elküldte helyettes áldozatul a világ bűneiért (vö. Jn 3,16 / Róm 8,32).

A példázatban az Atya a jó pásztor, aki az elveszett egyén után megy (Zsolt 23,1–4; 80,2 / Iz 40,11). Természetesen ebben maga Jézus is részt vesz. Mivel Jézus magát azonosította a jó Pásztorral (vö. Jn 10,11-ben), aki életét adja a juhokért, a keresztények többsége nem is gondolja, hogy ebben a példázatban most az Atyán van a hangsúly. Ő az, aki az elveszett embert Szentlelke által (gyakran embereken keresztül is) megkeresi, az Atya az, aki még a nem hívő emberhez is szól a lelkiismeret szaván keresztül. Nem utolsó sorban pedig Ő volt az, aki Jézust éppen ezért küldte el ebbe a világba. Krisztus a küldetését éppen ezekkel a szavakkal fogalmazta meg: „az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lk 19,10)

Itt az „elveszett” szó magyarázatra szorul. Az „elveszés” az örök elveszést jelenti, a második és végleges halált a Szentírás szerint (Jn 3,16 / Jel 2,11 / Jel 20,5–6.14 / Róm 6,23 stb.), a bűn zsoldját. Ebben azoknak lesz részük, akik nem részesülnek az első feltámadásban az Isten igazságos ítélete alapján akkor, amikor Krisztus Urunk visszatér angyalaival az ég felhőin hatalommal és dicsőséggel. Ők az elveszettek, akik bűneikkel együtt haltak meg, akik Isten megváltói szeretetét visszaautasították. De sajnós azok is ide fognak tarozni, akik a felismert isteni világosságot nem követték az életükben (Jel 21,8 – pl. a gyávák esete), és nem az Isten szavára, hanem az emberek hagyományaira és tanításaira építettek, ami bizony Jézus szavai szerint homokra épített ház, amelynek nagy lesz a romlása (vö. Mt 7,26–27). Az Isten ezek miatt is bánkódik (vö. Jo 2,13b), mert Ő maga a szeretet (vö. 1Jn 4,8.16). Szeretete nem az érzélgősségekben és a bűn elnézésében nyilvánul meg, hanem

az emberét meghozott legnagyobb áldozatában, a megváltásban. Ezért amíg az ember itt él a földön, az Atya és Jézus a Szentlélek által szüntelenül munkálkodik megmentéséért, azért, hogy mindennap megtérjen a bűneiből, és az Isten kegyelme által újjászületett élete el legyen rejtve Krisztusban (vö. Jn 5,17). Ezért van az, hogy a jó pásztor otthagyja a kilencvenkilenc igazat a pusztában, és elmegy, hogy megkeresse az egy elveszettet. Te vagy az az elveszett, és én vagyok. Csak ez az isteni szeretet képes megállítani a bűn mocsarába süllyedő embert, hogy ilyenkor az élő Istenhez kiáltson: „Uram, ments meg engem, mert nélküled elveszek!”

A példázatban az a legszebb, hogy amikor Isten megtalál Téged (engem), akkor örül. Nem tesz szemrehányást, nem dorgál meg, és nem mondja azt, hogy már hányadszor éltél vissza a szeretetemmel, hanem annak örül, hogy elfogadtuk ezt a megmentő szeretetet. És Istennel együtt örülnek a világmindenségben lévő el nem bukott szellemi lények (az angyalok) is egyetlen ember megtérésének. Miért van ez? Azért, mert a menny értékrendje a szeretet és az élet értékrendje, amikor mindenki örül annak, ha akár egyetlen ember is az örök életre jut, hogy van egyetlen ember is, aki Jézus által győzött a bűnei felett. Ez nagyobb győzelem, mint meghódítani az egész világot. Erre a győzelemre viszont Isten ígéretet tett (vö. Róm 16,20), éppen ezért az Ő teremő és újjáteremő szava által ez lehetséges. Ám ehhez szükséges az egyén közreműködése is. Ezt mondja Jézus: „megtaláltam elveszett juhomat”, az enyémet, azt, akit a véremmel váltottam meg, s akit most a közbenjárásom és a mennyei szentélyben lévő főpapi szolgálatom által tartok meg (Zsidókhhoz írott levél: 2,17; 4,15–16; 7,24–25; 6,19–20.26–28; 8,1–2; 9,24–26.28; 10,19–22). Azáltal, hogy eltörölöm bűneit, így semmi sem lesz az ítéletkor a számláján. Én az életemmel

és a véremmel fizettem érte. Sátán, takarodj innen! Nincsen jogod erre az emberre... Minden bizonyjal ezt fogja mondani, és így fog megtartani bárkit is, aki bűneivel hozzá tér, megvallja és megbánja azokat. Az Úr Jézus szerint: „aki hozzám jön, én azt nem dobom ki.” Ez nagy reménység!

Azt írja egy Közel-Keleten élő lelkipásztor, aki korábban juhász volt, hogy ha a juh eltéved, a sziklás szakadékok között nagy veszélyben van. Ha véletlenül felfordul a hátára, annyira gyámoltalan, hogy többé nem tud lábra állni. Ha a juh a fejét üti a fába, akkor rovarok vannak az orrában, amelyekről önmagától nem képes megszabadulni. Ezekben az esetekben csak a pásztor segíthet.

Jézus a mindennapi életből vett példákkal mondta el és mutatta be az Isten és az ember egymáshoz való viszonyát, az Atya jellemét. Így mi sosem fogunk tudni tanítani. Azonban az Isten bölcsességéből lehet részesedni, és ezt Ő bárkinek adja, aki azt tőle kéri (vö. Jak 1,5). Az Úr mindenkit megkeres az élete folyamán, sőt egészen addig munkálkodik a megmentéséért, amíg az illető vagy elfogadja, vagy megkeményedve végleg elutasítja azt. Ez utóbbi esetben már a mindenható Isten sem tehet semmit az emberért, sem ima, sem egyéb nem segít rajta. Ez a Szentlélek elleni bűn állapota, amelyből nincsen bocsánat (vö. Mt 12,31–32). Nincsen bocsánat, mert nincsen belőle megtérés. Isten csak a megvallott és megbánt bűnöket tudja megbocsátani, de azokat igen, legyenek azok bármekkora bűnök is. Még egy eltékozolt, tönkretett élet után is lehetséges és van Istennél bocsánat, van örök élet a megtért ember számára. A halogatott megtéréssel viszont a „szív” keményedik, és egyre érzéketlenebbé válhat az Isten szavának a megszólítására. Isten egyedül „a szívek” vizsgálója, Ő ismeri és tudja, hogy ki vált alkalmassá Fia, Jézus áldozatát hittel igényelve és az Ő jel-

lemvonásait magára öltve az örök életre. Addig az Isten szüntelenül munkálkodik és keres. Addig keres, amíg a szeretetével megtalál és az benned viszontszeretetből fakadó tetteket vált ki a másik emberért. Ilyenkor örül az Isten és vele örülnek a menny lakói is.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgata alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia (Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás), Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-magyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin János kiadója, Bp. 2008.

Az adós szolgáról

Vannak emberek, akik nagy adóságokat halmoznak fel, mivel korábban nem tudtak parancsolni a vagyon- és kényelemszeretetüknek. Hiteleket vettek fel, és most évről évre nyögik annak a törlesztését. Némely bank gyakran a hitelbe adott összeg dupláját kéri vissza egy-egy hosszú lejáratú visszafizetés során. Egyes emberek így hajtják szolgáságra a fejüket, miközben azt hiszik, hogy gazdagok. Ha netán szűkössé válnak az anyagi forrásaik, kényszermegoldásokhoz kénytelenek folyamodni. A kényszermegoldások pedig nem minden esetben járnak tisztességes eszközökkel, és ekkor újabb szolgásig ígájába hajtják a fejüket. Ily módon gyűjti hálójába a pénz szerelmeit ennek „a világnak a fejedelme” (vö. Jn 14,30).

Jézus példabeszéde az adós szolgáról (vö. Mt 18,21–35) nyilvánvalóan nem a pénzadósságról és annak rendezéséről szól, hanem a könyörülő Istenről és az ember embertársához való viszonyáról, amely végül meg fogja határozni az Istennek az egyes emberhez való végső viszonyulását is. A példázat röviden arról szól, hogy egy királynak egyik szolgája tízezer talentummal tartozott, ami ma több millió forintnak felel meg. A király számadásra szólította az adós szolgát, de az nem tudott fizetni. Könyörgött urának, hogy legyen türelemmel iránta, mert mindent vissza fog fizetni. A király megkönyörült a szolgáján, s ezen felül minden tartozását elengedte neki. A szolga kiment és találkozott a szolgatársával, aki neki csupán száz dénárral volt adós. Megragadta és fojtogatni kezdte, hogy adja meg, amivel tartozik. Ő könyörgött, de a királytól kijött szolga könyörtelen volt és börtönbe vetette a szolgatársát, amíg az meg nem fizeti neki a száz dénárt. Ez az összeg

ma pár ezer forintnak felel meg. Mire akar Jézus minket ezzel a példázattal tanítani és figyelmeztetni?

A példabeszéd előtt Péter megkérdezte Jézustól, hogy napjában hányszor kell az ellenem vétőnek megbocsátani. Úgy gondolta az apostol, hogy hétszer talán elegendő. De mit szolt ehhez a Mester? Jézus válaszában világossá tette, hogy nem hétszer, hanem hetvenszer hétszer, vagyis mindig. Ez azért figyelemre méltó, mert emberileg ez lehetetlen, nem beszélve arról, hogy bőven vissza lehet élni valaki jóindulatával, amikor valaki ilyen magatartást tanúsít. Egyébként ezt tesszük folyamatosan teremtő és megváltó Istenünkkel szemben. Ő megbocsát, és mi minduntalan visszaélünk ezzel a jóindulatú és könnyörülő bánásmóddal. Igen, igen, de meddig lehet ezt tenni? Hol érvényesül itt Isten igazságossága, hogy ha a hozzá folyamadónak mindenkor megbocsát? A példázatban a király az Istent jelképezi, az adós szolga engem (és téged), a szolgatárs az embertársamat, aki megbántott vagy visszaélt a bizalmammal. Azok a szolgák (vö. Mt 18,31), akik jelentették a történeteket a királynak, a példázatban az angyalok (vö. Préd 5,6, Károli fordításában).

A napjában hetvenszer hétszer történő megbocsátásra csak az Isten gyermekei képesek, mert ezt a jó Istentől tanulták meg és tőle kapják hozzá az erőt. Ez konkrét tapasztalatok sorozata, amelyet a hívő ember akkor él át, amikor az Istennek megvallva bűneit, bocsánatot nyer (vö. Zsolt 51,19; 34,19). E nélkül az isteni megbocsátás és elengedés nélkül a hívő ember élete „pokol” lenne, mert sohasem lehetne békessége. A nem hívő életet élő embernek azonban a Szentírás szerint ténylegesen nincsen békessége. Olyan mellette élni, mintha egy napjában többször kitörő vulkán közelében lennénk, amelyik a látót ránk fröcsköli, vagyis „nincsen békességük, így szól az Úr,

az istenteleneknek!” (Iz 48,22). Akinek pedig nincsen békesége, az nem is lehet boldog, mert a boldogság alapvetően békeség, hála, megelégedés, öröm, és ezek csak a Szentlélek gyümölcsei lehetnek (vö. Gal 5,22) és nem emberi erőfeszítés eredményei az életünkben.

A példázat kereteit szétfeszítené, ha Jézus elmondta volna, hogy a király miért engedte el a szolga adósságát. Azért, mert valaki helyette kifizette azt. Az adósság a bűneinket jelenti, és Krisztus volt az, aki a bűnadóslevelünket a keresztfához szegezte, helyettünk az érte járó büntetést elszenvedte. Már az Ószövetségben Mózes ilyennek ismerte meg az Istent, aki „irgalmas és kegyelmes, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezer íziglen, megbocsát hamiságot, vétket és bűnt: de nem hagyja büntetlenül...” (Kiv 34,6–7, pontosított fordítása szerint.) Nem hagyja büntetlenül a bűnt, „mert a bűn zsoldja a halál, de Isten kegyelmi ajándéka pedig örök élet a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 6,23). Emiatt a bűneinkért járó büntetést Krisztus vállalta magára. Az Ő áldozata, egyszeri, tökéletes és ezért nincsen szükség arra, hogy megismételve legyen (vö. Zsid 7,27; 9,25–28; 10,12–14). Akik Jézus nevében az Atyához térnek, azoknak a könyörülő Isten megbocsát, mint ahogyan az adós szolga esetében történt ez első ízben. Isten igazságossága úgy érvényesül a könyörületével együtt, hogy az Isten maga hoz áldozatot az emberért. A bűnös, az örök halálra szánt ember helyett az Isten maga fizeti ki a bűneiért járó büntetést Fia, Jézus Krisztus által. A korábbiakban már írtam, hogy ez az Atya és a Fiú közös áldozata minden emberért. Nem Jézusnak kell kiengesztelnie az Atyát értünk, hanem éppen fordítva van: ez áldozat által maga az Isten békéltetett meg önmagával minket (vö. 2Kor 5,18–19, Károli fordítása). Mi vétkeztünk, távolodtunk el, és

mégis maga az Isten siet a keresésünkre, Ő hozza meg a kimondhatatlan áldozatot minden emberért, hogy aki „benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (vö. Jn 3,16).

Ezután a golgotai áldozat után minden embernek van valamennyi ideje arra, amíg ezen a földön él, hogy erről tudomást szerezzen, azt értékelje, eldöntse, hogyan viszonyul ahhoz, és annak megfelelően vagy azt figyelmen kívül hagyva élje tovább a földi életét. Ez a Krisztus áldozata árán megszerzett kegyelemidő, ez az ember életideje ezen a földön. Ezért nem halt meg azonnal az első emberpár a bűnbeesés következtében, mert helyettük megöletett egy ártatlan bárány, ami Krisztus áldozatának az előképe volt. Ezt az áldozatot a Teremtés könyve csak egy utalással jelzi: „És csinált az Úr Isten Ádámnak és az ő feleségének bőrruhákat és felöltöztette őket.” (Ter 3,21) Honnan a bőrruha? Ez volt az első állat, amelyik „meghalt” az első emberpár helyett, akiknek a bűn elkövetése után nyomban meg kellett volna halniuk Isten szavai szerint (vö. Ter 2,17). De kegyelmi időt kaptak, ahogyan minden ember ezen a földön azért élhet, mert ezt Krisztus áldozata lehetővé tette. Ez akkor is így van, ha erről az emberek nagy részének nincsen tudomása. Erre az isteni jóindulatra és könyörületre valahogyan válaszolnunk kell. Aki Krisztus áldozatára tekintve éli a mindennapjait, azaz számításba veszi és hiszi, hogy az Isten neki minden bűnadosságát elengedte, ezért kimondhatatlan árat fizetett bizonyítva az iránta való kimondhatatlan szeretetét, az az ember megváltozik, mert hálából ahhoz az Istenhez akar hasonlítani, aki őt a bűn és az örök halál kötelékeiből megváltotta (vö. Zsolt 16,8).

Az adós szolga nem a király könyörületére tekintett, hanem arra, hogy a szolgatársa mennyivel tartozik neki. Erről szólt a továbbiakban az élete. „Velem ezt tetted, én is hasonló módon járok

el veled, amilyen a mosdó, olyan a törülköző” – gondolhatta magában, miközben teljesen elfeledte, hogy a királynak (az Istennek), milyen volt az iránta való szeretete. Az angyalok nem azért jelentik a mindenség királyának a történeteket, mert az Isten ezt nem tudhatná nélkülük is, hanem azért, mert a bűn és a bűnből való szabadulás története, ez „a nagy küzdelem” minden egyes ember megmentéséért a világmindenség szellemi lényének a szeme előtt zajlik (vö. 1Kor 4,9).

Az Isten úgy látta jónak, hogy az Ő követői, a jó angyalok is láthatatlan módon, de segítsék az Istenben bízókat, és legyenek tanúi mindannak, amelyekről az emberek azt gondolják: „soha, senki sem tudja meg”. Erre számos példa van a Szentírásban (vö. Dán 6,22; 9,20–21 / Bír 6,12 / ApCsel 12,7–11 stb.)

A király magához hívatta ezt a gonosz szolgát és számon kérte tőle, hogy miért nem engedte el társának a tartozását éppen úgy, ahogyan ő, az uralkodó elengedte neki. És ekkor már nincsen könyörület a példázat szerint. Sőt Jézus meg is erősíti a király ítéletét: „Így tesz majd mennyei Atyám is veletek, ha mindegyiktek szívből meg nem bocsát a testvérenek.” (Vö. Mt 18,35, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása.)

Mindazok, akik a „Miatyánk” imádsága szerint meg nem bocsátanak az ellenük vétkezőknek, úgy ahogyan az Isten megbocsátott nekik, nem az Isten gyermekei. Azokban nem lakik Krisztus Lelke, azok a menny és az újjáteremtett Föld örökösei nem lesznek (vö. 2Pt 3,13 és ApCsel 3,21: „amíg a mindenség újjáteremtése meg nem történik”, Jel 21,1 és Iz 65,17, valamint 66,22a stb).

Tehát nem lehet következmények nélkül minduntalan visszaélni az Isten kegyelmével és könyörületével. Aki Krisztushoz akar tartozni, annak Krisztust kell követnie abban is, ahogyan Ő itt a Földön hit által, Emberfiaként és Isten Fiaként,

isteni hatalmát letéve győzött a kísértő és a kísértések fölött (vö. Zsid 5,7–9, Károli fordítása). Mi nem tudunk büntelen életet élni e világban, de egy bűn fölötti győzelmes életre vagyunk meghívva, amely során minden pillanatban együttműködhetünk az Isten kegyelmével, elfogadva azt. Isten népének erre a szintre kell eljutnia, hogy Jézus hite által megtartsa Isten parancsolatait, mert azokat csak így lehet megcselekedni, maradéktalanul betölteni (vö. Jel 14,12 / Róm 13,10b). Ahogyan Jézus minden pillanatban az Atyára hagyatkozott földi élete során, úgy kell a benne hívőknek Krisztusba kapaszkodni és bízni, különben esélyünk sincs a győzelemre.

Az Üdvözítő mint vőlegény csak olyan menyasszonyért (hívó közösségért) jön el, amelyiken nincsen sem „szeplő”, sem „ránc” (vö. Ef 5,27), akik a Szentírás szerint „Isten irályi széke előtt feddhetetlenek”, és akiknek „a szájukban nem találtatott álnokság” (vö. Jel 14,4–5). Hol vagyunk mi ettől? Hol van ettől még az Isten népe? A hatalmas és könyörülő Isten azonban megígérte ezt, és velünk vagy nélkülünk, de hamarosan véghezviszi minden akaratát, amelyet öröktől fogva eltervezett és próféta által megjelentett nekünk a Szentírásban. Az első lépésünk ezen az úton az, hogy Krisztus golgotai áldozatát megfontolva mindenkor meg akarunk bocsátani az ellenünk vétkezőnek.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Ki hogyan intézi a dolgait?

Van Jézusnak egy példabeszéde, ami ma is időszerű, ez a „hamis sáfárról” szól (vö. Lk 16,1–9). Napjainkban kevésbé ismert a „sáfár” kifejezés, ezért intézőnek is lehet nevezni azt a személyt, akit az ura megbízott azzal, hogy az összes vagyonának a kezelője legyen. A példázatban egy ilyen intézőről esik szó, akit bevádoltak az uránál, hogy eltékozolja a vagyonát. Az úr maga elé hívatta a hűtlen intézőt, és közölte vele, hogy nem maradhat tovább tisztségében, úgyhogy adjon számot az intézőségéről. A sáfár ekkor így gondolkodott magában: „kapálni nem tudok, koldulni szégyellek.” Ezért az az ötlete támadt, hogy az ura vagyonából azzal a résszel, ami még a kezén van, ura adósainak javára „jótékonykodni” kezd. Így miután elbocsátják az intézőségéből, ennek fejében a jól járt adósok majd befogadják őt a házaikba. Az urának tartozók adósleveleit átíratva az adósok javára, miközben saját gazdáját ezzel megkárosította. Gyakorlatilag csalt és becstelenül járt el, mert tovább károsította urát. Ő mégis megdicsérte a hamis sáfárt, hogy okosan cselekedett.

A példázat könnyen félreérthető, sokáig én sem igazán értettem, hogy miről is van itt szó. Ezért félreérti a példázatot az, aki azt gondolja, hogy Jézus dicsérte meg a hamis sáfárt a példázat végén. (Az „úr” szót itt kisbetűvel kell írni, mert nem Jézusra vonatkozik – Lk 16,8.) Hangsúlyozni kell, hogy nem Jézus dicsérte meg őt, hanem az intéző ura. A következő probléma az, ha a sáfár megkárosította urát, akkor az miért dicsérte meg mégis ezek után? Hogyan lehet megdicsérni valakit, amikor az meglopja ura vagyonát, és miután számon kéri tőle, akkor még nagyobb kárt okoz? Mi ebben a dicsérni való,

hiszen „ez már több a soknál”? Végül pedig miért aktuális ma is ez a példázat?

Bevallom, hogy a példázat értelmezésénél nemcsak a saját kútfőmből meríték, ám ebben az esetben is a lényeg az, hogy az értelmezés helyes legyen, és minden olvasó megértse, ami a saját élethelyzetére vonatkozik. Eredetileg a példázat a tanítványok körében hangzott el (vö. Lk 16,1), de Jézus szavait a farizeusok is hallották (vö. Lk 16,14), ezért nyugodtan mondhatjuk azt, hogy Jézus „úgy mondta el Péternek, hogy közben értse Pál is”. Úgy szólt a tanítványaihoz, hogy közben megmentsse a farizeusokat és az írástudókat is, akik ott ólálkodtak a hallgatóság között. Jézus korában ők voltak a hamis intézők, akik az Istentől kapott ajándékokat, javakat a saját részükre tartották meg, és arra használták a megbízatásukat, hogy ezzel a nép fölé emeljék önmagukat. A „Írások” (a törvény, a zsoltárok és a próféták) fölé saját magyarázataikat helyezték mértékül az emberek elé. Ezzel elvették a tudás kulcsát (vö. Lk 11,52), amit azért kaptak, hogy megnyissák az üdvösség ajtaját a nép előtt, és nem azért, hogy helyette önmaguk magyarázatait helyezték igaként a nép nyakára (vö. Mt 15,3.6.9 / Lk 11,42–52). Az Istentől kapott javakat önmaguk dicsőségére fordították, és ezzel betöltötték a hűtlen intéző szerepét, akitől az ura el fogja venni az intézőséget. Ám ha a Szentírás minden igazságát a nép elé tárnák és a saját dicsőségük helyett az emberek üdvösségét keresnék, ezzel gondoskodnának a saját jövőjükéről is. Megérthették azt, hogy csak Isten javainak a szétszórásával tehetnének valamit örök sorsukért. Jézus őket is meg akarta menteni, első sorban ezért mondta el a példázatot.

Ott voltak még Jézus körül a vámosok is, akik közül többen ráeszméltek arra, hogy a Mester éppen róluk beszél, ők azok, akik folyamatosan becsapják a népet, de számukra is van kiút,

üdvösség, hogy ha hallgatnak Jézus szavaira és úgy is cselekednek. Ők vagyonos és módos embereknek számítottak, akik anyagi javaikkal segíthetnék az Isten művét. Így enyhítenék az igazságtalanságot és a nyomort ezen a Földön, és az „örökkévaló evangélium” (vö. Jel 14,6) is több emberhez jutna el. Tehát ők is tehetnének valamit azért, hogy befogadottak legyenek majd az örök hajlékokba. Nem azért, mintha az üdvösség ilyen és ehhez hasonló pénzügyi adományokkal megvásárolható lenne, csupán azért, mert ez az egyedüli helyes eljárás minden olyan vagyon esetében, amikor az már bőven meghaladva a szükségleteket csupán az ember önző vágyainak és élvezeteinek a kielégítését szolgálja. Jézus elmondta, hogy „adjatok, és akkor ti is kaptok, jól megrázott és túlcserélt mértékkel mérnek majd öletekbe” (vö. Lk 6,38).

Miért dicsérte meg az úr a hűtlen és hamis intézőt, milyen szempontból állította Jézus példaként elének ezt a mihaszna sáfárt? Krisztus ezt a megjegyzést fűzte a példázat végére: „Az úr dicsérte a hamis intézőt, hogy okosan cselekedett, mert e világ fiai a maguk nemében okosabbak, mint a világosság fiai. Azt mondom hát nektek: szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal (pénzzel, vagyonnal), hogy amikor elfogy, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.” (Lk 16,8–9) Az ura azért dicsérte meg hamis intézőjét, mert az a saját érdekei szerint jól tudta használni az eszét. Ha erre jól ráfordul a gondolkodása, bizonyára az intézőséghez is ért valamit. Akkor ahhoz is ért, hogy azt a vagyont gyarapítsa. A sáfár szorult helyzetében megtanulta azt, hogy a vagyonból nemcsak saját magának tehet félre, de másoknak is juttathat, és ez a lényeg. Érdekes, hogy most, szorult helyzetében érzett rá arra, hogy mások – ebben az esetben az adósok – érdekeit is szem előtt tartsa. Eddig csak a saját érdekeit vette figyelembe. A dicsére-

tet ezért kapta, és nem a csalásáért, ami mindenképpen elítélendő, hiszen Jézus magyarázatában ezt is hozzáfűzte: „aki kicsiben hű, a nagyban is hű, és aki a kicsiben hamis, az a sokon is hamis.” (Lk 16,10) Ha ezt a gyakorlati tudást magáévá tette, a továbbiakban még jó intézővé válhat, mert talán az ura érdekeit is szem előtt fogja tartani, különösen, hogy a tolvajlását már leleplezték. A farizeusoknak, az írástudóknak, a vámosoknak, minden akkor és ma élő embernek szól ez a történet, hogy tanuljon meg mindenki a saját érdekein túl is látni és segíteni a másik emberen abban, amiben az segítségre szorul. És nem utolsó sorban szól Jézus mindenkori tanítványaihoz, azokhoz, akik keresztényeknek vallják magukat, hogy azt az okosságot, amit az élet különböző területein használnak, hasznosítsák az elesettek és a rászorulóknak javára is javaikkal együtt, mert azokat a Teremtőtől éppen ezért kapták (vö. Iz 58,6–14). Az ítélet napján a felhalmozott anyagiak semmit sem fognak érni és senkit sem fognak megmenteni az örök élet számára (vö. Jak 5,1–5 / Iz 2,20–21 / Jel 6,15–17).

Jézusnak a felhívása, hogy „szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal” arra is vonatkozik, hogy a pénzzel sok jó dolgot lehet tenni anélkül, hogy az adakozó kürtöltetne önmaga előtt. Én azt látom és tapasztalom, hogy akik tényleg valódi hívő emberekké váltak, azok minden szellemi, lelki és anyagi javaikat megosztják azokkal, akiknél ennek szükségét látják, függetlenül attól, hogy az adakozónak sok van vagy kevés. Mindig abból adnak, ami nekik is van, és örülnek, hogy adhatnak, „mert nagyobb öröm adni, mint kapni”. Hála az Úrnak, hogy vannak még emberek, akik a holnapi napot nem a bankszámláikon lévő összeg növelésével akarják biztosítani, hanem napról napra hitből élnek. Ez azt jelenti, hogy a holnapot is annak az Istennek a kezébe tudják helyezni, aki eddig is

és ma is megáldotta őket (vö. Mt 5,25–34). Így „kincset” gyűjtenek a mennyben, ahol a tolvajok nem lopnak és a moly valamint a rozsdá nem emészt meg semmit. Jézus egyik ide illő kérdésével zárom soraimat: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mk 8,36)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Melyik fiú teljesítette az apja akaratát?

*„Egy embernek két fia volt. Odament az elsőhöz, és mondta neki: Fiam, menj, dolgozz ma a szőlőben. Ő így felelt: Nem megyek; később azonban meggondolta magát és elment. Azután a másikhoz fordulva, annak is ugyanezt mondta. Ő azonban így felelt: Megegyek, uram; de nem ment el. »Ki teljesítette a kettő közül apja akaratát?« – kérdezte Jézus. »Az első« – felelték. Jézus erre ezt mondta nekik:»Bizony mondom néktek: a vámszedők és a parázna nők megelőznek titeket az Isten országában. Mert eljött hozzátok (Keresztelő) János az igazság útján, de nem hittetek neki, a vámszedők és a parázna nők pedig hittek neki. Ti azonban ezt látva még később sem gondoltátok meg magatokat, hogy higgyetek neki.«
(Mt 21,28–32)*

Jézus e rövid, „a két fiúról” szóló példabeszédét a főpapoknak és a nép vallási vezetőinek mondta el, amikor azok hozzájöttek a jeruzsálemi templomban (vö. Mt 21,23 és 28).

Nyilvánvalóan e példázatban az apa az Atyát jelenti, a két fiú különböző válasza pedig a két ellentétes viszonyulási módot a jó Istenhez. A két fiúnál a közös pont az, hogy mindketten tudják az apjuk akaratát, de a kettőjük közül csak az egyik teljesíti azt. A szőlőültetvény Isten népét, Jézus korában a választott népet, Izraelt jelentette (vö. Iz 5,7), ahol a nép vallási vezetőinek az Isten akarata szerint az emberek üdvösségén kellene dolgozniuk. Mert az az Isten akarata, hogy „minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére jusson” (1Tim 2,4). Jézus korában pedig a nép vallási vezetői nem az Isten akaratát teljesítették, mert nem „az igazság útján” tanították a népet, hanem a saját hagyományaikat emelték a Szentírás tekintélye fölé.

Krisztus példabeszédeiből | 217

Jézus szerint Keresztelő Jánosnak kellett eljönni, hogy az igazság útján, a Szentlélek erejével szólítson fel mindenkit a megtérésre. A nép nagy sokasága özönlött Jánoshoz, hogy megkeresztelkedjék a bűnbánat keresztségével, a főpapok és az írástudók azonban nem tértek meg, csupán a látszatot akarták fenntartani (vö. Mt 3,7–10), hogy pozíciójukat és tekintélyüket megőrizzék a nép előtt. Jézus korában ők képviselték a példázatban a második fiú álláspontját, aki azt mondta az apjának, hogy kimegy dolgozni, de végül nem ment ki. Jézus nem véletlenül mondta el éppen a nép vallási vezetőinek ezt a példázatot, sőt még a szemükbe is monda a végén azt, hogy ténylegesen róluk van szó.

Mi már nem Jézus korában élünk, a Szentírásnak azonban örök érvényű, minden nemzedékhez szóló isteni üzenete van (vö. Zsid 13,8 / Lk 21,33). Az igazság örök, szép és megfellebbezhetetlen, mert a világot teremtő és fenntartó Isten jellemének a tükre, ami nem változik és nem is változhat sohasem (vö. Jak 1,17). A legtökéletesebben maga Jézus mutatta be az igazságot, a ránk, emberekre és erre a teremtett világra vonatkozó isteni akaratot. Az a názáreti Jézus, aki azt mondotta magáról, hogy Ő maga az igazság (vö. Jn 14,6; 18,37; 17,17; 15,26). A két fiúról szóló példázat valamennyi ember Istenhez fűződő viszonyáról szól ma is. Sokan vannak, akik Jézus nevében vagy a vallási formák látszata alatt azt állítják, hogy „kimennek az Úr szőlőjébe dolgozni”, és meg vannak győződve, hogy az Isten akaratát cselekszik, miközben ténylegesen mégsem azt teszik. Ez az ember lehetek én vagy bárki más, aki mondja ugyan, hogy „Uram, Uram...”, de nem cselekszi a mennyei Atya akaratát. Ebben az a legfájdalmasabb, hogy végül Krisztus nem fogja magáénak vallani ezeket az embereket az ítéletkor az Atya és az angyalok színe előtt (vö. Mt 7,21). Az első

fiú először nemet mond az apja kívánságának, sőt határozottan szembefordul vele. Ez ténylegesen engedetlenség és makacsság. Ez a modern ateista, a nem hívő, a liberális, a saját útját járó ember esete, akit valamilyen módon megszólított az Isten, de ő ettől határozottan elfordult. Jézus szerint sok esetben jobb helyzetben lehet az ilyen ember, mint az, akit a második fiú jelképez, aki fenntartja a vallásos élet formáit, eljár a templomba (vagy az imaházba), még imádkozik is, de a mindennapi életében a Jézusba vetett hit mindent átformáló erejét megtagadja, önmagát és másokat is becsapva ezzel. Gyakran megtörténhet, hogy a hit nélkül élő ember talán az önmagukat hívőnek tartó társai miatt olyan amilyen, ezt mondva magában: „ha a keresztény emberen csak ennyire látszik az, hogy Krisztushoz tartozik, akkor ennek a vallásnak is csak annyi ereje van, mint a többinek, és nekem az ilyen Isten és vallás nem kell.” Ez nem zárja ki azt, hogy ha „más „szelek kezdenek fújni”, és vallásosnak lenni előnyös lesz, akkor ő is azzá lesz, de csak annyira, mint a többi ember. Pál apostol azt írta, hogy az utolsó időben nagy tömegek fogják magukra öltetni a kegyesség látszatát, de annak erejét megtagadják (2Tim 3,1–5).

Jézus az ebben a példázatában szereplő első fiú esetében nem erre gondolt, mert az később, megfontolva apja akaratát, mégiscsak megtért. A megtérés (görögül: metanoia) mindig a gondolkodásmód megváltoztatásával kezdődik (vö. Róm 12,2). Ez a fiú végül is engedett, engedelmeskedett (vö. Róm 16,26) a Szentlélek készítésének, változtatott a gondolkodásmódján, mert eszébe jutottak atyja szavai, újra mérlegelte azokat és kiment a szőlőbe dolgozni. A második esetben a fiú azzal áltatta magát, hogy kimegy a szőlőbe, de végül nem ment ki. Istennek azt mondta, hogy „igen”, de az életmódjával valójában azt sugallta, „nem”.

Az a hívő ember, aki viszonzni akarja az Isten szeretetét, szembesül önmagával, hogy „én ez utóbbi vagyok”, „felébred” és folyamatosan az élő Istenhez kiállt, hogy szabadítsa meg őt ebből az állapotból. Aki idáig eljutott már hívő életében, és ebben az Istenbe kapaszkodásban kitart, az nem veszhet el. Amint imáiban és élethelyzeteiben az Urat szemléli, lassan, észrevétlenül elváltozik, magára öltve Krisztus jellemvonásait (vö. 2Kor 3,18). Végül enged a benne munkálkodó Isten Lelkének saját magával szemben, és lépésről lépésre más emberré válik. Ebben a folyamatban döntő jelentősége van annak, hogy ténylegesen „kimegy az Úr szőlőskertjébe”, az ő természetes környezetébe, ahol él, és elkezd szeretni, szolgálni minden embert, elviselve azt is, hogy emiatt „együgyűnek” tekintsék őt. Aki „nem veszi fel a munkát”, nem munkálkodik mások üdvösségén, az valójában még nem tartozik Krisztushoz. A „langyos”, közepes kereszténység a Szentírás szerint Isten előtt is utálatos, persze Ő azért még szereti a „langyos” keresztényeket, Szentlelkével küzd értük, hogy végre rádöbbenjenek a saját állapotukra, megtérjenek és éljenek (vö. Jel 3,18–21).

Pátmosz szigetén János apostol látomás állapotában szemlélte a neki megjelenő megdicsőült Krisztust, aki ezt mondta a laodiceaiakhoz intézett levélben: „Tudom a te dolgaidat, hogy te sem hideg nem vagy, sem forró. Bár hideg volnál vagy forró, de mivel langyos vagy, sem hideg, sem forró, ki foglak vetni téged az én számból.” (Jel 3,16) Ennél a kijelentésnél lényeges, hogy a „ki foglak vetni” a görög szövegben jövő időben áll, a Szentírás-fordítások viszont jelen időben fordítják: „kivetlek az én számból”. A jövő időben álló megfogalmazás arra utal, hogy a jó Isten minden gyermekének időt ad a megtérésre, ahogyan a példázatban szereplő első fiúnak is volt ideje és lehetősége, hogy újra és újra átgondolja apja szavait és teljesít-

se akaratát. A példázatban a nyilvános bűnösök, az utcanők és a mindenkit kiszipolyozó akkori vámosok hamarabb jutottak jobb belátásra, mint a magukat Isten képviselőinek tartó írástudók és farizeusok. Jézusnak az a kijelentése hozzájuk, hogy „a vámszedők és a parázna nők megelőznek titeket az Isten országában”, nem azt jelenti, hogy ezek előbb jutnak be, a főpapok pedig (akik később Jézust halálra adták) majd később, hanem azt, hogy ez utóbbiak nem mehetnek be (vö. Jn 9,41 és Róm 6,23a). Nem mehetnek be, mert ők maguk nem akarnak bemenni. A kegyelmi idő pedig minden ember számára egyszer lejár (vö. Mt 25,10–12) – vagy a halála pillanatában, amelyet senki sem tudhat előre, vagy közvetlenül azelőtt, mielőtt Krisztus Urunk másodszor is eljön az ég felhőin hatalommal és dicsőséggel (vö. ApCsel 1,11).

Jézus példázata téged és engem is meg akar szólítani, kedves olvasó. Vajon csak állítjuk magunkról, hogy Jézushoz tartozunk, vagy átadjuk neki minden nap a szívünket és akaratunkat, hogy a továbbiakban Ő munkálja bennünk mind az akarást, mind a véghezvitelt az Ő kegyelméből (vö. Fil 2,13).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Mit tegyek, hogy örök életem legyen?

Egy (az Ószövetségi írásokat ismerő) törvénytudó megke-reste Jézust, és megkérdezte tőle: „Mester, mit tegyek, hogy az örök életet elnyerjem?” (vö. Lk 10,25–27) Krisztus rabbinikus módszerrel visszakérdezett: „Mi van megírva a törvényben? Hogyan olvasod?” Erre a törvénytudó nagyon helyesen kiemelte a több mint hatszáz parancsolat közül a két legfontosabbat. A főparancsot, amelyet a Második Törvénykönyvből idézett (MTörv 6,5), amely az Isten viszonszeretetének a parancsa, illetve a felebarát szeretetének a parancsolatát, amelyet a Leviták könyvében találhatunk meg (Lev 19,18).

Jézus megdicsérte a törvénytudót, hogy jól felelt, de hozzátette: „cselekedd ezt, és élsz!” (Lk 10,28) Tehát nem elég kívülről ismerni a Szentírást és annak belső összefüggéseit. A katekizmus vagy a káté kívülről való felmondása, a keresztény világnézet és annak képviselése senkit sem fog megmenteni, csak akkor, ha annak megfelelően él ebben a világban. Ez Jézus szavaiból egyértelmű. A törvénytudó azonban bizonyos akart lenni afelől, hogy ki az ő felebarátja. A „felebarát” szó közeli szomszédot jelent, és nem „félíg barátot”, mint ahogyan első hallásra gondolnánk, de még így is félreérthető. A Leviták könyvének a 19. fejezetében felebarátnak számított a szegény, a vak, a napszámos, bármely a társadalom peremére szorult és a jövevény is. Az utóbbi azért jelentős, mert az nem volt izraelita. Ezért a nem zsidót, a saját népéhez nem tartozót is ugyanúgy felebarátnak kellett tekinteni, mint azt, aki a saját népének a fiai közül való volt. Ez a bővebb jelentéstartalom azonban Jézus korára már teljesen elhomályosult, és ez minden korban így van, amikor emberi magyarázatokat helyeznek tekintélyként

a Szentírás szavai fölé. Jézus korában az írástudók és a farizeusok tették ezt (vö. Mt 15,3).

Jézus a „felebarát” fogalmkörének a kifejtésére mondta el az „irgalmas szamaritánusról” szóló példabeszédet. Ezt a példázatot szinte mindenki ismeri (vö. Lk 10,25–37). Röviden így összegezném: Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment, de útközben a rablók megtámadták, kifosztották, félholtra verték és otthagyták. Arra ment egy pap, látta, de elment mellette. Egy levitának (levita = Lévi törzséből való férfi, aki templomi szolgálatokat látott el és az alsóbb papság köréhez tartozott) is arra tartott az útja, ő is látta, de továbbment. Végül arra ment egy szamaritánus, az meglátta és könyörületeségre indult iránta, odament hozzá, olajat öntött sebeibe és bekötözte azokat. Majd feltette teherhordó állatára, elvitte a legközelebbi fogadóba és gondjaiba vette ezt a szerencsétlenül járt embert. Másnap a fogadónak egy bizonyos pénzösszeget adott, meghagyva neki, ha ápolás közben többet költene reá, amikor ismét visszatér, megfizeti neki. Eddig a példázat. Jézus ekkor feltette a kérdést: „Kit gondolsz, hogy felebarátja volt annak, aki a rablók kezébe esett?” (Lk 10,36) A törvénytudóval mi is válaszolhatjuk nyugodtan, hogy az, aki vele irgalmasságot cselekedett. Jézus hozzátette: „Menj és te is hasonlóképpen cselekedjél.” (Lk 10,37)

A továbbiakban, ha megértjük a szamaritánus kilétét, ennek hátterén világossá válik a példázat súlya és mondanivalója. A szamaritánus szitokszó volt a Jézus korabeli zsidóság körében (vö. Jn 8,48), ugyanis a zsidók és a szamaritánusok a szükséges kereskedelmet kivéve nem is érintkeztek egymással. Olyannyira nem, hogy az izraeliták meg is vetették ezt a kevert népességet, akik Mózes törvényéhez pogány vallási elemeket is csatoltak, és így imádták az Istent (vö. Jn 4,20.22). Egy ilyen kivetett,

nemkívánatos ember segített egy izraelitán, miközben a saját népéből való ezt nem tette meg. Ezzel a példával gyakorlatilag Jézus az Isten erkölcsi törvényének egyetemességét hangsúlyozta, amelyet Isten az izraelitákon keresztül minden népnek és nemzetnek adott. Sajnos az ószövetségi választott nép egy-két esetet és rövid korszakot leszámítva nem teljesítette ezt az Istentől kapott megbízatást. Ebben a példázatban a kulcsszó a „könyörületesség”, az irgalmas szívűség, amely egy idegen által nyilvánult meg a szerencsétlenül járt ember érdekében. Ez az a tulajdonság, ami talán a leginkább kiveszőben van manapság az emberi kapcsolatokból. Az evangélium ugyanezt a görög kifejezést használja „a tékozló fiú” példázatában az apára nézve is, ahol ezt találjuk: amikor meglátta a hazatérő rongyos fiát, „megesett rajta a szíve” (vö. Lk 15,20). Az adós szolgáról szóló példázat pedig a királyt jellemzi ezzel a szóval, aki első ízben megkönyörült az adós szolgáján, pedig az neki megfizethetetlen összeggel tartozott. Mind az „apa”, mind a „király” ezekben a példázatokban a mennyei Atyát jelképezi. Ugyanezt a fogalmat Jézus emberekhez való viszonyában is megtaláljuk az evangéliumokban (vö. Lk 7,13 / Mt 9,36 / Mt 14,14 és 15,32), tehát ez a könyörületesség az Atyának és Jézusnak viszszavonhatatlan alapmagatartása minden ember iránt.

Ez azt jelenti, hogy a könyörületesség, az irgalmasság és az együttérzés Isten legfőbb vonása, hiszen „Isten szeretet” (1Jn 4,14). Ám az Isten gyermekeinek is a legfőbb tulajdonsága kell, hogy legyen minden más előtt, ha Jézushoz akarnak hasonlónak válni a Krisztus-követés során. Amikor az előbb azt írtam, hogy a „könyörületesség” a leginkább kiveszőben lévő tulajdonság manapság még azok között is, akik magukat kereszténynek vallják, ezzel érzékeltettem azt, hogy nem az a lényeg, hogy Krisztushoz tartozónak vallom-e magam, hanem

az, hogy az Ő lelkülete lett-e úrrá az életemben?! „Akiben nem lakik Krisztus Lelke, az nem az övé” – a Szentírás szerint (vö. Róm 8,9). Isten pedig nem fog együttműködni olyan emberekkel, akiknél az önző „én” uralkodik és bűnös szokásaikat nem tagadták meg, mert a Biblia szerint Isten bűnnel együtt nem lakik. Sajnos előfordul sok esetben olyan, hogy valaki valamely egyház vagy egyházi közösség megbízottjaként hirdeti az ígét, de mivel a szívéből hiányzik az együttérzés és a könyörület, így bizonyára nem ismeri azt az Istent, akit a Szentírás olyannak mutat be, aki érzelmileg meg tud indulni a mi erőtlenségeinken (vö. Zsid 4,15) és aki a bűnös ember megmentéséért kimondhatatlan áldozatot hozott (vö. Jn 3,16). Az egyszerű embernek gyakran az a mérvadó, hogy valakinek milyen magas képzettsége van vagy mennyi ideje gyakorlott ezen a területen, esetleg egyházi tekintély áll-e az illető mögött, pedig van ennél fontosabb is, amit János apostol így fogalmazott meg: „aki nem szeret, nem ismerte meg az Istent, mert Isten szeretet.” (1Jn 4,7–8)

Jézus szavai szerint: „Aki tehát egyet is elhagy e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt a legkisebbnek fogják hívni a mennyek országában; aki pedig megteszi és tanítja, azt nagynak fogják hívni a mennyek országában.” (Mt 5,19, Szent Jeromos kat. fordítás) A „legkisebbnek fogják hívni” minden bizonnyal nem azt jelenti, hogy éppen csak üdvözül, hanem azt, hogy Isten szavát meghazudtolva félrevezette az embereket, és ezért felelősséggel tartozik a nagy Bíró előtt, azaz a menny lakóinak szemében kicsinek fog számítani. Nem szükséges a Mindenhatónak a történelem folyamán többször is fölülről beavatkoznia azért, hogy saját szavának, amely a Szentírásban van (a héber kánon szerint), érvényt tudjon szerezni. A mindenség ura nem nyúl erőszakhoz, nem manipulál,

nem kapkod – egyszerűen csak minden szavát beteljesíti. Jézus mondta: „Ég és föld elmúlnak, de az én igéim soha el nem múlnak.” (Mt 24,35) Vagy egy másik kijelentése szerint: „bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik.” (Mt 5,18) Jeremiás próféta könyvében pedig ezt olvashatjuk: „gondom van az én igémre, hogy beteljesítsem azt.” (Jer 1,12) Éppen ezért az Isten ígéje engem is kötelez, mert én is e szerint leszek számon kérve, illetve, ha az Úr jónak látja, akkor üdvözítve.

Istennek bizonyára nagyon kedves az, ahogy Böjte Csaba ferences rendi szerzetes és vele együtt nagyon sok világi (tehát nem pap) munkatárs Erdély-szerte éhező és szegény sorús gyermekeknek életfeltételeket teremt, iskolákat, otthonokat épít. Ezek az emberek mindennap gyakorolják a könyörületességet. Bár a belső indítékaikat nem ismerhetjük – és ez nem is tartozik ránk –, de tény az, hogy az éhezőknek ételt adnak, a ruhátlan felruházzák, a tanulatlant tanítják és taníttatják, valamint emberhez méltó körülményeket hoznak létre sok ismeretlen jótévő adományai által. Ez csak egy mai példa arra nézve, hogy vannak még Istennek gyermekei a különböző egyházakban, akik megértették az evangélium lényegét, és az Ő jellemének a legfőbb vonását cselekedeteik révén az Isten Lelke írja be a szívükbe.

Jézus szerint „boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmaságot nyernek” (Mt 5,7). El tudom képzelni, hogy a Hegyi beszéd elhangzása során mennyi egyszerű izraelita asszony, szegény, tanulatlan és a társadalom peremére szorult ember hallgatta Jézusnak ezeket a szavait. Arra gondolhattak, hogy milyen jól van ez így, mert akkor én is megbocsátok a szomszédoknak. Segítek a rászorulón, együttérző leszek a megtévedt,

bűnös emberrel, és nem vetem meg őt, még a jövevényt sem (vö. Mt 25,35.38), a más nemzetből való sem, hanem felebarátja leszek, mert történelmi igazságszolgáltatást úgysem tudok véghezvinni. De könyörületes lehetek, s ezen az üdvösségem múlik. Az éhezőnek megtöröm a kenyereket (vö. Mt 25,35.37), amim van, abból adok, és nem érdekel, hogy mit mondanak az emberek. Ezt akarom, mert akkor én is irgalmasságot nyerek. Ehhez nem kell teológiából doktorátusi diploma. Csupán az Isten Lelkének az indíttatásaival kell együttműködnöm nap mint nap azért, hogy Jézus áldozatának a hitbeli elfogadása útján az Isten országának a kapuja számomra is nyitva álljon.

Jézus azt mondja neked is: „Menj el, és te is hasonlóképpen cselekedjél!”

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Kicsoda a hű és bölcs szolgál?

Jézus két rövidebb és három hosszabb példabeszédben mondta el, hogy a benne hívők miként készülhetnek fel az Ő második eljövetelére. Ezek a példabeszédek egymásra épülve egészítik ki egymást és adnak pontos eligazítást arra nézve, hogy a hívő ember miként járjon el, amennyiben Krisztus szavainak akar engedelmessé válni. Ezúttal az első két rövid példázatot fogjuk megvizsgálni bővebben, a másik háromra csak utalni fogok (vö. Mt 24,43–44.45–51 / Lk 12,35–48).

Az első példázatban Jézus ezt mondta: „Azt pedig értsétek meg, hogy ha tudná a házigazda, melyik őrváltáskor jön a tolvaj, ébren volna, és nem engedné betörni házába. Legyetek tehát készen ti is, mert amelyik órában nem gondoljátok, eljön az Emberfia.” (Mt 24,43–44; a Szent Jeromos katolikus Biblia-fordítás szerint.) Lukács evangéliumában Jézus az éberségre és a virrasztásra szólít fel, ahol néhány mondattal bővebben ugyanezt a példabeszédet találjuk: „Legyenek a ti derekaitok felővevve és lámpásaitok meggyújtva, hasonlítsatok azokhoz az emberekhez, akik urukat várják, mikor visszatér a menyegzőről, hogy mihelyt jön és zörget, azonnal ajtót nyissanak neki. Boldogok azok a szolgák, akiket az úr ébren (vigyázva) talál, amikor megérkezik. Bizony mondom nektek: felövezi magát, asztalhoz ülteti őket, aztán megy és kiszolgálja őket. S ha a második őrváltáskor vagy a harmadik őrváltáskor jön, és így találja őket, boldogok azok a szolgák.” (Lk 12,35–38)

Jézus nem nyilatkoztatta ki az Ő második eljövetelének az időpontját, ehelyett állandó éberségre, vigyázásra, virrasztásra szólított fel. Ez az éberség nem tétlenséget jelent, mert a Krisztusban hívőknek azt a munkát kell végezniük, amelyet

az Üdvözítő rájuk hagyott. Ezt az evangéliumért és az Isten országáért végzett munkálkodást Jézus a feltámadása után (vö. Jn 20,21), de különösen mennybemenetele előtt, a nagy misziós parancsban tette egyértelművé a tanítványok számára (vö. Mt 28,19–20). Annyira fontos ez, hogy a szolgálknak az üdvössége múlik azon, hogy végzik-e ezt a munkát, Krisztus éppen találja-e őket, amikor megérkezik. A példázatban ezt a szolgát az Úr a háza népe fölé rendelte, ezért a „szolga” vagy „szolgák” megjelölés, Isten népének vezetőire vonatkozik ebben a példázatban; azokra, akik a maga idejében eledelt adnak az Ő népének. Ez a szolga lehet egy-egy ígét hirdető személy, de lehet szűkebb értelemben egy-egy édesapa is, aki mint a „család papja” látja el az ő háza népét Isten ígétével. Az alkalmas eledel ugyanis az Isten szavát jelenti, az Isten szolgálja ezzel táplálja a hívek közösségét, hiszen Jézus szavai szerint „a Lélek az, ami megelevenít, a test nem használ semmit; a beszédek, amelyeket én szólok néktek, lélek és élet” (Jn 6,63).

Krisztus az utolsó vacsorán világossá tette, hogy csak akkor lesz örök életünk, ha az Ő igéi bennünk maradnak (vö. Jn 15,5–7). A főpapi imájában pedig ezt mondta: „Mert a beszédek, amelyeket nékem adtál, őnékik adtam, és ők befogadták, és igazán megismerték, hogy tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldtél engem. Én a te ígédet nékik adtam.” (Jn 16,8.14) Az Isten ígétének magva, ha az ember szívébe hull, és ott megfog, a maga idejében meghozza a termést az örök életre. Aki befogadta az ígét és a Szentlélek erejéből engedelmeskedik neki, az újjászületik az ige által (vö. 1Pt 1,23.25), és Krisztushoz hasonló jellemű ember formálódik belőle. Mindez az újjászületés és a megszentelődés folyamán megy végbe. Az újjászületés hit által egy pillanat műve, a megszentelődés azonban egy megküzdött hívő életnek az eredménye. Ezért kell annak

a bizonyos szolgának az Isten igéjét hirdetni, mert Krisztus szavai szerint ez az alkalmas eledel alkalmas időben. Boldog a szolgál, ha az Úr őt ebben a munkában találja, amikor megérkezik (vö. Mt 24,46–47).

Jézus a saját második eljövételét a „tolvaj” hasonlatával világította meg (vö. Mt 24,43–44 / Jel 3,3 / 1Tessz 5,2–4). A mindenkori tanítványoknak vigyázniuk kell, mert amely órában nem gondolják, akkor jön el az Emberfia! Az az ember, akinek fontos a Krisztustól kapott megbízás, aki számára döntő jelentőségű, hogy azt a munkát végezze, amivel Jézus megbízta, minden héten és minden nap dolgozni fog, hogy készületlenül ne találja őt az a nap. Akár alkalmas a szolgának az időpont, akár alkalmatlan, Pál apostol szerint is hirdetni kell az igét, mert a mindenható Isten az ő hívő népe és az ő szolgálai által akarja elvégezni az evangéliumi magvetés munkáját ebben a világban: „Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas, alkalmatlan időben, ints, feddj, buzdíts, teljes béketűréssel és tanítással.” (2Tim 4,2) Az a szolgál, aki az Isten igéjét és nem mást hirdet, aki folyamatosan végzi ezt a munkát, az a hű és bölcs szolgál. Hű szolgál, mert Urának, Krisztusnak a szavához hűen végzi a reá bízott feladatot; és bölcs is, mert minden időben számol azzal, hogy az Úr visszajöhet úgy, amint előre megmondta. Ebből látszik meg a szolgán, hogy Istent szolgálja-e, és nem abból, hogy milyen tisztséget kapott az egyházban. Ez azonban már Krisztus második példázatához vezet át az olvasót: Mt 24,45–51 / Lk 12,42–48.

Ennek a példázatnak a második részében ezt mondta Jézus: „Ha pedig ama gonosz szolgál így szólna az ő szívében: Hahogotja az én uram a hazajövetelt, és az ő szolgatársait verni kezdené, a részegesekkel pedig enni és inni kezdene, megjön annak a szolgának az ura, amely napon nem várja, és amely

órában nem gondolja; és kettévágatja őt, és a képmutatók sorára juttatja. Ott lesz sírás és fogak vacogása.” (Mt 24,48–51 pontosított fordítása.) Jézus előre megmondta, hogy az Isten háza népe fölé rendelt szolgák között lesznek olyanok, akik nem a hű és bölcs szolga magatartását követik, hanem éppen ellenkezőleg. Nem mondják ki, hogy késik Jézus második eljövetele, csak a szívükben gondolják azt, hogy még van addig idő; és a cselekedeteik, valamint a magatartásuk megfelel annak, amit gondoltak. Ütni, verni kezdik a szolgatársaikat, azokat, akik alkalmas időben Isten igéjével táplálják a Krisztusban hívőket. Tehát a hű és bölcs szolgának még azzal is számolnia kell, hogy szolgatársa „ütni, verni”, akadályozni fogja abban a munkában, amelyet az Úrtól kapott (vö. Jn 16,1–3.20–23a). Ez az ütés, verés sokféleképpen történhet, de leginkább szavak formájában – amikor lejártnak valakit, nem igaz dolgokat mondanak felőle vagy a munkájáról, illetve amikor nyíltan akadályokat állítanak fel neki az egyházban, hogy a hű és a bölcs szolga ne tudja a munkáját végezni. Ezek lehetnek tiltó vagy korlátozó intézkedések, de sok egyéb más is. A Szentírást olvasó ember ezeket tudja, és nem botránkozik meg, amikor mindezek az Isten népe körében megtörténnek, mert erre Krisztus előre figyelmeztette a tanítványait.

Egy biztos: a Krisztushoz hű és bölcs szolga nem „üti”, „veri” a szolgatársát. A bűn és a tévtanok ellen küzd, és nem személyek ellen. A tévtanok ellen is csak közvetve és nem annyira közvetlenül. Amint valaki az evangéliumot, az Isten igaz szavát hirdeti, az már önmagában leleplezi a Szentírástól eltérő tanításokat (vö. Jer 1,9–10; 23,28–29), amelyek az ige összefüggéseinek a fényében kártyavárként omlanak össze.

Jézus kijelentése szerint a gonosz szolga a legkeményebb ítéletben fog részesülni, amit valaha is az Isten igéje közölt velünk

(vö. Lk 12,46). Isten népe vagy bárki más fölött világi módon uralkodni, a szolgálatban lévőkkel visszaélni súlyos bűn. A gonosz szolga ténylegesen rászolgál a „gonosz” jelzőre, mert egyrészt nem végzi azt a munkát, amivel ha hű és bölcs szolga lenne, neki is foglalkoznia kellene. Ezzel megfosztja az Isten népét az élet kenyerétől (vö. Jn 6,48), Krisztustól, és attól a lehetőségtől, hogy a szolgálata által az emberek növekedni tudjanak hitben, reményben és szeretetben. Másrészt még valamilyen módon „üti és veri” is azokat, akik az Úr munkáját végzik, így „Krisztus szolgálaként” tulajdonképpen a Sátán céljait és romboló munkáját végzi.

Krisztus az ezután következő három hosszabb példázatában arra ad választ, hogy mit végezzenek, hogyan járjanak el a tanítványok addig, amíg Ő újra visszatér az ég felhőjén hatalommal és dicsőséggel.

A tíz szűzről szóló példázatából megértjük azt, hogy a menyegzőre (az üdvösségre) csak azok mennek be, akiknek van tartalékolaj a lámpásukban (vö. Mt 25,1–13). Az olaj a Szentlélek egyik jelképe a Szentírásban (vö. Zak 4,1–6). Az Istennel szerzett tapasztalatokra, cselekedetekre vonatkozik, amelyeket kizárólag csak személyesen lehet „megszerezni”, és nem lehet abból kölcsön adni a másoknak. Az öt okos szűz csak elszunynyadt, elbóbiskolt (vö. Mt 25,5), de valójában készen állt arra, hogy a Krisztussal, a vőlegénnyel találkozzon és bemehessen a menyegzőre. Az öt balga szűz viszont gondtalanul elaludt, miközben a lámpásukban nem volt elegendő olaj. Így ők nem álltak készen a vőlegény fogadására, és emiatt nem mehettek be.

A talentumokról szóló példázatban (vö. Mt 25,14–30) arról szólt Jézus a továbbiakban, hogy munkálkodni kell azon, kinek-kinek kamatozzanak az Istentől kapott talentumai (képességei, lehetőségei, anyagi és szellemi javai stb.). Itt is vannak

a kevésen hű szolgálak, akik a kapott pénzzel azonnal sáfárkodni kezdtek, megduplázva uruk vagyont. És van ebben a csoportban is olyan, aki nem tett semmit. Hasonlóan a gonosz szolgálához, amelyik a részegesekkel evett és ivott, ahelyett, hogy végezte volna a reá bízott munkát. Hasonlóan az öt balga szűzhöz, akik késő ébredtek rá arra, hogy a lámpásaikba nem gyűjtöttek elég olajat.

Minden szolgát a képességei és az életében kapott lehetőségei szerint fognak számon kérni, hogy ahhoz képest mit dolgozott, és azt a munkát milyen minőségben végezte el. Akinek sokat adtak, attól többet fognak számon kérni, akinek kevesebbet, attól kevesebbet, de mentsége senkinek sem lehet Krisztus ítélőszéke előtt.

Végül a juhokról és a kecsékről szóló példázatában (vö. Mt 25,31–46) Jézus konkrétan szólt arról, hogy minden egyes Krisztus-hívőnek miként kell gyűjteni az olajat a lámpásába, milyen munkával tudja kamatoztatni a talentumait, a következőképpen: „éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok engem. Mezítelen voltam és felruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, fogoly voltam és eljöttetek hozzám.” (Mt 25,35–36) „Amikor megtették ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek; amikor nem tettétek meg ezt egynek a legkisebbek közül, nekem nem tettétek meg” – mondja Jézus (Mt 25,40.45). Ebben a példázatban is ott van a kétféle csoport, ahogyan ezt a korábbi példázatoknál láthattuk. Akik végezték Krisztus munkáját és engedelmeskedtek szavainak, azok az örök és romolhatatlan isteni életben részesülnek az Ő felmentő ítélete által; akik viszont ezt nem végezték és az Emberfia szavának nem engedelmeskedtek, azokra az örök elveszés, az örök megsemmisülés ítélete vár (vö. Jel 2,11b; 20,14–15; 21,8; 14,19–20; vö. Iz 63,3–6).

A „sírás és a fogak vacogása” arra a félelemmel teljes pillanatra vonatkozik, amikor az elveszett „tömegek” (vö. Jo 3,14) belátják, hogy az üdvösségük elvesztése egyedül rajtuk múlott. Isten nem adhat örök életet azoknak, akiknél nyilvánvaló, hogy a bűn „vírusát” (az önzést) az újjáteremtett világba is újra behoznák (vö. Náh 1,9b). A hű és bölcs szolga mindezekkel számol, és a jó Isten kegyelméből meg is cselekszi Ura akaratát, hogy minél kevesebb ember jusson ez utóbbi sorsra, és minél többnek legyen része Isten örök, boldogító életében.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

MÁS EVANGÉLIUMI TÉMÁK

A törvény és az evangélium

Mi a törvény a Szentírásban? Amikor a keresztény ember a törvényre gondol, akkor a Mózesnek adott sínai-hegyi kinyilatkoztatásokat érti alatta. Ebben benne van a tízparancsolat, az Isten örök erkölcsi törvénye, ami a törvény magva. Ehhez voltak rendelve az ún. ceremoniális törvények, valamint a tisztasági törvények is. A ceremoniális törvények az áldozatbemutatással és az ószövetségi ünnepkörökkel foglalkoztak (vö. Leviták könyvét). A ceremoniális törvények pedagógus-törvények voltak (vö. Kol 2,17), amelyek célja az volt, hogy a hívő embert Krisztushoz, a jövőbeli Megváltóhoz vezessék (vö. Róm 10,4). Amikor a hívő zsidó ember bűnéért áldozati bárányt vitt a szent sátor bejáratához, akkor hitben elfogadta, hogy a báránynak a bűnei miatt kell megöletni és őhelyette meghalni. A bárány a Szentírásban Krisztust jelképezi (vö. Jn 1,29 / Jel 14,1.4). Jézus a Golgotán a helyettes áldozatot önként vállalta minden bűnös emberért, ezért az evangéliumok szerint a szentély kárpitja kettéhasadt. Ezzel Krisztus beteljesítette a rá mutató bárányelőképet, és a ceremoniális törvények érvényüket veszítették. Ezt maga az Isten erősítette meg az előbb említett jelenséggel, valamint azzal, hogy Kr. u. 70-ben a rómaiak a jeruzsálemi templomot lerombolták. Azért történhetett ez meg, mert Isten jelenléte távozott a templomból. Tehát az áldozatbemutatásra vonatkozó törvények az Újszövetségben nem érvényesek, de nem ez a helyzet a tízparancsolattal.

A tízparancsolatot ugyanis maga az Úr Jézus hagyta érvényben, amikor a gazdag ifjúnak (vö. Mt 19,17–19) idézett belőle néhányat, vagy amikor így szólt: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy

eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltsem... míg az ég és föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik.” (vö. Mt 5,17–18) Amikor Krisztus a főparancsról beszélt, akkor az Isten és emberek iránti kettős szeretetparancsolatában a tízparancsolatot erősítette meg és foglalta össze (vö. Mt 22,37–40). Az utolsó vacsorán pedig így szólt tanítványaihoz: „Tudom, hogy az ő parancsolata örök élet.” (vö. Jn 12,50) Jakab apostol pedig a szabadság törvényeként említi az Újszövetségben, amely egyben királyi és tökéletes törvény is (vö. Jak 2,8.10–12; 1,25), Pál apostol az igazság törvényének nevezi azt (vö. Róm 9,31).

A tízparancsolat érvényességét Luther is elfogadta Kis Kátéjában, Kálvin pedig visszatért a Biblia szövegéhez, és a tízparancsolatot pontosan idézve írta le a Heidelbergi Kátében. A Katolikus Egyház új Katekizmusa egymás mellett idézi a Biblia szövegét és a bevett, lerövidített egyházi formulát, a gyakorlatban az utóbbit érvényesítette a Szentírás szövegével szemben az idők folyamán mind a mai napig. Ez azt jelenti, hogy a Katolikus Egyház változtatott a tízparancsolaton: a második parancsolatot törölte, a negyedik parancsolatnál a szombatot áttette vasárnapra, azzal az indoklással, hogy Krisztus húsvét vasárnap támadt fel. (Lásd II. János Pál pápa „Dies Domini” kezdetű apostoli levelét a vasárnap megszenteléséről, 1998. május 31.) Sőt a negyedik parancsolatból így a munka erkölcsi becsülete is elveszett, mert a „hat napon át munkálkodjál és végezd minden dolgodat...” (Kiv 20,9) felszólítás teljesen kimaradt a katekizmusokból. A tizedik parancsolatot, a kívánság parancsolatát pedig az Egyház kettéosztotta, mivel a másodikat törölte, hogy így meglegyen a tíz. Tehát tíz parancsolat van, de a katekizmusban tulajdonképpen csak kilenc, mert az utolsó két parancsolat tulajdonképpen egy a Biblia szövege

alapján (vö. Kiv 20,1–17 / MTörv 5,6–21). Ezek nagyon érdekes és figyelemreméltó felfedezések a Szentírásból. Pál apostol a törvényt (vagyis a tízparancsolatot) szentnek, igaznak és jónak mondja (vö. Róm 7,12), és hangsúlyozza, hogy „azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik” (Róm 2,13). Még számtalan igehelyet lehetne felsorolni amellet, hogy Pál apostol elvetette a ceremoniális törvényeket, a zsidó ünnepeket és a körülmetélékedést, de megerősítette a tízparancsolatot. Ennek bővebb kifejtésére itt nincs lehetőségem.

A törvény magva, a tízparancsolat azonban nem elég az üdvösséghez. Az ember képtelen a saját erejéből megtartani Isten erkölcsi törvényét. Meggyőződésre juthatunk arra nézve, hogy a tízparancsolat minden igéjét komolyan akarjuk venni, de Isten kegyelme nélkül csak a bűn törvényét követnénk, amely Pál apostol szerint mélyen a testünkbe van írva (vö. Róm 7,14.22–23). A törvény által sosem nyernénk üdvösséget, mert az mindenkor elítélne bennünket. A törvény csak arra jó, hogy szemlélve bűnös állapotunkat Krisztushoz meneküljünk, aki azt mondta, hogy „aki énhozzám jön, én azt nem dobom ki (nem küldöm el)”. „Ekként a törvény Krisztusra vezérlő mesterünkké lett, hogy hitből igazuljunk meg.” (Gal 3,24) Pál apostol hangsúlyozza, hogy a törvény által senki sem igazul meg az Isten előtt, mert az igaz ember hitből él (vö. Gal 3,11). Megigazulni azt jelenti, hogy Isten nem mond bűnösnek és ennek következtében örök halálra méltónak, hanem ingyen, szeretetéből, Krisztus áldozatára való tekintettel igaznak nyilvánít, és a megszentelődés során igazzá is teszi a hívő embert az élete folyamán. Krisztusnak tulajdonítja a mi törvényszegéseinket, és nekünk tulajdonítja Krisztus büntelenségét, tisztaságát stb. (vö. Zak 3,1–7). Ez az evangélium, ez a jó hír, hogy az Atya és Krisztus a legnagyobb áldozatot hozta meg az emberért, ha valaki

hisz őbenne, el nem vesszen, hanem örök élete legyen (vö. Jn 3,16). Nincsenek érdemeink az Isten előtt, mert valamennyi cselekedetünk mögött meghúzódik az önzés és az érdek. Isten előtt minden igazságunk olyan a Szentírás szerint, mint a „megfertőztetett ruha” (vö. Iz 64,5; 1,5), és Jézus szerint senki sem jó, senki sem szent és igaz, csak az Isten, valamint akit Ő annak nyilvánít, és azzá tesz az illető közreműködésével.

Az ószövetségben az áldozati törvények a hívő zsidó embert Krisztushoz vezették, amikor a bűnéért egy bárányt áldozott fel. Ezért akkor és ma is csak a Krisztusba vetett hit által volt és van üdvösség. „Az igaz ember a hitből él.” (Hab 1,4 és Róm 1,17) „A hit pedig a reménylett dolgoknak a valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés” (Zsid 11,1) – mindaz, amit Isten kinyilatkoztatott önmagáról, megváltási tervéről, az örök üdvösségről, az Isten országáról, mindaz, amelyeket Krisztus Urunk mondott. Tulajdonképpen az Isten beszédéről és az Ő ígéreteibe vetett hitről van szó.

A törvény és az evangélium szempontjából két végletet kell elvetnünk a Szentírás alapján:

1. Az egyik – általánosan elterjedt – tanítás szerint Krisztus eljövételével megszűnt a tízparancsolatnak és az Ószövetség ígéinek a jelentősége és érvénye. Amint fentebb láttuk, ez nem így van. Mert ha a törvény nem lett volna érvényben, akkor Krisztusnak nem kellett volna a törvényszegéseinkért meghalni. A jó Isten egyszerűen „amnesztiát”, bűnbocsánatot is hirdethetett volna, de nem így történt. Istenben nincsen változás és a változásnak árnyéka (vö. Jak 1,17), Isten és az Ő törvénye örök és változatlan. Nem szorul rá, hogy folyton tökéletesítse, mert az kezdettől fogva tökéletes. Ennélfogva Krisztus Urunk betöltötte a törvényt, és nem hatályon kívül helyezte azt (vö. Mt 5,17). Nem kellene-e nekünk ebben is Őt követni?

2. A másik véglet az, amikor a saját erőnkől akarjuk megtartani a tízparancsolatot, és figyelmen kívül hagyjuk, hogy nekünk Krisztust kell követnünk. Krisztus „édes igája és terhe” (vö. Mt 11,28–30) helyett emberi törvények igáját vesszük a nyakunkba vagy helyezzük egymás vállára, miként Jézus idejében a farizeusok és az írástudók tették. Ezzel megerőtlenítjük Isten szavát, és az emberi, vallási előírásokat helyezzük Isten beszéde fölé, amire senki sem kapott felhatalmazást Krisztustól (vö. Mt 15,3.6.9!).

A helyes arány a következő: a törvény Krisztushoz vezérlő mesterré lett, „a törvény vége (=célja) Krisztus” (vö. Róm 10,4), mert amint szembesülök vele, azonnal Jézushoz megyek a bűneimmel, és megvallom azokat. Az örömhír az, hogy ezeket Krisztus elveszi, eltörli, s nekünk adja az Ő Lelkét, az Igazság Lelkét. A Szentlélek bennünk lakozása által megkapjuk bűnös emberi természetünk mellé az isteni természetet, és amíg a Szentlélek befolyásának engedünk, addig Isten a saját örök és változatlan törvényét a szívünkbe írja. Így az Isten törvénye a mi saját törvényünk lesz, könnyű lesz megtartani, nem úgy, mint korábban, amíg a tízparancsolat csak ismeret volt számunkra. Krisztus Lelke által Isten élete árad belénk, és Isten fiaihoz, lányaihoz méltóan akarunk élni ebben a világban. Pál apostol szerint a természetes (pszühhikosz) ember számára ez bolondság, mert nem az Isten Lelke lakik benne, ezért nem is hiszi el, hogy ez az életforma lehetséges (vö. 1Kor 2,14).

A jó Isten megígérte, hogy a bűn lázadásából visszahozza a benne hívőket önmaga szentségébe és igazságába, a vele való közvetlen közelségbe, amelyet be is fog teljesíteni: „Törvényemet az ő belsejükbe helyezem és az ő szívükbe írom be, és Istennüké leszek, ők pedig népemé lesznek. És nem tanítja senki az ő felebarátját, és senki az ő atyjafiát, mondván: Ismerjétek

meg az Urat, mert ők mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig, azt mondja az Úr, mert megbocsátom az ő bűneiket, és vétkeikről többé meg nem emlékezem.” (vö. Jer 31,31.33–34 / Zsid 8,10–12)

Ha a tízparancsolat tanítását és komolyan vételért elhanyagoljuk, sosem fogjuk igazán értékelni az evangéliumot és azt, hogy Krisztus mitől és miből váltott meg minket. Ez az olcsó kegyelem tana lenne, amely szerint elég, ha hiszel Jézus áldozatában, de Krisztus jellemvonásait már nem kell felöltened, és az Ő parancsolatait már nem kell annyira komolyan vened (vö. Jn 14,21.23–24). Pedig ne feledjük, Krisztus megváltói áldozata nem lehet menlevél a bűnök további elkövetésére (vö. Róm 6,1–23). A Törvény által nem válhatok igazzá, csak Krisztus által, de az Isten törvényére szükség van, hogy általa megtudjam, milyen állapotban vagyok, hogy legyen ismeretem a bűnről, azt felismerjem a Szentlélek által, és bűnbánatban, bűnvallomásban Krisztushoz térjek. Azért is szükség van rá, hogy rádöbbenjek arra, Istennek mekkora áldozatot kellett hoznia értem. Pl. a tágabb jelentéskörrel rendelkező törvény azt mondja, hogy „átkozott, ami a fán függ” (MTörv 21,23 / Gal 3,13). Innen tudhatom meg, hogy Krisztus magára vette a bűn átkát a keresztfán függve, átokká lett értem, hogy mi, benne hívők, Isten áldásaiban részesedjünk, amelynek vége az örök élet. Ezért a keresztyén ember alapérzése a derű és a belső öröm, mert olyan reménysége van, amelyet ez a világ el nem vehet tőle sohasem.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos. Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002., Szent Biblia, fordította Károli Gáspár, Bp., 2002. (A zárójelbe tett igék esetében mindenképpen nézzük meg ezt

a fordítást is!), Baranyi József: Konkordancia a Károli Bibliához, Veritas Kiadó, Bp., 1995. / KÁTÉ, Luther kiadó, Bp., 2003., Heidelbergi Káté, Kálvin János kiadó, Bp., 2003., Katolikus Egyház Katekizmusa, Szent István Társulat, Bp., 410–411. o. / Dies Domini (A vasárnap megszenteléséről), Szent István Társulat, Bp., 1998. (27 p. 26. o., 30 p. 28. o., 63 p. 5. o.).

Egy mellőzött vagy félretett krisztusi alapelv

„Ha testvéred vétkezik (ellened), menj és figyelmeztessd őt négy szemközt. Ha hallgat rád, megnyerted testvéredet. Ha azonban nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két társat, mert minden dolgot két vagy három tanú szavával kell igazolni [MTörv 19,15]. Ha rájuk sem akar hallgatni, mond meg az egyháznak. Ha pedig az egyházra sem akar hallgatni, legyen számodra olyan, mint a pogány és a vámszedő. Bizony, mondom nektek: mindaz, amit megkötök a földön, meg lesz kötve a mennyben is, és amit feloldotok a földön, föl lesz oldva a mennyben is.” (Mt 18,15–18; Szent Jeromos katolikus fordítás.)

Előbb nézzük meg a fordítást: A „testvér” kifejezés alatt természetesen hittestvért, régiesen „atyafit” kell érteni, tehát nem családon belüli testvérekről van szó. A zárójelbe tett „ellened” szócska a legrégebbi Szentírás-szövegekben nem szerepel. Ez azt jelenti, nem szükséges, hogy ellenem vétkezzen valaki vagy engem bántson meg azért, hogy figyelmeztessem őt a bűnére. Elég, ha bizonyosan tudom és bizonyítékom van arra, hogy ő vétkezett, akkor Jézus tanácsa szerint nyilvánvalóvá kellene tennem előtte négy szemközt az ő bűnét. A „figyelmeztessd” vagy „fedd meg” szavak mögött álló eredeti görög kifejezés azt jelenti, hogy „tedd nyilvánvalóvá előtte” a bűnét, ám ezt diszkrétan, a legnagyobb tapintattal és a másikért érzett krisztusi mentő szeretettel tegyük. Úgy figyelmeztessük négy szemközt, hogy abból keménységünk által ne a bűnös ember lebunkózása történjen, hanem úgy, ahogyan Krisztus tenné: maga mellé ültetne egy baráti beszélgetésre, hogy a szívünkre

beszéljen, nehogy elveszünk (vö. Jn 3,16). Ezt jelenti az, hogy „fedd meg” a te testvéred négy szemközt. Az a néhány keresztyén vagy nem keresztyén felekezet, aki ismeri és gyakorolja ezt a krisztusi alapelvet, többnyire nem így jár el. Általában két végletbe esnek.

Az egyik az, hogy az igazság nevében, de krisztusi szeretet nélkül a vétkezőt ledorongolják. Nem elég annak az embernek, hogy a bűnt cselekedve szolgája lett a bűnnek, és a sátán foglya, akinek Megváltóra van szüksége, hanem még bele is rúgunk az illetőbe. Sajnos a történelem folyamán az „igazság nevében és védelmében” követték el a legnagyobb gaztetteket és a legégbe kiáltóbb bűnöket. Egy keresztyén ember számára mindenkor a legfontosabb az Isten iránti és embertársa iránti szeretetparancs (vö. Mt 22,36–40), a krisztusi lelkület (vö. Fil 2,2–5), ez azonban nem lehet érzélgősség, és nem lehet megalkuvás a bűnnel szemben.

A másik véglet az, amikor valaki nem figyelmezteti hittestvérét a bűnére, hanem a háta mögött kibeszéli őt, pletykálkodik róla. Igazat mond a vétkező emberről, csak éppen nem igazságosan jár el vele szemben, mivel áthágja Jézus parancsát azzal, hogy nem szereti az Urat (vö. Jn 14,15.21.24), sem az ő felebarátját. Úgy próbál igazabbnak tűnni a másik ember előtt, hogy folyton az illető bűneiről beszél. Ezzel igazolni próbálja azt, hogy ő „igazabb”, mint a másik. Az ember így tudja becsapni önmagát, miközben ugyanúgy vétkezik, mint az, akit éppen megszólított. Más kategória a világban lévő média szerepe, amelynek az lenne az egyik feladata, hogy a valóságot tényszerűen közölje, leleplezze a korrupciót, ezzel is az emberek javát szolgálva a társadalomban. Ezt is lehet jól és rosszul csinálni. E bibliai alapelvnel viszont nem erről van szó, mert itt egy egyházközösen vagy gyülekezetben belül történt eset kerül felszínre.

Ennek Jézus szavai szerint az lenne a szerepe, hogy az egyház maradjon meg Isten papi és királyi népének, olyan közösségnek, amely a Szentlélek hordozója, olyan népnek, amely életszentségre, megszentelődésre törekszik. Ebben a megszentelődésben a tagoknak segíteniük kell egymást, függetlenül attól, hogy az egyházban ki milyen tisztséget tölt be. Nyilvánvalóan az egyház vezetőinek nagyobb a felelősségük Isten színe előtt, ez kétségtelen (vö. 1Pt 5,1–4 / Zsid 13,17). Ez a jézusi alapelv azonban minden keresztyénre vonatkozik, mert Krisztus a szélesebb tanítványi kör számára mondta el a testvér figyelmeztetéséről szóló eljárásmodot (vö. Mt 18,1).

Ha nem hallgat rád a te testvéred, akkor Krisztus tanácsa szerint végy magad mellé egy vagy két társat, akikkel együtt menj el hozzá, és ha ekkor sem hallgatna rátok, akkor vidd az egész egyházi közösség elé az ügyet. Ha még ekkor is ragaszkodik a bűnéhez (pl. valakivel való törvénytelen együttélés, házasságtörő viszony stb.), akkor történik a közösségből való kizárása, mert az illető nyíltan megtagadta Krisztus szavait vagy valamely parancsát, azaz a saját korábbi hitvallásával fordult szembe. Ilyenkor a közösségnek úgy kell tekintenie rá, mintha „pogány volna és vámszedő”. Ez utóbbi két kifejezést sajnós gyakran félreértik még azok a közösségek is, akik ezt a krisztusi alapelvet gyakorolják. Ezen Jézus nem azt értette, hogy vesd meg a te hittestvéredet, mint Krisztus korában a vámosokat a farizeusok, hanem kezdjél el érte, az ő üdvösségéért újra munkálkodni, ahogyan Krisztus tette a vámosokkal és a nyilvános bűnösökkel, azért, hogy a közösségből kizárt ember megtérjen és éljen, valamint újra Isten népének a tagja legyen. A hívő közösségből való kizárás nem hatalmi aktus, hanem Krisztus szavainak való engedelmisség, és ez mindig fájdalmas ügy a hívő ember, mint a hívő közösség számára. Erre a közös-

ség Krisztustól kapott felhatalmazást és parancsot, ezekkel a szavakkal: „Amit megköttek a földön, a mennyekben is kötve lesz; és amit megoldotok a földön, a mennyben is oldva lesz.” (Mt 18,18) Amint látjuk, ez a szentírási szakasz szorosan kapcsolódik ehhez az evangéliumi vershez. Ez viszont azt jelenti, hogy az „oldás-kötés hatalmát”, ami a hívő közösségbe való befogadást vagy eltávolítást jelenti, nemcsak Péter kapta meg (vö. Mt 16,19), hanem a tanítványok közössége, az egyház is.

Vannak viszont olyan egyházak, ahol ezt a krisztusi alapelvet nem gyakorolhatják, az igen korán (az i. sz. II. század elején) kialakult hierarchia miatt, ezért a hívek ezt nem is ismerik. Miért? Azért, mert egy vétkező egyházi vezetőt egy hívő ember aligha figyelmeztethet, s ha meg is teszi, hiába visz még két vagy több társat magával, mert az illető ügye nem a hívő közösségre, hanem egy még nagyobb egyházi vezetőre tartozik. Tehát egy nyilvánosan vétkező egyházi vezetőt egy fölötte álló egyházi vezető által lehet figyelmeztetni vagy eltávolítani, s nem az előbb ismertetett krisztusi eljárás módján. Ez akármilyen furcsa, így van, s ez nem a fent ismertetett krisztusi módszer és gyakorlat szerint történik.

Tehát a Máté 18,15–18. versei szerinti krisztusi alapelvet, illetve parancsot a legtöbb esetben vagy helytelenül gyakorolják a különböző felekezetekben, vagy teljesen mellőzik, mert más eljárásmóddal próbálták helyettesíteni azt. Természetesen a hibás gyakorlat miatt én nem hibáztatok vagy vádolok senkit, sem egyént, sem egyházat, csupán azt tárom a kedves olvasó elé, hogyan olvashatjuk Krisztus szavait az evangéliumokban. Az életem és a szolgálatom folyamán jöttem rá arra, hogy ha ezt a szentírási alapelvet figyelmen kívül hagyják valamely hívő közösségben, akkor sajnos intézményesülhet vagy állandósulhat abban a bűn és a gonoszság, mert az emberek nem

figyelmeztetve lesznek, hanem megszólva, és a szembesítés második és harmadik lépcsőfoka is elmarad. Ha egy-egy ember nyilvános bűnök elkövetése után is egy hívő közösség sorában maradhat úgy, hogy közben nem akar megtérni, akkor az mint rossz kovász, megfertőzheti a többieket is azáltal, hogy ezután bárki elmondhatja: „ha neki lehet, akkor nekem is.” Ezek már csak következményei annak, hogy nem vettük komolyan Krisztus szavait, amelyet a Megváltó a saját üdvösségünk és az egyháza érdekében mondott el.

Fontos még megjegyeznem azt, hogy sem a hívő közösség, sem az egyes hívő ember nem kapott felhatalmazást arra senkitől, hogy bárkinek a szívében lévő indítékait kutassa. Lehet, hogy valaki emiatt képmutató egy adott közösségben, azt mutatva, hogy külsőleg igazodik a többiekhez, ám a benső világában valójában nem. Ennek megítélése azonban arra az Istenre tartozik, aki „a szívek és a vesék” vizsgálója (vö. Mt 13,24–30. 47–49). Egy ember mindig tévedhet abban a vonatkozásban, hogy valaki őszintén akar-e Krisztushoz tartozni vagy nem. Miért? Mert lehet, hogy az egyik ember látszólag tényleg nagy bűnöket követ el, de a szívében óriási küzdelem dúl azért, hogy Krisztusnak engedelmességen, a másik pedig látszólag megtartja a tízparancsolatot, de valójában a szívében törvényszegő, s csak a kegyesség látszatát öltötte magára, ám annak erejét megtagadta. Ez utóbbi a menny számára elveszettebb, mint az első. Tehát a Máté 18,15–18-ban olvasható krisztusi alapelv nem a másik ember szívének, indítékainak a megvizsgálására való. Bizony vannak a Szentírás szerint „hamis hittestvérek” („hamis atyafiak”), akiktől maga Pál apostol is szenvedett; és Krisztus közvetlen környezetében is ott volt az iskarióti Júdás, de Krisztus érte is küzdött, ahelyett, hogy őt nyilvánosan leplezte volna.

Utolsó gondolatként érdemes megfigyelni, hogy Jézus az egy vagy két tanú segítségül hívása esetén hivatkozott a Második Törvénykönyvre (5Móz 19,15), amit a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat által fordított Biblia is beidéz az evangélium szövegében. Ebből a szentírási részletből, és más igehelyek alapján (vö. Mt 4,4.7.10 / Mt 21,42 / Jn 5,39–40.46) világos lehet az, hogy Jézus számára az ószövetségi Szentírás ugyanúgy Isten szava volt, mint a később keletkezett újszövetségi iratok a számunkra. Jézus két utolsó felhívásával zárom a gondolataimat, amelyet a kedves olvasó figyelmébe ajánlok megfontolásra: „Pedig hiába tisztelnek engem, ha olyan tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai.” (Mt 15,9) „Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egy pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik.” (Mt 5,18)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Balázs Károly: Újszövetségi Szómutató Szótár, Logosz kiadó, Bp., 1998.

A böjtről

A böjttel kapcsolatban előbb a katolikus egyház álláspontját ismertetem, majd megvizsgáljuk egy kicsit mélyebben a Szentírás szemszögéből is a kérdést.

A jelen gyakorlatban – tudomásom szerint – a katolikus egyházban hamvazószerdán és nagypénteken van szigorú böjti nap. Ezen a két napon kötelező a hústól való tartózkodás, a hívek naponta háromszor étkezhetnek, de csak egyszer lakhatnak jól. Ez a szabály a tizennegyedik életévét betöltött hívőtől egészen a hatvanadik életévét betöltöttéig mindenkire vonatkozik. Ez alól a betegség lehet a felmentő ok. Nagyböjt péntekjein kötelező a hústól való tartózkodás, de egyházmegyénként vagy a püspöki konferenciák döntésétől függően lehetnek itt-ott változások. A böjtnek önmagában semmi értelme nincsen, annak a hívő ember imádságával kell társulnia azért, hogy az Úr Jézus példáját bárki követni tudja ebben a tekintetben is.

Milyen téves nézetek vannak a böjttel kapcsolatban? Az egyik az, amikor valaki azért böjttől napokon át, hogy az Istentől valamit kicsikarjon, nála valamit elérjen, viszont nem akarja önmagát Isten előtt megalázní, nem az Ő akaratát keresi, hanem konokul a saját feje után megy. A szívben nyoma sincs a bűnbánatnak. Ennek a gyakorlatnak egészen fanatikus formájával is találkoztam egy-egy egyén esetében. Ezzel szemben viszont a Szentírásból nyilvánvaló, hogy az Istent semmire nem lehet kényszeríteni, ebben a formában nem lehet Őt befolyásolni és hajlítani a mi akaratunk szerint. Sokkal inkább a hívő embernek érdemes felismerni és a szabadon elfogadni az Isten órá vonatkozó akaratát, ami számára az üdvösség útja és egyben a boldogsága egyedül helyes ösvénye is. Létezik vi-

szont a Szentírás szerint a böffent egybekapcsolt buzgó könyör-
gés egy ügy igazságos megoldásáért vagy a másik ember dé-
monoktól való szabadulásáért (vö. Mt 17,21). Ilyenkor gyakran
imameghallgatások történnek, pl. a történelem ura „elforgatja
a gonoszok tanácsát” és nem az valósul meg, amit azok elter-
veztek. Lásd Dávid imáját Saul királlyal szemben: „ő forgassa
az én ügyemet” (ítélje meg ügyemet), és szabadítson meg en-
gem kezedből. Ez az „elforgatás” évekkel később úgy valósult
meg, hogy Saul elesett egy csatában és Dávid lett a király.

A másik helytelen nézet az, amikor valaki megtartja ugyan
formálisan a böffent, de pótolja a hiányt egyéni szórakozásokkal,
kedvtelésekkel (vö. Iz 58,3–4), vagy másokkal szemben marad
igazságtalan, de ő böffentől. Isten előtt az ilyen böffentnek nincsen
jelentősége és értéke. Mire gondolok? Nem eszik húst, de töb-
bet nézi a tévét vagy több süteményt, csokit eszik meg. Inge-
rültebb, ezért többet veszekszik, pletykálkodik, a munkások
bérét visszatartja stb. Mindenkinek megvannak azok a külön
bejáratú kedvenc foglalatosságai, amelyekkel élve azt igazolja,
hogy nem értette meg a böffent jellegét és jelentőségét.

A böffent egyedüli értelme az, hogy bennünket az Atyával való
kapcsolatunkban közelebb vigyen hozzá, hogy a táplálék meg-
vonásával fizikai jelét adjuk annak, ezeken a napokon többet
akarunk foglalkozni megváltásunk titkával. Mert ez az egyet-
len tényező, amitől tényleg meg is változik az életünk, és amely
segítségével magunkra ölthetjük Krisztus jellemvonásait. Te-
hát többet elmélkedni Krisztus kereszttáldozatáról, Isten ki-
mondhatatlan áldozatáról, amelyet mind az Atya, mind a Fiú
meghozott ezért a világért (vö. Jn 3,16). Tömegek előtt ismer-
etlen az, hogy nemcsak Jézus áldozatáról van itt szó, hanem
az Atya kimondhatatlan áldozatáról is, akit nem kell kien-
gesztelni a bñökért, hanem aki éppen Fia által békéltette meg

önmagával a világot. Tehát az ember vétkezett, lázadt az Isten ellen, és mégis az Isten keresi és békélteti meg önmagával az embert (vö. 2Kor 5,18–19: „az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot” – a helyes fordítás szerint). Az Istent *nem lehet* engesztelni, mert Ő büngyűlölő, és a bűnnel soha ki nem egyezhet. A szent Isten bűnnel együtt nem lakik. És az Istent *nem kell* engesztelni, mert Jézus azt mondta, hogy „maga az Atya szeret titeket” (Jn 16,27a). Isten a bűnt gyűlöli, de a bűnöst szereti. Az Atya nem egy haragvó Isten, akit az Úr Jézusnak ki kellene engesztelni a kereszten. Isten nem a nagy engesztelő áldozat következtében szeret minket, hanem éppen fordítva: azért hozta az áldozatot, mert szeret minket, hogy „ha *valaki* hisz Őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Ez azt jelenti, ha csak egy ember hinne is Jézusban, mint az Atya küldöttében, Isten ezt az áldozatot akkor is meghozta volna érte.

Nincs mód arra, hogy egy rövid írás keretében a bűjt minden vonatkozására kitérjek, amit a Szentírás ezzel kapcsolatban tanít, de megfontolásra ajánlom Izaiás próféta könyvének 58. fejezetét teljes egészében. Annak minden sorát tanulmányozzuk át, hogy megértsük Isten törvényét és változatlan akaratát az életünkre nézve! Ebben a szakaszban ilyen isteni felhívásokat találunk: oldd le a jogtalan bilincseket, oldozd meg az iga kötelékeit (!), bocsásd szabadon az elnyomottat és minden igát törj össze (!), törd meg az éhezőknek kenyeredet, és a bujdosó szegényeket vidd be a házádba (!), ha mezítelent láatsz, takard be és a testvéred (embertársad) elől ne zárkózz el (!). Vagy „ha eltávolítod a körödből az igát, az ujjal mutogatást és a hamis beszédet...”, akkor felragyog a sötétségben világosságod, és az Úr vezet téged szüntelen. További meglepetéseket is tartogat ez a fejezet a Biblia-olvasó ember számára. Mennyivel több

kincset rejthet akkor az egész Szentírás? Miért van az, hogy mégis olyan kevesen olvassák azt naponta? Joel próféta által pedig ezt mondja az Úr: „Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint, böjtöléssel, sírással, kesergéssel is. És szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mert könyörülő és irgalmas ő, késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt.” (Jo 2,12–13) Hogy Isten még a gonosz miatt is bánkódik, ezt csak a Károli-fordítás adja vissza ilyen szépen. S mindez arról tesz bizonyosságot nekünk, hogy Isten tényleg mindenkin könyörölni akar, még az elvetemült gonosztevőn is. Más kérdés az, hogy ennek ellenére mégis sokan nem fogadják el Isten irántuk való szeretetét, nem fordulnak el (Isten ereje által) a bűneiktől, így nem is üdvözülhetnek. Jézus ezt így fejezte ki az egyik alkalommal: „hányszor akartam..., de te nem akartad.” (Vö. Mt 23,37) Minden egyes ember örök elveszése kimondhatatlan veszteség az embert szerető Isten és a menny angyalai számára egyaránt (vö. Jn 3,16 / Jel 20,14 és 21,8).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Aki feltekint rá, az életben marad

Az Úr szavára Mózes rézkígyót állítottatott fel egy póznára a pusztában, amikor a nép zúgolódása miatt mérges kígyók marták meg őket. Aki feltekintett a rézkígyóra, az életben maradt (vö. Szám 21,6–9). Korábban sehogyan sem értettem ezt a történetet.

Hogyan lehet az, hogy miközben Isten tiltja a bálványimádást és bárminek a kultusz céljából történő kifaragását, ami a mennyben és a földön van (vö. Kiv 20,4 / MTörv 5,8–11), itt mégis azt parancsolja Mózesnek, hogy éppen egy rézkígyót csináltasson, mindenki arra tekintsen fel, és ne az élő Isten nevét hívják segítségül? Ráadásul a kígyó a Bibliában a sátán jelképe. Hogyan lehet a rézkígyó Krisztus előképe a Szentírásban? Mert kétségtelenül Jézus áldozatának előképéről van itt szó, ezt maga Jézus azonosította több helyen is az evangéliumokban (vö. Jn 3,14; 8,28; 12,32).

A kérdésre adott válasz éppen a megváltásunk titkára mutat rá. A megértés kulcsát Pál apostol nyújtja ezekkel a szavakkal: „Mert azt, aki bűnt nem ismert, (az Isten) bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.” (2Kor 5,21) Egy másik ige is idekíváncozik: „Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká lévén érettünk, mert írva van: Átkozott minden, aki fán függ.” (Gal 3,13) Itt a helyettes áldozat eszméjéről és valóságáról van szó, amely az egész ószövetségi áldozati rendszeren végigvonul. Ennek lényege, hogy egykor a zsidó hívő ember helyett egy ártatlan báránynak vagy tuloknak kellett meghalni, amit a szövetség sátora előtt a bűnbánó a saját kezével ölt le. Ez a mai ember számára semmit sem mond, de fontos értelme volt: a bűnös a bűnöket ráolvasta az ártatlan bá-

rány fejére, ezzel áthárította azokat az állatra. A bárányt megölte, a pap bemutatta egészen eléggő áldozatul az Istennek, a vért a kőoltár szarvára kente, és a vérből bevitt a szent sátorba, hintve abból a kárpitra, a szövetség ládája felé (vö. Lev 4,1–20; 6,30). Ezzel a véren keresztül a bűn át lett hárítva a szentélyre, ahol a frigyládjában a tízparancsolatot, a szövetség kőtábláit tartották, Isten jelenléte pedig látható módon megnyilvánult a frigyláda fölött. Azért kellett a vért a kárpitra (a függönyre) hárítani, mert a szövetséget, a tízparancsolatot a bűn elkövetésével áthágták, és e megtört szövetséget helyre kellett állítani, úgy a népnek, mint az egyéneknek minden alkalommal. Egy évben egyszer pedig, a nagy engesztelési napon (vö. Lev 16. feje) a főpap megtisztította a kárpitra hintett vért a nép imája és bűnbánata közepette, hogy a bűn ne csak áthárítva, de végleg törölve is legyen. Ezért van bűnbocsánat és bűneltörlés. Mindkettőt Krisztus mint főpap végzi el a mennyei szentélyben (vö. Zsid 8,2; 7,22–27; 4,14–5,1–2; 9,11–12.14.24–28). Ennek előképe volt az ószövetségi áldozati rendszer, mert Mózesnek mindent azon minta szerint kellett elkészíteni a szent sátorra vonatkozóan, ahogyan az a mennyben van (vö. Jel 11,19).

Isten haragja kimondhatatlan a bűnnel szemben, de annál kimondhatatlanabb a szeretete irántunk, bűnösök iránt. A bűnt nem lehet mentegetni, eltussolni, elhallgatni. A bűn a legnagyobb katasztrófa az emberiség történetében, amelynek zsoldja minden esetben a halál (vö. Róm 6,23). Ez elsősorban nem Isten büntetése, csupán annak a negatív folyamatnak a szabadon engedése, amely során a Mindenható engedi, hogy a bűn beérjen, a bűnt bűnnel büntetve. Az Úr azt mondja, hogy a bűn zsoldja, a lázadásod bére a halál (az első és a második, végleges halál, ez utóbbi a teljes megsemmisülés, a kárhozat), mivel a világmindenségben jelen lévő isteni törvényt – amely az élet

és a boldogság védelmét szolgálja – áthágtad. Igazságtalanság lenne az, hogy folyton megbocsát valakinek az Isten, de a számláját az illető soha ki nem egyenlíti, a bűn adóságát soha sem törleszti. Az igazságosság és az Isten törvénye azt kívánja, hogy a bűn büntetve legyen (vö. Ter 2,17).

Az Istennek a bűnt büntetnie kell, de azt mondja neked és nekem: Rajtad egyetlen módon segíthetek: a büntetést a bűneid miatt, helyetted én szenvedem el. Én meghalok, hogy te élhess! Tehát Krisztus áldozata elfedező áldozat, elfedezi a bűnt, és befedezi az embert a bűnnel szembeni jogos isteni haraggal szemben. Ez olyan, mint amikor valakit jogosan agyon akarnak csapni, de valaki odaugrik elé, hogy őt érje a csapás, és ne azt, aki méltó rá. Ezt a csapást, ezt a kimondhatatlan áldozatot maga az Isten vállalta el: ebben az Atyának és Jézusnak is megvan a maga része, ez a kettőjük áldozata minden emberért. A Szentírás szerint „békesség tanácsa lesz kettőjük között” (vö. Zak 6,13). Tehát nem arról van szó, hogy a haragvó Istent a Fiúnak, Jézusnak kellene kiengesztelni. Ilyen a Szentírásban nincsen. Ez a pogányságból átvett gondolat. Amint már írtam erről, Istent nem lehet a bűnnel szemben engesztelni, mert engesztelhetetlen. Ő ezzel – mint aki maga a Szent, Igaz és Jó – soha nem fog kiegyezni, ráadásul nem is kell engesztelni, mert Jézus szerint „maga az Atya szeret titeket” (vö. Jn 16,27). Éppen fordított tehát a helyzet: mi fordultunk el az Istentől a bűneink következtében, és maga az Isten békéltetett meg önmagával minket, Fia Jézus áldozata révén, hogy bizalmunk legyen Őbenne (2Kor 5,14–20 – lásd a Károli fordítást!). Ezért ne féljünk tőle, sem attól, hogy megvalljuk neki a bűneinket.

Visszatérve arra, hogyan jelképezheti a rézkígyó a póznára tűzve a büntelen Krisztust a kereszten, most már lassan értjük azt. Úgy, hogy Jézus nem a saját bűnei miatt halt meg, hanem

a mi bűneinkért. Őt jelképezte az ártatlanul leölt bárány (vö. Jn 1,29). Ha Krisztus ebben az emberi természetben, a hűs-vér testben egyszer is – akár gondolatban vagy csak vágy formájában – bűnt követett volna el, mi mindannyian elvesznénk! Nem tudom, hogy ezt tudjuk-e eléggé értékelni? Krisztusnak mint emberfiának ugyanúgy minden tekintetben és vonatkozásban kísértést kellett szenvednie. Isteni személyként, de isteni hatalom nélkül, önmagát megüresítve (vö. Fil 2,6–8), emberként és nem Istenként kellett győzni a Kísértő, a kísértések és a bűn fölött ahhoz, hogy a benne hívőkért helyettes áldozat lehessen. Ebbe a küzdelmébe főleg pusztai megkísértése (vö. Mt 4,1–11), és a Zsidókhöz írott levél enged betekintést, amely szerint „az ő testének napjaiban könyörgésekkel és esedezésekkel, erős kiáltás és könnyhullatás közben járult ahhoz, aki képes megszabadítani őt a halálból, és meghallgattatott az ő istenfélelméért”. (Zsid 5,7 – a görög „eulabeiasz” = istenfélelem, hit és nem hódolat a pontosított fordítás szerint.)

Korábban azt gondoltam, hogy Krisztusnak könnyű volt, mert Ő Isten Fia, de én csak ember vagyok. Ezt azért képzeltem így, mert nem ismertem a Szentírást mélyebb összefüggéseiben. Azonban a fentebbi idézetből is látszik, hogy Krisztusnak milyen hihetetlen imaküzdelmet kellett folytatnia naponta azért, hogy bűnt soha se kövessen el, és így a megváltónk lehessen. Valósággal bűnné lett értünk a kereszten – ahogy az apostol mondja –, magára véve a világ minden bűnét, átokká lett értünk, és az Atyától teljesen elhagyatva halt meg a kereszten, ahogyan nekünk, benne hívőknek sohasem kell meghalnunk! Miért? Azért, mert Krisztus ekkor nemcsak az első halált, de a kárhozat halálát is elszenvedte, kifizetve ezzel a bűn zsoldját azokért és azok helyett, akik hittel néznek fel rá (vö. Róm 6,23a). Ő halálával és feltámadásával elvette a bűneinkért járó

büntetést, hogy teljes joggal nekünk adja azt, ami az övé, az istengyermekséget, hogy (romlott) emberi természetünk mellé megkapjuk a Szentléleket, aki nemcsak elvezet minden igazságra (vö. Jn 17,17), de a megszentelődés útján is fő támaszunk és tanácsadónk. Így a Szentlélek segítségével napról napra és évről évre magunkra ölthetjük Krisztus jellemvonásait: a szelídséget, a türelmet, az önzetlen szeretetet (vö. Gal 5,22). Így Isten hatalma segítségével átalakul a jellemünk, és alkalmassá válunk arra, hogy Krisztus második eljövetelkor egy újáteremtett testben, a menny értékrendje szerint büntetlenül éljünk egy örökkévalóságon át.

Ez az evangélium, ez az örömhír és ez valóság! Ennek utána lehet járni, erről a Szentírás teljes összefüggésében, azok kijelentései nyomán meg lehet győződni, és ez a hit erősebb, mint a halál.

Tehát a kígyó a sátánt jelképezi, aki a megtestesült bűn jelképe. Ő a bűn szerzője, aki kezdettől fogva hazug és gyilkos Jézus szerint (vö. Jn 8,44). Amikor Krisztus magára vette a világ bűneit, akkor Isten úgy bánt vele, mintha Ő minden bűnök elkövetője lett volna, miközben az Atya és Jézus is tudta, hogy sosem követett el bűnt. Ezért mondja Pál apostol, hogy az Isten Krisztust bűnné tette értünk (vö. 2Kor 5,21).

Mel Gibson Passió című filmje azért nem adja vissza hűen Megváltónk szenvedéseit, mert ott csak brutális testi szenvedéseket látunk. Ennél mérhetetlenül nagyobb lehetett Krisztusnak a lelki szenvedése, az, hogy az Atya elhagyta Őt (vö. Mt 27,46), mert el kellett hagynia Őt. Annak kifejezésére, hogy mit érezhetett az Atya – aki maga a szeretet – eközben, már nincsenek emberi fogalmaink. Ezt nem lehet testi szenvedések fokozásával pótolni, sem szemléltetni egy filmben. A zsolttáros azt írja a Szentlélek sugalmazására Krisztus haláláról megvál-

tásunk előtt több száz évvel, hogy „a gyalázat megtörte szívemet” (vö. Zsolt 69,21). Dániel könyve pedig hatszáz évvel az események előtt ezeket a megdöbbentő sorokat írja: „kiírtatik a Messiás és senkije sem lesz.” (Vö. Dán 9,26) Azt, aki egyedül volt igaz közöttünk, úgy irtottuk ki, mint a gyomot. „Senkije sem lesz”, annyira senkije, hogy még az Atya is elhagyja Őt. Ezért törte meg a gyalázat Jézus szívét. Egyedül ennek a ténynek a szemlélése tudja az embert megállítani a bűn útján, semmi más.

Az Isten kimondhatatlan árat fizetett értünk, ezért nem élhetünk úgy, mintha „mi sem történt volna”. Mindazoknak, akiket a bűn mérge halálra kínoz, de bármilyen állapotban legyenek is, hittel tekintenek fel Krisztusra, a Megváltóra, nem lesz részük a második és végleges halálban (vö. Jel 2,11). Ők feltámadnak Krisztus második eljövetelekor, élni fognak örökön-örökké, örülni és hálát mondani annak az Istennek, aki értünk volt, van és lesz mindörökké.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos. Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002., Szent Biblia, fordította Károli Gáspár, Bp., 2002. (A zárójelbe tett igék esetében mindenképpen nézzük meg ezt a fordítást is!) Görög-magyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin Kiadó, Bp., 2008., Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, szerk. Varga Zsigmond J., Kálvin Kiadó, Bp., 1996.

Krisztus feltámadt, ezért van feltámadás

Pál apostol a Korinthusiakhoz írott első levelében összesíti azokat a személyeket, akiknek az Úr Jézus megjelent a feltámadása után: „Péternek, azután a tizenkettőnek, azután megjelent több mint ötszáz testvérnek (hívőnek) egyszerre.” Róluk akkor még ezt írhatta az apostol: „akik közül legtöbben mindmáig élnek, némelyek azonban el is aludtak.” („Elszen-derültek” a kat. ford. szerint.) Hozzá tehetne volna nyugodtan, hogy „aki nem hiszi, járjon utána”, hiszen az ötszáz szemtanúnak több mint a fele akkor még élt, amikor Pál a levelet írta. Beszámolója végét ezzel zárja: „legutoljára pedig mindnyájuk után, mint egy a legméltatlanabbnak, nékem is megjelent.” (Vö. 1Kor 15,5–8) Tehát ő maga is szemtanú. A feltámadt Krisztus a damaszkuszi úton jelent meg neki, amikor még Saulként a kereszténynek nevezett „szektát” üldözte, szavazati jogával is hozzájárulva ahhoz, hogy keresztények sokaságát halálra ítéljék. Ekkor ő még hithű és buzgó farizeus volt, aki a zsidók hitét védte, „fenyegetéstől és öldökléstől lihegve az Úrnak tanítványai ellen” (ApCsel 9,1) munkálkodott. Pál apostol életében döbbenetes az a változás, amely szinte egyik napról a másikra ment végbe, és nem magyarázható másként, csak azzal, ha elfogadjuk az apostol tanúságtételét, hogy közvetlenül maga az Úr Jézus jelent meg neki. Ezt Péter és a többi apostol is elismerte és elfogadta vele kapcsolatban.

A Krisztus feltámadásáról szóló tanúságtétel az egész Újszövetségben következetes és egyértelműen bizonyos, még akkor is, ha a feltámadás pillanatát senki sem látta. A feltámadott Úr megjelent a sírhoz siető asszonyoknak (Lk 24,1–10), Mária Magdolnának, aki a sírhoz ment siratni Jézust (Jn 20,1–18),

a tizenegy apostolnak többször is, a két Emmausz felé tartó tanítványnak (Lk 24,13–35), külön Péternek (1Kor 15,5), jelezve ezzel neki, hogy megbocsátotta háromszoros tagadását. A feltámadás melletti érvként hozható fel még az üres sír, valamint az abban gondosan összehajtogatott leplek és kendő is. Amikor az Atya feltámasztotta Jézust (ApCsel 2,32), az isteni Mester összehajtogatta a lepedőket és a kendőt, amivel a halott állát felkötötték abban az időben, és méltóságteljesen távozott a sziklásírból. Péter és János, amikor az asszonyok híradása után a sírhoz siettek, összehajtogatott lepleket (és nem leplet), valamint kendőt láttak (vö. Jn 20,6–7 / Lk 24,12). János ezért még mielőtt találkozott volna a feltámadt Krisztussal, már „látta és hitt” (Jn 20,8). Visszaemlékezett Jézus szavaira, arra, hogy az Emberfiának szenvednie kell, megölik, de harmadnapra feltámad (vö. Mt 16,21).

Gondoljuk végig, ahogy az apostolok teljesen összeomolva, kiábrándultan és letörve vették tudomásul, hogy akiről azt hitték, meg fogja váltani Izraelt, azt megölték. Nem lesz itt messiási ország, amiről álmodtak, ráadásul a saját életük is veszélybe került Jézus halála után. Ezek hátterén képtelenség lenne azt feltételezni, hogy az apostolok összebeszélnek és elhíresztelik Jézus feltámadását, anélkül, hogy az Úr valóban feltámadt volna. Pascal, a nagy matematikus és természettudós találóan írja a Gondolatok című könyvben: „Az a feltevés, hogy az apostolok csalók voltak, teljesen képtelen valami. Gondoljuk csak végig: képzeljük el, ez a tizenkét ember összegyűl Jézus Krisztus halála után, és összebeszél, hogy azt fogja állítani, Jézus Krisztus feltámadott. Ezzel minden lehetőséget kihívunk maguk ellen. Az emberek szíve különös módon hajlik az állhatatlanságra, a megingásra, az ígéretek, az előnyök csábítására. Elégséges, hogy csak egyikük is megtagadja fogadalmát

e csábításoknak engedve, vagy ami ennél is könnyebben megy, a börtön, a kínzás és a halál szorításában, és mindnyájan elvesztek. Gondoljuk csak ezt végig.” „Az apostolokat becsapták, vagy ők maguk csálnak, mindegyik lehetőség nehézségbe ütközik, mert lehetetlen valakiről azt vélni, hogy feltámadott... Amíg velük volt, Jézus Krisztus erőt önthetett szívükbe, de ha utána nem jelent meg nekik, ki bírta őket cselekvésre?” (*Gondolatok*, 801., 802. töredék)

Napjainkban divattá lett az, hogy vallási kérdésekről televíziós csatornákon és filmek útján tudományos köntösben beszéljenek. Megjelenik a képernyőn egy-egy fiatal riporter, és beidéz néhány professzort egy-egy kérdés megvitatására. Közben a kornak megfelelő képeket vagy tájat mutatnak, és minden információ meggyőző erejűnek tűnik. A beavatatlan és a Bibliában járatlan néző pedig könnyen hitelt adhat mindennek anélkül, hogy a Szentírás iratainak a kialakulásával (kánonjával), a Biblia isteni ihletettségével (isteni szerzőségével) tisztában lenne, amelyet „keresztül-kasul” le lehet ellenőrizni a Szentírásból. A Biblia szavahihetőségét mindenekelőtt a beteljesült próféciaák adják, valamint az, hogy több mint ezer éven keresztül a bibliai iratok szerzői egymástól eltérő korban és egymástól függetlenül írták le mindazt, amire a Szentlélek ihlette őket (2 Pt 1,20–21 és Iz 34,16), ennek ellenére mind a Messiást, mind a tanítást, mind a megváltási tervet illetően bámulatos egység van a Biblia szent iratai között. Látszólagos ellentmondást lehet találni a Szentírásban, de tényleges ellentmondást nem. Ezeket egyetlen más könyvről sem mondhatjuk el, beleértve a világvallások egyéb szent könyveit is.

Ez a megbízhatóság azonban nem mondható el a korabeli „ponyvairodalomról”, amelyet apokrifeknek és pseudoepigráf iratoknak nevezünk, s amelyek legendás elemeket tartalmaz-

nak, ráadásul összevetve azokat a Szentírás irataival, a tanításukban is ellentmondanak a teljes Bibliának. Ezért ne dőljünk be az olyan hangzatos címeknek, mint pl. ezek: „Ami a Bibliából kimaradt”, „Az elfelejtett Biblia” és hasonlók, mert a Szentírás iratai ezekhez a vallásos buzgóságból keletkezett iratokhoz úgy viszonyulnak, mint a tűz a vízhez, mint egy Jókai- vagy Gárdonyi-regény a ponyvairodalomhoz. A Biblia mind egyik könyvén rajta van az Isten Lelkének a kézjegye, maga az Úr sugalmazta azokat úgy, hogy emberi szerzőket ihletett és nem pedig úgy, hogy diktálta volna őket. Egy találó hasonlat szerint, ahogyan az Isten Fia teljesen emberré lett anélkül, hogy az isteni személye ebben csorbát szenvedett volna, hasonló módon lett az Isten szava emberi szó, anélkül, hogy közben megszűnt volna valóban Isten szava lenni. Ez titok, a megtestesülés titka, és ez a Biblia sugalmazására is vonatkozik. Aki nem így veszi kezébe a Bibliát, az tulajdonképpen elveti azt.

Ebben a helyzetben, ahol – egészen addig, amíg a bűn történelme le nem zárul – nem láthatjuk a bűneink következtében az Istent, ha még az Ő szava sem lenne megbízhatóan elérhető a számunkra, akkor „együnk, igyunk, élvezzük az életet, mert holnap úgy is meghalunk”. Akkor azt mondhatnánk, hogy „semmi biztosat nem tudunk az Istenről, és emberi elképzelésekre vagyunk hagyatkozva”. Hála a jó Istennek, azonban nem erről van szó. Ő szólt hozzánk (Zsid 1,1), kinyilatkozatta magát nekünk és elmondta, Jézus által pedig be is mutatta azt, hogy miként juthatunk el hozzá, hogyan lehet örök életünk. Ennek alapján a hívő és gondolkodó ember bizonyosan tudja, hogy van feltámadás és örök élet, s ennek az igazságnak megfelelően él ebben a világban.

Jézus beszélt az igazak feltámadásáról, a kárhozottak feltámadásáról, s a két feltámadást a Jelenések könyve időben el

is választja egymástól (vö. Jn 5,21.28–29 / 1Tessz 4,16 / 1Kor 15,22–23 / Jel 20,5–6a). Csak azok fognak üdvözülni, akik az igazak feltámadásában részesülnek, amely az első feltámadás, illetve akik elválnak testükben Jézus megjelenésekor és ennek hatására (1Tessz 4,16). Ez a teljesen bibliai tanítás a keresztény köztudatban és az egyházi tanításokban sajnos mind a mai napig nincsen helyre téve, érdemlegesen nem is foglalkoznak vele.

Jézus ezt mondja nekünk is: „Bízzatok, én legyőztem a világot!” (Jn 16,33b) Valamint: „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbennem, ha meghal is élni fog (Szent Jeromos kat. ford. szerint), és aki csak él és hisz énbennem, nem hal meg örökre.” (Szent István Társulat ford. szerint, vö. Jn 11,24–26.) „Nem hal meg örökre”, azaz feltámad Isten újjáteremtő hatalma révén mindenki aszerint, ahogyan élt és cselekedett a földi élete során. A mindenható és teremtő Isten számára nem okoz nehézséget a valaha élt összes ember személyi adatainak és genetikai állományának az ismerete a személy teljes tudati és öntudati azonosságával együtt. „Mert amint az Atya feltámasztja a halottakat és életre kelti, úgy a Fiú is életre kelti, akiket akar.” (Jn 5,21) „Bizony, bizony mondom nektek: eljön az óra, és már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fiának szavát, és akik meghallották, élni fognak”– mondja az Úr (Jn 5,25). „És az Isten letöröl minden könnyet az ő szemeikről, és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé ... És mondta az, aki a királyi székben ült: Íme, mindent újjá teszek. És mondta nékem: Írd meg, mert e beszédek hívek és igazak. És mondta nékem: Meglett.” (vö. Jel 21,4–6a)

Ezért van az, hogy az igazán keresztény ember már nem élhet úgy, mint a többiek, hanem hitből él. Ez pedig nem fanatizmus, hanem a mélyülő Szentírás-ismeret és az Istentől ka-

pott élő hit ajándéka, amelyet az Úr mindenkinek megad, aki komolyan kéri tőle, és aki erre őszinte szívvel törekszik. A kapott isteni világossággal arányos az a felelősségünk, ahogyan ezek után szólunk és élünk ezzel a világossággal. Ez a felelőség készítetett arra, hogy ezeket, kedves olvasó, neked is megírjam. Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden húsvétot ünneplő keresztény testvérem számára áldott ünnepeket!

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgata alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia (Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás), Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002.

Mit mondott Jézus a feltámadásról?

AJézus korabeli zsidóság egyik vallási csoportját a szadduceusok alkották, akik nem hittek a halálból való feltámadásban. Csupán Mózes öt könyvét, a Tórát fogadták el sugalmazottnak. Egy alkalommal csapdát állítottak Jézusnak azért, hogy szaván fogják Őt egy kitalált történettel (vö. Lk 20,27–38 / Mt 22,23–33 / Mk 12,18–27).

A történet szerint volt hét fiútestvér. Az első megházasodott, de utód nélkül hunyt el, s a megözvegyült asszonyt Mózes törvénye szerint a második fiú vette el, hogy utódot támasszon neki, akit az első férje nevéől kellett volna elneveznie a család és a nemzetség fennmaradásáért. Ez volt a sógorházasság törvénye az Ószövetségben (vö. MTörv 25,5–6). De a második fiú is úgy halt meg, hogy nem született gyermekük, majd az utána következők is ugyanígy. Elvette végül mind a hét fiútestvér az asszonyt, de utód egyiküktől sem született. A szadduceusok „dörzsölt” kérdése arra vonatkozott, hogy a feltámadáskor – ha ugyan van feltámadás – kié lesz az asszony, hiszen mind a hét testvérnek a felesége volt. Ez okos kérdésnek látszik, mégis a kérdezők tévelygéséről árulkodik. Ha ugyanis a feltámadásról vagy az örök életről van szó, minden esetben a Szentíráshoz kell tartania magát az embernek, ha nem akar tévúton járni!

Jézus is az Írásokra (az ószövetségi iratokra) hivatkozott: „Avagy nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az írásokat, sem az Istennek hatalmát?” (Mk 12,24) Megszívlelendő és örök érvényű észrevételről van szó, ezért minden keresztény embernek az élő Isten szavához kell kötnie magát ezekben a kérdésekben. Az Ő írott kinyilatkoztatása, a Szentírás az, amely ellenőrizhető módon Istentől ihletett (vö. 2Pt 1,19–21),

mert olyan kijelentéseket, gondolatokat tartalmaz, amelyek hétszeresen vannak megtisztítva és elválasztva az emberi vélekedésektől. S nem utolsó sorban azért, mert maga Jézus is az Írásokra hivatkozott (vö. Jn 5,39 / Mt 21,42 / Mt 4,7 / Jn 10,35 / Mt 24,15: „Aki olvassa, értse meg!” / Lk 24,46 / Jn 16,13). Jézus szavai és eljárás módja számomra abszolút tekintély. Az emberi hagyományokra, vélekedésekre nem lehet hagyatkozni, mert akkor könnyen összekeveredik az igaz a hamissal, és bizonyosan eltévedünk. Csak „a te világosságod által látunk világosságot” – imádkozta Dávid király (Zsolt 36,10b), egy másik zsoltárban pedig ezt írja: „az Úrnak parancsolata világos, megvilágosítja a szemeket.” (Zsolt 19,9b) Vagy: „az én lábamnak szövétneke (lámpása) a te igéd, és ösvényemnek világossága.” (Zsolt 119,105) Ezért maradjunk ennek a kérdésnek a megvizsgálásánál is az Isten igéjének fényénél, hogy mindezekről helyes fogalmaink legyenek.

Jézus válasza számunkra is meglepő, és a lényege így foglalható össze: 1. az igazak a halálból való feltámadás után nem házasodnak és férjhez sem mennek; 2. meg sem halhatnak többé; 3. hasonlók lesznek az angyalokhoz; 4. az Isten fiai, mivelhogy a feltámadás fiai (vö. Lk 20,35–36). Ez Jézus válaszában az első része. Hogy a feltámadás után milyen lesz az Isten országában az élet, arról csak annyit tudunk, amennyit az Isten jónak látott kinyilatkoztatni. Pál apostol szerint: „amit szem nem látott, fül nem hallott, ami az ember szívébe föl nem hatolt, azt készítette Isten azoknak, akik szeretik őt.” (1Kor 2,9) Az, hogy az Isten országában nem lesz házasodás, nem jelenti azt, hogy akik a házasság szent kötelékében együtt megszentelődtek, azok ne lennének együtt egyedülálló módon és mégis másként együtt a feltámadás után is. Ezt Jézus és a Szentírás kijelentései megerősítik. Krisztus ugyanis ezt mondta a házasságról, amikor

a Teremtés könyvéből idézett: „a teremtő kezdetben férfinak és asszonynak teremtette az embert, ezért a férfi elhagyja apját, anyját, feleségéhez ragaszkodik, és lesznek ketten egy testté. Úgyhogy többé nem kettő, hanem egy test. Amit azért az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza.” (Mt 19,4–6) Nem létezik, hogy amit Isten ily módon egybeszerkesztett, azt Ő maga rombolná szét. Az viszont biztos, hogy sem a házasság, sem az emberi kapcsolatok nem lesznek megterhelve bűnnel, én-középpontúsággal, önzéssel. Így olyan életminőségben és szeretetben lesznek együtt a megváltottak, hogy a házasság is átértékelődik, s valamiképpen hasonlítani fog ahhoz, ahogyan az angyalok élnek.

Még érdemes a Teremtés könyvéből azt felidézni, hogy Isten az embert az Ő képére, férfiúvá és asszonnyá teremtette, és megáldotta őket, hogy gyerekeik szülessenek (vö. Ter 1,27–28). Ez azért fontos, mert ez még az Édenben, a bűnbeesés előtt történt, amelyről a Biblia azt mondja, hogy látta Isten, hogy ez igen jó (vö. Ter 1,31). Tehát Istennek kedve telt abban, hogy az ember férfiként és nőként egy testté legyen a házasságban és családban éljék az életüket ezen a földön. A család olyan intézmény, ami még a bűneset előttről, az Éden kertjéből, Isten elgondolása szerint való, ezért elvileg létezhet a feltámadás után is a mennyben, s majd az újjáteremtett Földön is (vö. 2Pt 3,13), ahol szintén nem lesz bűn, szenvedés és halál (vö. Jel 21,1–6a). Azért írtam, hogy „elvileg”, mert a helyes az, hogy nem tudjuk. A kinyilatkoztatás alapján viszont bizonyos, hogy Isten eredeti terve fog megvalósulni, mindaz, amit a bűn borzalmas történelme most szétzilálni látszik. Az, hogy Isten „ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind, amelyek a mennyekben vannak, mind, amelyek a földön vannak” (Ef 1,10). Tehát, nem kell attól félni, hogy amit a mennyben ösz-

szekötöttek, és jó házasságnak bizonyult itt a Földön, azt majd ott szétválasztják.

Jézus ezek után olyan választ adott a szadduceusoknak, amelyet ők is elfogadhatnak, mivel a Tórából idézett nekik, ami számunkra is tekintély volt. Jézus ennyire alkalmazkodott hozzájuk, hogy megmentse őket, miközben ők arra törekedtek, hogy szaván fogják és elveszítsék az Üdvözítőt. Jézus választát így folytatta: „hogyan pedig a halottak feltámadnak, Mózes is megjelentette a csipkebokornál, mikor az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének mondja. Az Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene, mert mindenek élnek őnéki.” (Lk 20,37–38) Nyilvánvaló, hogy itt nem az emberi lélek halál utáni továbbéléséről beszél Jézus, hanem a feltámadásról, mert így kezdte a mondandóját: „hogyan pedig a halottak feltámadnak...”

Sajnos a katolikus Biblia-fordítások ezt a részt nem helyesen adják vissza az eredeti görög szöveghez képest, ezzel félreviszik a szöveg értelmét és az olvasó gondolkodását. A Szent Jeromos és a Szent István Társulat által kiadott Szentírás-fordítások a „mindenek élnek őnéki” részt így fordítják: „mindenki érte él”. Ez utóbbi egészen mást jelent, és az olvasó nem értheti meg, hogy itt a következőkről van szó: bár az elhunytak ténylegesen meghaltak, Isten számára olyanok, mintha élnének, mert a teremtő és megváltó Isten „emlékszik” rájuk, számon tartja személyiségük adatait és minden vonásukat, elhangzott korábbi szavaikat, gondolataikat, tetteiket és jellemüket. A teremtő Istennek és Krisztus Urunknak, aki az Atyával együtt szintén teremtő, semmilyen gondot nem jelent a meghaltakat egyetlen szavával ismét a létbe szólítani (vö. Jn 5,21). Neki, aki „hatalma szavával tartja fenn a mindenséget” (vö. Zsid 1,3), ez lehetséges és természetes. Egyébként a reformátusok új fordítása például

helyesen adja vissza az említett szakaszt, mert ott ezt olvashatjuk: „az ő számára, mindenki él.” (Lk 20,38b) Ugyanúgy, ahogyan a Károli Gáspár szerinti fordításból már beidéztem.

A lélek halhatatlanságának tanítását sehol sem támasztja alá a Szentírás, sőt ezzel szemben egyöntetűen a feltámadást tanítja, Jézus is erről beszélt. Ezt a biblikus álláspontot képviseli megközelítőleg a Katolikus Biblikus Teológiai Szótár is. A lélek halhatatlanságának a tanítása a neoplatonizmusból szivárgott át a kereszténységbe, ahol jelen van mind a mai napig. Pál apostolnak van ugyan olyan kijelentése, hogy „vágyom elköltözni és az Úrral lenni” (Fil 1,23), azonban soha sem szabad egyetlen bibliai kijelentést a szövegkörnyezetből és a Szentírás egészétől elszakítva értelmezni, mert az önkényes és téves következtetésekhez vezet. Pál apostol egy másik helyen arról ír, hogy az igazság koronája félre van neki téve „ama napra”, amikor Krisztus másodszor is megjelenik (2Tim 4,7–8). Ekkor van az igazak feltámadása, ami tulajdonképpen újjáteremtés, ekkor fog Pál apostol is találkozni a Megváltóval (1Tessz 4,13–17 / 1Kor 15,22–23.54 / Kol 3,4). Ezek után természetesen lehet azt mondani, hogy „ez nem így van, mert...”, ám ettől kezdve nem emberrel vitatkozunk, hanem az Isten szavával, amiről Jézus azt mondta az utolsó vacsorán, hogy „a te igéd igazság” (Jn 17,17), Pilátushoz szólva pedig ezt: „aki az igazságból való, az hallgat az én szómra.” (Jn 18,37)

Jézus János evangéliumában kétféle feltámadásról beszélt, és nem arról szólt, hogy a halál után az emberi lélek tovább él a mennyben, s majd a végső feltámadásban egyesül az újjáteremtett testtel. Ez a lélek halhatatlanságának és a feltámadás biblikus tanításának az ötvözése, ami az Isten szavához való méltatlan hozzátétel (vö. MTörv 4,2 / Jel 22,18–19). Jézus ehelyett azt mondja: „eljön az óra, amelyben mindazok, akik a ko-

porsóban vannak, meghallják az ő szavát, és kijönnek. Akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.” (Jn 5,28–29) A kétféle feltámadást pedig időben a Jelenések könyve választja el egymástól (vö. Jel 20,4–6; 2,11; 20,14). Ez a könyv így kezdődik: „Jézus Krisztus apokalipszise (kijelentése)...” (Jel 1,1) Tehát közvetlenül Jézus Krisztustól való. Ebből a könyvből tudjuk meg, hogy az igazak feltámadása után ezer évvel történik meg a gonoszok feltámadása az ítéletre (vö. Jel 20,11–14), hogy miután szembesülnek az ítélettel, végleg meghaljanak (vö. Jel 20,11–15). Ez a második és örök halál. A jó Isten pedig a megváltott és feltámasztott igazaknak meg fogja mutatni, hogy akik nincsenek velük a mennyben, miért nem lehetnek ott, s hogy Isten minden egyes ember megmentéséért a végsőkéig elment, és értük is mindent megtett (vö. Jn 3,16). Ha valaki nem üdvözülhetett, azt csak saját magának köszönheti. Miután a második halállal a kárhozatottak elvesznek, a sátán, a felbujtó is elnyeri méltó büntetését démonaival együtt (vö. Jel 20,10 / Ez 28,14–17.19). Az ő büntetése sokkal súlyosabb, mint azoké, akiket elámított. Ezután Isten újjáteremti és a megváltott embereknek adja a Földet. Ekkor viszont már maga az Atya is együtt fog lakozni az emberekkel az újjátemetett Földön. Vagyis a menny székhelye áthelyeztetik a Földre (vö. Jel 21,1–5.10 / Iz 14,7). Jézus boldogmondása valóra válik: „Boldogok a szelídek, mert ők örökségül bírják a földet.” (Mt 5,5 / Zsolt 37,11 / 2Pt 3,13 / ApCsel 3,21) Egyébként ez a boldogmondás hogyan válhatna valóra, amikor e világban az erőszakosak megölik a szelídeket, és elveszik tőlük a föld javait?

Az emberek többek között azért nem vágyakoznak a mennybe, mert annak valóságát a teológusok vagy bizonyos egyházi tanítások elködösítették, elfilozofálták és rózsaszín felhőkkel

borították be, ennek következtében a legtöbb ember csak ezen a földön akar élni, „itt és most”, amíg e jelenlegi életünk tart. Pedig a Biblia egyértelműen arra a romolhatatlan örökségre irányítja a figyelmünket, amelyet Isten azok számára készített, akik szeretik Őt.

Ez a felvázolás nem hibátlan forgatókönyve az Isten megváltási terve utolsó szakaszának, csupán annyi, amennyit megértettem belőle, és amelyet nyugodt szívvel írok meg a kedves olvasónak.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Katolikus Bibliikus Teológiai Szótár, szerk.: Xavier Léon-Dufour, Szt. István Társulat, Bp., 1986, lásd a „feltámadás”: 369–370, o. és a „lélek”: 847–851, o. szócikkeit. (Megjegyzés: A bibliai idézeteknél mindenképpen érdemes több Biblia-fordítást egybevetni vagy az eredeti görög szöveget megnézni!)

Pünkösd

Ma már pünkösdre úgy gondolnak a keresztények, mint a Szentlélek első kiadásának az alkalmára és ünnepére. Erről az Apostolok Cselekedetei második fejezetében olvashatunk a Szentírásban. Ez az ünnep húsvét (pészah) után az ötvenedik napra esik, magyar elnevezése is ebből adódik, mert a „hé pentékoszté” görög szó jelentése: „az ötvenedik”. Innen származik a pünkösd szó. Tehát a húsvét utáni ötvenedik napon, Krisztus feltámadása után a Szentlélek eljövetele ezen a napon történt a Jeruzsálemben összegyűlt és egy akaratra jutott százhusz tanítvány körében (vö. ApCsel 2,1–13).

Azt azonban már kevesebben ismerik, hogy a pünkösdöt az Ószövetségben a „hetek ünnepének” nevezték az izraeliták, ami aratási hálaadó ünnep volt. Ez jutott kifejezésre az ünnep gazdag égő- és hálaáldozataiban (vö. Lev 23,18–20). A zsidók ma is szép virágokkal díszítik fel zsinagógáikat ezen az ünnepen. Vagyis a zsidóságon belül, a judaizmusban ez az ünnep továbbra is nagyjából az eredeti tartalommal létezik, csak az égőáldozatok bemutatása nélkül. Nekünk, keresztényeknek azonban ez az ünnep új tartalmat és értelmet nyert azáltal, hogy Krisztus Urunk ezen a napon küldte el a benne hívők számára az Igazság Lelkét. Ezért nyugodtan mondhatjuk, hogy a hetek ünnepé előkép és előkészület volt a pünkösdre, amit nem a keresztények változtattak meg, hanem amely a Szentlélek eljövetelében nyerte el végső értelmét. Nem véletlen az, hogy Krisztus a zsidó pészah (húsvét) előtt halt meg, és a zsenge kéve bemutatásának a napján (vö. Lev 23,10/c–11) támadt fel, ami a hét első napja, azaz vasárnap volt. Ő a feltámadottak zsengeje. Mint ahogyan az első learatott búzakéve a jövődöbeli aratás biztosítéka,

úgy lett Krisztus feltámadása a benne hívők feltámadásának a záloga. Amennyire biztos, hogy a búzakéve, a későbbi aratás zsengeje, annyira bizonyos, hogy lesz aratás is. Ugyanígy, amennyire bizonyos, hogy Krisztus feltámadott, annyira bizonyos, hogy a halottak is a maguk rendje és ideje szerint feltámadnak, ki az örök életre és ki az örök elveszésre.

Isten rendelése szerint történt a zsidók húsvétján Krisztus halála és feltámadása, a zsenge kéve bemutatásának a napján Krisztus feltámadása, és ugyanígy a hetek ünnepén a Szentlélek eljövele. Mindhárom ünnep új tartalmat és új értelmet kapott, mert ezeknek Istentől rendelt idejük és jelentésük van. E három ószövetségi ünnep a tavaszi ünnepkörhöz tartozott, és Krisztus Urunk első eljövételével teljesedett be. A Szentírásban azonban az őszi ünnepkört is megtaláljuk, amelyhez szintén három ünnep tartozott, a kürtzengés ünnepe, a nagy engesztelési nap és a sátoros ünnep. Kézenfekvő a következtetés: ha az első ünnepek napra pontosan Krisztus első eljövetelekor nyerték el végső értelmüket, akkor az őszi ünnepkör eseményei Krisztus második és dicsőséges eljövételével kapcsolatosan nyerik majd el az Istentől rendelt végső beteljesedésüket. Pál apostol azt írja, hogy ezek „csak árnyékai a következendő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé” (Kol 2,17). Az árnyéknak fordított görög szó „tervet, ábrát” is jelent. Tehát ezek a megváltási terv állomásainak főbb mozzanatai, az „idők és korszakok” (vö. ApCsel 1,7), amelyeket Isten előre rendelt és elhatározott a benne hívők végső megváltása érdekében.

El tudom képzelni, hogy a fentebb leírtak kínaiul hangzanak a legtöbb olvasó számára, és nehezen követhetők előképzettség nélkül, azonban mégiscsak jó ismerni azt, hogy mind Krisztus halála és feltámadása, mind a Szentlélek eljövele Isten megváltási tervének a részei voltak, amelyek értünk, a Krisztusban

hívőkért történtek meg. És amilyen bizonyos, hogy az első ünnepkör beteljesedett, ugyan olyan bizonyos, hogy az őszi ünnepek végső beteljesedése is megtörténik. Ezt azért jó tudni és mindezeknek utánajárni, mert a hitünket a Szentírás kijelentéseire, Isten szavára építjük, s nem emberi okoskodásokra és vélekedésekre. Ezért nyugodtan mondhatjuk, hogy hitünk mélyen gyökerező és megdönthetetlen alapokon áll, az Isten Szentírásában adott ígéretein (vö. Mt 24,35). Ezek – ha már Krisztus első eljövételére vonatkozóan napra pontosan beteljesedtek – az idők végén, amelyben éppen élünk, ugyanúgy be fognak teljesedni Krisztus második eljövételével és világunk újjáteremtésével együtt (vö. 2Pt 3,13 / Jel 21,1 stb.) Amint a Szentlélek első eljövetelkor háromezren tértek meg Péter apostol igehirdetése nyomán (vö. ApCsel 2,42), majd naponta bizonyára még több százan, ugyanígy a Szentlélek második és végső kiáradásakor szintén nagy sokaság fogja elfogadni hittel az örökkévaló evangéliumot (vö. Jel 14,6–7), és az életét alárendeli annak. Erről beszél a Biblia, amikor korai és kései esőről ír (vö. Jak 5,7). A korai eső az első pünkösöd volt, a kései eső a nagy evangéliumhirdetés nyomán fog végbe menni (vö. Mt 24,14), amelyet a Szentlélek ereje és hatékonysága fog kísérni az egész világon.

A különböző karizmatikus jelenségek nem föltétlenül hamisítatlan jelei a Szentlélek kiáradásának (vö. Jel 16,14). Azért nem, mert a sátán is ismeri a Szentírást, és van akkora intelligenciája, hogy valamennyire képes kikövetkeztetni és igyekszik megelőzni Isten terveit, hogy azokat lejáratva az embereket előre kiábrándítsa azokból. Ezeket azért teszi, hogy amikor valóban kiárad a Szentlélek az egész világon a hívő maradékra, akkorra már hiteltelenné tegye azt, és így emberek tömegeit szakítsa el az Istentől.

Igen, ki kell mondanom és le kell írnom, hogy a nyelveken szólás, a különböző csodálatos gyógyulások és más jelek jöhetnek Istentől, de származhatnak a sától is, még akkor is, ha azokat Jézus nevében végzik. Ez utóbbi akkor történik meg, ha minden tekintetben nem adtuk át az életünket Krisztusnak és az Ő szavának, ha a szívünkben van még egy talpalatnyi hely, ahol az ellenség megvetheti az ő lábát. Jézus mondta, hogy „jön a világ fejedelme, és én bennem nincsen semmije” (Jn 14,30b). A sátn nem tudta Krisztust bűnre csábítani egyszer sem, ezért Jézus elmondhatta, hogy a sátnnak semmije nincsen őbenne. Mirőlunk ezt vajon elmondhatná-e az Úr? Amíg nem öltöztettük jellemünket Krisztus igazságába és szentségébe, addig minden karizmatikus jelenség a tűznél is veszélyesebb lehet.

Ha a Biblia teljes igazságának megfelel és a megszentelt élet fedezete ott van egy-egy jelenség, gyógyulás mögött, csak akkor feltételezhető bárkiről is, hogy az Isten Lelke működik rajta keresztül nem a saját dicsőségére, hanem Isten népének az érdekében. Ha ez nem így lenne, akkor a jó Isten menlevelet adna a bűnöknek és a gyarlóságoknak. Ez pedig nem lehetséges a Szentírás szerint, mert „Isten bűnnel együtt nem lakik” (vö. Zsolt 5,5), ezért nem adhatja Szentlelkének adományait olyanoknak, akik az életükben még nem számoltak le a bűnnel. Ez arra bátorítana embereket, hogy nem szükséges megváltozniuk az Isten erejével, elegendő csak néhány vallási gyakorlatot elvégezni vagy néhány kurzusra elmenni, így is lehet a Szentlélek kiadásában részesülni. Bárki beláthatja, hogy ez tévedés.

Az viszont lehetséges, hogy Istennek nagy népe van a különböző felekezetekben és a karizmatikus mozgalomban is, akik közül sokan a végső evangéliumhirdetés során felismerik a jó Pásztor, Krisztus hangját, és követik Őt, bárhová megy és bárhová is vezeti őket. Így lesz végül Jézus szavai szerint

nem egy akol és egy pásztor, hanem „egy nyáj és egy pásztor” a helyes fordítás szerint (vö. Jn 10,16).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Verbényi-Arató: Liturgikus lexikon (A Katolikus Egyház liturgiája), Ecclesia, Bp. / Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-magyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. rev. kiadás, és az 1975. évi új fordítású Biblia javított kiadása (1990), Kálvin J. Kiadója, Bp., 2008.

Új pünkösdre várokozom

Bármely hívő közösség tagjainak egyenként csak akkor lesz pünkösdje, ha már megtörtént életükben a bűn halálából való feltámadás. A Jézus Krisztusba és az Ő helyettes áldozatába vetett hit és keresztség nyomán lehet része ilyen tapasztalatban az embernek.

A Szentírás szerint van korai és kései eső, miként a természet rendjében is (vö. Jak 5,7). A korai eső az első pünkösdre vonatkozott, amely napon Péter apostol beszédére mintegy háromezren vallották meg bűneiket és keresztkedtek meg (vö. ApCsel 2,38.41). A kései eső a végső nagy evangéliumhirdetéskor lesz, amely Isten Lelkének erejével és hatalmával fog végbemenni az egész világon „bizonyásgul minden népnek”, mielőtt a földi történelem elérné drámai végkifejletét (vö. Mt 24,14). Amint a Szentlelket az első pünkösdkor csak a hívő és egy akaratra jutott százhusz tanítvány kapta meg, s azt jelek és a nyelvcsoda kísérte, ugyanígy az Igazág Lelkének végső és nagy kiáradása is csak a Krisztus jellemébe felöltözött Isten népe körében fog megtörténni. Azt szintén jelek és csodák fogják kísérni, ugyanúgy, mint az apostoli időben. Erre nézve a napjainkban tapasztalt különféle karizmatikus jelenségek ne tévesszenek meg senkit, mert a Szentírás szerint ez még nem lehet minden esetben a Szentlélek munkája, ahogyan azt már az előző „Pünkösd” című írásban is jeleztem.

A Jelenések könyve 16,14 alapján „ördögi lelkek ezek, akik jeleket tesznek”. Jézus is megerősítette, hogy a végső időben sok hamis próféta támad, akik sokakat elhitetnek (vö. Lk 21,8 és Mt 24,4–5). Különösen figyelemreméltó Máté evangéliumának az a részlete, amit szó szerint idézek: „Mert hamis Krisz-

tusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitessék, ha lehet, a választottakat is.” (Mt 24,24) Jézus külön felhívta a tanítványai figyelmét arra, hogy nagy hitetések lesznek, hamis jelek, jelenések és csodák, amelyek nem Istentől, hanem a sátántól származnak. „Íme, előre megmondtam néktek” – mondta Jézus (Mt 24,25). Ami azt jelenti: „nem mondhatjátok, hogy nem figyelmeztettelek titeket.” Tehát ha valami természetfölötti jel vagy csoda történik valahol, még ha az vallásos köntösben jelenik is meg, ne menjünk oda (vö. Mt 24,26), és ne engedjük magunkat elhitetni sem a tömeg, sem egyéb hatások által.

Ne becsüljük le a sátán megtévesztő erejét, az ő képességeit, mert a legtökéletesebb teremtmény volt a mennyben, mielőtt a bűn megfogant volna benne. Az „arányosság pecsétgyűrűje” volt, aki a bűn szerzője, a hazugság atyja lett. Gyilkos kezdettől foga, aki nem állott meg az igazságban (vö. Jn 8,44). Tehát valamikor ő is az igazságban állott, csak fellázadt Isten törvénye ellen (vö. Ez 28,15), és lázadásával a menny angyalainak egyharmadát maga mellé állította Istennel szemben (vö. Jel 12,4a). Mekkora lehet a hitetőképessége a hazugság atyjának, ha Isten jelenlétében, az Isten igazsága, szentsége és szeretete ellenére ezt tudta tenni az angyalok egyharmadával? Sajnos sok esetben alábecsüljük a képességeit, valamint azt, hogy immár hatezer éve tanulmányozza és ismeri az emberi természetet. Nem kell vele sokat foglalkozni, az igaz, de sajnos nem is számolunk vele eléggé. Úgy gondoljuk, ha valaki Jézus nevében gyógyít, akkor ez már minden esetben Isten erejével történik, pedig nem így van. E bukott angyalfejedelem is rá tudja lehelni a betegséget az emberekre és vissza tudja venni azt. Ehhez nem kell teremtő, isteni erő. Az embereknek pedig nem számít, csak meggyógyuljanak. Azt szolgálják, akitől az egészségüket visszakapják,

mindegy hogy az guru, sámán vagy a halott mesterétől információkat kapó gyógyító. Mindennek az Isten teremtő és újjáteremtő, gyógyító erejéhez semmi köze sincs.

Az utolsó időben, a Szentlélek kiáradása előtt – amint ez a Szentírás egészéből megérthető – a hazugság atyja szintén fog jeleket és csodákat művelni (vö. 2Tessz 2,8–12 / Jel 16,14) még vallásos körökben is azért, hogy az Istentől jövő jeleket és csodákat már előre lejárassa, hiteltelenné tegye! A keresztények nagy része teljesen tájékozatlan ezekben a kérdésekben, mert nem tanulmányozzák a Szentírást naponta, és az nem lett számukra az élet kenyerévé, biztos irányítúvé az életük minden területén. A Szentlélek kitöltéséhez Joel könyvének 2. fejezetéből a 28–32. verseket is figyelembe kell venni, más szentírási helyekkel együtt. Mindezek és a fentiek alapján ellenőrizhető bárki által, hogy amit írtam, az biblikus, annak alapja az Isten szava, amely él és megmarad örökre.

Vannak egyéb kritériumai is a Szentlélek végső és nagy kiáradásának. Ezek közül a legfontosabbak közé tartozik az, hogy a színpadiasság még egy jottányit sem nyilvánulhat meg Isten népe körében. A karizmákat nem egy ember, hanem Isten népe kapja, az egyének is a hívő közösség építése céljából, és nem a saját kiválóságuk bizonyítékeként, hogy önmagukat ezzel más emberek fölé emeljék. A „nyelvek adománya”, amelyről a Korinthusiakhoz írt első levélben szó van (vö. 1Kor 12,8–11), önmagában még nem föltétlenül jele a Szentlélek jelenlétének egy közösségben. Az apostol is csak utolsónak említi azt a karizmák felsorolásában, mellette pedig ott van a nyelvek magyarázása és több más adomány is. A nyelvek adománya – amennyire nekem erről tudomásom van – nem az Istennel való állítólagos érthetetlen beszélgetés nyelve, amely csak úgy rátor az imádkozóra, amelyre sehol nincsen példa a Szentírásban,

hanem valóságos, létező nyelv és minden esetben van valaki, aki a Szentlélek által le is fordítja azt. Nem beszélve arról, hogy a többi karizmák rendszerint nem is működnek az ilyen közösségekben. Bátorításként írom viszont, hogy ha ezek az imádkozó csoportok hűséggel kitartanak a Szentírás nekik nyújtotta világossága mellett, akkor Isten Lelke el fogja a maga idejében vezetni mindegyiküket a teljes isteni világosságra, hogy egyértelműen dönteni tudjanak az Isten szava, valamint az emberi tanítások és hagyományok között.

A Szentlélek kiáradásának talán legdöntőbb ismertetőjele az lesz, hogy a hit és Isten parancsolatainak megtartása által mennyire sikerült megszentelődni azoknak a közösségeknek, amelyeket az Úr magáénak ismer el és vall meg (vö. Jel 14,12), mert Isten „bűnnel együtt nem lakik”, azaz nem lakhat őnála gonosz (vö. Zsolt 5,5). Az igaz és szent Isten nem adhatja pecsétjét olyan műre, amelyben emberi ambíciók, módszerek, fel nem számolt ellentétek, rendezetlen jellemhibák, bűnök vannak, mert ezzel bátorítást adna arra, hogy az életszentség útját ezekkel együtt is végig lehet járni. Tehát nem működhet az az ismert gyakorlat, hogy addig énekelünk hangos és ritmikus zenével, addig imádkozunk, addig kérjük Istent, amíg eljön a Szentlélek, holott a legtöbb esetben csak felfokozott érzelmi hatásról van szó. A hit elsősorban nem érzelem, hanem bekapaszkodás az Isten ígéreteibe. Azt már én is megtapasztaltam másokkal együtt, hogy csendes lelki napokon az Isten bizonyos esetekben lehajolt hozzánk, meg lehetett tapasztalni jelenlétét, s ennek örültünk, de ez az öröm önmagában nem lehet cél. A cél az, hogy Isten élete folyamatos legyen bennünk, s ez akkor történik meg, ha mindenkor Krisztusban és a „szabadság tökéletes törvényében” (vö. Jak 1,25), a szeretet törvényében maradunk. Mert „akiben nem lakik Isten Lelke, az nem az övé” – írja Pál apostol.

Jelen írásomat nem vitairatnak szánom, hanem segítségnyújtásnak azok számára, akik a Szentírás és a lelkiismeret alapján el akarnak igazodni ezekben a kérdésekben. Részemről ez egy értük végzett szolgálat, hiszen aki Krisztus nevét hittel segítségül hívja, az nekem mind testvérem. Azok számára, akik ezekről keveset hallottak, szintén előbb-utóbb közérdekűvé lesz, mert az idők jelei erről szólnak. Ezért a tájékozódás bárkinek a javára válhat.

A Szentlélek adományainak a vétele teljes mértékben összefügg azzal, hogy időközben az Úr Lelke ki tudta-e munkálni bennünk a Lélek gyümölcseit. A Szentlélek gyümölcse: „szereget, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség.” (Vö. Gal 5,22) Ezeket egybe lehet vetni a test cselekedeteivel, ami megromlott emberi természetünk uralmát jelenti, és nem a test és a lélek szétválasztását. A test cselekedetei ugyanebben a fejezetben találhatók, és biztos eligazítást adnak minden keresőnek (vö. Gal 5,1–21).

Minden Istentől kapott hivatás mélysége és sokszínűsége innen ered: részt akarok venni abban a küldetésben, amely az Atya szívéből árad ki, Krisztusban válik számomra személyessé és valóssá, valamint a Szentlélek által valósul meg ebben a világban azok között, „akik nem e világból valók” Jézus szavai szerint. Ők az Isten gyermekei, „akik Istentől születtek” újjá (vö. Jn 1,13), hogy Istennek és Istennel járva éljenek nap mint nap.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

A Szentlélek eljövetele vagy visszavonulása?

Apünkösöd a görög „hé pentekoszté” kifejezés magyar fordítása, és azt jelenti, hogy az „ötvenedik” nap. A húsvétot követő ötvenedik napról van szó, amelynek ószövetségi vonatkozásaira most nem térek ki. A mennybe visszatérő Krisztus ekkora ígérte a benne hívőknek az Atyától a Vigasztalót, a Pártfogót, aki maga a Szentlélek. Az Ő személye titok. A Szentírásban kevésbé ismerhető meg, mint az Atya és a Fiú, azonban kétségtelenül isteni személyről van szó, nem csupán erőről. Jézus a mennybemenetele előtt „az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek a nevében” küldi kereszteni a tanítványait (vö. Mt 28,19), és Pál apostol is egyenrangú társnak tekinti az Atyával és Krisztussal, olyan személynek, aki közösséget képes teremteni (vö. 2Kor 13,13). Az apostol olyan személyként jellemzi Őt, aki ismeri az Isten dolgait, „mert a Lélek (pneuma) mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is” (vö. 1Kor 2,10–11). Jézus szerint olyan személy, aki elvezet minden igazságra, aki mindenre megtanít, és eszükbe juttatja a tanítványoknak azokat, amelyeket Krisztus mondott nekik (vö. Jn 14,26; 16,13).

Mégis miért ezt a címet adtam írásomnak: „A Szentlélek eljövetele vagy visszavonulása?” Az Üdvözítő mennybemenetele után tíz nappal a Szentlélek ténylegesen kiáradt nagy zúgás és lángnyelvek kíséretében mintegy százhusz hívő tanítványra azért, mert az addig évek óta vetekedő tanítványok egységre és egyetértésre jutottak (vö. ApCsel 2,1). Leszámolva minden emberi tényezővel Krisztus Lelkét óhajtották az életük egyetlen vezetőjéül. Erről az Apostolok Cselekedeteinek második fejezete számol be. Az addig félénk apostolok attól kezdve nagy

erővel tettek tanúságot mind Júdeában mind Szamariában és mindenhol, amerre jártak. Igehirdetéseiket csodák és gyógyulások kísérték (vö. ApCsel 4,33; 16,25–26; 20,7–12). Az első pünkösdkor a nyelvcsodának köszönhetően különböző országok lakói a saját nyelvükön hallották hirdetni az Isten nagy tetteit (vö. ApCsel 2,8). Az apostolok pedig nagy erővel tettek tanúságot Krisztus feltámadásáról, naponta közösen imádkoztak, és az Úr naponta növelte az üdvözülendők számát. Ezzel csak azt akarom érzékelteni, hogy a Szentlélek kiáradásának kézzelfogható jelei és csodái voltak. Ám a legnagyobb csoda nem ezekben volt, hanem abban, hogy a tizenegy apostol és a többi hívő egy akaratra jutott. Nem egyetlen embernek az akaratára, amelynek mindenki alávetette magát, mert az a diktatúra, hanem egyetértésre jutottak, ahogyan az első apostoli zsinaton is: miután néhány vitás kérdést megvitattak, egyetértésre és egységre jutottak (vö. ApCsel 15). Tehát a valódi csoda ebben volt, mert ezt a tanítványok közötti egységet maga Krisztus sem tudta megvalósítani itt, a földi élete során. De imádkozott a tanítványok Őbenne való egységéért, és elmondta, hogy végül kialakul közöttük ez az egység.

Meg kell vallanom az olvasónak, hogy a jelen történelmi eseményeiben és az egyházak tevékenységében nagyon hiányosnak látom, vagy egyáltalán nem érzékelem a Szentlélek tevékenységének a kézzelfogható jeleit. Még a minden felekezetben megtalálható Isten népe körében sincsen egység. Az ökumenikus törekvések pedig sajnos nem ezt a Krisztusban való egységet mozdítják elő. Miért állítom ezt? Azért, mert az egyházak vezetői közötti szerződéseken és megegyezéseken alapuló egység nem esik egybe az „alulról jövő” és a hívek szívében ténylegesen meglévő egység utáni vággyal. Amikor érdekek és hatalmi szempontok érvényesülnek vallási köntösbe bújtatva, annál ve-

szélyesebb dolog nincs a világon. Sok lelkész és pap, valamint hívó ember őszintén akarja ezt az egységet azért, hogy a Krisztusról szóló bizonyosságtevésünknek hitelessége és ereje legyen. Ennek az egységnek azonban olyan mintára kell épülnie, amilyenre az első tanítványok jutottak. Az pedig nem a különböző egyházak érdekeinek és hitigazságainak az összehangolása nyomán jött létre, hanem a valódi megtérések és a közös ima, az Istennek átadott életek eredményeképpen.

A karizmatikus jelenség az egyházakban biblikus szempontból szintén nem tisztán Isten Lelkétől történő megnyilatkozások. Azért sem, mert Isten jelenlétébe nem lehet csupán Isten-dicséretekkel bemenni. Bűnrendezés nélkül nincs Istennel való közösség. Az ottani gyógyulások és gyógyítások sem történnek minden esetben a feltámadt Krisztus által – néha ez is előfordulhat –, azonban a Szentlélek megnyilatkozásait Krisztus mindenkor ahhoz kötötte, hogy a benne hívők megtartják az Ő parancsolatait (vö. Jn 14,15–16.21.24). Ezt mondta Jézus: „Aki megtartja az én beszédemet, az szeret engem, azt én is szeretni fogom, Atyám is szeretni fogja, hozzá megyünk és benne fogunk lakni.” (Jn 14,23) Tehát Jézus szavainak, parancsolatainak és az Isten erkölcsi törvényének (vö. Kiv 20,1–17 / Mt 22,37–40) a meg nem tartása vagy áthágása nyomán a csodálatos gyógyulások nem jöhetnek az Isten Lelkétől. Sokkal inkább annak vagyunk a tanúi, hogy a nagy csaló, a sátán hiteti el az emberekkel azt, hogy a Szentlélek munkája nyomán történnek mindezek.

Ezzel együtt viszont hiszem, hogy vannak igazán hívó emberek, és olyan imádkozó, Bibliát olvasó, Krisztust szerető kisebb csoportok, akiken keresztül megnyilatkozhat az Ő Lelke. Ennek az eldöntése azonban a Szentlélek egyik adománya segítségével történik, amit a Biblia a „szellemek megkülönböztetése”

néven ismer (vö. 1Kor 12,10). Emellett feltétel még a Szentírás minden igazságával egybehangzó tanítás és életmód a csodatevő részéről. Akinél hiányos a Krisztusnak átadott élet és nem lesz láthatóvá a jellemében és szolgálatában a Szentlélek gyümölcse (vö. Gal 5,22), annál az embernél biztosan nem az Isten Lelke vitte végbe a csodákat. A legtöbb esetben azonban a gond az, hogy aki „gyógyítónak” jelentkezik, annak a belső életét a legtöbben nem ismerik, mert messziről jött, és nem közöttük él. A másik probléma, hogy egy beteg embernek sok esetben teljesen mindegy, ki által gyógyul meg, csak meggyógyuljon. Pedig a bukott angyali fejedelem is képes arra, hogy valakire rálehelje a betegséget, majd pedig visszavegye róla, s úgy látszik, hogy az illető ténylegesen meggyógyult, holott nem erről van szó, mert ennek nyomán még nagyobb belső megkötözöttségek lépnek fel a meggyógyult személy életében. Életet mindenki csak az élő Istentől és Krisztustól kaphat. Most, az utolsó időben igen fontos, hogy naponta imádkozva, és ha kell, „térden állva” kutassuk a Szentírást, igét igével egybevetve, mert Jézus figyelmeztetett arra, hogy sokan jönnek az Ő nevében, nagy jeleket és csodákat tesznek, hogy ha lehet, még a választottakat is megtévesszék (vö. Mt 24,24). „Mindent vizsgáljatok meg, a jót megtartsátok” – írja Pál apostol.

A másik dolog, ami megfigyelhető, hogy ahonnan az Úr Lelke visszavonul, azonnal a pusztító démonok foglalják el azt a területet, várost vagy vidéket. Ez napjainkban egyre jobban érzékelhető a természeti katasztrófák sorozata és a megbolydult, mind szélsőségesebbé váló időjárási viszonyok tekintetében is. A következő elgondolkodtató tényező az, hogy amíg az első pünkösd előtt a tanítványok Krisztussal keresték a kapcsolatot és Isten Lelkétől várták az erőt, addig napjainkban egyes egyházak vezetői az államhatalommal való együttműködést

keresik, hogy abban találjanak maguknak erőt és támaszt. Ezt Krisztus soha nem tette és a tanítványaira sem hagyta hátra, hogy ezt tegyék. Az apostolok sem a római helytartóval vagy hatóságokkal keresték a kapcsolatot, hanem az élő Istennel.

A valósághoz viszont hozzá tartozik az is, hogy az utolsó időben lesz Istennek olyan hívő népe, amelyik megtartja „Isten parancsolatait és Jézus hitét” (vö. Jel 14,12). Ez a nép ma még sehol nincs, legfeljebb születőben van. Az Úr megrostálja népét (vö. Ám 9,9 / Jel 3,16 / 1Pt 4,12 / Lk 22,31), és a hívő maradvékra árad ki ténylegesen a Szentlélek, amely nyomán egy hatalmas erejű evangéliumhirdetés fog végbemenni az egész világon (vö. Mt 24,14). Ekkor a különböző egyházakban élő valódi Krisztus-hívők átveszik a „lángot” és az üzenetet, így az „örökkelvő evangélium” (vö. Jel 14,6 / Mt 24,14) még egyszer végig fog söpörni az egész Föld színén. Erre emberi erő és adottság önmagában nem képes. Ehhez Isten Lelkének az erejére és hatalmára van szükség, és egy Krisztusnak átadott életű hívő népre, amely magára öltötte a „Bárány” (vö. Jn 1,29) vonásait és termi a Lélek gyümölcsét. Joel próféta is ír arról, hogy az utolsó időben az Isten kitölti az Ő Lelkét (vö. Jo 2,28–32a), tehát a Szentléleknek valóban lesz az első pünkösödöt is meghaladó erejű kiáradása, amelyet „kései eső” néven ismer a Szentírás (vö. Jak 5,7). Ehhez viszont a bibliai feltételeknek teljesülniük kell. A sátán is ismeri a Bibliát, és előre kiszámít bizonyos dolgokat arra nézve, hogy mi fog történni, ezért előretör, és hamis adományokkal kelti azt a benyomást, hogy azok a Szentlélektől vannak. Ezt azért teszi, hogy azokat lejárássa, és az emberek elforduljanak az ilyen jelenségektől, hogy mikor valóban kiárad a Szentlélek, akkorra ő lépéselőnyhöz jusson azzal, hogy az emberek már nem lesznek annyira fogékonyak rá, s így tömegeket tarthat meg a hálójában. Az Isten azonban kijelentette

övéinek önmagát, és mindazt, amit szükségesnek tartott közölni velünk erre az utolsó időkre nézve (vö. 1Tessz 5,2–6 / Mt 24,25 / 2Tessz 2,8–10 / Jel 13,13–14).

Amit leírtam, az a Szentírásból ellenőrizhető. Természetesen csak annyit írtam és úgy fogalmazhattam meg a mondanómat, amennyire megértettem ezt a témakört. Jelen írásom nem hordozza a tévedhetetlenség kézjegyét. Kérem a kedves olvasót, hogy mindezeknek minden tekintetben a Szentírásban nézzen utána, és ne nekem vagy másnak, hanem az Isten szavának higgyen, amely megáll és megmarad örökre (vö. Mt 24,35).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Mondj nemet a spiritizmusra!

Kénytelen vagyok a Szentírásnak, Isten szavának mérlegére téve most egy rendkívül érzékeny témát érinteni, mert egyre több olyan emberrel találkozom, akik bizonyos szellemi valóságokkal foglalkoznak, majd ezeknek a negatív hatásaitól szenvednek. A spiritizmus meghatározásához most nem áll rendelkezésemre Gál Péternek *A New Age – keresztény szemmel* című könyve, mert szülővárosomban, Gyergyószentmiklóson hagytam, de mindenkor kéznél van az Isten szava, amely megbízható és pontos segítséget nyújt ebben a kérdéskörben is. Egyébként Gál Péter katolikus pap könyvét mindenkinek bátran merem ajánlani ebben a témakörben. Aki ebbe a könyvbe belelapoz, az látni fogja, hogy amit leírok, az nem kitalált mese.

Én olyan esetekkel találkoztam, amelyek során valaki az elhunyt hozzátartozójával akarta felvenni a kapcsolatot, az egyszerű megszólítástól kezdve – mintha imában név szerint hozzá fordulna – egészen a szellemek megidézéséig, amelyet rokonok együtt műveltek, hogy elhunyt szeretteikkel kapcsolatba lépjenek. Ez után az eset vagy esetek után mindegyikük arról számolt be, hogy megszaporodtak a rémálmaik. Meghalt szeretteikkel beszélgettek napközben vagy éjszakai álmaikban úgy, mintha azok mindenkor velük lennének. Azok, akikkel kapcsolatba léptek, egy idő után mind erőszakosabban léptek fel velük szemben.

Mit mondhatunk mindezekről bizonyossággal a Szentírás alapján? Izaiás próféta ezt írja: „Ha majd azt mondják nektek, hogy forduljatok a halottidézőkhöz és jövendőmondókhöz, akik sottognak és mormolnak, ezt feleljétek: Nem Istenéhez kell

fordulnia a népnek? A holtakhoz kell fordulni az élő helyett? A tanításra (az Isten törvényére) és a bizonyágtételre hallgatások. Nem ekként szólnak azok, akiknek nincsen hajnaluk.” (Iz 8,19–20) A jó Isten előre figyelmeztette az ő népét, hogy ilyen dolgok léteznek, és hogy ezeket azonnal az Isten igéjének a világosságában érdemes megvizsgálni és elvetni, amennyiben az ember önmaga és családja számára védelmet akar nyerni az ilyen jelenségek következményeivel szemben. Izraelnek még a honfoglalás előtt ezt parancsolta az Örökkévaló: „Ne talál-tasson teközötted, aki az ő fiát vagy leányát átvigye a tűzön, se jövendőmondó, se igéző, se jegymagyarázó, se varázsló; se bűbájos, se ördögösöktől tudakozó, se titokfejtő, se halottidéző; mert mind utálja az Úr, aki ezeket műveli, és az ilyen utálatosságok miatt űzi ki őket az Úr, a te Istened teelőled. Tökéletes légy az Úrral, a te Isteneddel.” (Vö. MTörv 18,10–13 és 14) Ebben a felsorolásban találjuk a halottidézést is, amely utálatos az Isten előtt.

Erre megkérdezheti valaki: Mi rossz van abban, ha valaki az elhunyt hozzátartozójával akar kapcsolatot létesíteni, vagy kapcsolatban akar maradni vele? A Biblia azt mondja, hogy ez a sátán és a démonainak a területe, akik igen könnyen megtudják csalni az erre tévedt embert. Kitűnik ez a Szentírásnak abból a részletéből is, amely Izrael első királyának, Saulnak az endori halott látó asszonynál tett látogatását írja le (vö. 1Sám 28). A szorult helyzetben lévő, Istentől elfordult király egy halottidézőhöz megy álruhában, hogy az asszony megidézze neki az elhunyt Sámuel próféta szellemét, akitől segítséget akar kérni a másnapi filiszteusokkal szembeni ütközetben. A történetből az derül ki, hogy az asszony „egy istenfélét” lát feljönni a földből (1Sám 28,13), aki a megjelenésével, a hangjával, a mozdulataival minden tekintetben hasonlított Sámuelre.

A hamisítvány tökéletes. A Szentírást olvasó ember onnan tudja meg, hogy Saul nem Sámuellel beszél, hogy amit a megidézett szellem mond, abban van igazság és hazugság is. A sátán mindig annyi igazságot kever hazugsága mellé, hogy az még eladható legyen. Így szól az aktuális idézet: „És az Úr Izraelt is veled együtt a filiszteusok kezébe adja (eddig igaz, amit mond), te pedig holnap fiaiddal együtt velem leszel.” (1Sám 28,19) A mondat utolsó fele leplezi le a nagy csalót, ugyanis ha Sámuel volna az, akivel a király beszélget, nem lenne lehetséges, hogy egy megátalkodott, engedetlen, Isten ellen lázadó király halála után az Istenhez hűséges Sámuel próféta mellé kerüljön. Azért sem, mert a Szentírás szerint az elhunytjaink öntudatlan állapotban „alusznak”, semmit nem éreznek, semmiről nem tudnak (vö. Préd 9,7–8), így várják a feltámadást. Az elhunytak nem Isten(ek), hogy mindenhol, bármikor megjelenjenek, mindenről tudjanak, és folyton figyeljék, hogy a földön élők mit tesznek.

Jézus azt mondta Lázárról, hogy elaludt, azaz meghalt (vö. Jn 11,11.13). Hasonló esettel találkozunk akkor, amikor Jézus Jairus tizenkét éves kislányát indult feltámasztani a halálból. Krisztus azt mondta a siratóknak, hogy a kislány nem halt meg, csak alszik, de ők kinevették, azért, mert tudták bizonyosan, hogy a kislány meghalt. Jézus azonban a kislányt feltámasztotta a halálból és a visszaadta a szüleinek (vö. Lk 8,41–42.49–55). Mindkét esetben azt mondta Jézus, hogy az elhunyt alszik. Éppen ezért én ebben a tekintetben az Isten Fiának hiszek, aki az Atyától jött, aki azt mondta magáról, hogy „én vagyok az igazság”, és aki Pilátusnak hozzátette, hogy „aki az igazságból való, az hallgat az én szavamra” (vö. Jn 18,37b). Krisztusnak hiszek, akinek élete van önmagában (vö. Jn 5,26), aki úgy mutatkozik be, hogy „én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz

énbennem, ha meghal is élni fog; és aki csak él és hisz énbenem, nem hal meg örökre” (a pontosított fordítás szerint; Jn 11,25–26). „Élni fog”, azaz feltámad a feltámadás rendje szerint, és „nem hal meg örökre”, mert az élet fejedelme Krisztus, a maga idejében mindenkit néven szólít, és az Isten újjáteremtő szavára, akik valaha éltek, előállnak. Istennek ez lehetséges, Krisztusnak is, mert Ő valóságos Isten az Atyával együtt. Ha Krisztus feltámadt, akkor mi is fel fogunk támadni. A feltámadás rendjéről és módjairól már több alkalommal írtam a korábbiakban.

Ha pedig a halottaink öntudatlan állapotban alszanak, és Isten hatalmában vannak, akkor nem lehet velük semmilyen kapcsolatba kerülni. Sajnos kevesen tudják azt, hogy a sátán a világosság angyalaként is meg tud jelenni (vö. 2Kor 11,14), és démonait arra utasítja, hogy az embereket megtévesszék. Amint jeleztem, ennek a bukott angyalfedelemnek – „aki az egész földkerekséget elhitheti” (vö. Jel 12,9), – megvan a képessége arra, hogy az elhunytak formáját, szavait, mozdulatait, emlékeit és egészen személyes dolgait is felidézze, s ezek révén a halottakhoz forduló embereket megtévessze, magához kösse és kárhozatba taszítsa. Sajnos azonban vannak, akik – gyakran a saját hibájukon kívül – jobban ragaszkodnak az elhunyt hozzátartozójukhoz, mint az őket szerető és értük meghalt Krisztushoz, s az Ő szavához. Nem tudják és nem akarják elengedni ezt a kapcsolatot, pedig az egyre durvábbá és félelmetesebbé válik a számukra. Akik azonban nem hallgatnak az Isten szavára, kiszolgáltatott helyzetbe sodorják önmagukat. Ezekről a jelenségekről és azok valódi okáról ezt írja Pál apostol: „Akinak eljövetele a sátán ereje által van, a hazugságnak minden hatalmával, jeleivel és csodáival és a gonoszságnak minden csalárdságával azok között, akik elvesznek; mivelhogy

nem fogadták be az igazságnak szeretetét az ő üdvösségükre. És azért bocsájtja rájuk Isten a tévelygés erejét, hogy higgyenek a hazugságnak.” (2Tessz 2,9–11) Tehát, akik nem fogadták be az igazság szeretetét az ő üdvösségükre, amely igazságról Jézus azt mondta, hogy az nem más, mint az Isten igéje (vö. Jn 17,17), azok a tévelygés áldozataivá válnak, mert ezt választották önmaguknak. Akik azonban tudatlanságból cselekedtek így, majd megvallják ezt a bűnüket és megtagadják a spiritizmus minden formáját imádságban az Isten színe előtt, azok számára van szabadulás és van élet. Az Isten az őszinte szívből jövő imára, ha kell, az összes angyalát elküldi segítségül a démonokkal szemben. Nem fogja engedni, hogy a benne bízók zaklatva legyenek vagy elveszenek. Jézus Krisztus nevét naponta többször hittel mondjuk ki, és kérjünk védelmet a sátán minden támadásával szemben, énekeljünk zsoltárokat és imádkozzunk hangosan, amikor csak tehetjük. Ameddig azonban valaki bűnökön melenget, és nem akar Istennek engedelmeskedni, addig számára nincsen szabadulás ebből az állapotból.

Ne feledjük el, hogy „egy az Isten, egy a közbenjáró (görögül: meszitész) is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, aki adta önmagát váltságul mindenkiért, mint tanúbizonyság a maga idejében” (1Tim 2,5–6). Csak az lehet közbenjáró a Szentírás szerint, aki „önmagát adta váltságul” mindenkiért, csak Ő lett isteni személyként és Emberfiaként, a bűneinket magára véve helyettes áldozattá a Golgotán. Ő a közbenjárónk, Ő a szószólónk az Atyánál (vö. 1Jn 2,1), Ő a főpapunk, aki megvallott bűneinket eltörli (vö. Zsid 9,28), „járuljunk azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk kellő időben való segítségül” (Zsid 4,16). Krisztushoz és az Atyához forduljunk imáinkban, ne a halottakhoz! Az elhunytakat úgy bízunk a jó

Istenre, hogy bízunk benne, mert ismerjük és tudjuk róla, hogy Ő maga a szeretet (1Jn 4,16), a könyörületesség. Ő többet tett és jobban szereti a mi elhunyt hozzátartozóinkat, mint ahogyan mi szeretjük vagy szerettük őket. Bízunk ilyen módon őket a jó Istenre, mert „így szól az Örökkévaló, Izraelnek Szentje és Teremtője: Kérdezzétek meg a jövődöt tőlem, fiaimat és kezem munkáját csak bízzátok reám” (Iz 45,11–12a; Károli fordítása alapján). A továbbiakban még ezt is olvashatjuk: „Ezt mondja az Örökkévaló: Szó hallatszott Rámában, sírás és keserves jajgatás; Rákhel siratja az ő fiait, nem akar megvigasztaltatni az ő fiai felől, mert nincsenek. Ezt mondja az Örökkévaló: Tartsd vissza a szódat a sírástól és szemeidet a könnyhullatástól, mert... azt mondja az Örökkévaló... az ellenség földjéből térnek majd vissza.” (Jer 31,15–16 és Óz 13,14)

A Szentírás szerint az utolsó időben még nagyobb hitetsek lesznek (vö. Jel 16,13–14 és 13,13–14a). Éppen ezért csak azok nem fognak a nagy hitető hálójába kerülni, akik a jó Istenre emelik tekintetüket, bizalmukat az Úrba és az Ő szavának ígéreteibe vetik, amelyekről Krisztus ezt mondta: „ég és föld elmúlnak, de az én igéim semmiképpen nem múlnak el.” (Lk 21,33)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

Te kinek adod a dicsőséget?

Jézus nyilvános működése során, i. sz. 29. húsvétján ezt mondta Jeruzsálemben az írástudóknak és a nép vallási vezetőinek: „Mi módon hihettek ti, akik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, amely az egy Istentől van, nem keresitek?” (Jn 5,44)

Miről beszélhetett itt Jézus? A régi történelmi korokban az emberek sok esetben valamely hadvezérnek vagy a királynak adtak dicsőséget. Az ókori római időkben a császárok követeltek maguknak istenek fiának kijáró dicsőséget és tiszteletet. Az alapvető vallási fogalmakkal rendelkező emberek azonban sok esetben tudják, hogy a „dicsőség” szó Isten és a menny világhoz tartozik. Embereket szoktak dicsérni, de mégis a legtöbben jogosan gondolják úgy, hogy dicsőséget adni azért mégis egyedül csak az Istennek lehet, ez csak neki jár, ez Őt illeti meg. A „dicsőség” fogalmát azonban ezen túlmenően a legtöbb ember nem ismeri. Pedig ez ma nagyon időszerű, amikor az emberek egymástól vagy a társadalom egy csoportjától elismerését és tekintélyt, hatalmat akarnak szerezni. Ez nem csak a politikában és a közéletben van így, hanem megnyilvánul a fiatalok sztárkultuszában, a filmszínészek és énekesek iránti rajongásban vagy a számítógépes játékok virtuális világában megalkotott hőssel való azonosulásban egyaránt. Minden olyan korban, ahol az emberdicsőítés „magas hőfokon égett”, a valódi Istenhit és az Úrnak kijáró dicsőség háttérbe szorult vagy csupán egy szűkebb hívők csoportja körében nyilvánulhatott meg.

Mózes egy alkalommal arra kérte az Örökkévalót, hogy mutassa meg neki az Ő dicsőségét. Ekkor az Úr egy sziklamélyedésbe helyezte Mózeset, befedte őt a karjával, és amikor elvonult

az Isten a sziklarepedés előtt, Mózes hátulról megpillanthatta a mindenség királyát (vö. Kiv 33,18–23). Az arcát nem láthatta, mert az Úrnak be kellett fedeznie és takarnia őt – mert az Ő jelenléte emésztő tűz a bűnös emberi természet számára –, ezért az Úrnak védenie kellett prófétáját. Mégis, amit Mózes látott, az valami kimondhatatlan lehetett, mert így összegezte Isten-tapasztalatát: „Az Úr, az Úr (az Örökkévaló), irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezer íziglen; megbocsát hamisságot, vétket és bűnt: de nem hagyja büntetlenül...” (A pontosított fordítás szerint: Kiv 33,6–7a.) Ebben a kijelentésben arra érdemes ezúttal figyelni, hogy Mózes az Úr dicsőségét akarta látni, erre az Isten az Ő szeretet-jellemének gazdagságát mutatta meg. Tehát az Isten dicsősége az Ő jelleme és annak kisugárzása azokra a mennyei lényekre, akik színről színre látják Őt. Ez a dicsőség ragyogta be a betlehemi pásztorokat is, amikor azoknak Isten angyala megjelent és bejelentette a Megváltó születését (vö. Lk 2,9).

Amikor Jézus három apostolával felment a Tábor hegyére imádkozni, akkor Mózes és Illés Isten dicsőségének a fényében jelent meg, így beszélgettek Krisztussal az ő megváltói haláláról, amit Jeruzsálemben kell elszenvednie (vö. Lk 9,30–31). Ekkor láthatta a három tanítvány, hogy Jézus arca imádság közben úgy ragyogott, mint a Nap, ruhái pedig fehérek lettek, mint a napsugár (vö. Mt 17,2). Majd felhő takarta be őket, és az Atya szózata hallatszott. Az Isten dicsősége leginkább Jézus arcán látszott ezen a Földön, mert Ő bűnt sosem követett el, az Atyával állandó benső közösségben volt a Szentlélek által, aki felkente Őt hatalommal és be is töltötte személyét teljesen. Ezért volt más a názáreti Jézusnak a tekintete, mint a többi emberé, mert abban az Isten békességének és derűjének

a mélysége tükröződött. Arcvonásai a bűn fölötti győzelem mindenkori nyugalját és tisztaságát sugározták azokra, akik Őrá néztek. Igen, mert Jézus tökéletesen bemutatta jellemével, életével, szavaival, cselekedeteivel és értünk vállalt keresztáldozatával az Isten jellemének szépségét. Az Ő jelenlétével valóban elközelgett az Isten országa. Az emberek mindenhol tódultak hozzá és mindenki érinteni akarta Őt, mert erő áradt belőle. Sohasem sietett, mindig volt ideje a tanítványaira, a népre és az egyes emberekre egyaránt. A bűnösökhöz részvétellel volt, mindenféle betegséget meggyógyított, mert vele volt az Isten Lelke. Ő maga mondta, hogy „magamtól nem tehetek semmit (vö. Jn 5,30), valamint azt is, hogy a tetteket az Atya viszi végbe általa (vö. ApCsel 2,22).

Jézus emberfiaként egy lett közülünk, otthagya isteni dicsőségének trónját és önként vállalva megvetetten halt meg azért, hogy aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen (vö. Jn 3,16). Isten azonban igazolta az Ő Fiát, mert harmadnapra feltámasztotta a halálból; a bűn zsoldja a halál, nem tarthatta Őt a hatalmában. A helyettes áldozat bemutatása után eltemették ugyan, de feltámadva jött ki a sírból, hogy minden halandó embernek valódi reménységet adjon arra nézve, hogy Ő lesz majd az, aki a sírokat megnyitja, mert a sírnak és az alvilágnak a kulcsai már nála vannak (vö. Jel 1,18). A feltámadás pillanatától kezdve Jézus visszakarta (és visszavette) az Ő isteni hatalmát és dicsőségét, és most mint Isten Fia és Emberfia jár közben értünk az Atyánál a szentek szentjében (vö. Zsid 8,1–2; 10,19–22; 13,8; 9,12.14–15). Krisztus egyedüli közbenjárói szolgálata (vö. 1Tim 2,5–6: a görög „meszítész” = közbenjáró) nemcsak arra irányul, hogy eltörölje a bűneinket, amelyeket megvalóltunk és megbántunk előtte. Nemcsak közvetíti az imáinkat az Atyának, hanem ez a közbenjárás arra is vonatkozik,

hogy a benne hívőknek elküldi a Szentlelket (vö. Jn 14,15–17). (Természetesen hozzá is fordulhatunk az imában, mert Ő valószínűleg isteni személy az Atyával együtt.) Azok a hívő emberek, akik állandó közösségben akarnak lenni Megváltójukkal, és ez a legfontosabbá válik az életükben, az Igazság Lelke elvezérel minden igazságra (vö. Jn 16,13), és mint Vigasztaló, lelki sebeiket begyógyítja. Mint Védőügyvéd segíti őket, mint az Igazság Lelke, leleplezi a hazugságot és a bűnt ebben a világban. Azok, akiket már nemcsak kívülről képes ösztönözni, de belülről vezérelni is tud, már Isten gyermekeiként élhetnek ebben a világban. „Mert akiket az Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai.” (Róm 8,14)

Miért írtam le mindezeket? Azért, mert akik naponta hitből élnek és minden szavukat, cselekedetüket, gondolatukat és döntéseiket átadják Krisztusnak (vö. 2Kor 10,5), azok jelleme el kezd változni és hasonlítani Krisztus jelleméhez. Jól mondja a közmondás: „madarat tolláról, embert barátjáról ismerik meg.” Ugyanígy, aki Krisztus barátja, tanítványa és társa lesz mindenben, az Krisztus jelleméhez válik hasonlóvá. És valaki minél bensőségesebb kapcsolatban él Megváltójával, engedelmeskedve az Ő szavainak mindenben és ellenállva a bűnnek, annál inkább krisztusi ember válik belőle, annál jobban visszatükrözi Isten dicsőségét. Az embereket nem téríteni kell, nem érvelni kell nekik a Szentírásból, nem győzködni őket arról, hogy mi az igazság, miközben a szeretetparancsot folyton megszeggjük – az igazán nagy feladat Krisztussal élni, vele járni a mindennapokban. Ha ez megtörténik, a keresztyének arcán és cselekedetein Krisztus jelleme, azaz dicsősége válik láthatóvá. Ez lesz az az erő, amely Krisztushoz fogja vonzani az embereket, nem a retorikai és szónoki fogások vagy a pszichológiai trükkök. Éppen ezért a jellemfejlődés az egyetlen igazán

nagy feladat, amit valaha is emberre bízta. Amivel foglalkozunk nap mint nap, ami hatással van ránk, az formálja a jellemünket. Attól függően, hogy Krisztust személve vagy nélküle éljük az életünket, válunk szép, arányos jelleművé (vö. 2Kor 3,18) vagy romlottá ebben az erkölcsileg mindinkább elsötétülő világban.

Éppen ezért nagyon időszerű a Jelenések könyvéből a következő felhívás: „Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget...” (Jel 14,7) Az istenfélelem nem Istentől való félelmet jelent, hanem az Úrnak kijáró hódolatot és imádatot, amelyben benne van a megrendülés és a kimondhatatlan tisztelet azért, mert Ő a teremtő, létfenntartó, megváltó és üdvözítő Istenünk. Néki adjunk dicsőséget, de ne úgy, hogy folyton azt ismételtgetjük, „dicsőség”, „dicsőség”, hanem úgy, hogy olyan közösségekben élünk vele, amely által visszatükrözhetjük Krisztus jellemvonásait az embereknek! Ez az élet dicsőíti meg Őt. Amikor ilyen – Isten dicsőségét sugárzó – hívő emberek és hívő csoportok lesznek, akkor lesz az „örökkévaló evangéliumnak” (vö. Jel 14,6) olyan ereje, hogy hirdetése nyomán valódi jelek és csodák fognak történni, ugyanúgy, mint kétezer évvel ezelőtt Jézus és az ősegyház idejében. Valósággal fényleni fog a Föld annak dicsőségétől (vö. Jel 18,1), és akkor az Isten népe ki tudja magából bocsátani ezt a természetfölötti világosságot az életével és a jellemével (vö. Iz 60,1–3).

Lehetnek azonban olyanok, akik krisztusi jellemvonások (vö. Gal 5,22) nélkül is tesznek jeleket és csodákat, miközben Jézus nevére hivatkoznak (vö. Jn 7,22–23). Ám ha az életük nem tükrözi azt a Krisztust, akit hirdetnek, az emberek velük együtt a nagy csaló áldozataivá válnak. A „világ fejedelmének” hitehető képességét rendre alábecsülik azok, akik nem akarják tudomásul venni azt, amit az Isten Igéje vele kapcsolatban kijelent:

„a sátán az egész földkerekséget elhitei” (Jel 12,9), és ő az, aki Jézus szavai szerint megpróbálja elhitei, „ha lehet, még a választottakat is” (vö. Mt 24,24). Az ősellenség nagy csalásával szemben egyetlen menedékünk lehet: a Szentírás mint abszolút mérce, és a Krisztussal való állandó és folyamatos életközösség a Szentlélek által.

Az lenne jó, ha az én életem is mind jobban és erőteljesebben tükrözné vissza Krisztus jellemvonásait, mint ahogyan a Hold a Nap fényét az éjszakai égbolton. Adja a jó Isten, hogy ez valósuljon meg, különben amit leírtam vagy elmondok, csak kiáltó szó maradna a pusztában, „zengő érc és pengő cimbalom”. Rajtam és az olvasón is múlik, Isten kegyelmével együttműködünk-e abban, hogy az Ő gyermekeihez méltóan éljünk ezen a Földön.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Görög-magyar újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin Kiadó, Bp., 2008. / Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, (szerk.) Varga Zsigmond J., Kálvin Kiadó, Bp., 1996.

„Jöjj és kövess engem!”

Jézus „ezek után kiment, és látott egy Lévi nevű vámost a vámnál ülni. Azt mondta neki: »Kövess engem!« Erre az otthagyt mindent, fölkelt és követte őt.” (Lk 5,27–28; Ó- és Újszövetségi Szentírás, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása, Bp., 1997.) Ha elolvassuk az evangéliumokat, akkor azt láthatjuk, hogy a tanítványok arra kaptak meghívást és felszólítást, hogy Krisztust kövessék, az Ő nyomában járjanak, tőle tanuljanak, Őt hallgassák és Vele éljenek. A tanítványság lényeges feltétele, a Mesterrel maradni és szavait megcselekedve jellemében hasonlónak válni őhöz (vö. Jn 15,1–17). Ezt tette többek között Lévi is, aki a bűnös vámszedőből később a Máté szerinti evangélium szerzője és apostol lett.

Nemcsak Jézus szólította fel a tanítványokat és a benne hívőket arra, hogy Őt hallgassák és mindenben tőle tanuljanak, hanem az Atya is, amikor a Tábor hegyén a színében elváltozott Üdvözítő jelenlétében így szólt Péterhez, Jakabhoz és Jánoshoz: „Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.” (Mt 17,5b) A kérdés ezek után csak az, hogy mi-
ben követhetjük Krisztust? Mindenekelőtt abban, amire minden igéjét befogadó embert személyesen elhív. A helyettes áldozatán kívül szinte mindenben Őt kell követnünk. Különben hogyan ölthetnénk magunkra a Szentlélek által Krisztus jellemének vonásait? Ízelítésként nézzünk néhány részterületet, amelyben Krisztushoz hasonlóan vagy az ő szavainak az útmutatása szerint élhetne minden keresztény ember.

Hogyan imádkozott Krisztus? Ebbe ad betekintést a Lázár feltámasztása előtt mondott imája: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál engem. Tudtam is én, hogy te mindenkor

meghallgatsz engem...” (Vö. Jn 11,41–42) Emellett ott van a mintaimának szánt Miatyánk, amelyet a követőinek tanított. Ide tartozik a Zsidókhoz írott levélből egy figyelemre méltó részlet is: „Ki az ő testének napjaiban könyörgésekkel és esedezésekkel, erős kiáltás és könnyhullatás közben járult ahhoz, aki képes megszabadítani őt a halálból, és meghallgattatott az istenfélelméért.” (Vö. Zsid 5,7–9) Krisztus tehát mély és szilárd hittel hagyatkozott az Atyára e földi élete során, gyakran hajnalban fölkelt és napját az Atyával való beszélgetésben kezdte el. Jó minta az utolsó vacsorán elmondott imája is, amely bepillantást enged abba, hogy Jézus milyen személyes és meghitt kapcsolatban volt az Atyával.

A zsoldárok segítségével betekinthesünk szenvedései közben elmondott imáiba. Ezeket a Szentlélek ihletésére írták le még Krisztus megtestesülése előtt. Elmondhatjuk ezt például a 22. zsoldár soraira is: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?... Mint a víz úgy kiöntettem; csontjaim mind széthullottak; szívem olyan lett, mint a viasz, megolvadt belső részeim között. Erőm kiszáradt, mint cserép, nyelvem ínyemhez tapadt, és a halál porába fektetsz engemet. Mert ebek vetek körül engem, a gonoszok serege körülfogott; átlukasztották kezimet és lábaimat. Megszámlálhatnám minden csontomat, ők pedig csak néznek, s bámulnak rám. Megosztoznak ruháimon és köntösömrre sorsot vetnek. De te Uram ne légy messze tőlem; én erősségem, siess segítségemre.” (Vö. Zsolt 22,2.15–20) Ilyen megrendítő gondolatokat a 69. zsoldárban is találunk (vö. Zsolt 69,21–22), amely szintén messiási zsoldár.

Ha Krisztus közvetlenül fordult az Atya Istenhez imádságban, és azt mondta, hogy mi is ezt tegyük Jézus (tehát az Ő) nevében, akkor minden más imádság, amely nem Krisztus példája és szava szerint való, nem érhet célba! Miért? Mert

a Szentírás szerint egyetlen közbenjáró van a mennyben és a Földön: „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró (görögül: meszitész) is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, aki adta önmagát váltságul mindenekért, mint tanúbizonyság a maga idejében.” (1Tim 2,5–6) Ezt mondta Jézus az őt hallgató sokaságnak, és ezt mondja nekünk is: „Miért mondjátok, nekem »Uram, Uram«, ha nem cselekszitek, amiket mondok?”

Hogyan viszonyult Jézus például a tízparancsolathoz, az Isten örök erkölcsi törvényéhez? Jézus a tízparancsolat minden egyes parancsolatát a legteljesebb módon betöltötte, azt tanításával és életével is képviselte. A gazdag ifúnak idézett néhányat ezek közül, jelezve azt, hogy a tízparancsolat megtartása az örök élet feltétele (vö. Mt 19,16–21). Számára nem létezett más „isten”, csak az Atya és az Ő akarata. Ezt a ragaszkodását még közvetlen családi kötelékei fölé helyezve is érvényesítette, hogy családtagjait is az Atya egyetlen nagy családjába vonja be (vö. Mt 12,46–50 / Jn 2,3–4). Istennek a nevét hiába föl nem vette, az Atyáról mindenkor a legnagyobb tisztelettel és szeretettel szólt. Jézus idejében az izraeliták már nem voltak faragott képet csináló bálványimádók a második parancsolat szó szerinti értelmezése alapján, mert a babiloni fogság leckéje erre megtanította őket. Krisztus azonban nem állt meg a felszínnél, mert „faragott kép” lehet Istenről egy-egy hamis isteneszme is, minden olyan istenfogalom, amely nem egyezik a Szentírásban hozzánk szóló élő és cselekvő Istennel.

Jézus saját személyében, szavaival, tetteivel és az emberekkel való kapcsolataiban mutatta meg azt, hogy „az Isten szeretet” (1Jn 4,16). A kereszten a gyilkosaiért imádkozott, és a tanítványait is arra tanította, hogy szeressék ellenségeiket. Szembeszállt azonban a farizeusok és az írástudók álvallásosságával, és leleplezte képmutatásukat. Az evangélium leírja, hogy

Jézus „bement szokása szerint szombatnapon a zsinagógába” (Lk 4,16). A farizeusok és az írástudók azzal vádolták, hogy gyógyításaival megszegi a szombatot, Krisztus azonban csak a teremtés emlékünnepére ráakódott emberi hagyományoktól és igától tisztította meg azt (vö. Mt 5,17–18 / Jak 1,17b). Jézus szerint „a szombat az emberért lett”, és az embernek Fia Ura a szombatnak is (vö. Mk 2,27–28). Azért Ura, mert Ő adta azt a Sínai-hegyen Mózesnek, és még előbb az Édenben az első emberpárnak a család intézményével egy időben (vö. Ter 2,2–3), mert Ő valóságos Isten az Atyával és a Szentlélekkel együtt (vö. Kol 1,15–17 / Zsid 1,3 stb.). Az írástudók elviselhetetlen igává tették a szombatot azzal, hogy saját szabályaikkal körülbástyázták azt. Jézus azonban nyilvánvalóvá tette, hogy szabad szombaton jót tenni, betegeket gyógyítani, a sátán kötelékéből valakit megszabadítani.

II. János Pál pápa a Dies Domini enciklikában (1998-ban) őszintén és nyíltan tanítja azt, hogy a szombatot az egyház helyezte át a hét első napjára, vasárnapra, amelyre „bölcs lelkipásztori megfontolás” készítette, és hogy „a keresztények följogosítva érezték magukat arra, hogy a szombat értelmét áthelyezzék a föltámadás napjára”. Ezzel kapcsolatban sem írhatok mást, csak azt, ami a Szentírásban van (vö. Mt 5,17–20) – Jézus megtartotta az Úr napját (vö. Lk 4,16), és élete folyamán, mint Isten Fia, nem is változtatott rajta, s ennek megváltoztatását a tanítványaira sem hagyta hátra (vö. Mt 28,20). „Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz.” (Zsid 13,8) Krisztus az édesanyját és nevelőapját tisztelte, engedelmeskedett nekik addig, amíg nagykorúvá nem lett. Ezzel a parancsolattal kapcsolatban egy példát is említ az evangélium arra nézve, hogy az írástudók és a farizeusok hogyan erőtlennítették meg az Isten törvényt a saját rendelkezéseik által (vö. Mt 15,3–6.9).

Ha tovább nézzük a tízparancsolatot, láthatjuk, hogy Krisztus nemcsak hogy nem ölt, de szavai szerint, aki az embertársára haragszik, az is méltó az ítéletre (vö. Mt 5,21–22 / 1Jn 3,15). Krisztus a parancsolatok mélységét ragadta meg, mert azokat belülről ismerte. Így például nem csak azt mondta, hogy „Ne törj házasságot!” (Kiv 20,14), hanem a bűn gyökerére mutatott rá: „Én pedig azt mondom nektek: hogy mindaz, aki asszonyra néz azért, hogy megkívánja őt, már paráználkodott vele a szívében.” (Mt 5,28) Itt nem szembeállítást találunk a „Ne törj házasságot!” parancsolattal, hanem fokozati különbséget. Ugyanannak a parancsolatnak a mélyebb feltárásáról van tehát szó. Krisztus nem csak hogy nem lopott, hanem hangsúlyozta azt, hogy amíg a „tolvaj azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson”, Ő ezzel szemben azért jött, „hogy életük legyen, és az bőségben legyen” (vö. Jn 10,11). Krisztus nemcsak, hogy nem tett a felebarátja ellen hamis tanúbizonyságot, de minden emberhez a legnagyobb tisztelettel és tapintattal közeledett. Még az ellenségei is azzal hízelegtek neki, hogy ő nincsen tekintettel az emberek személyére (azaz nem személyválogató), hanem az Isten útját az igazságnak megfelelően tanítja (vö. Mt 22,16). Végül pedig Krisztus nem vétett a kívánság parancsolata ellen sem. Kínszenvedése előtt azt mondta az övéinek, hogy „jön a világ fejedelme (az ördög), és én bennem nincsen semmije” (Jn 14,30).

Ugyanígy megvizsgálhatnánk, hogy Krisztus hogyan viszonyult a politikához, a szegényekhez, az elesettekhez, a vallási vezetőkhez, az Írásokhoz (a Szentíráshoz), és mi is cselekedjünk aszerint, ahogyan Ő cselekedett, s ahogyan azt a követőire hagyta, hogy cselekedjenek. Krisztus sosem szólított fel senkit arra, hogy rajta kívül más valakit kövessen a keresztény ember. A „keresztény” szó egyébként nem a kereszt szóból

származik, hanem a krisztusi szóból (görögül: khrisztianosz), ami azt jelenti, hogy olyan, mint Krisztus, Krisztushoz hasonló, Krisztust követő.

Hogy ez a világ olyan állapotba került, amilyenben van, ezért ne a nem hívő embereket hibáztassuk, mert minden korban a keresztények és a keresztény hívők közössége a felelős azért, hogy a tartóra helyezett mécses, a Föld sója és a világ világossága szerepét betöltik-e vagy nem, és ez alól én magam sem vagyok kivétel. Ez csak akkor valósulhat meg, ha a Krisztusban hívő emberek valóban Krisztus-követők lesznek, és az Isten Lelkének erejével szeretnek, szolgálnak; nemcsak Jézusba vetett hittel élnek ezen a Földön, de Jézus hitével is, és „felnőnek” ahhoz, hogy a kegyelem elfogadása által Isten parancsolatait megtartsák (vö. Jel 14,12). Egyedül ez lehetetlen, de Istennel együtt minden lehetséges (vö. Mt 19,26). Ha a Krisztus-követés nem lenne megvalósítható életprogram, ha nem lenne járható út az életszentség elérésére, akkor Krisztus nem szólítana fel senkit sem arra, hogy „jőjj, és kövess engem!” Szavai minden korban, így ma is érvényesek: „Aki velem nincs, ellenem van, és aki velem nem gyűjt, tékozol.” (Lk 11,23)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 1997./ Szent Biblia, ford. Károli Gáspár, Bp., 2002. /Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006. / Biblia, Kecskeméthy István ford., Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009. / II. János Pál pápa: Dies Domini, Szent István Társulat, Bp., 1998., 17., 27., 28., 53., 55. o.

Teremtés vagy evolúció?

Charles R. Darwinnak a „Fajok eredetéről” című könyve 1859-ben jelent meg. Azóta a természettudományos világban begyűrűzött az ember eredetére nézve egy addig ismeretlen elképzelés és feltevés, amely szerint az ember évmilliók során az állatvilágból emelkedett ki. Egy ateista és marxista eszmék béklyóiban vergődő társadalomban élő ember inkább származtatta magát a majomtól, semhogy szembenézzen azzal a felelősséggel, hogy a teremtő Istentől függő lény. A gyakorlati kapitalizmus pedig nem foglalkozik ezzel a kérdéssel, mert „itt és most akar élni, és lehetőleg minél jobb körülmények között”, nem ér rá az Isten dolgaival törődni.

Ha az ember a majomtól származik, akkor nem kell számolnia azzal, hogy az Isten szól hozzá a Szentírás szavai által, ki nyilatkoztatja önmagát, hogy van az emberre nézve személyre szabott terve és akarata (vö. Ef 3,9–11 / Kol 1,20). Darwin fejlődélméletét mind a mai napig nem sikerült igazolni a természettudósoknak és az antropológusoknak arra nézve, hogy a naprendszerünk a Földdel együtt évmilliók, évmilliárdok alatt alakult volna ki, sem arra nézve, hogy az ember a majomtól származik. Az egyházak (beleértve a katolikus egyházat is) kezdetben ellenálltak az evolúció elméletének, ma már azonban alig van olyan felekezet, amelyik ne hódolt volna be ennek a Szentírással ellentétes eredetmagyarázatnak. A Katolikus Egyház II. János Pál pápa nyilatkozatai óta elfogadta és beépítette tanrendszerébe ezt a fajta eredetfeltevést mind a világra, mind az emberre nézve olyan módon, hogy „a kecske is jól lakjon és a káposzta is megmaradjon”. Így született meg az evolúció keresztény értelmezése, amely szerint Isten teremtette

a világot és benne az embert, de annak a hogyanjára, mikéntjére a tudomány adja meg a választ. Ez a magyarázat arra volt jó, hogy az evolúciót elfogadó tömegek ne szakadjanak ki az egyházból olyan címen, hogy „lám az egyház a tudomány kerékkötője, maradi és nem képes lépést tartani ezzel a világgal”.

Az elmúlt évtizedek alatt azonban főként Amerikában, de máshol is megjelentek a bibliai teremtést védő hívő természettudósok is, ők a kreacionisták (kreacio = teremtés). Ezek a tudósok (pl. Walt Brown, Werner Gitt és még nagyon sokan mások) nem a Szentírásból, hanem természettudományos eszközök segítségével mutatták ki, hogy az evolúció elmélete sosem vált bizonyítottá. Ezeknek a bizonyítékoknak a feltárására ezúttal több okból sem vállalkozhatok, de még egy laikus, hozzá nem értő embernek is feltűnik az a tény, hogy sem az állatvilágban, sem az ember esetében nem találtak hatalmas számban olyan kövületeket, amelyek valamely faj átmenetét tudnák igazolni a másik faj kialakulásához. Pedig minden állat esetében az átmeneti lényeknek garmadája kellene, hogy létezzen, hiszen állítólag évmillióig éltek és szaporodtak, amíg egy-egy mai állatfaj megjelent. A Neander-völgyi, a jávai ember és hasonló megfoglalása nem bizonyíték az előember létezésére mellett, mert azok lehettek a bűn következtében elkorcsosult és visszafejlődött embercsoportok is ahhoz képest, amilyenek az Isten Ádámot teremtette. Nem beszélve arról, hogy a radio-karbon C14-es leleteket vizsgáló módszer évezredekre és évmilliókra visszamenőleg nem tud semmilyen biztos eligazítást adni.

A Szentírásban a Teremtés könyve írja le naprendszerünk, a Föld és rajta minden élőlény teremtését. Az Isten szava szerint a Teremtő a növényeket és az állatokat az ő „nemük” (fajtájuk) szerint teremtette (vö. Ter 1,11–12.21.25), tehát nincsen

az egyik fajtaból átmenet a másikba. A Szentírásban az Úr azt mondja magáról, hogy Ő teremtő, és egyedül Ő az igaz Isten, mert Ő teremtette és tartja fenn a világmindenséget és benne az embert. A 33. zsoltár ezt írja: „Az Úr szavára lettek az egek, és szájának leheletére minden seregük.” (Zsolt 33,6) „Mert ő szólt és meglett, ő parancsolt és előállott.” (Zsolt 33,9) Dávid király a Szentlélek ihletésére ezt írta: „Mikor látom egeidet, a te ujjaidnak munkáját; a holdat és a csillagokat, amelyeket teremtettél: Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla? ... Úrrá tetted őt kezeid munkáján, mindent lábai alá vetettél; juhót és mindenféle barmot, és még a mezőnek vadjait is; az ég madarait és a tenger halait...” (Zsolt 8,4–9) Izaiás prófétánál ezt mondja az Örökkévaló: „Én alkottam a Földet, és az embert rajta én teremtettem.” „Mert így szól az Úr, aki az eget teremtette, ő az Isten, aki a Földet formálta és megalkotta, ő, aki megalapozta... azért formálta, hogy lakjanak rajta: Én vagyok az Úr, és nincs más.” (Vö. Iz 45,12.18) „Térjetek énhozzám, hogy megtartassatok földnek minden határai, mert én vagyok az Isten és nincsen több.” (Iz 45,22) Az Úr már az Ószövetségben egyértelműen kijelenti, hogy Ő a teremtő, az egyedüli igaz Isten, és nincsen rajta kívül szabadító.

Ezt erősítik meg az újszövetségi iratok is. Az Isten szólott hozzánk Fia által, aki által a világokat is teremtette (Zsid 1,2). A Szentírás az Atyával együtt Krisztust is teremtőnek mondja, mert az Atya általa teremtett mindent, ezért az imádat neki is ugyan úgy jár (vö. Zsid 1,9), mint az Atyának, mert Krisztus az, „aki hatalmas szavával fenntartja a mindenséget” (Zsid 1,3). Az Isten ígéjének tanúsága szerint Krisztus nem teremtmény, hanem isteni személy az Atyával együtt (vö. Iz 9,6 / Mik 5,2 / Kol 1,15–17 / Jn 1,1.18 / Kol 1,9 / Róm 9,5 / Jel 3,14: „Isten teremtésének a fejedelme” stb.). Ezért az Írás megkülönböztető

módon nem azt írja Krisztusról, a Fiúról, hogy „teremtettet”, hanem hogy „született” (görögül „monogenezs”).

A Jelenések könyvében az ég közepén repülő angyal (követ) többek között ezt kiáltja: „imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a Földet és a tengert és a vizek forrásait.” (Jel 14,7) Ez szó szerinti idézet a tízparancsolat negyedik parancsolatából (vö. Kiv 20,8–11). Krisztus jól tudta azt, hogy eljön az idő, amikor az emberek kétségbe vonják Isten teremtői hatalmát. Miért hangsúlyozom ezt? Azért mert ma kevesen vallják a keresztény tömegek részéről azt, hogy a bibliai hatnapos teremtéstörténetet szó szerint kellene érteni. Egyes teológusok szerint mítosz, mások szerint a hat nap korszakokat jelentene. Ezzel szemben a Szentírás azt állítja, hogy az Isten szólt, és az meglett: „És mondta Isten, hogy legyen világosság, és világosság lett.” (Ter 1,3) Vagy azt, hogy „megteremtette tehát Isten az embert a maga képére, Isten képére teremtette őt: férfinak és nőnek teremtette őket” (Ter 1,27) Valamint: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a földnek porából, és élet lehelétét lehelte orrába. Így lett az ember élőlényé.” (Ter 2,7)

Milyen következményei vannak annak, amikor az ember elveti azt a szentírási igazságot, hogy az Isten hat nap alatt teremtette az eget és a Földet, a tengert és a vizek forrásait? Ezzel azt is elvetnénk, hogy az Isten igéje igazság, akkor Jézus gyógyításait és halott-feltámasztásait is ugyanúgy el kellene vetnünk, hiszen minden egyes csoda révén Isten teremtői hatalma nyilvánkozott meg Krisztus által (vö. ApCsel 2,22). Ha a Szentírás valamely részével valakinek fenntartása van, akkor hasonlóképpen Krisztus szavaival kapcsolatban is lehetne. Ha ez így lenne, mire alapozhatnánk a hitünket? Ha Krisztus élete és szavai, halála és feltámadása nem lenne kétségbevonhatatlan tény, milyen értelme lenne keresztény hitéletünknek?

Ha a Biblia egyik részét elfogadja valaki Istentől ihletettnek, akkor annak minden részét el kell fogadnia, mert ez a logikus és kézenfekvő. Jézus szavai szerint is így van ez: „Az Írás fel nem bontható.” (Vö. Jn 10,35 / 2Pt 1,19–21) Milyen következményei voltak a múltban annak, hogy elvetették a Szentírást és a hatnapos teremtéstörténetet? Franciaországban az 1789-es forradalom után egy rövid időszakban, amikor a középkori egyházzal együtt a Szentírást is elvetették, felállították a tíznapos „dekádokat” a hetek helyett, amelyet sem az állat, sem az ember nem bírt elviselni, ezért rövid időn belül be kellett szüntetni. A volt Szovjetunióban is próbálkoztak már azzal, hogy az évet ugyanígy tíz napokra osztják – kilenc napig dolgozzanak az emberek, és a tizediken pihenjenek, de ott sem sikerült ezt maradandóvá tenni. Miért? Azért mert a teremtett világba és az emberbe van kódolva az, hogy hat nap munka után legyen mindenkinek egy teljes nap nyugalma. A Szentírás szerint maga az Isten akarta ezt így: mert hat nap alatt teremtett mindent és a hetedik napon, szombaton (vö. Kiv 20,10) megpihent, és az Úr megáldotta és megszentelte a hetedik napot, „mivel azon pihent meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után” (vö. Ter 2,3). A Szentírásban a vasárnap a hét első napjának számít, nem a hetediknek (vö. Lk 24,1 / Mt 28,1).

Végül pedig érdemes megfontolni azt, ha Isten nem lenne valóságos teremtő, ahogyan a Szentírás írja, akkor az elhunytak sem támadnának fel. Mert a feltámadás valójában semmiből való újjáteremtés, amely Krisztus isteni hatalma által bizonyosan végbe fog menni a feltámadás rendje szerint (1Kor 15,22–23 / Jn 5,21–29). Ahogyan az emberek többsége nem hisz a feltámadásban, ugyanúgy kétségbe vonja, hogy az Isten a teremtő, elveti, hogy az Isten a világot hat nap alatt teremtette, és azt is, hogy a Biblia és annak minden kijelentése úgy,

ahogy van – Jézus szavai szerint – „Isten szájából származik” (Mt 4,4). Ebből is láthatjuk, hogy a Szentírás tanítása egységes egész. Ha elvetjük a hatnapos teremtéstörténetet azzal, hogy az nem valóságos napokat, hanem korszakokat jelöl, vagy netán mítosznak jelentjük ki, akkor a hetedik napi nyugalmat sem kellene komolyan venni a Szentírás szerint. Az emberek nem is teszik ezt, ezért egymást és önmagukat is kizsákmányolják, felőrölik, míg nem lesznek már képesek arra, hogy emberként viszonyuljanak egymáshoz ebben a világban. Az Isten törvénye szent és örök, mert az Isten jellemét tükrözi vissza (vö. Jak 1,17). Aki ezzel a renddel szembeszáll, az nemcsak az Isten, de önmaga legjobb java ellen is vét, és a törvényszegés állapotában a végső halál felé tart.

Ha az ember elveti a teremtő Istent, szükségszerűen más „isteneket” fog keresni magának, hogy azoknak hódoljon. Az Isten szava hív és figyelmeztet minden embert arra, hogy egyedül azt imádjuk „aki teremtette az eget, a földet, a tengert és a vizek forrásait” (Jel 14,7 / Kiv 20, 11). A tízparancsolat első parancsolata is erre szólít fel: „Ne legyen néked egyetlen idegen istened sem az én szíнем előtt.” (Kiv 3,20) Gyergyószentmiklóson gyerekkorom óta ismerek egy férfit (egyét a sok hasonló eset közül), akinek a teremtő Istenbe vetett hitét a nyolcadik osztályban tanult evolúciós elmélet tette tönkre, és elmondása szerint több mint egy évtizedig nem találta a helyét és önmagát, mert arra gondolt, ha az ember az állatvilágból emelkedett ki, akkor a Szentírás tanítása nem áll meg. Pedig 150 évvel Darwin után az evolúciós elmélet is csak egy gyenge, erőtlen „hit”, olyan elmélet, amelyet sohasem bizonyítottak be tényekkel és tudományos eszközökkel. Erre épül az egész történelemszemléletünk, az iskolákban is ezt oktatják, pedig a Szentírás tanítása szerint a világunk nem a kőkorszaktól az aranykorig tartó fejlődés-

ben, hanem lepusztulóban van (vö. Dán 2. fej. / Jak 1,15b) úgy az egyén, mint a társadalom, és a Föld is, ahol élünk. Az ipari forradalom, a technika fejlődése senkit ne tévesszen meg az ember felől, mert az nem tette jobbá az ember szívét, nemesebbé jellemét és szeretőbbé lénnyé a személyiségét. Mindezt csak az Isten Lelke viheti végbe egy-egy ember életében az Isten igéjének a befogadása által, amely azt mondja, hogy az élő Isten teremtett mindent (vö. Iz 45,12.18 / Zsolt 104,5 / Zsolt 33,9 / Zsolt 8,4 / Ter 1,1–2,3 / Róm 1,20 / ApCsel 17,24), és ezért egyedül Őt illeti meg az imádat és a hódolat, senki mást.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

„Dicsőséget emberektől nem fogadok el”

Jézusnak ez a kijelentése, „dicsőséget emberektől nem fogadok el” (Jn 5,41), rámutat arra, hogy a megváltás minden egyes lépését mennyire tiszta szándékkal, az Atya és az emberek iránti végsőkig elmenő szeretettel végezte és végzi ma is. Mivel a Szentírás egybehangzó tanúsága szerint Jézus bűntelen volt (vö. Jn 14,30 / Zsid 4,15 / Iz 53,9b), hozzá nem tapadt az önfelmagasztalásnak vagy a kevélységnek még az árnyéka sem. Az önistenítés, a kevélység, az önfelmagasztalás tipikusan sátáni vonás és a sátántól való (vö. Iz 14,12–15 / Ez 28,14–17.19 / 2Tessz 2,4). Éppen ezért soha, egyetlen korszakban sem jellemezheti az Isten szolgálóinak munkáját hasonló indíték, sokkal inkább az önző és önmagát előtérbe helyező „Én” halála, az önmagunkat megüresítő alázat szűk ösvénye a járható út. Ezért is mondta Jézus: „Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, és vegye föl az ő kereszjtét minden nap, és úgy kövessen engem.” (Lk 9,23)

Jeremiás próféta szolgálata például hányattatott, szenvedésekkel kikövezett életút volt. Kr. e. 626-ban, húszéves korában kezdte meg prófétai működését Józiának, Amon fiának, Júda királyának napjaiban, uralkodásának tizenharmadik esztendejében. Isten igéjét szölte ettől kezdve nemcsak Józiának, de Joákimnak és utódjának Cidkijának uralkodása idején is, még Jeruzsálem Kr. e. 586-os pusztulását követően is (vö. 2Kir 25,1–12).

Kimondhatatlan tehertétel volt Jeremiásnak saját népének királyai és papjai ellenében hirdetni az Úr ítéletét és előre megmondani Jeruzsálem pusztulását, amikor mindenki más – a hamis prófétákat is beleértve – Jeremiás üzenete ellen szölt, békét

és győzelmet hirdetett. Isten prófétáját többször nyilvánosan megalázták, börtönbe vetették, az Istentől küldött üzenetét a király a nép nagyjainak szeme láttára égette el. Egy hamis próféta nyilvánosan megcsapdosta, végül maga Jeremiás lelki szenvedései közepette odáig jutott, hogy a saját születése napját is megátkozta (vö. Jer 20,15–18). Az Isten mégis egyetlen embert és az ő szolgáját, Bárukot használta fel jelül abban a történelmi helyzetben, miközben mindenki más azt hitte, hogy Jeremiásnak egyedül nem lehet igaza, így amit szól, az nem Isten ajkáról való. Miután a babiloni seregek lerombolták Jeruzsálemet és a nép nagyobb részét Babilonba hurcolták, nyilvánvaló lett, hogy amit Jeremiás korábban szólt, az beteljesedett, és ő Isten igaz prófétája volt saját népe körében (vö. MTörv 18,15.18–22).

Az Úr ebben a helyzetben ezekkel a szavakkal erősítette meg az ő szolgáját: „Mit látsz te, Jeremiás? És mondtam: Mandulavesszőt látok én. És mondta nékem az Úr: Jól láttál, mert gondom van az én ígémre, hogy beteljesítsem azt.” (Jer 1,11–12) Ezután Isten kimondja ítéletét a konok és bűneiből megtérni nem akaró népe fölött: „És kimondom ítéletemet felettük az ő mindenféle gonoszságukért, minthogy elszakadtak tőlem, és idegen isteneknek áldoztak, és tulajdon kezeik munkáit imádták. Te azért övezd fel derekadat, és kelj fel, és mond meg nékik, amit én parancsolok néked; meg ne riadj tőlük... Mert íme, én erősített várossá, vasoszloppá és ércbástyává teszek ma téged mind az egész földön, Júda királyai, fejedelmei és papjai ellen és a föld népe ellen. Viaskodni fognak ugyan ellened; de nem győznek meg téged, mert én veled vagyok, azt mondja az Úr, hogy megszabadítsalak téged.” (Jer 1,16–19)

Mindenki jónak és kedvezőnek látta a történelmi eseményeket, Júda Istennel való formális és az áldozati rendszeren nyugvó kapcsolatát. A Templom, Isten jelenlétének a helye hamis

biztonságérzetet adott az izraelitáknak, miközben Isten és az ő prófétája világosan látta a nép erkölcsi romlását és hanyatlását. Emiatt Istennek meg kellett engednie történelmi léptékű fenyegetéseket, hogy a hívő maradékot meg tudja menteni az örök élet számára. Az Úr a romlás kezdetét nem abban látja, amiben az emberek vélik azt megtalálni. Isten látásmódja szerint Jeremiás korában a borzalmas és rettenetes dolgok a következők voltak: „Borzalmas és rettenetes dolgok történnek e földön: A próféták hamisan prófétálnak, és a papok tetszésük szerint hatalmaskodnak, és az én népem így szereti! De mit cselekednek majd utóljára?” (Jer 5,30–31) Ebben az idézetben a legmegdöbbentőbb kijelentés az, hogy „az én népem így szereti”, és hogy ez az illúzió hamarosan véget ér, mert Nabukodonozor seregei már Jeruzsálem falai alatt táboroznak, a város sorsa megpecsételtett.

A bibliai régészet figyelemreméltó leletre bukkant Lákis erődített júdeai város feltárása során, a „Lákisi levelekre” (osztrakákra), Kr. e. 586-ból. Cserépdarabokra írt üzenetekről van szó. Amikor Nabukodonozor – immáron harmadízben – büntetőhadjáratával végigsöpört Palesztinán, a serege egyik része Azeka és Lákis, a másik része Jeruzsálem ellen vonult. Előbb Azeka erődvárosa esett el. Éjszaka tűzjelzéssel adtak jelet az egyik erődvárosból a másiknak, hogy minden rendben van. A Lákisi levelek között a 4-es számú levélen ez áll: „Nem látjuk Azeka tüzeit.” Ez azt jelentette, hogy Azeka elesett, és nemsokára a babiloni seregek őket veszik ostrom alá. A 9-es számú cserépdarabon az áll, hogy „a próféta megerőtleníti a katonák kezeit, ezért félreállítását tervezik”. Ez az üzenet a Bibliában, Jeremiás könyvében is, mint a próféta elleni vád megtalálható: Jer 38,4. Ezeket a teleírt cserépdarabokat, amelyekkel a város egyik részéből a másikba üzentek, Lákis városának a kaputornyában találták meg a régészek, és azok hűen tanús-

kodnak a Jeruzsálem harmadik ostroma előtti állapotokról, ezzel együtt Jeremiás kimondhatatlanul nehéz szolgálatáról.

Úgy tűnik azonban, hogy még Jeruzsálem eleste után sem tartott bűnbánatot az ottmaradt nép, mert fellázadtak a babiloni helytartó ellen, megölték őt annak ellenére, hogy Jeremiás óvva intette őket ettől, és a prófétát magukkal akarták hurcolni Egyiptomba (vö. Jer 41–43). Nabukodonozor seregei azonban utolérték a lázadókat. Jeremiást a saját honfitársai verték agyon, ezután ők is az üldözők kardjától hullottak el. Nyugodtan feltehetjük a kérdést: Milyen sors adatott az Isten emberének ebben a sötét történelmi korszakban? Bármilyen röggös életút is jutott neki osztályrészül, a szolgálatát Isten segítségével elvégezte. Dicsőséget emberektől nem kapott és nem is fogadott volna el.

Pillantsunk ezután Keresztelő János élettörténetéből néhány mozzanatra. Sehol nem olvassuk, hogy Keresztelő János a nép vallási vezetőinek a kegyeit kereste volna, amikor azok a népet félrevezették és saját hagyományaikat helyezték az ószövetségi írások fölé. Inkább ezt mondta nekik: „Mérgek kígyóknak fajzatai! Kicsoda intett meg titeket, hogy az Istennek elkövetkezendő haragjától megmeneküljete? Teremjeteek hát a megtéréshez méltó gyümölcsöket. Minden fát ugyanis, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak és tűzre vetnek.” (Mt 3,7b–8.10b) Az egyenes és világos, de mégsem goromba beszéd mindenkor a próféták sajátja volt, ez jellemezte Jánost is. És mivel Heródes negyedes fejedelmet is megfeddte törvénytelen házassága miatt, osztályrésze a börtön és végül a mártírhálál lett (vö. Mt 14,3–12). Krisztus nem szabadította ki őt, pedig Jánosról és az ő szolgálatáról korábban elmondta, hogy „aszszonyok szülöttei között nem támadt nagyobb Keresztelő Jánosnál” (Mt 11,11). Krisztus tudta, hogy János vértanúságából

sokan erkölcsi erőt merítenek a későbbi korok folyamán, amikor az Isten igéjének képviselőjéért börtönt és mártíromságot kell szenvedniük (vö. Jel 2,10–11; 6,9–11; 12,11.17; 20,4). Milyen sors jutott osztályrészül Isten emberének az igazság igéjének a képviselője miatt? Keresztelő János jellemében azonban nem volt helye sem az önfelmagasztalásnak sem a féltékenységnek, sem a kényelmes életvitelnek, sem a simulós, hízelgő beszédnek. Amikor a tanítványai azt mondták neki, hogy Jézus tanítványai többet keresztelnek, és Jézushoz jobban tódul a nép, mint ő hozzájuk, akkor ezt válaszolta: „Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem.” (Jn 3,30) Keresztelő János Isten prófétájaként már a szolgálata elején letette az énjét és az önérzetét. Az énje meghalt, ezért így vallhatott önmagáról: „Én kiáltó szó vagyok a pusztában. Egyengessétek az Úrnak útját, amint megmondta Izaiás próféta.” (Jn 1,23)

Ebből a két szentírási életpéldából is láthatjuk, az Istennel járás folyamán kialakult alázat nem abban mutatkozik meg, hogy valaki halkán, suttogva beszél, visszahúzódik, aláztoskodik mások előtt, hanem abban, hogy nem fogad el az emberektől dicsőséget és nem is keresi azt. Az eredmények láttán nem bízza el magát, a kudarcok nem törik össze. Egyedül az Isten dicsőségét keresi, és önmagát megtagadva megfélemedezik arról, hogy saját önös szempontjait helyezze előtérbe. Mindaz, aki valóban hívő ember lesz, Krisztushoz válik hasonlóvá (vö. Mt 11,28–30), mert tőle tanulja és vele együtt végzi a „lélekkentés” művészetét. „Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mk 10,45) A valódi tanítvány saját maga számára is világosságnak tartja Krisztus szavait: „Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki közül az utolsó, és mindegyiknek a szolgálója.” (Mk 9,35; a Szent Jeromos katolikus fordítás szerint.)

Krisztus mennybemenetele és az első pünkösd után az apostolok szinte mind vértanúságot szenvedtek. Ha ma azokat, akik önmagukat Jézus tanítványainak vallják, alig éri üldözés és megpróbáltatás az igazságért, akkor vajon az igazságot képviselik-e? Az nem lehet, hogy az igazság erejét veszítse az elmúlt évszázadok alatt, hiszen azt láthatjuk, hogy a bűn globális szinten is halált nemz (vö. Jak 1,15), hogy a Sátán Krisztus második eljöveteleig tovább folytatja mind hitető, mind az Isten népét üldöző tevékenységét (vö. 2Tessz 2,3–12). Nem sokkal inkább arról van-e szó, hogy a kereszténység ellangyosodott, és az igazság mellé hamisság is keveredett az idők folyamán?

Befejezésül vizsgáljuk meg még azt, hogy mi történt a vakon születettel, miután Jézus visszaadta neki a látását (vö. Jn 9,1–41)? Tanúságot tett Jézusról már azelőtt, mielőtt látta volna Őt, hiszen így szólt: „egyed tudok, hogy noha vak voltam, most látok”, és ha Krisztus nem volna Istentől, nem tehetett volna semmit. Erre kidobták őt (vö. Jn 9,34). Ez azt jelenti, hogy kiközösítették őt a zsinagógából. A szülei azonban nem merték megvallani Krisztust, mert féltek attól, hogy őket is kiközösítik, ezért mondták a főtanács előtt a fiukkal kapcsolatban: „Azt tudjuk, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született. De hogy most miképpen lát, nem tudjuk, és hogy ki nyitotta meg szemét, azt sem tudjuk. Kérdezték őt, megvan a kora, majd ő beszél magáról.” (Vö. Jn 9,20–23) Nem sokkal ezután Jézus találkozott a meggyógyult emberrel, és az teljes hitre jutott. Ekkor Jézus így szólt: „Ítélet végett jöttem e világra, hogy akik nem látnak, lássanak; és akik látnak, vakok legyenek. És hallották ezeket némely farizeusok, akik vele voltak, és mondták neki: Avagy mi is vakok vagyunk-e? Mondta nekik Jézus: Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök; ámde azt mondjátok, hogy látunk: azért a ti bűnötök megmarad.” (Jn 9,39–41) Itt a látás és a vakság kifejezésről

átvitt értelemben beszélt Jézus. Ő azért jött, hogy „akik nem látnak, lássanak”, azaz nemcsak fizikailag, hanem a hitük szemével is meglássák Jézusban az egyetlen Üdvözítőt. És „akik látnak, vakok legyenek”, vagyis bár szemekkel látnak, de a szívük megkeményedett és nem akarnak látni. A Krisztustól származó nagyobb világosság csak elvakította őket, mert az előítéleteikhez és saját tanításukhoz jobban ragaszkodtak, mint az Isten szavához. Mivel azt mondták, hogy ők mindent tisztán látnak és tudnak, nekik nincsen szükségük a Krisztustól kapott isteni tanításra, ezért megmarad a bűnük. Krisztus csak azokat nem tudja megmenteni, akik nem akarják elfogadni az Üdvözítő feléjük nyújtott, értük átszegezett kezét!

Ha a mindenkori tanítványok sorsa zökkenőmentes, és nem hasonlít semmiben sem Jeremiás, Keresztelő János, a vakon született és a vértanú apostolok életútjához, akkor két lehetőség miatt lehet ez így: Az egyik lehetőség, hogy az Isten embere és az Isten népe nem végzi Krisztustól kapott felelősségteljes megbízatását (vö. Mt 28,18–20). A másik lehetőség az, hogy az a tanítás, amit hirdet, nem azonos azzal a hittel, „amely egyszer a szenteknek adatott” (vö. Júd 3). Így az általa képviselt üzenet nem is válthat ki ellenállást a világ részéről, amely a Sátán kelepccéjében vesztegel, mert több ponton találkozik vagy épp azonos vele.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

„Én választottalak titeket”

Jézus így szólt a tanítványaihoz az utolsó vacsorán: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. Arra rendelvelek benneteket, hogy elmenjete, gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon, s hogy bármit kérte az Atyától az én nevemben, megadja nektek.” (Jn 15,16; Szent Jeromos katolikus fordítás.) Jézusnak ezek a szavai nemcsak a tizenegy apostolra vonatkoztak ott az utolsó vacsorán, hanem minden Istenben bízó és Őt szerető emberre is. Júdást nem választotta ki Jézus, hanem ő maga furakodott a tanítványok közé (vö. Lk 9,57–58), ezért mondta Krisztus azt, hogy „nem mindnyájatokról mondom; tudom, én kiket választottam” (vö. Jn 13,18).

Mi alapján és mire történik az Úr részéről a kiválasztás? Szeretéből és ingyen kegyelemből (vö. Róm 9,16 / Ef 2,8 / Róm 3,24), abból a célból, hogy az, akit kiválasztott, részese legyen örök korszakokon át az Ő szeretetének és az Ő romolhatatlan, örök életének. Ezt előre elrendelésnek (predesztinációnak) nevezi a Szentírás. Mi az előre elrendelés Isten részéről? A Szentírás azt mondja, hogy nemcsak a jövőbeli cselekedeteinket ismeri és tudja a jó Isten, hanem a jövőbeli gondolatainkat is: „ami a lelkekben készül, én tudom.” (Ez 11,5b / 5Móz 31,21) Teremtőnknek végéremehetetlen a bölcsessége (Iz 40,28; Károli fordítása). Ezzel függ össze, hogy előre tudja, az emberek közül ki lesz az, aki az Ő szeretetére viszontszeretettel, az Isten igéjére pedig hittel és hitből fakadó engedelmességgel válaszol. Mindazok számára, akik Őt szeretni fogják, az Isten már a teremtés előtt üdvösségtervet készített, és rendelkezett arról, hogy minden segítséget és kegyelmet

megkapjanak az életükben ahhoz, hogy eljussanak az üdvösségre. Ezt nehéz elhinni, pedig a Szentírás erről beszél. Ezt írja erről Pál apostol a Rómaiakhoz írott levelében, a pontosított fordítás szerint: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden együtt munkálkodik a jóra, mint akik az ő végzése szerint elhívottak. Mert akiket előre ismert, előre el is rendelte, hogy azok az ő Fia képmásához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött a sok testvér között. Akiiket pedig előre elrendelt, azokat meg is hívta; és akiket meghívott, azokat megigazultakká is tette; akiket pedig megigazultakká tett, azokat meg is dicsőítette.” (Róm 8,29–30) Tehát az evangélium fontos részét alkotja az, hogy a hívő ember üdvösségének az elnyerése biztos alapokon, a mindent tudó és mindenható Isten rendeletein nyugszik. A „szíveket ismerő Isten” (ApCsel 15,8) akarata az, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére (1Tim 2,4). Ebből az igéből az is következik, hogy az Úr senkit sem rendel el előre a kárhozatra. Neki üdvösségterve, megváltási terve van, a sátánnak pedig elveszejtési terve. Ezt azért hangsúlyozom, mert Kálvin János, a tiszteletre méltó reformátor nyomán elterjedt a kettős predestináció tanítása, melynek lényege, hogy az Isten egyeseket üdvösségre rendelt, másokat pedig kárhozatra. Ilyen a Biblia teljes összefüggését vizsgálva biztosan nincs.

Ha olyan Isten létezne, aki egyeseket már előre a kárhozatra rendelt volna, akkor én egészen biztosan nem lennék hívő ember, mert nekem ilyen Isten nem kell! Ha ez lenne az egyedül igaz hit, én akkor inkább a hitetlenséget választanám, mert nem tudnék együtt élni azzal a gondolattal egy örökkévalóságon át, hogy olyan Istenünk van, aki „szórakozik” a teremtményeivel, vagy legalábbis egy részükkel. Ezzel szemben a Szentírás azt tanítja, hogy Isten maga a szeretet (1Jn 4,8.16), Ő minden em-

ber üdvösséget akarja (1Tim 2,4 / Jn 3,16). Ezért, hogy nem mindenki fog üdvözülni, már az ember bűnben való megkegyelmezésén és nem Isten szeretetén múlik. Azt írja az apostol, hogy „az Istent szeretőknek minden együtt munkálkodik a jóra”. A „minden” szócskában a megpróbáltatás és a szenvedés is benne van. A hívő embert érő rossz, igazságtalanság vagy szenvedés is a javára válik, mert Isten végül „elforgatja” azt (vö. Zsolt 33,10 / 1Sám 24,16; Károli fordítása szerint) az őt szerető ember megszentelődésére, jellemének formálására.

Ezekről előre rendelkezik, és mindenhatóságánál fogva érvényt szerez a saját rendeleteinek. Akikről előre ismerte, hogy Őt szeretni fogják, azok felől előre rendelkezett, isteni végzést hozott arra nézve, hogy az életük folyamán Jézus jellemének vonásait öltse magukra, hogy Krisztushoz váljanak hasonlóvá. Őket nemcsak meghívta az üdvösségre, de hitüket látva az Atya nekik tulajdonítja Krisztus igaz életét is. Jézus által ténylegesen Isten fiaivá (lányaivá) fogadja őket. Miután gyermekeivé fogadta, alkalmassá is teszi őket a mennyei értékrend követésére (vö. Mt 22,36–40 / Kiv 20,1–17) Szentlelke által, hogy az isteni természet (vö. 2Pt 1,4) részeseivé legyenek. „Mert az Isten az, aki megvalósítja bennetek mind az akarást, mind a véghezvitelt az ő kegyelméből.” (Fil 2,13)

Az Apostolok Cselekedeteiben azt olvassuk, hogy „hittek is mindnyájan, akik az örök életre voltak rendelve” (ApCsel 13,48). Itt is azt találjuk, hogy akik az örök életre voltak rendelve, azok hitre jutottak. Arról a titokról, hogy ki jut el a Jézus Krisztusba vetett hitre, többek között a magvetőről (vö. Mt 13,3–9.18–23) és az adós szolgáról (vö. Mt 18,21–35) szóló példabeszédekben is szólt Megváltónk. Az Isten ígését jelképező magot minden rendű és rangú embernek hirdetik, de csak a jó földben (az előkészített és megmunkált szívben) hoz valódi

termést. Az adós szolgánál pedig azt láthatjuk, hogy az Isten szeretete nem megtérésre indította a szolgát, hanem megkeményítette őt az Istennel szemben. Ezért teszi fel Pál apostol jogosan a megrázó kérdést: „Avagy megveted az ő jóságának, elnézésének és hosszútűrésének gazdagságát, nem tudván, hogy az Istennek jósága téged megtérésre indít?” (Róm 2,4) Van, akit az Isten jósága végül is megtérésre indít, mást viszont megkeményít. Az „emberi szív” úgy keményedik meg, úgy válik érzéketlenné, hogy nem akar engedni az Isten Lelke jóra történő befolyásának. Amikor valakit a Szentlélek bűnbánatra hív, és ő elfordul ettől, elvicceli, elnyomja magában vagy megmagyarázza a bűnét, hogy az miért is helyénvaló – az ilyen esetekben keményedik az ember szíve. A Szentlélek ismét érinti, az ember újból ellenáll, és a szív mind keményebb és keményebb lesz egészen addig, amíg az Isten sem tud már mit kezdeni a bűnével azonosult emberrel (vö. Mt 23,37: „hányszor akartam... és te nem akartad”). Ez a Szentlélek elleni bűn állapota, amelyre nincsen bocsánat. Azért nincs, mert az ilyen ember nem képes már őszinte bűnbánatra jutni.

Azonban nem szükségszerűség senki számára Isten hívásának és vonzásának ellenállni, lehet annak engedelmeskedni is, és ehhez az Istentől kell erőt kérni minden nap. Ilyenkor az ember jelleme az Úr szándékai szerint formálódik. A királyi menyegzőről szóló példabeszédet például Jézus azzal zárta, hogy „sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak” (Mt 22,14). A király (az Atya) elküldte szolgálait a meghívottakhoz, de azok csak a kifogásokat keresték. Az egyik a földjéhez, a másik az állataihoz, a harmadik a feleségéhez ragaszkodott jobban. Az első meghívottak megkeményítették magukat az Isten üdvösségre hívó szavával szemben. A király ki is jelentí: „A menyegző ugyan kész van, de a meghívottak, nem voltak

méltók.” (Mt 22,8) „Senki a meghívott férfiak közül meg nem kóstolja az én vacsorámat!” (Lk 14,24) Ezzel szemben, akik elfogadják az Isten irántuk való szeretetét Krisztusban, azok hit által fokozatosan magukra öltik „mint Istennek választottai” a könyörületes szívet, a jóságosságot, az alázatosságot, a szelídséget, a hosszútűrést; egymást elszenvedik, egymásnak megbocsátanak, és mindezek fölött magukra öltik a szeretetet, ami a tökéletesség köteléke (vö. Kol 3,12–14). Egyszerűen szólva nemcsak Krisztus áldozatát fogadják el hittel a bűneikért váltáságul, hanem a Szentlélek erejével és az Isten igéjének követése nyomán meg is akarnak szentelődni, hogy legyen „menyegzői ruhájuk”, alkalmasságuk (és ne csak jogcímük) a mennyre (vö. Mt 22,12).

Végezetül érdemes fontolóra venni a Római levél 9. fejezete alapján azt a részletet, amely nyomán némelyek állítják, hogy Isten egyeseket üdvösségre, másokat kárhozatra rendelt volna (vö. Róm 9,15–23). Pál apostol Jeremiás könyvének 18. fejezetére utal, amikor felteszi a kérdést: „Avagy nincsen-e a fazekasnak hatalma az agyagon, hogy ugyanazon anyagból némely edényt tisztességre készítsen, másikat dicstelenre?” (Róm 9,21) Gondoljunk például egy-egy nemes vázára vagy hamutartóra ebben az esetben. Kétségtelenül a fazekas dönti el, hogy abból az agyagból, amit a kezében formál, milyen edény lesz. Ez azonban a következménye annak, hogy az agyag enged-e a fazekas keze formálásának, vagy ellenáll neki. Ezt olvassuk Jeremiásnál az említett igeszakaszban: „És elromlott az edény, amelyet az agyagból készített, a fazekas kezében, ismét más edényt készített belőle, amint helyesnek tetszett a fazekas szemében, hogy készítse.” (Jer 18,4) Ilyen pontosan a héber szöveget csak Károli fordítása és a zsidók új fordítású Bibliája adja vissza: „elromlott” a fazekas kezében az agyag, és nem „elrontotta”

a fazekas az agyagot. Az Isten mindegyikünkben – jelképesen szólva – kiváló szépségű és hasznos vázát vagy korsót akar készíteni, de némelyekből engedetlenségük miatt csak hamutartó vagy éjjeliedény válhat (vö. 2Tim 2,20–21). Az utóbbiak a „harag edényei” (vö. Róm 9,22), akik miután többszörösen ellenálltak az Isten hívásának, az üdvösség történetében negatív szereplőként vesznek részt. Isten terve mindenképpen így is megvalósul azok javára, akik szeretik Őt és hitből engedelmeskednek az Ő szavának. Ezért mondja Pál apostol, hogy „semmit sem cselekedhetünk az igazság ellen, hanem csak az igazságért” (2Kor 13,8). Akik viszont negatív szerepet töltenek be a megváltási tervben, azok ugyan akarataikon kívül, de mégis Isten terveit valósítják meg. Az mégsem fog a javukra válni, hanem örökre el fognak veszni.

Láthatjuk, hogy Isten, a nagy fazekas kezében romlott el az agyag, és nem az Úr rontotta el azt. A nagy fazekas ebben a pillanatban is rajtam, az agyagon tartja a kezét, és formál, amennyiben ezt engedem neki. Eddig ki tudja hányszor álltam ellen, hogy szándékai szerint formálhasson engem Szentlélek által. Ilyenkor azonnal mást, a lehető legjobbat hozta ki az életemből, ami neki kedves volt, vagy amit lehetett, mert szeret engem. Vajon mennyire keményített meg a bűn csalárdsága vagy az Isten jóságával szembeni ellenállás, és tisztességre való „edény” válik-e belőlem az üdvösség napjára? Olyan edénnyé kell válnom, amelyik az olajat befogadja és megtartja. Az olaj a Szentlélek jelképe (vö. Zak 4,1–6). Ha a Szentlélek bennem lakik, mások számára is látható módon jelennek meg életemben a Lélek gyümölcsei (Gal 5,22), akkor a Szentlélekkel együtt a lelkiismeretem is tanúskodni fog arról, hogy Isten gyermeke vagyok. Ha pedig Isten gyermeke vagyok, akkor Krisztus társörököse is, a menny várományosa és az újjáteremtett Föld leen-

dő polgára, Isten népével együtt. Én nem azt mondom, hogy ez üdvbizonyosság, de mindenképpen egy belső öröm, béke és remény arra nézve, hogy a hívő embernek Krisztus kegyelme és felmentő ítélete által üdvössége van (vö. Jn 3,36; 5,24; 6,47).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Kétnyelvű (héber-magyar) Biblia két kötetben I–II., Makkabi Kiadó, Szerk. Raj Tamás, Bp., 1993.

Jónás próféta jele

A fiaim kedvenc bibliai témája Jónás története. Gyakran kérlek, hogy erről beszéljessünk. Izgalmas és kalandos történet a számukra az Úr szavával ellenkező irányba elhajózni, majd a cethal gyomrába kerülni, ott bűnbánatot tartani, végül elmenni Ninivébe, a nagy asszír városba, és hirdetni Isten ítéletét (Jón 3,1–4). Mosolyognak azon, hogy Jónás a feje fölül elszáradó tök (repkény) levelét jobban sajnálta, mint a városban lakó embereket és állatokat. Bármilyen mosolyogtató is a gyerekeknek a történet, tény az, hogy kinyilatkoztatás, és rengeteg tanulság van benne, amelyre maga Jézus is hivatkozott.

Krisztus egy alkalommal így szólt: „Amint ugyanis Jónás próféta három nap és három éjjel volt a cethal gyomrában, úgy lesz az Emberfia is három nap és három éjjel a föld szívében. A ninivei férfiak feltámadnak az ítéletkor ezzel a nemzedéssel, és elítélik, mert ők bűnbánatot tartottak Jónás szavára, s itt nagyobb van, mint Jónás. Dél királynője feltámad majd az ítéletkor ezzel a nemzedéssel, és elítéli, mert ő eljött a föld végső határáról, hogy hallja Salamon bölcsességét, s itt nagyobb van, mint Salamon.” (Mt 12,40–42; a Szent István Társulat katolikus fordítása szerint.)

Jézusnak ezeket a szavait Máté és Lukács evangéliumában is megtaláljuk. Az elmondott tanítást megelőző mozzanat szerint a Jézussal vitázó farizeusok és írástudók közül egyikük jelet kívánt Jézustól, hogy az isteni mester ezzel igazolja, Ő a Messiás. Ha viszont az evangéliumi részlet előzményeit is elolvassuk, megdöbbenünk azon, hogy Krisztus éppen a szemük láttára gyógyított meg egy vak és néma embert, aki korábban démoni megszállottság alatt volt (vö. Mt 12,22–24). Mivel az

írastudók nem akarták elfogadni Jézust, ezért azzal vádolták meg, hogy az ördögök fejedelme által úzi ki a démonokat. Jézus erre egy rövid példázattal válaszolt, ezt követően világossá tette előttük, hogy az Isten Lelkével szembeni sorozatos ellenállásuk teljesen vakká tette őket. Ha ezt a vele szembeni szándékos és gyűlölködő ellenállást tovább folytatják, akkor a Szentlélek elleni bűn állapotába fognak kerülni, amire nincsen bocsánat (vö. Mt 12,31). Azért nincs, mert nincsen belőle megtérés. Ez a bűnben való megkeményedés végleges állapota, amibe a Kivonulás könyvében lévő fáraó is került azzal, hogy sorozatosan megkeményítette a szívét azokkal a csodákkal szemben, amelyeket Mózes által tett az Isten Egyiptomban (vö. Kiv 8,15.28; a katolikus fordítás szerint).

Amikor valaki az Isten igéjét olvasva vagy hallgatva annak rendszeresen ellenáll, nem akarja azt elfogadni, nem akar Krisztusra, a sziklára esve meghalni a saját elméleteinek és vágyainak, olyankor egyenes úton tart a Szentlélek elleni bűn állapota felé. A Szentlélek elleni bűn nem egy konkrét bűn, mert Jézus ezzel kezdte mondanivalóját: „minden bűn és káromlás megbocsáttatik.” (Mt 12,31) A Szentlélek nyilvánvaló munkálkodásával szembeni sorozatos és csökönyös ellenállás azonban olyan helyzetbe hozhatja az embert, hogy már képtelen lesz megtérni, mert képtelen lesz belátni, hogy rászorul a megtérésre. Ez a bűn vakságának a következménye. Ebben az állapotba jutott a Jézus korabeli írastudók és farizeusok nagy része is azzal, hogy folyamatosan Jézus lejáratásán és megölésén tanakodtak, miközben nem vették észre, hogy ezt az Isten szeretetének a Lelke ellen teszik, mert a Szentlélek éppen őértük is küzdött Jézus tanítása és csodái által. Eldöntötték, hogy behunyják a szemüket az összes bizonyíték előtt, és ezzel megbocsáthatatlan bűnt követtek el.

Ezek után milyen értelmé lett volna bármilyen csodát is tenni azok előtt, akik már előre eldöntötték, hogy úgysem fogják Jézust elfogadni? Miért? Mert a Megváltó személyében nem a várakozásaiknak megfelelő messiás érkezett el. Mivel nem felelt meg e Messiás az előzetes elképzeléseiknek, ezért szerintük, nem is lehet a Messiás. Ez a gondolkodásmód sajnos mind a mai napig érvényes – úgy hívjuk, hogy előítélet. S ez akkora fal, amelyet még maga Jézus sem tudott korának vallási vezetőinél ledönteni. Az előítéletre jó példa az, amikor valaki a korábbi meggyőződéséhez képest Istentől világosságot kap egy általa nem elfogadott eszközön keresztül, és mivel az az eszköz vagy személy számára valamilyen oknál fogva elfogadhatatlan, emiatt az Istentől kapott világosságot is elutasítja.

Ilyen körülmények között Jézus érthető módon csak azt mondhatta, hogy ez a nemzedék már csak Jónás próféta jelét fogja kapni. Amint Jónás jel volt a ninivei férfiaknak, úgy lesz jel az Emberfia is ennek a nemzedéknek (vö. Lk 11,30). Ez a különös természetű izraelita próféta jel tudott lenni egyedül is Ninive városában furcsa feltűnésével és üzenetével, mert ítélethirdetését a Szentlélek ereje kísérte. Jézus szerint „amiképpen Jónás három nap és három éjjel volt a cethal gyomrában, azonképpen az Emberfia is három nap és három éjjel lesz a föld gyomrában” (Mt 12,40). A három nap alatt természetesen itt három megkezdett napot kell érteni. Jézus pénteken halt meg, szombaton a sírban nyugodott, és a hét első napján, vasárnap hajnalban támadt fel. Ez három megkezdett napot jelent. A Szentírás-fordítások ugyanarra utalnak, amikor azt írják Jézussal kapcsolatban, hogy a „föld gyomrában” (Károli), „a föld szívében” (Szt. Jeromos és Szt. István Társulat), „a föld belsejében” (prot. új fordítás) volt Jézus a temetését követően húsvét vasárnap hajnalig. Az egyik görög szótár az itt lévő „kardia” ki-

fejezést így fordítja le: „valaminek a belseje, mélye, a föld méhe, (hé kárdiá tész gész), a mai szóhasználat szerint a föld gyomra.”

Jézusnak ebben a kijelentésében az a figyelemreméltó, hogy később Ő a halál állapotában a sziklasírban, a föld gyomrában volt egészen a feltámadásáig. Az első pünkösdi alkalmával Péter apostol tett bizonyosságot az ott egybegyűlt zarándokoknak arról, hogy Krisztust az Atya támasztotta fel a halálból (vö. ApCsel 2,24). Messzire vezetne el a témától az a kérdés, hogy ha Jézust az Atya nem támasztja fel, akkor a második isteni személy, a Fiú sírban maradt volna? A kérdést nem fogom megválaszolni. Már önmagában annak a ténynek eléggé megrázónak kellene lennie számunkra, hogy maga az Isten, Fia Jézus által – aki sosem követett el bűnt – helyettünk és értünk elszenvedte a bűn végső következményét, a halált és azt az Istentől való végső elhagyatottságot, amelyet a kárhözatra ítétek élnek át az ítélet napján. Hiszen az Atya Krisztustól, szeretett Fiától teljesen elfordult, úgy tekintett rá, mint aki valóban megérdemelte a jogos büntetést, miközben „a szíve szakadt meg érte”. Így az Atya a bűn elleni haragját Krisztuson mutatta meg, Jézus pedig ezt önként, szabadon és az ember megváltásáért vállalta el (vö. Lk 22,42 / Jel 13,8b). Ennél kisebb áron az örök halálba tartó embert nem lehetett megmenteni. Ezért kiáltotta Jézus a kereszten: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Istennek ezt a kimondhatatlan áldozatát és szeretetét sohasem fogjuk igazán megérteni ezen a Földön, de valamit megsejthetünk belőle, ha szemléljük az értünk keresztre feszített Üdvözítőt. Krisztus azért szenvedte el a bűnökért járó büntetést, hogy a benne hívőknek azt ne kelljen elszenvedniük sohasem. Olyan szomorú, hogy a keresztyének tömegei nem tudják azt, hogy akik ezt a szeretetet semmibe vették, azok számára a jó pásztor botja „vasvesszővé”

változik az ítélet napján (vö. Zsolt 2,7–9 / Jel 12,5; 19,15–16). Azt, hogy az Istennek igenis van haragja a bűnnel szemben, miközben a megtérő bűnössel szemben kimondhatatlan irgalmat tanúsít éppen Jézus helyettes áldozati halála miatt.

Figyelemre méltó még az, hogy Ninive lakói, Dél királynéja és a Jézus korabeli nemzedék együtt támadnak fel az ítélet napján, tehát addig a sírban nyugszanak, éppen úgy, amint Jézus esetében láthatjuk – három napon át a „föld gyomrában” volt a feltámadásáig. Ez a szentírási rész is egybehangzóan megerősíti a halottak állapotával kapcsolatban azt a biblikus tanítást, hogy az elhunytjaink öntudatlan állapotban „alszanak” mindaddig, amíg Krisztus a feltámadás rendje szerint szőlítani nem fogja őket (vö. Jn 5,28–29 / Dán 12,13 / Lk 14,14). A napokban figyeltem fel János evangéliumában arra, hogy Jézus az utolsó vacsorán vele lévő apostolait akkor fogja magával vinni a mennybe, amikor másodszor is visszatér az ég felhőin nagy hatalommal és dicsőséggel. Ezt mondta az Üdvözítő: „Azért megyek el, hogy helyet készítsek nektek. Ha aztán elmegyek és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok.” (Jn 14,2–3) Ekkor az elhunyt igazak feltámadnak (minden bizonnyal tanítványai is, kivéve Júdást az „elveszés fiát”), és az akkor élő igazak elváltoznak, s együtt mennek a mennybe az Atya színe elé (1Tessz 4,13–17 / 1Kor 15,22–23.51–52 / Dán 12,1–3).

Jézus eljövele nem lehet más, mint az Ő a második eljövele (vö. Mt 24,27). Erről szólt búcsúbeszédében a tanítványainak a továbbiakban is: Jn 16,16–23. Krisztus ekkor a következőket mondta:

– A tanítványok sírnak és jajgatnak, de a világ örülni fog. Ez összefoglalóan a Krisztus-hívők elmúlt kétezer év alatt történt üldözéseit jelenti (vö. Jel 2,10; 12,6.11–17).

– A szomorúságuk azonban örömmre fordul. Jézus ezt a szomorúságból örömmre váltó képet „a szülő asszony” hasonlatával világította meg. Ezt a képet használja Pál apostol is a vég idejével kapcsolatban a világra nézve, de negatív értelemben (1Tessz 5,2–3).

A szülési fájdalmak a világ utolsó nyomorúságos körülményeire vonatkoznak (vö. Jel 16. / Mt 24,21–22), amelyből az Isten népe számára Krisztus visszajövele hoz végső szabadulást. Jézus azt mondta: „de viszontlátlak benneteket, és akkor majd örül a szívetek, és örömtöket nem veheti el tőletek senki.” (Jn 16,22) Ez a kijelentés nem vonatkozhat csupán Jézus feltámadására, mert később is adódtak olyan körülmények az apostolok életében, amelyek az örömeiket elvették, ha a hitüket nem is tudták. Amikor azonban a bűn történelme lezárul, nem lesz már bűn és szomorúság, Jézus szabadító érkezése, valamint „az új ég és az új Föld” (vö. 2Pt 3,13 / ApCsel 3,21 / Iz 65,17; 66,22 / Jel 21,1) olyan örömet jelent a tanítványoknak, amelyet már senki és semmi nem tud elvenni tőlük! Ezután Jézus így folytatta: „És azon a napon nem kérdeztek majd engem semmiről.” (Jn 16,23a) Azt láthatjuk, hogy a feltámadása után viszont még tettek fel kérdéseket neki (vö. ApCsel 1,6–7). Ez az utóbbi mondat a perdöntő ebben az értelmezésben, mert „az a nap”, vagy „az Úr napja” a Szentírásban mindig Jézus második eljövételét és az ítélet napját jelenti (vö. 1Tessz 5,2 / 2Pt 3,10 / Ez 38,16.18–20 stb.). Jézus tehát az apostolaiért akkor fog eljönni, amikor a többi hívőért is, a világ végén. Ezt jelenti János evangéliumában a „rövid idő, s már nem láttok, ismét rövid idő, s viszontláttok” kijelentés Jézus ajkáról (Jn 16,16).

Jézus Jónás jelének nevezte a saját halálát és feltámadását, mivel Jónás három nap volt a cethal gyomrában, ahogyan a Megváltó három megkezdett napig volt a föld gyomrában.

Ez a jel elegendő bizonyíték minden ember számára, hogy felismerje és megismerje az Isten iránta való szeretetét, s erre az élete példájával olyan választ adjon, amelynek következtében ingyen, kegyelemből része lehet az igazak feltámadásában is.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, Szerk.: Varga Zsigmond J., Kálvin János Kiadó, Bp., 1996., 505.o. / Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, Kálvin Kiadó, Bp., 2008.

AZ IDŐK JELEI

Vajúdik a Föld

Nagy tehertétel számomra azokról az eseményekről írni, amelyek erre a világra következnek. Annyi bizonyos, hogy bármilyen nehéz idők is jönnek a Szentírás szerint, a legkeményebb bibliai kijelentések mögött is ott van Isten népe számára az örömhír, az evangélium, hogy Krisztus megszabadítja az ő népét. Nemcsak megszabadítja, hanem előre felkészíti övéit mindarra, ami rájuk és erre a világra következik, hogy ne féljenek, és ne rémülődzenek. Felszólít: „Bízzatok, én legyőztem a világot!” (Vö. Jn 16,33)

Az, hogy a fogyasztói életfelfogással és ennek nyomán a globális felmelegedéssel hová jutott ez a világ, erről nem kell külön senkit sem meggyőzni, mert egyre jobban láthatja és tapasztalhatja ezt minden ember. Vannak szakemberek, geológusok, fizikusok, közgazdászok, a környezetünket ért változásokat és azok következményeit kutató tudósok, akik a Bibliával valamelyest egybehangzó módon nyilatkoznak a Földünk állapotáról. (Ilyen kutató szakember pl. Hetesi Zsolt /katolikus/ fizikus is, akire ma már a magyarországi írott és elektronikus sajtó is felfigyelt. Az interneten minden megtalálható vele kapcsolatban.)

Ebben a témakörben én a Szentírásnak a Földünk végső állapotára vonatkozó próféciáit fogom röviden összegezni. Anynyira sokkoló sorokat ír le a Biblia a végső idők nyomorúságáról, hogy a legtöbb jóérzésű ember ezeket olvasva ezt mondja magában: „ez nem lehet igaz, ezt nem így kell értelmezni stb.” Pedig ezt nem kell sokat értelmezni, le van írva, a szöveg e nélkül is egyértelmű, még a négyféle Biblia-fordítás egybevetése alapján is. Izaiásnál ezt olvashatjuk: „Íme, az Úr megüresíti a földet, és elpusztítja azt...” (vö. Iz 24,1), s ezt megerősíti

a harmadik vers is. Ezt követően olvassuk: „Gyászol és megromol a föld, elhervad és megromol a földnek kerekége, elhervadnak a föld népének nagyjai. A föld megfertőztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket, a rendelést megszegték, megtörték az örök szövetséget. Ezért átok emészti meg a földet, és lakolnak a rajta lakók... Recseg, ropog a föld... inogva reng a föld! Ide-oda tántorog a föld, mint a részeg, dűledszik, mint a kunyhó! Ránehezedik vétke, és elesik, nem is kel fel többé.” (A ref. egyház új fordítása.)

Íme, például a globális felmelegedés végső fázisáról ezt olvashatjuk: „Ezért megégnek a földnek lakói, és kevés ember marad meg.” (Vö. Iz 24,4–6) Tovább olvasom: „A városban csak pusztaság maradt és rommá zúzatott a kapu.” (Vö. Iz 24,12.10) „Rettegés, verem és tör vár rád földnek lakója.” (Vö. Iz 24,17) Ezzel a kijelentéssel teljesen egybehangzó Salamon királynak az utolsó időre vonatkozó bölcsessége: „Mert nem is tudja az ember az ő idejét, mint a halak, melyek megfogatnak a hálóban, és mint a madarak, melyek megfogatnak a tőrben, miképpen ezek, azonképpen megfogatnak az emberek fiai a gonosznak idején, mikor az eljön reájuk hirtelenséggel.” (Vö. Préd 9,14) Urunk Jézus is ezt mondta, „amiképpen az özönvíz előtti napokban esznek és isznak, házasodnak és férjhez mennek, mindama napig, amelyen Noé a bárkába bement. És nem vettek észre semmit, mígnem eljött az özönvíz, és mindnyájukat elragadta: azonképpen lesz az ember Fiának eljövedele is.” (Mt 24,38–39)

Tehát Jézus második eljövételét megelőzően hasonlítani fog a világ erkölcsi állapota az özönvíz előtti világhoz, amelyet az Isten ítélete elsodort a föld színéről, mert gonoszságuk a tetőpontra hágott. Jób könyve a Szentírás egyik legősibb irata, amelyet Mózes írt, de évszázadokkal korábbi adatokat szolgál-

tat nekünk az özönvíz előtti emberekről. Ezt írja: „Az ősvilág ösvényét követed-e, amelyen az álnok emberek jártak, akik időnap előtt ragadtattak el, és alapjukat elmosta a víz?! Akik azt mondták Istennek: Távozzál tőlünk! Hisz mit tehet ellenünk a Mindenható?” (Jób 22,16–17) Ez utóbbi fordítást a Szent István Társulat katolikus Bibliája alapján vettem, amit a Szent Jeromos katolikus fordítás így ad vissza: „Hagyj minket békében! S úgy gondolták, hogy a mindenható tehetetlen.” „Ő pedig megtöltötte a házaikat jóval.” (Vö. Jób 22,18a, Károli fordításában.) Mindezek a Szentírás-fordítások egyértelművé teszik, hogy az özönvíz előtti embereket bőségesen megáldotta az Isten, ők viszont nyílt Isten elleni lázadásban éltek. Tudtak a Mindenhatóról, de nem kértek belőle. Noé százhusz évig hiába hirdetett megtérést, senki nem vette őt komolyan a családján kívül.

Jézus szerint az Ő második eljövetele előtti napokban az emberek éppen ilyenek lesznek. Ezt az Újszövetségben még Pál apostol is megerősíti és részletezi a következőképpen: „Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állnak be. Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, kevélyek, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, hátlatlanok, tisztátalanok. Szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértéktelenek, kegyetlenek, a jónak nem kedvelői. Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői. Kiknél megvan a kegyesség látszata, de megtagadják annak erejét.” (1Tim 3,2–5) Mindegyik jellemző vonás megdöbbenő, de a legmeglepőbb az utolsó kijelentés, mert ez azt jelenti, hogy az emberek igencsak vallásosnak tűnnek, de a vallás nem formálja át az életüket: külsőleg vallásosak, belsőleg romlottak lesznek. A vallást addig veszik csak komolyan, amíg az üzlet szóba nem kerül, attól kezdve a pénz beszél és az érdek. Vagy valaki hisz és imádkozik, még

templomba is eljár, de a szavai és a magatartása alapján inkább világfinak látszik, mint Krisztus-követőnek. Hozzá kell tennem, hogy ezzel együtt mindig és mindenhol vannak igaz keresztények, akik Jézus tanítását komolyan veszik, a nekik jutott világosság szerint élnek. Azonban a többséget nem ez fogja jellemezni az apostol szerint.

Éhínségről és járványokról, betegségekről is beszél a Szentírás. Az „Úrnak napja” a Bibliában az Isten végső ítéletét jelenti, az ezt megelőző időszakról ezt írja Joel könyve: „Elsenyvedtek a magvak barázdáik alatt, elpusztultak a gabonás házak, összedőltek a csűrök, mert kiaszott a gabona.” A napjainkban megjelent és pusztító kergemarhakórról pedig ezt írja a próféta Krisztus előtt pár száz évvel: „Mint nyög a barom! Megháborodtak a marhacsordák, mert nincs legelőjük, bűnhődnek még a juhnyájak is.” (Jo 1,17–18) „Megháborodtak a marhacsordák” – ennél találóbban nem lehet leírni a kergemarhakórt. Végül, de nem utolsó sorban Urunk Jézus is beszélt ezekről (vö. Lk 21,11). Például Pál apostol előbbi idézetével egybehangzóan ezt írja a végidőben élő emberek egymáshoz való viszonyáról: „És akkor sokan megbotránkoznak, és elárulják egymást, és gyűlölik egymást. És sok hamis próféta támad, és sokakat elhittetnek. És mivelhogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül.” (Mt 24,10–12) Ezek után még mi jöhet? Krisztus így folytatja többek között a nagy apokaliptikus beszédét: „Mert akkor nagy nyomorúság lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mindez ideig, és nem is lesz soha. ... a választottakért megrovidítottak azok a napok.” (Vö. Mt 24,21–22) Krisztusnak ebben a kijelentésében van az evangélium a sok borzalom között. Ebben az örömhír az, hogy bár nagy nyomorúság lesz, de rövid ideig fog tartani, és amikor az véget ér, többet soha nem lesz még egy ilyen, sőt semmilyen nyomorú-

ság, betegség és halál nem lesz többé sehol a világmindenségben, mert a bűn történelme lezárul, és Krisztus veszi át az uralmat, hogy végül „Isten legyen minden mindenben” (vö. 1Kor 15,28).

Még egyetlen idézetet hozok a Jelenések könyvéből, amelyben az is benne van, mit kell tennie a hívő embernek ebben az időszakban. Ezt mondja az Úr: „Mivel megtartottad az én béketűrésre intő beszédemet, én is megtartalak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljön, hogy megpróbálja e föld lakosait.” (Jel 3,10) Tehát Isten igéjét kell elsősorban megtartani, és az emberi rendelkezéseket is csak annyiban, amennyiben nem ütköznek az Úr szavával. Az emberi rendelkezések és törvények nem állhatnak a fölött, hogy „így szól az Úr!”, még akkor sem, ha Krisztus nevében hozták azokat. Jézus előre figyelmeztette erre a tanítványait, sőt mielőtt a világ végéről szólt volna, ez volt az első nagy figyelmeztetése, mert tudta, hogy nagy hitetések lesznek. Ezt mondta: „Meglássátok, hogy valaki el ne hitessen titeket. Mert sokan jönnek majd az én nevemben... és sokakat elhítenek.” (Vö. Mt 24,4–5)

Amint az írásom elején már jeleztem, nagy teherterhelés nekem az, hogy ezeket leírjam, de ha ezt a szülővárosomért és a többi emberért nem teszem meg, akkor hogyan állhatnék meg az ítélet napján az én Istenem és Uram előtt? A szándékom nem a riogatás, hanem ösztönzés arra, hogy minden olvasó egyenként nézzon utána a Szentírásban annak, amiket itt elolvasott. Ez annál is inkább fontos, mert az utolsó időben a sok hamis prófétával együtt egy világméretű hamis megoldás is megfogalmazódik majd, amellyel az Írás szerint mindenkit igyekeznek megnyugtatni. „Mert amikor ezt mondják: Békesség és biztonság, akkor hirtelen veszedelem jó rájuk, mint a szülési fájdalom a terhes asszonyra, és semmiképpen meg nem

menekülnek.” (1Tessz 5,3) A világban végbemenő végső események egy asszony vajúdásához hasonlíthatók, amelyhez hasonlóan jelentkezik a fájdalom, majd egy időre abba marad, újra jelentkezik, majd sűrűsödik, egészen addig, amíg Krisztus Urunk vissza nem tér.

Jézus második eljövételének pontos időpontját viszont senki sem tudja, mert azt a napot és azt az órát csak az Atya ismeri egyedül (vö. 24,36), de a Megváltó figyelmeztette tanítványait, hogy az előjelekre figyeljenek, nehogy váratlanul érje őket az a nap (vö. Mt 24,32–33). Legelőször Izaiás 24. fejezetéből idéztem, most így is zárom a soraimat. A Szentlélek sugalmazására ezt írta le a próféta arról a korról, amikor ezek az események elkezdődnek: „Olyan lesz a nép, mint a pap, a szolga, mint az ő ura, a szolgáló, mint asszonya, a vevő, mint az eladó, a kölcsönadó, mint a kölcsönkérő, a hitelező, mint akinek hitelez.” (Iz 24,2) Ez azt jelenti, hogy egy jóléti társadalom fog alapjainban romba dőlni, éppen akkor, amikor viszonylag sokan olyan életszínvonalat érnek el, mint amilyen az ókorban a jobb módúaké volt. Éppen ez jellemzi korunkat. Ez akkor is igaz, ha a jólét csak a Föld lakosságának kevesebb, mint egy harmadát érinti jelenleg, mert ez a legmagasabb jóléti színvonal, amit szélesebb tömegek a történelem folyamán valaha is elértek. Bár a teljes Szentírásból, mindenholnan egybehangozóan idéztem, és még sok igehelyet idézhettem volna, illetve rámutattam azok belső összefüggéseire anélkül, hogy önmagában értelmeztem volna egy-egy szakaszt, lehetnek olyan szempontok is, amelyek elkerülték a figyelmemet vagy nem férhettek be egyetlen írás keretei közé. Ezért amiket leírtam, a figyelmeztetés és a figyelemfelkeltés eszközei, nem pedig a végső események hibátlan forгатókönyve.

Legyen a jó Isten irgalmas és kegyelmes hozzánk!

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002., Szent Biblia, fordította Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, Kálvin János Kiadója, Bp., 2006., Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 1987.

Pillantás az idők jeleire

Amikor Jézus az Olajfák hegyén tartózkodott, odamentek hozzá a tanítványai, és megkérdezték tőle, hogy mi lesz a jele az Ő eljövetelének és a világ végének (vö. Mt 24. és Lk 21. fej.). Ekkor Jézus egy figyelmeztetéssel kezdte meg profetikus beszédét: „Meglássátok, hogy valaki el ne hitessen titeket...” (Vö. Mt 24,4 / 2Tessz 2,8–12) Ez azt jelenti, hogy a végső időben, Krisztus második eljövetele előtt nagy lesz a hitetés és az emberek félrevezetése.

Ennek a hitetésnek az egyik alapelvét úgy lehetne megfogalmazni, hogy „nem az a lényeg, mi történik, hanem az, hogy ezt miként értelmezzük”. Ez korunk egyik nagy hazugsága, amely szerint mindent el lehet kenni és félre lehet magyarázni. A félrevezetésnek a másik módszere hasonlít a bűvésztükhöz, sajnos ezt is gyakran alkalmazzák a világon egyes politikai és egyházi vezetők: „amíg a bal kezével manőverezik – és a néző arra figyel –, addig a jobb kezével elrejt a labdát”, vagyis másról beszél, s nem arról, amire az igazság szempontjából égető szükség lenne, azért, hogy az emberek tömegeit elaltassa és elhitesse. Emberi és gazdasági „fejlődésről” beszél ott, ahol a bűn következtében szétesés, széthullás és hanyatlás van. Így aztán mindenki megnyugtatja magát, és nem látja tisztán sem a világ, sem a saját helyzetét. Ördögi tudomány ez, én nem kérek belőle.

A keresztény hívő ember azonban nem botorkál sötétségben (vö. 1Tessz 5,4–5), mert mindenkor ott van a kezében a Szentírás, az Isten ígéje, mint az egyedüli biztos mérce és segítség az idők jeleinek az értelmezéséhez. Amikor azt mondja Jézus, hogy „hallanotok kell háborúkról és háborúk híreiről”

(Mt 24,6), akkor azt szokták ellene vetni, hogy „háborúk mindig voltak a történelem folyamán”. Ez az érvelés figyelmen kívül hagyja Jézus kijelentésének a pontos szövegét, mert Jézus nem azt mondta, hogy háborúk lesznek, hanem hogy „hallanotok kell... háborúk híreiről”. A hírközlés és a média minden formája csak a XX. századra épült ki. Száz évvel ezelőtt még nem beszélhettünk erről, ma már Afrikában, az éhező országokban is van televízió, hírközlés, telefon stb. Ma az egyik törzs tudja, hogy mi történik Ruandában a másik törzssel. Jézus kétezer éve a hírközlés különböző formáira utalt e helyen, és nem csupán arra, hogy „nemzet nemzet ellen támad és ország ország ellen”.

Így folytatódik Máté evangéliuma 24,7 verse: „és lesznek éhségek, döghalálok (értsd: járványok) és földindulások mindenfelé.” (Vö. Lk 21,11) Ebben a félmondatban újra egy kis szócska a döntő, a „mindenfelé”, hisz a történelem során voltak eddig is éhségek, járványok (kolera, pestis stb.) és minden bizonytalansággal itt-ott földindulás is. A végső időben azonban ezek elszaporodnak és egyre sűrűsödnek, valamint az egész bolygónkat érintik. Ha bármely idős embert megkérdezik egy-egy természeti katasztrófa vagy árvíz kapcsán, elmondják, hogy ilyesmire nem nagyon emlékeznek vissza, legalábbis ekkora méretekben nem. A délkelet-ázsiai szökőár egészen egyedi jelenség volt több százézes áldozatával. Az interneten olvasható, hogy jelenleg Olaszországban egész falvakat lepett el a sár és az iszap. Mindezek a globális felmelegedéssel függnek össze. A globális felmelegedés fokának visszaszorítására vagy szinten tartására az unió soros elnöke, Barroso szerint komoly döntéseket kell hozniuk a nagyhatalmaknak a koppenhágai csúcsertekezleten. Erről ő maga nyilatkozott a „Szakadék szélén” című cikkében az egyik magyarországi országos napilapban. Ha még

az unió elnöke is a „szakadék széléről” beszél, akkor bizonyára van mindennek reális alapja.

Erre lehet azt mondani, hogy az idők jeleiről beszélni szektás módszer, ám akkor az első, akit ezzel meg lehet vádolni, az éppen Jézus Krisztus, mert Ő hívta fel erre a tanítványai és minden kor hívő emberének a figyelmét (vö. Mt 24,32–33). Az Üdvözítő többször is kifejezetten hangsúlyozta azt, hogy a benne hívők „vigyázzanak és imádkozzanak”. Lukács evangéliumából a katolikus fordítást idézem: „Vigyázzatok hát magatokra, hogy el ne nehezdjék szívetek a tobzódásban és részegségben, s az élet gondjai között, és az a nap meg ne lepjen titeket hirtelen. Mert mint a csapda, úgy fog lecsapni mindazokra, akik az egész föld színén laknak. Virrasszatok (vigyázzatok) tehát, és minden időben imádkozzatok, hogy megmeneküljetez mindattól, ami be fog következni, és megállhassatok az Emberfia előtt.” (Lk 21,34–36 és Mt 24,42–44) Úgyhogy, amikor ezt elolvastam e cikk megírása előtt, én magam is imádkoztam a családomért és Isten hívő népéért, de bizonyára többet és állhatatosabban kellene imádkoznom annál, mint eddig tettem.

Ezután Jézus beszél arról, hogy az Isten népét üldözni fogják, és a Krisztus-hívők gyűlöletesek lesznek minden nép előtt Jézus nevéért (vö. Mt 24,9–13 / Lk 21,16–19). Ezek már olyan megdöbbentő sorok, hogy nem szeretném fehéren-feketén leírni, el lehet őket olvasni a fenti idézetekben. Jézusnak csak azt a kijelentését emelem ki, amelyet már most valamennyi ember napról napra megtapasztalhat: „a szeretet sokakban meghidegül.” Ezért a szomorú tapasztalatért, úgy gondolom, sok embernek, családtagnak nem kell a szomszédba menni. Krisztusnak azonban bátorítása is van erre a rövid, de nyomorúságos időszakra: „aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözülni.” (Mt 24,13 és Lk 21,19) Tehát az üdvösség eléréséhez nem elég

a hitvallás szövegének hittel teli elmondása, a Szentírás szavainak életté kell válnia bennünk. A hívő embernek jellemében kell visszatükröznie Krisztus jellemét. Az Isten hívő népének üldözése középkori jelenség. Mondhatná bárki meggyőződéssel, hogy az már nem térhet vissza most a demokráciában, hiszen ma erre nem lát senki reális esélyt. Erre az állításra azt lehet válaszolni, hogy valóban a demokrácia az az államforma, amelynél nem találtak ki jobbat, ennél jobb már csak az Isten országának az eljövetele lesz. Azonban a szélsőséges indulatok és a népek körében felgyűlt elégedetlenségek könnyen billenthetik a történelem mérlegét a diktatúrák irányába, méghozzá a demokratikus kormányzás leple alatt, különösen azért, mert a világméretű problémákra egységes és globális válaszokat kell adni. A másik jelenség már közismert, hiszen egyes embercsoportok bármikor kerülhetnek a hatalom és valamely érdek útjába. Az már mindegy, hogy zsidónak, kisebbségnek, romának vagy valamelyik hívő közösségnek hívják őket, a bűnbakkérés módszere mindenkor jól bevált eljárás mód volt arra, hogy a jelenkor problémáinak a megoldásáról eltereljék a figyelmet.

A Biblia kijelentései mindenkor megbízhatóak, mert egyedül a jó Isten ismeri a jövőndőt, az emberek jövőben meghozandó döntéseit, mert neki „végére mehetetlen a bölcsessége” (vö. Iz 40,28; Károli fordításában).

Nézzünk még néhány mozzanatot a végső időről a Szentírás szavai alapján! Jézus szerint az Ő eljövételét megelőző időszak hasonlítani fog Noé napjaihoz (vö. Mt 24,37 és Lk 17,26–27). A Teremtés könyve szerint Noé napjaiban megsokasodott az emberek gonoszsága a földön, és „az ember szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz” volt (Ter 6,5). És „romlott útra tért minden test (ember) a földön” (Ter 6,12; katolikus fordítás). Noé mégis tökéletes tudott lenni a kortársai

között, mert „Istennel járt”, mert mindennap Istentől tanult és Vele élő kapcsolatban maradt (vö. Ter 6,9). Ezért Noé és családja megmenekült, a többi istentelen embert pedig elsodor- ta az özönvíz. Így lesz Jézus eljövetele előtt is. Ez azt is jelen- ti, hogy világunk és társadalmunk nem egy tökéletesebb világ felé „fejlődik”, hanem egyre hanyatlik Jézus szavai szerint, és ez a bűn következménye, amely globális szinten is beérik (vö. Jak 1,15). A Jézus eljövetele előtti kor hasonlítani fog Lót napjai- hoz is (Lk 17,28–33). Egyedül Lót menekült meg Szodomából, mielőtt a város elpusztult. Két lánya fizikai értelemben meg- menekült, ám az erkölcsi fertőt magukkal hozták Szodomából, így az örök élet számára ők is elvesztek. A homoszexualitás ép- pen napjainkban hódít teret olyan formában is, hogy egyes ál- lamok legalizálják azt, amit a Szentírás a szodomia bűnének nevez.

Találón jegyezte meg valaki a Biblia erre vonatkozó kije- lentései és a jelenkor eseményei közötti egybeesésre vonatko- zóan: „Ki kellene kapcsolnom az értelmemet, hogy mindeze- ket ne lássam be a Szentírás alapján.”

Az idők jeleiről lassan már nem kell írni és szólni, mert ez valamennyi ember számára nyilvánvalóvá válik, nem kell eh- hez a Szentírást olvasni, sem hívő embernek lenni, mert Jé- zus szerint: „az emberek elhalnak a félelem miatt és azok várá- sa miatt, amik e föld kerekére következnek.” (Vö. Lk 21,26) Mindezek a bajok és szenvedések a sátán által zúdulnak a vi- lággra, Isten pedig megengedi, mert egyrészt nyilvánvalóvá kell válnia a menny lakói előtt is, hogy kik azok, akik érdekből vagy számításból imádják az Istent, és kik azok, akik az iránta való viszont szeretetből teszik ugyan ezt. Másrészt a szent és örök Isten bűnnel, törvényszegéssel együtt nem lakhat. A történe- lem végső lezárulása előtt pedig el kell válnia az aranynak a sa-

laktól, az igaz (bűnbánatot tartott) embernek az önhitt és önző embertől. Ez azért van így, mert Krisztus második eljövetelére el kell készülnie az akkor élő hívő nép maradékának, mint felékesített „menyasszonynak”, hogy méltó módon találkozhasson Krisztussal, a „vőlegénnyel”, amikor Ő visszatér az ég felhőin hatalommal, az angyalok kíséretében (vö. 1Tessz 4,15–17). Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert a végső időre más törvényszerűségek is érvényesülnek, mint amelyekkel az átlagos hívő ember találkozhatott az élete során. Gondoljunk el, ha Krisztus eljövetelekor lesz egy hívő nép minden nemzetből, nyelvből és egyházi közösségből, akkor az a nép a halál tapasztalata nélkül ragadtatik el az ég felhőin Krisztussal, előbb azonban feltámadnak az idők során élt igazak. Ezt írja az előbb idézett első Tesszalonikai levél. Ha az Írás szerint nem hálnak meg ezek a hívő emberek, akkor olyan hittel kell élniük, ahogyan Krisztus élt itt a földön, és úgy kell megtartaniuk Isten parancsolatait, miként azt Jézus tette (vö. Jel 14,12), miközben „megmosták és megfehéřítették az ő ruháikat a Bárány vérében” (Jel 7,14). Ez utóbbi azt jelenti, hogy többszörös bűnbánat és bűnbocsánat útján Isten igazaknak nyilvánítja őket, mert Krisztus kereszttáldozata, Isten irántuk való szeretete arra készítette őket, hogy nemet mondjanak a bűnre, és a főparancsot életük legfőbb törvényévé tegyék (vö. Mt 22,37–39). Így Krisztus felmentő ítéletben részesülnek és üdvözülnek.

Az idők jeleinek figyelése nem félelemre és rettegésre készíti a hívő embert, hanem mélyebb bűnbánatra és megtérésre, nagyobb szeretetre és önfeláldozásra embertársai iránt. Eljön az idő, amikor sem a vagyon, sem a pénz, de még a hatalom sem fog senkit elrejtteni az Emberfia színe elől (vö. Jel 6,15–17). A hívő ember hiszi és tudja, hogy nem a halálé és az ellenségé az utolsó szó, hanem Krisztusé, aki szerint: „Én vagyok az alfa

és az ómega, a kezdet és a vég, ezt mondja az Úr, aki volt, aki van, és aki eljövendő, a Mindenható.” (Jel 1,8) Krisztus tartja a kezében a történelem fonálát, és megmenti azokat, akik Őbenne bíznak. Így szól övéihez: „A világban megpróbáltatások érnek titeket, de bízzatok, én legyőztem a világot.” (Jn 16,33; a katolikus fordítás szerint.)

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

„Én vagyok az Úr, aki kegyelmet, ítéletet és igazságot teremtek e földön”

Az Úrnak ezt a kijelentését Jeremiás próféta könyvében találjuk a következő összefüggésben: „Ezt mondja az Örökkévaló: Ne dicsekedjék a bölcs az ő bölcsességével, az erős se dicsekedjék az ő erejével, a gazdag se dicsekedjék gazdagságával; hanem azzal dicsekedjék, aki dicsekedik, hogy értelmes és ismer engem, hogy én vagyok az Örökkévaló, aki kegyelmet, ítéletet és igazságot gyakorlok e földön; mert ezekben telik kedvem, azt mondja az Örökkévaló.” (Jer 9,23–24)

Nyugodtan kérdezhetné azonnal bárki, hogy hol van az az Isten, aki „kegyelmet, ítéletet és igazságot cselekszik e földön”, mert a mindennapi életben irgalom helyett az emberek keményszívűsége és kegyetlensége hatalmasodik el. Az igazságtalanság égbe kiáltó, a munkások ki nem fizetett vagy ellopott bére némelyeket óriási vagyonhoz juttatott. Hol van itt az Isten jogos ítélete és igazságszolgáltatása? Az igazság és igazságosság helyett ebben a világban ma már tökélyre vitték a hazugságot és a gazemberség különböző formáit, amit profizmusnak hívnak. Aki úgy képes csalni és lopni milliós vagy milliárdos tételekben, hogy az arcizma sem rezdül, az profinak számít a filmekben, és már-már a valóságban így tekintenek az ilyen emberre. Valóban sok igazságtalanság és álnokság van ezen a világon, ezeknek még a hívő emberek is áldozatul esnek, és szenvednek tőlük. Ennek fényében kérdezhetnénk, hogy Isten miért nem cselekszik igazságot ezen a földön? Ábel kiontott véréhez hasonlóan a megölt igazak vére Istenhez kiált: „Uram, te szent és igaz, meddig nem ítélsz még, és nem szolgáltatasz igazságot a mi vérünkért azokon, akik a földön laknak?” (Jel 6,10)

A Szentírás alapján viszont teljes bizonyossággal leírhatom, hogy alkalmas időben a kegyelem Istene igazságot fog gyakorolni ezen a Földön. „Nem késik el az ígérettel az Úr, mint némelyek késedelemnek tartják, hanem hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem, hogy mindenki megtérésre jusson!” (Vö. 2Pt 3,10) A jeremiási idézetben az első helyen ez áll: „Én vagyok az Örökkévaló, aki kegyelmet (azaz irgalmat) gyakorlok ezen a földön.” A jó Isten részéről ez az elsődleges, mert ez fakad lényé legbensőbb szeretetéből. „Ő nem akarja a bűnös halát, hanem hogy az megtérjen és éljen.” Még a hívő, Istennel együtt járó ember is elmondhatja, ha az Isten nem lett volna hozzá kegyelmes és hosszútűró, akkor elveszett volna a bűneiben.

A Jelenések könyvében olvashatjuk, hogy az Istennek négy angyala az Úr parancsára visszatartja a föld négy szelét, hogy ne fújjanak a földön, se a tengerre, se semmiféle élő fára (vö. Jel 7,1). A „szél” kifejezés alatt nem valódi szelet kell érteni, bár lehet ez vihar vagy tornádó is, hanem tágabb értelemben mindazt a pusztítást, amit a háborúk, a természeti katasztrófák és az emberi önzés következménye fölhalmozott. Ezek a „szelek” bármelyik pillanatban rázúdulhatnak erre a világra. Azt látjuk, hogy az égbekiáltó igazságtalanságok vagy gyakran még a népirtások után sem ez történik, hanem újra felkel a Nap, a dolgok valahogyan stabilizálódnak egy időre, és emberi történelmünk szekere tovább gördül. Az Isten pedig „vár és hallgat”. Az Úr ígéje azonban pontos betekintést enged abba, hogy világosan lássuk: Isten az, aki visszatartja és fékezi ezeket a „szeleket”. Vagyis még a borzalmas dolgok és események is az ő kegyelmével vannak elegyítve.

A történelem legutolsó fázisában azonban ezek a pusztító „erők” Isten kegyelmének fékei nélkül fognak rászabadul-

ni erre a világra. Erről Jézus a nagy apokaliptikus beszédében szólt. Ezt nevezi a Szentírás a hét csapásnak (vö. Jel 16,1–21). Ezt mondta Urunk Jézus erről a rövid, de megrázó időszakról: „Mert akkora nagy nyomorúság lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mind ez ideig, és nem is lesz soha. És ha azok a napok meg nem rövidítették, egyetlen ember sem menekülhetne meg; de a választottakért, megrövidítették majd azok a napok.” (Mt 24,21–22) Ha azonban megnézzük mind a Jelenések könyvének, mind Máté evangéliumának a szövegekörnyezetét, akkor ezekben a súlyos kijelentésekben is ott van a vigasztalás és az isteni szabadítás minden hívő ember számára. Például a „nem is lesz soha” megjegyzés azt érzékelteti, hogy a bűn történelme nem fog többé megisméltódni, azaz „nem lesz kétszer veszedelem” (Náh 1,9). Az Isten angyalai pedig a „szeleket” addig tartják vissza, amíg az Isten választottait elpecsételik a homlokukon (vö. Jel 7,1–3). Őket Isten hatalma fogja őrizni minden körülmények között. A Krisztusban hívők, akik mindennap hitből élnek és Isten parancsolatait készek megtartani, különleges isteni védelem alá kerülnek. Erre már volt példa az Ószövetségben (Ez 9,1–11). Ezért senki sem fog elveszni, csak az, aki végleg megkeményedik a bűnben, és nem akar engedelmeskedni az Isten szavának.

Miért írtam le ezeket? Azért, mert az „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság ismeretére” (1Tim 2,4). Ezért az Atya, akit csak lehet, Krisztus által meg akar menteni mind a végső elveszéstől, ami a kárhozat, mind az utolsó nagy nyomorúságos időben, ami még ezen a földön várható. Ezért mindenekelőtt az Ő szeretetét, irgalmát és kegyelmét mutatja meg Jézus Krisztus helyettes áldozatával, hogy irántunk való szeretete minél több embert szeretetre ébresszen. Tulajdonképpen az életünk folyamán tapasztalt isteni szeretetre

adott folyamatos válaszainkban dől el a végső sorsunk, mert sem félelemből, sem számításból, sem érdekből nem lehet szeretni. Az Istent viszontszeretni csak azok tudják, akik nem állnak ellen Krisztus és az Atya vonzásának (vö. Jn 12,32), és hit által megkapják a Fiúság Lelkét, a Szentlelket, aki belülről vezérli el a hívő embert minden igazságra (vö. Róm 8,14 / Jn 16,13). Akik kérik, igénylik és megbecsülik azt, hogy hit által Krisztus Lelke lakozzék a szívükben, azok Isten Lelkének erejével tudják az Istent és embertársaikat Istenhez méltóan szeretni. Ezért van a jeremiási idézetben elől az, hogy „én vagyok az Úr, aki kegyemet gyakorlok ezen a földön”.

Ezután olvashatjuk, hogy „Én vagyok az Örökkévaló, aki ítéletet és igazságot gyakorlok a földön” (vö. Jer 9,24 / Iz 1,27). Annnyira iszonyatos dolog a bűn, és az Isten oly nagyon szereti az embert, hogy kénytelen a megmentése érdekében „megengedni” bizonyos szenvedéseket, megpróbáltatásokat, olykor komolyabb pusztításokat is – amelyeket bizonyos korlátok között a sátán művel (vö. Jób 1,12–22) – azért, hogy az emberek elkezdjenek gondolkodni és az Istent keresni. Fontos hangsúlyozni, hogy a bűn és a halál szerzője nem az Isten, hanem a bukott angyalfejedelem, aki az Isten és az ember megátalkodott ellensége (vö. Jn 8,44). Ez az érem egyik oldala. A másik pedig az, hogy Isten a bűnt következményeinek beérésével is bünteti. Gyakran nem függeszti fel egy-egy bűnös vagy egészségtelen életforma következményeit, amit az ember betegségeivel arat le. Ez történik globális szinten is: „ki mint vet, úgy arat.”

Jakab apostol azt írja, hogy „a bűn teljességre jutván halált nemz” (Jak 1,15). Ez szintén igaz az egyén életében, és globálisan is. Ennek a bibliai versnek az igazságát ma egyetlen olyan józan gondolkodású ember sem vonja kétségbe, aki csak

egy kicsit is figyelni a Földünkkel mint bolygóval történő mérhetetlen visszaéléseket. Ezeket a Föld már nem tudja elviselni. Gondoljunk a környezetszennyezésre, a globális felmelegedésre, a szaporodó, pusztító erejű viharokra, a délkelet-ázsiai szökőárra, amelynek mérhetetlen áldozatai jól ismeretek, vagy ott van New Orleans tenger általi elöntése, a haiti földrengés, hogy csak a legismertebbeket említsem. Kevesen tudják azt, hogy Haiti lakosságának a nagy többsége a vudu vallás híve, amelynek keretein belül különböző szellemekkel történő egyesülés és hasonló ördögi praktikák révén esnek transzba a megtévesztett emberek. Ehhez még hozzáadódik az ottani turistaparadicsommal együtt járó erkölcstelenség, amelyet itt nem szeretnék taglalni. Szólhatnék még az afrikai törzsek egymással való leszámolásáról, amelyről a világ csak annyit tud, hogy Ruandában volt népirtás, a többi hír el sem jut hozzánk. Csak a jó Isten tudja és érzi át teljesen azt, hogy mi történik valójában ezen a Földön (vö. Iz 63,9, Károli fordításában). S miközben ezek történnek, az emberek mind érzékletlenebbek lesznek az ilyen eseményekkel szemben. Ezért az Úrnak meg kell engednie azt, hogy a bűn bűnnel legyen büntetve ott, ahol már annyira elhatalmasodik az, hogy ítéletet von maga után (vö. Ter 6,13; 19,12–13.24–25).

Tudatában vagyok annak, hogy nem népszerű az, amit írok, kedves olvasó, és nem is leszek tőle népszerű. Ám „ha embereknek akarnék tetszeni, Krisztus szolgálja nem volnék” (vö. Gal 1,10). A „struccpolitika”, valamint a „békesség és biztonság” népszerű üzenete nem Istentől való (vö. 1Tessz 5,2–5). A történelmünkre nézve emberi megoldás nincs, csak isteni, ez utóbbi pedig tökéletes, csodálatos és páratlan. Ezeknek az eseményeknek minden ága-bogát nem láthatjuk át, nem is ránk tartozik, de megismerhetjük azt az Istent, akinek van megoldása

mind az egyéni életünkre, mind a világ végső sorsára nézve. Vagyis „azzal dicsekedjék, aki dicsekszik, hogy értelmes, és ismer engem... azt mondja az Úr” (Jer 9,24). Ha megismerjük azt az Istent, aki ezt a csodálatos világot teremtette, amelyik még a bűn nyomait magán hordozva is viseli teremtője kezjegyét minden egyes virágban és teremtményben, akkor bizalmunk ébred iránta. Ha megismerjük Jézus Krisztus által az Atyát, aki Jézusban gyermekeivé fogadott minket, lesz hitünk és reményünk még „a halál sötét völgyében is”, mert olyan Istenünk van, aki a halálból is fel tudja támasztani az övéit, és még a családtagjainkkal kapcsolatban is reménységünk lehet (vö. Jer 32,27).

Az Isten ítélete bizonyos értelemben már zajlik a fejünk fölött, ami annyit jelent, hogy az Úr visszavonja egyes területekről az ő óvó-védő kezét az elhatalmasodott bűn miatt. Ahol pedig az Isten Lelke visszavonul, ott azonnal a sátán lép a helyére. Senki ne mondja, hogy nem tudott róla, hiszen erről a Szentírás és Krisztus is világosan beszélt: Iz 24. / Mk 13,7–23; 24–24. Szó szerint is idézek Jézus szavaiból: „Jelek lesznek a Napban, a Holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és a hullámok háborgása miatt. Az emberek megdermednek a rémülettől, és a világra zúduló szörnyűségek várásában. A mindenség összetartó erői megrendülnek. Akkor majd meglátják az Emberfiát, amint felhőn jön, nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor ez teljesedésbe kezd menni, nézzetek fel, és emeljétek fel fejetekeket, mert elérkezett megváltásotok ideje.” (Lk 21,25–28, a Szent István Társulat katolikus fordítása.) Hangsúlyozottan emelném ki az utolsó mondatot. A Krisztussal érkező végső nagy szabadításon van a lényeg a hívő ember számára, és nem a nagy nyomorúságon! Akik Krisztushoz tartoznak, azoknak

nincsen mitől félniük! Egyetlen félelmünk akkor lehet, ha tarkogatunk olyan bűnöket, amelyeket még nem vallottunk meg a könyörülő és irgalmas Istennek, amelyeket így nem tud megbocsátani. Jézus ezt mondta tanítványainak, és ezt üzeni nekünk is: „Bízzatok, én legyőztem a világot.” (Vö. Jn 16,33b) „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.” (Vö. Mt 28,20) És egészen bizonyos Jézus szavai szerint, hogy „a szelídek öröklik a Földet” (vö. Mt 5,5 / Zsolt 37,11). Nem ezt, hanem amit az Isten az Ő drága gyermekeinek újjáteremt (vö. Mt 24,35 / 2Pt 3,12–14 / Jel 21,1). Legyen ezért és kimondhatatlan kegyelméért áldva és magasztalva az Ő szent neve most és mindörökké.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék könyvkiadója, Bp., 1987.; Biblia, Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2006.; Biblia, Kecskeméthy István fordítása, Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2009.; Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002.

Az idők jeleiről

Jézushoz mentek a farizeusok és a szadduceusok, hogy próbára tegyék őt. Kérték őt, hogy mutasson nekik mennyei jelet. Ő így válaszolt nekik: „Amikor beesteledik, azt mondjátok: Jó idő lesz, mert vöröslik az ég. Hajnalban pedig: Ma vihar lesz, mert vöröslik és borús az ég. Az ég arculatát tehát meg tudjátok ítélni, az idők jeleit azonban nem tudjátok?!” (Mt 16,1–3; a Szent Jeromos katolikus Biblia-fordítás szerint.)

Nehogy mi is abba a hibába essünk, mint Jézus korában a nép vallási vezetői, hogy nem ismerjük fel az idők jeleit arra nézve, Jézus második eljövetele mennyire közel van. A Szentírásnak és ezen belül Krisztusnak pontos eligazító tanítása van az Ő második eljövetelét megelőző idők társadalmi, vallási és természetet érintő állapotairól. Természetesen Krisztus második eljövetelének pontos időpontját csak az Atya ismeri (vö. Mt 24,36), ezt senki az emberek közül nem tudhatja, de Jézus beszélt azokról a jelekről, amelyek az Ő megjelenését meg fogják előzni. (Ebben a témában lásd még e fejezetben a „Pillantás az idők jeleire” című másik írásomat.)

Amikor megkérdezték a tanítványok az Urat, hogy milyen jele lesz az ő eljövetelének és a világ végének, Jézus ezzel kezdte a mondandóját: „Meglássátok, hogy valaki el ne hitessen tekintet...” (Vö. Mt 24,4) Ez mindjárt felhívja a figyelmünket arra, hogy az utolsó idő egyik legjellegzetesebb vonása a hitelesség lesz. Ez nemcsak a politikai csatározásokban fog megnyilvánulni, amelyek során tömegeket fognak ígérekkel és más eszközökkel befolyásolni, hanem a vallás területére is érvényes, mert Jézus azzal folytatta: „Sokan jönnek majd az én nevemben, akik ezt mondják, én vagyok a Krisztus, és sokakat elhítenek.”

(Mt 24,5) Krisztus nevében és az Ő helyére állva megy végbe a legnagyobb elhitézés, mert azt senki sem gondolná, hogy ilyen módon ez megtörténhet. Pál apostol ezt írja erre vonatkozóan Timóteusnak: „Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állnak be. Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, hálátlanok, tisztátalanok, szeretet nélküli valók, kérlelhetetlenek, rágalmozók, mértéktelenek, kegyetlenek, a jónak nem kedvelői. Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői; kiknél meg van a kegyesség látszata, de megtagadják annak erejét. És ezeket kerüld.” (2Tim 3,1–5) Annyira megdöbbentő ez a felsorolás, hogy nem lehet napirendre térni fölötte, különösen az utolsó megjegyzésen. Tömegek fogják magukon viselni a vallásosság látszatát, de annak erejét megtagadják; vagyis az Isten parancsolatainak nem fognak engedelmeskedni (vö. Jn 14,21–24 / 1Jn 5,3). Tehát az utolsó idők egyik jele a Szentírás szerint éppen a valódi megtérések nélküli vallásosság elterjedése lesz.

Emlékszem, hogy néhány évvel ezelőtt sokáig egyetlen szentírási vers kijelentése foglalkoztatott, és ez a következő volt: A Sátán „az egész földkerekséget elhítteti” (vö. Jel 12,9). Hogyan lehetséges ez? – kérdeztem. Lehetetlen, hogy az Isten ezt megengedje. Pedig éppen ezt írja az Isten igéje. Az Úr Jézus mondja ezt János apostolnak Pátmosz szigetén, mint ahogy a nagy apokaliptikus beszédében szólt már erről korábban is: „vigyázzatok, hogy valaki el ne hitessen titeket”; „bizony sokakat elhíttetnek” (vö. Mt 24,5.23–24). Pál apostol ezt írja erről az időről: „Amikor azt mondják, békesség és biztonság, akkor hirtelen végveszély jön rájuk, mint a szülési fájdalom a terhes asszonyra; és semmiképpen meg nem menekülnek.” (1Tessz 5,3) Nem szükséges, hogy „békesség és biztonság” legyen, elég az,

ha csak elhítetik az emberekkel, hogy béke és biztonság van. Az emberek inkább szeretnek hinni a meséknek, semhogy szembe néznének a valódi tényekkel. Emiatt a végső romlás hirtelen tör rájuk, úgy, mint a szülési fájdalom a terhes asszonyra. Jön a fájdalom, majd abbamarad, majd az egyre sűrűbb lesz, amíg a gyermek a világra születik. Ehhez hasonlóan történnek azok a természetben, társadalomban és gazdaságban lejátszódó folyamatok is, amelyek végül is Jézus második eljövételébe torkollanak. Az Úr Jézus éppen azért fog eljönni, hogy az övéit megmentse, és lezárja végleg ezt a bűn és vérfolyam áztatta történelmet.

Ezután beszélt Jézus arról, hogy „hallanotok kell háborúkról és háborúk híreiről” (Mt 24,6). Szóltam arról korábbi írásomban, hogy a hírszerzés a XX. század vívmánya. Ma, ha valami történik a világ egyik pontján, a média által tud erről az egész világ. Majd ezt mondja Jézus: „Mert nemzet támad nemzet ellen, ország ország ellen; és lesznek éhségek és járványok és földindulások mindenfelé. Mindez pedig a sok nyomorúságnak kezdete.” (Mt 24,7–8) Úgy gondolom, hogy országokon belüli nemzetiségi konfliktusok, valamint országok közötti támadások is várhatók. Másodszor pedig Jézus egyetlen mondaton belül szólt az éhségekről, járványokról és a háborús konfliktusokról. Ezért minden bizonnyal ezek igencsak összefüggnek egymással. Egy világgazdasági összeomlás, egy világméretű, elhúzódó pénzügyi válság teremthet olyan helyzetet, amelynek nyomán a Kárpát-medencében is élelmiszerhiány alakul ki. Földünk édesvízkészleteiért ma már nyílt lapokkal folyik a küzdelem. A Kárpát-medence jól áll az ivóvízről, de a nyugati országok nemzetbiztonsági kérdésnek tekintik azt, hogy a harmadik világ éhezõ tömegei ne induljanak meg egy újabb „népvándorlás” formájában az élelemért és ivóvízért.

Járványok eddig is voltak a történelem folyamán, de az utolsó időben az lesz a jellemző, hogy ezek „mindenfelé” lesznek (Mt 24,7), ugyanúgy, ahogyan a híradásokban nap mint nap hallunk a földcsuszamlásokról és a földrengésekről. A globális felmelegedéssel ugyanis együtt jár az, hogy a Föld lemezei többször is elmozdulnak.

Jézus ezt követően beszélt arról, hogy a Krisztusban hívőket üldözni fogják, és hogy gyűlöletesek lesznek minden nép előtt az Ő nevéért (Mt 24,9). Hogyan lehetséges ez? Visszatérne a középkor? A szövegösszefüggés alapján azt mondhatom, hogy az előbbi eseményeket is figyelembe véve alakulhat ki a valódi Krisztus-hívők üldözése és megvetése. Ez abból következik, hogy a globális problémákra (természeti, gazdasági és társadalmi problémákra) egységes válaszokat kell adni. Ha ebből valaki szándékosan kimarad, arra könnyen rásütik azt, hogy „az emberi nem ellensége”, hiszen látszólag nem ért azzal egyet, hogy a Földünket meg kell menteni. Ezzel szemben a keresztények „új eget és új földet várnak, amelyben igazság lakozik” (2Pt 3,13), Isten országát és uralmát várják, amely nem ebből a világból való. A másik tényező, ami erre enged következtetni éppen az, hogy „Jézus nevéért” éri a gyűlölet és a megvetés őket! Mit jelent Jézus neve? Azt jelenti, hogy „Isten megszabadít”. Ha Jézus nevéért lesz a tanítványok megvetése és üldözése, az csak azért lehet, mert ők egyedül csak Krisztus szavaiban és az Ő második eljövételének szabadításában bíznak, s nem emberi vagy állami, netán államegyházi megoldásokban. Lesznek olyan Krisztusban hívők, akik csak Istentől várják a valódi megoldást erre a helyzetre nézve, mert tudják, hogy ezek a válság jelei, éppen a Jézus második eljövételét megelőző jelek, és ők az Üdvözítő megjelenését és szabadítását várják. Miért? Azért, mert Krisztus megjelenésével véget ér a bűn,

a szenvedés, a nyomorúság; az elhunyt igazak feltámadnak, a Krisztusban hívő hűséges maradék elragadtatik az ég felhőin az Úrral az Atya színe elé (vö. 1Tessz 4,13–17). A harmadik tényező, amely az üldözést kiválthatja, az éppen az egész világra kiterjedő, a Szentlélek erejével történő nagy evangéliumhirdetés lesz (vö. Mt 24,14), amikor a korábban elhangzott evangéliumi tanítások beérnek, és sokan csatlakozni fognak Isten népéhez (Iz 60,1–3.22). Addig nem jöhet el a vég, amíg ez a nagy evangéliumhirdetés nem ment végbe Krisztus szavai szerint.

Hogyan lehetséges az, hogy a XXI. században üldözés éri a Krisztusban hívőket? Ez képtelenség, mondhatná bárki. Ma már nincsen kommunizmus, nem zárják börtönbe a papokat, szerzeteseket a hitükért, mint az ötvenes években. És valóban az ateizmus kora leáldozóban van. Pál apostol arról írt, hogy az utolsó napokban széles tömegek válnak vallásossá valódi megtérés nélkül (vö. 2Tim 3,1–5), Jézus pedig arról szólt, hogy a tanítványokat üldözni fogják (vö. Mt 24,9–13 / Mk 13,9–13 / Lk 21,12–19 / Jel 6,9–11; 12,17). Ez igencsak figyelemreméltó két különböző megállapítás ugyanarra az időre nézve. Miről lehet szó? Ha a történelem lapjait nézzük, azt láthatjuk, hogy vallási türelmetlenség mindig akkor lépett föl, amikor valamely egyházi és állami hatalom kéz a kézben járt. Ez logikus, mert egyik egyházi közösségnek, felekezetnek sincsenek arra eszközei, hogy valamely másként gondolkodó és hívő csoport ellen fellépjen, csak ha az állami hatalom az ő kérésére ezt megteszi. Erre jó példa a középkorban működő inkvizíció. Ezért ma is akkor kerülhet a felszínre a társadalomban a vallási türelmetlenség, ha az állam valamely egyház vagy egyházak mellé áll, hogy azokat jogi, pénzügyi és egyéb eszközeivel megtámogassa. Jézus óva intette a tanítványait a szaduceusok és Heródes kovászatától (vö. Mk 8,15 / Mt 16,6), és ez nem más,

mint a fennálló politikai hatalmakkal való szövetkezés, valamint az a „rókalelkület”, ami ezzel együtt jár. Ez a romlás kovásza Jézus szerint, amely az egész társadalmat megposhasztja. Egy ilyen világméretű, egyházi és világhatalmak közötti összefogás eredményezhet olyan üldözést, amelyről Jézus beszélt a tanítványainak. Egyet biztosan mondhatunk: Jézus valódi tanítványai sosem lépnek fel erőszakosan a másként gondolkodókkal szemben, viszont az evangéliumért és az igazságért bizony érheti a hívőket üldözés, és némelyek még vértanúságot is szenvedhetnek Jézus szavai szerint (vö. Lk 21,16). Ez a dolgok természetellenes rendje: Ha nem lehetett az igazságot elhallgattatni, akkor mindenkor azokat tették el láb alól, akik az igazságot képviselték. Az Isten azonban csak azért engedheti meg ezt, hogy még ez is az igazság győzelmét szolgálja, és sokan megtalálják Krisztust, valamint a szeretet igazságát, amely minden igazság fölött a legnagyobb (vö. 1Jn 4,7–8.16). Amikor ezek a jelenségek kezdenek beteljesedni, a hívő emberek tudják, hogy Jézus szabadító visszatérése az ég felhőin igencsak közel van (vö. Lk 21,29–31).

Jézus a következőkkel búcsúzott az utolsó vacsorán a tanítványaitól, s ezek a szavak a mai hívőknek is szólnak: „Azért mondom nektek mindezt, hogy meg ne botránkozzatok. Ki fognak zárni benneteket a zsinagógából (a gyülekezetekből), sőt eljön az óra, amikor mindaz, aki megöl titeket, azt gondolja, hogy Istennek tetsző szolgálatot végez. Azért teszik ez veletek, mert nem ismerték meg sem az Atyát, sem engem.” (Jn 16,1.3) „Bizony mondom nektek, hogy ti sírtok majd, és jajgattok, a világ pedig örvendezni fog. Ti szomorkodtok majd, de szomorúságotok örömmre fordul. Az asszony is, amikor szül, szomorkodik, mert eljött az ő órája; amikor azonban megszülte a gyermekét, már nem emlékszik a szorongatásra az öröm miatt,

hogy ember született a világra. Most ti is szomorkodtok, de újra látlak majd titeket, a szívetek örülni fog, és örömötöket nem veszi el tőletek senki.” (Jn 16,20–22) Jézus szavai szerint a Krisztusban hívők szorongattatása végül is öröme fordul, amikor Ő újra megjelenik. Az üldözöttek megmenekülnek, a mártírok feltámadnak, és azt az örömet, amely a megváltottaké lesz, szavakkal nem lehet leírni, mert végül is a romolhatatlan élet, az igazság és a szeretet győzni fog a bűn, a szenvedés és a halál fölött, Jézus Krisztus a mi szeretett Urunk és Üdvözítőnk által.

Mivel nem rendelkezem a tévedhetetlenség karizmájával, ezért kérem az olvasót, hogy írásomat a Szentírás szavaival mindenkor vesse egybe, és ez alapján alakítsa ki személyes álláspontját ebben a kérdésben.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

MESSIÁSI PRÓFÉCIÁK

A Messiás a törvényt igazán jeleníti meg

„Íme az én szolgám, aki támogatok, az én választottam, akit szívem kedvel, lelkemmel (ruah) ajándékoztam meg, törvényt beszél a népeknek. Nem kiált, és nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. Megrepedt nádat nem tör el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, a törvényt (mispát) igazán jeleníti meg. Nem lankad, és nem török meg, míg a Földön törvényt tanít, és a szigetek várnak a tanítására. Így szól az Isten, az Örökkévaló, aki az egeket teremtette és kifeszítette, szilárdná tette a Földet, és növényt sarjasztott, aki lehetetet (nösámá) ad a rajta lakó népnek, és lelket (ruah) a rajta járóknak: Én, az Örökkévaló hívtalak el igazságban, és fogom kezdetet, és megőrizlek, és népnek szövetségévé teszek, nemzeteknek világosságává. Hogy megnyisd a vakoknak szeméit, hogy a foglyot a tömlöcből kibozzad, és a fogházból a sötétben ülőket. Én vagyok az Örökkévaló, ez a nevem, és dicsőségemet másnak nem adom, sem dicséretemet a bálványoknak.” (Iz 42,1–8; a Károli-fordítás pontosítva.)

Izaiás próféta Krisztus születése előtt hétszáz évvel a Szentlélek indítására úgy ír itt a Messiásról, mintha e sorokat olvasva az Atya szólalna meg.

Erre a messiási proféciára az újszövetségi Szentírás többször is visszahivatkozik, mert Jézus Krisztusról szól. Emlékezzünk például Jézusnak a Jordán-folyóban történő felnőttkereszttségére, amely során az Atya szózata hallatszott, és amelyre a fenti proféciában is utalás történik: „Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik.” (Mt 3,17 vagy Mt 17,5) Jézus megkeresztelkedésekor a proféciának két mozzanata is teljesedett: az a kijelentés, hogy az Atyának benne „kedve telik”,

és az a tény is, hogy a Szentlélek megnyugszik rajta, mert Krisztus nemcsak a Szentlélektől fogantatott isteni személy, de a Szentlélekkel fölkenet Messiás is, akin az Atya Lelke megnyugodott és rajta is maradt (vö. Jn 1,33).

„Törvényt beszél a népeknek.” A „törvény” (mispat) szó háromszor fordul elő ebben a rövid szakaszban, és ez a tízparancsolatra vonatkozik (vö. Kiv 20,1–17), amelyet Jézus az Isten és embertárs iránti szeretetparancsolatban foglalt össze az egyik törvénytudó számára (vö. Mt 22,37–40). Sajnos a katolikus fordítás a „törvény” szót az „igazság” szóval helyettesíti. Az helyénvaló, hogy Krisztus igazságot szól a népeknek, azonban itt a héberben a „törvény” szó szerepel, amelynek másodjelentése az, hogy „ítélet”. Tehát, sokszor a Szentírás-fordításon is múlik az, hogy a hívő ember megérti-e az Isten szavát. Nincsen tökéletes Biblia-fordítás, de azért törekedni kell az eredeti szöveg pontos és hű visszaadására, mert az ihletett a Szentlélek által, és nem a fordítások.

Arról van tehát szó a szent szövegben, hogy Krisztus az Isten erkölcsi törvényét, a tízparancsolatot az életével és a szavaival hibátlanul és maradéktalanul be fogja tölteni, azt meg nem szegi, azon nem változtat, hanem „igazán jeleníti meg”, úgy ahogyan azt Ő Mózesnek adta a Sínai-hegyen még a megtestesülése előtt. Mivel az Atya a bűneset óta közvetlenül nem érintkezik az emberiséggel (vö. 1Tim 6,16), ezért Krisztus volt az, aki minden esetben érintkezett a választott nép ősatyáival, Ő jelent meg Ábrahámnak, Jákobnak és Mózesnek is. Ha pedig Krisztus adta a tízparancsolatot, akkor azt nem is fogja földi élete során megváltoztatni (vö. Mk 7,7–9 / Róm 3,31), mint ahogyan ezt nem is tette meg (vö. Mt 5,17–19 / Lk 4,16). A gazdag ifjúval való beszélgetésekor is a tízparancsolatból idézett néhányat, hogyha az ifjú azokat megtartja, le-

hetősége legyen bemenni az örök életre (vö. Mt 19,16–19). Természetesen a parancsolatok megtartása nem lehetséges a saját erőnkből, csak úgy, ha Krisztust követjük, és Ő elküldi erőtlenségre és bűnre hajló emberi természetünk legyőzésére a Szentlelket. Ezért mondta Jézus az ifjúnak, hogy „jőjj és kövess engem” (Mt 22,21b).

Izaiás próféta előre megmondta azt, hogy a Messiás nemcsak a zsidó néphez fog eljönni, hanem a „népekhez” szól, és még a távoli szigetek is várnak az Ő tanítására. Ha a Jézus korabeli írástudók komolyabban olvasták volna Mózes öt könyvét és a prófétákat, s nem a saját Írásról kialakított emberi hagyományaikhoz ragaszkodtak volna, akkor lett volna esélyük felismerni, hogy nem nemzeti messiást kell várni, hanem olyan valakit, aki minden nép megváltója. Így tudják a Szent Íratokról való magyarázatok elhomályosítani az Isten szavát. Ez a veszély ma is ugyanúgy fennáll, mint Jézus korában. Jézus hiába mondta az írástudóknak és a farizeusoknak, hogy „tudakozzatok az Írásokat..., ezek azok, amelyek bizonyosságot tesznek rólam” (vö. Jn 39–44), mert nem akarták elfogadni azt, amit Mózes könyveiben és a prófétáknál és a zsoltároknál róla megírtak.

A prófétának az a megfogalmazása, hogy „nem kiált, és nem lármáz”, nem arra vonatkozik, hogy Jézus nem fog nyíltan beszélni, ha kell több ezer emberhez is, hanem arra, hogy beszéde nem idegtépő szónoklat lesz, hanem dallamos és természetes emberi szó, szónoki fogások nélkül. Az evangéliumok szerint Jézus nem úgy tanított, mint az írástudók, hanem úgy, mint akinek hatalma van (vö. Mt 7,29). A legnagyobb mélységű igazságokat a legegyszerűbb kifejezésekkel és példázatokban mondta el. Ebből is látszik, hogy egy-egy ember megtérése nem a hangos evangelizációtól és a fülsiketítő zenétől függ,

hanem az Isten Lelkének érintésétől és az egyén felelősségteljes döntésétől, amelyet Isten szavának engedve bűnös énjevel szemben képes meghozni.

Az a kép, hogy „a megrepedt nádat nem töri el...” érzékelteti Krisztus gyöngédségét és együttérzését minden emberi nyomorúság iránt. Minél nagyobb megkötözöttségben és bűnben élt valaki, Krisztus annál jobban küzdött érte. Ez a lelkület kellene, hogy átjárja a benne hívőket is, nem pedig az ítélkezés. Krisztus amikor gyógyított, rendszerint előbb a betegség okát, a bűnt bocsátotta meg, előbb a lélek orvosaként járt el – a betegségekből való gyógyításai ezután következtek (vö. Mt 9,1–7). Mi ezzel szemben minél hamarabb szeretnénk meggyógyulni, de bűnös szokásainktól nem vagyunk hajlandók szabadulni.

Milyen szép Krisztusnak az a jellemvonása, amit Izaiás így fogalmazott meg: „nem lankad és nem törik meg.” Krisztus az Atya igazságához és az Ő igéihez való ragaszkodását nem tette attól függővé, hogy az, amit mond, elfogadtatásra talál-e az emberek között, vagy sem. Nem azzal foglalkozott, hogy az embereknek, vallási vezetőknek megfeleljen, hanem egyedül az Atya akaratát követte. Amikor pedig meg nem értéssel, rosszindulattal és gyűlölettel találta magát szemben, akkor sem csüggedt el, nem lankadt a fáradozása ezekért a szerencsétlen emberekért. Erejét ehhez mindennap és mindenkor az imából merítette (vö. Mt 14,13a / Lk 9,28; 11,1).

A próféta írja, hogy a Messiásnak az Atya „fogja a kezét”, aki „a nemzeteknek világossága lesz”. Ez is beteljesedett Krisztusra nézve, aki így szólt: „az Atya mindenkor velem van, mert én mindenkor azt cselekszem, ami kedves néki.” Amikor pedig még kisgyerekként az agg Simeon kezébe vette, ezt mondta a Megváltóról: „Látták az én szemeim a te üdvösségedet, ame-

lyet készítettél minden népnek szeme láttára, világosságul a nemzetek megvilágosítására.” (Lk 2,30–32) A megváltó születésével kezdődött el az izajási jövendölés beteljesülése, amely folytatódott nemcsak Jézus életében, de halála után a tanítványok munkája nyomán is. Az első pünkösdkor minden nemzet a maga nyelvén hallotta az evangéliumot, és hallani fogja egészen addig, amíg Krisztus Urunk másodszor is visszatér a Földre. A próféta jövendölése akkor teljeseedik be a maga egészében, amikor a népek mind „engednek neki”.

Még Izaiás próféta előtt, a Teremtés könyvében találhatjuk az egyik legősibb messiási jövendölést, amelyet Jákob mondott a Júdától származó „békesség fejedelmére” vonatkozóan. Ugyanis Júda törzséből származott Dávid király, akinek családjából született a megváltó Jézus test szerint (vö. Róm 1,3). Így szól ez az igen korai jövendölés: „Nem múlik el Júdától a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca térdei közül; míg eljön Siló, és a népek néki engednek.” (Ter 49,10) A Siló a „salom” („béke”) régies kiejtése. A korai nagy zsidó írásmagyarázók között is találunk olyanokat, akik szerint a „Siló” szón a „Békesség Fejedelmét” kell érteni, amely a Messiásra vonatkozik. Tehát még ők is elismerik, hogy messiási próféciaőről van szó. A Szentírás egybehangzó összefüggései alapján viszont világos az, hogy ez a jövendölés Krisztusra vonatkozik, az Ő második eljövételére és az Ő erkölcsi jellemének szépségére. Milyen lehet Krisztusnak a jelleme, ha a népek végül önként „engednek néki”? Amíg más földi királyok és kormányok a hatalom és a megfélemlítés eszközeit vették igénybe uralmuk érvényesítésére vagy megtartására, addig Krisztus az isteni, örök életét adta oda értünk azért, hogy egy igazságos és bűn nélküli világrend alapjává és királyává legyen örök korszakokon át. Amikor eljön az ég felhőin, akkor „a népek engednek néki”.

Kedves olvasó, én csak Őt várom, és nem áltatom magam, sem nem hagyom magam félrevezetni egy-egy újabb „bábeli torony” építését látva ebben a bűn struktúrájára felépített, omladozó társadalomban. Végül pedig Krisztus volt az, aki megnyitotta a vakok szeméit és a bűn foglyait kihozta a fogházukból, szenvedélyeik börtönéből. Ezt a jövendölést Krisztus maga azonosította önmagával a názáreti zsinagógában, amikor felolvasott Izaiás tekeréséből egy ide vonatkozó részletet, majd így szólt: „ma teljesedtek be ezek a szavak a ti fületek hallatára.” (Vö. Lk 4,16–21)

Milyen csodálatos Krisztus jellemét szemlélni a messiási jövendölésekben, amelyeket az ószövetségi Írásokban Jézusról írtak, s amelyeket tanulmányoznunk és kutatnunk kellene nap mint nap, hogy Krisztus ragyogó jelleme magához vonzzon bennünket. Ha Krisztust szemléljük, Krisztushoz válunk hasonlónak, és megtanulunk „engedni néki”. Aki Krisztust megismeri az biztosan meg is szereti Őt, és aki megszereti Őt, az Isten Lelkének erejéből engedelmeskedni is fog az Ő parancsolatainak (vö. Jn 14,15.21.23).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Héber–magyar Biblia két kötetben, Kiadja a Makkabi Kiadó, szerk. Raj Tamás, Bp.

Krisztus helyettes áldozati haláláról

Húsvéthoz közeledve aktuális témával jelentkezem. Mivel már korábban szoltam a feltámadásról a „Mit mondott Jézus a feltámadásról?” című írásomban, ezért most a húsvét titkából a Messiás szenvedéséről és helyettes áldozati haláláról szemlélnénk egy részletet, elsősorban Izaiás próféta könyve alapján. A próféta mintegy hétszáz évvel Krisztus születése előtt írta le az Isten Lelkének az ihletésére azt, hogy Jézus szenvedése és halála a bűneinkért helyettes áldozat lesz. Az ember lázadt fel, de mégis az Isten keresi a békességet, Ő békélte az embert, és ezért a legnagyobb áldozatot is meghozta értünk (vö. 2Kor 5,19.21; Károli-fordítás). Az ókori pogány világ felfogása szerint az embernek kell kiengesztelni a haragvó Istent különböző ajándékok és áldozatok által, hogy az elképzelt istenség megenyhüljön és érzelmileg áthangelődjön. Az Isten szava szerint azonban maga az Isten ad áldozatot az emberért – önmagát adja, és ezt a Golgotán végbement áldozatot előképként mutatta be, tette valósággá az ószövetségi áldozati rendszer. A reggeli és az esti áldozat jelképezte azt az áldozatvállalást, amelyet maga az Isten hoz meg az emberért.

Izaiás próféta sorait idézem kivonatossan, az eredeti héber szöveg pontosított fordítása szerint, „az Úr Szolgájáról” (Ebed Jahve) szóló részből: „Íme, jó szerencsés lesz szolgám, magaságos, felséges és dicső lesz nagyon. Miképpen eliszonyodtak tőled sokan, oly rút, nem emberi volt ábrázata és alakja sem ember fiaié.” (Iz 52,13–14) A próféta látja azt, hogy a Messiásnak a szenvedésével és halálával azonos szintű felmagasztalásban lesz része (vö. Fil 2,5–11). Fontos ezt előre jeleznie, mert ezek után iszonyú képek következnek. Az olvasónak

látnia kell, hogy mindez nem értelmetlen, hanem Isten szemében „dicső lesz nagyon”. Mindez a felmagasztalás szenvedések árán válik valóra (vö. Lk 24,25–27). Ezek a lelki és testi szenvedések torzítják el a Megváltó arcát. Tehát nem arról van szó, mintha Krisztusnak – már csak megjelenése és büntelen élete következtében is – ne lett volna vonzó az arca vagy a tekintete. Jézusnak olyan tekintete volt, amelyből sugárzott a mindenben megkísértett, de mindenkben győzelmet aratott nyugodt erő és békesség. A kereszten azonban a világ bűnének ránehezedése és az Atyától való elhagyatottsága következtében az arca bizony értünk eltorzult és rút lett, akitől sokan iszonyodtak.

A próféta a továbbiakban ezt írja: „Felnőtt, mint egy vessző szál Őelőtte, és mint gyökér a száraz földből.” (Iz 53,2a) A „vesszőszál és gyökér” képet ugyancsak Izaiásnál találjuk meg (vö. Iz 11,1). Jézus pedig maga azonosította ezt a jelképet a Jelenések könyvében, a következőképpen: „Én vagyok Dávidnak ama gyökere és ága.” (Jel 22,17) Erre vonatkozott Jézusnak a főpapokhoz intézett magvas kérdése, amire nem tudtak válaszolni: Miképpen lehet a Messiás Dávid fia, amikor maga Dávid Urának mondja Őt a Szentlélek indítására? „Hogyha Dávid Urának hívja őt, mi módon a fia?” – kérdezte Jézus (vö. Mt 22,41–46). Számunkra utólag könnyű felismerni azt, hogy Jézus még megtestesülése előtt Dávidnak a teremtője az Atyával együtt (vö. Kol 1,16 / Róm 9,5), s így az Ura neki. Fia pedig a testi leszármazás szerint, mert a Messiásnak Dávid magvából, a Szentlélek erejéből kellett születnie test szerint (vö. Róm 1,3). Így a megtestesülés után a Messiás Dávidnak fia is, mert Dávid magjából való Jézus anyja révén. Erre az összefüggésre utal az izajási „gyökér és ág” hasonlat. Dávid gyökere, mert Ő teremtette, és ága, mert Dávid családjában született meg. A fenti kép még azt is érzékelteti nagyon pon-

tosan, hogy a gyökér a száraz földből nem szokott kihajtani. Az a tény, hogy ez mégis megtörténhet, Istennek a műve. Ez arra utal, hogy Krisztusnak egy rossz hírű, többségében pogányok lakta kisvárosban, Názáretben kellett felnőni, amely nem a jó erkölcsökről és az Isten-ismeretről volt nevezetes. Gondoljunk a főpapok megjegyzésére ezzel kapcsolatban: „Jöhet-e valami jó Názáretből?” Jézus éppen ilyen környezetben élte rejtett módon harmincéves koráig az ő büntelen életét, mielőtt elkezdte volna nyilvános működését.

A próféta ezzel folytatja: „Megvetett és emberektől elhagyott volt, fájdalmak férfia, betegség ismerője, aki elől elfordítjuk arcunkat, mint egy megvetettől; nem értékeltük őt.” (Iz 53,3) A „betegség ismerője” kifejezés nem azt jelenti, hogy Jézus valaha is megbetegedett volna, hiszen egészséges életmódot élt, és soha bűnt nem követett el. Márpedig a bűn zsoldja a halál, s mindaz a folyamat, ami ezt megelőzi. Ide tartozik a betegség is. Jézusra tehát ez nem vonatkozhat. A „betegség ismerője” azt jelenti egyrészt, hogy a megtestesüléskor felvette magára a mi romlott, bűnre hajló természetünket, amelynek bűnös készletéseit szüntelenül tapasztalta, de azokba soha még gondolatban sem egyezett bele. Másrészt, mivel Isten Lelkének erejével betegeket gyógyított, volt betekintése a betegségek és emberi nyomorúságok világába. A „fájdalmak férfja” kifejezés, már önmagában is kimondja azt, hogy Krisztusnak nemcsak fájdalmai voltak akkor, amikor szenvedett értünk és helyettünk, hanem azoknak a sokasága és elviselhetetlensége miatt valósággal a fájdalmak férfja lett.

„Pedig betegségeinket ő viselte és fájdalmainkat ő hordozta, és mi azt hittük, hogy ostoroztatik, verettetik és kínoztatik Istentől!” (Iz 53,4) Itt jelenik meg a helyettes áldozat eszméje először: „fájdalmainkat ő hordozta.” Ez Jézusnak a szenvedéseink

és betegségeink iránti együttérzésére vonatkozik egyrészt, másrészt arra, hogy helyettesünk lett a golgotai keresztdozatban. Miközben Krisztus ezt szó nélkül és önként vállalta, aközben még a tanítványok is megbotránkoztak benne, mert úgy halt meg, mint egy politikailag halálra ítélt, ahelyett, hogy Izraelt nagyhatalommá tette volna.

„Átszúrták őt a mi bűneinkért, összetörték a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, az ő sebeivel gyógyultunk meg.” (Iz 53,5) Ezer évvel Krisztus megjelenése előtt ezt írta – az Isten Lelke által szóló – Dávid a Messiásról: „Átlyukasztották kezeimet és lábaimat.” (Zsolt 22,17) A héber eredeti szerint „kivájtak, átfúrtak engem”. Gondoljunk Krisztus átlyukasztott kezeire és lábaira, valamint az oldalán a lándzsa által ütött sebére. Dávidnak fogalma sem volt, hogy mire vonatkoznak ezek a szavak, de pontosan írta le a Szentlélek indítására. Zakariás próféta pedig ezt írja ötszáz évvel Krisztus megjelenése előtt: „reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják őt, amint siratják az egyetlen fiút” (vö. Zak 12,10), a következő fejezetben pedig így ír: „És ha mondja néki valaki: Micsoda ütések ezek a kezeiden? Azt mondja: Amiket az én barátaim házában ütöttek rajtam.” (Zak 13,6–7)

Három próféta ugyanazt az eseményt írja le két-háromszáz éves különbséggel egymástól, és azok Krisztus sebeivel szó szerint teljesebben be. Ennyi is elegendő lehetne bárkinek arról, hogy a Biblia Isten szava, mert abban jövendölések, próféciák vannak, amelyek Jézus első eljövételére (fellépésére, szenvedésére, halálára és feltámadásra) vonatkozóan mind beteljesedtek, és a második eljövételével kapcsolatban is minden be fog teljesedni, amit a Szentírásban megírtak. Ha megfigyeljük, a prófécia nemcsak Jézus halálának módját írja le, hanem azt is, hogy ez a halál helyettes áldozat lesz. „Átszúrták a mi bűnein-

kért, összetörték a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, az ő sebeivel gyógyultunk meg.” Ez azt jelenti, hogy övé a bűneink és az azokért járó büntetés, miénk az ő békessége. Krisztuséi a sebek, miénk a gyógyulás.

A helyettes áldozat eszméje tovább folytatódik a megkezdett izajási szövegben: „Mindnyájan, mint a juhok eltévelyedtünk, ki-ki a maga útjára tért, de az Úr mindnyájunk vétkét Őreá vetette.” (Iz 53,6) E szavak mellett nem lehet érzéketlenül elmenni, mert lehetetlen, hogy az ember ne ismerne saját magára abban, amikor a bűneiben a saját útjára tért, és vele együtt kivétel nélkül minden ember. Eközben egyvalaki, a Mester ott vívódik a Getszemáni-kertben emberi természetében iszonyodva a reá váró szenvedésektől annyira, hogy vért izzad: vállalja-e a helyettesítést a szenvedésével és a halálával, vagy pedig visszatérjen az Atyához, hogy az emberiség elveszen a bűneiben, amint azt megérdemli. Krisztus mégis ki tudja mondani az Atyának azt, hogy „ne az én akaratom legyen, hanem a tied”.

Az a leírás, hogy „az Úr mindnyájunk vétkét Őreá vetette” mutatja, hogy Krisztus nem a saját bűnei miatt halt meg, nem is „csak úgy” áldozatul esett egy cselszövésnek, hanem Ő önként és szabadon vállalta (vö. Iz 53,12), hogy a legnagyobb árat „fizeti meg” azért, hogy nekünk bizalmunk legyen az Istenhez visszatérni és megvallani a bűneinket. Az az Isten, aki erre is képes értünk, az valóban méltó a bizalmunkra és arra, hogy meglássuk az Ő irántunk való kimondhatatlan szeretetét.

„Iszonyatos nyomás nehezedett rá, de ő megalázta magát, nem nyitotta meg száját. Mint az áldozati bárány, mely levágásra vitetik, mint a juh, mely megnémul az őt nyírók keze között, nem nyitotta meg száját!” (Iz 53,7) Krisztus azzal lett a helyettesünk, hogy úgy viselte el a vérlázítóan megalázó peres eljárást és minden más szenvedést, mintha ténylegesen

megérdemelné azt. Ez volt az iszonyatos nyomás, amely ránehezedett. Minden pillanatban kezéhez vehette volna az isteni teremtő hatalmát, és lesújthatott volna a gyilkosaira, de mégsem tette meg, inkább értük is vállalta a halált, hogy őket is megmentse. Nem tiltakozott és nem mentegetőzött, annyira, hogy a főtanács előtt az ellene felhozott hamis vádak sem utasította vissza (vö. Mt 26,59–63a). Krisztus úgy viselte el a főtanács törvénytelen peres eljárását, mintha méltó lenne rá, mert mi méltóak vagyunk erre a bűneink miatt, miközben őt leköpték, arcul verték és Isten-káromlónak minősítették. Heródes előtt egyetlen szót sem szólt. Szóra sem méltatta Keresztelő János gyilkosát, azt az embert, akit a hatalom a jellemében teljesen elsötétített. A világmindenség teremtője szó nélkül elviselte, hogy a bolondok ruháját adják rá és kigúnyolják azért, hogy akik benne hisznek, azoknak hasonló vádakban, bűn alá helyezésben és kárhoztató ítéletben ne legyen részük az Isten színe előtt az utolsó ítéletben, hogy megkaphassák a felmentő ítéletet, és ingyen, kegyelemből, Krisztus érdemeire való tekintettel az örök életet (vö. 2Kor 5,21 / 1Jn 2,1–2 / 2Kor 5,14–15 / Róm 5,1–2.8–9; 8,32 / Tit 2,14 / 1Pt 1,19–20 / Lk 19,10 / Ef 1,4–6; 2,8–9 / Jel 7,14).

Egy juhtartó emberrel beszélgettem, aki azt mondta, hogy a bárány nem visít, amikor késsel közelednek hozzá, a kecske az ordít, vergődik, a bárány az nem. Krisztus szelídsége a bárány szelídsége, Krisztus hangja a bárány hangja és a bárány szótlanúsága az őt nyíró előtt. Ő az, aki „megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, a törvényt igazán jeleníti meg”, „nem kiállt és nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán” (Iz 42,3.2). Krisztus hangja sosem harsogott, mint a vihar, hanem természetes volt és dallamos, olyan, mint amikor a harmat megöntözi a földet. Krisztus eljövetelekor, s majd

az utolsó ítéleten azonban az elkárhozottakkal szemben megnyilvánul „a bárány haragja”, amely előtt ki állhat meg (vö. Jel 6,16–17)?

Az izajási szövegből még a következő sorokat emelném ki: „önlelkét áldozatul adja, magot lát, és napjait meghosszabbítja, és az Úr akarata az ő keze által jó szerencsés lesz.” (Iz 53,10) Az, hogy „önlelkét áldozatul adja”, arra utal, hogy Krisztus önként és szabadon vállalta el a szenvedést és a kereszthalált. Az, hogy „magot lát”, a Szentírás összefüggései alapján azt jelenti, hogy látja a hívők seregét. Ábrahám magva, Dávid magva először Krisztusra, majd a Krisztus-hívőkre vonatkozik. A „napjait meghosszabbítja” megfogalmazás azok után, hogy a Messiás áldozatul adja önmagát, nem jelenthet mást, mint a feltámadását és az ezt követő isteni élet teljességét, amelyben Krisztusnak része lett. Amilyen mélységekbe alászállott, olyan magasságokba emelkedett fel a Szentírás szavai szerint. Ennél kevesebbel nem tudott volna megmenteni.

Vajon miért? Miért nem engedhette volna el az Atya Krisztus áldozata nélkül is a bűnöket és azok büntetését? Azért, mert sátán által a mindenség szellemi lényei előtt vád alá helyeztetett, hogy Ő mindenkor irgalmas, és nem igazságos. Nem igazságos, mert aki vétkezik, annak örökre meg kellene halni az Isten törvénye szerint (vö. Ter 2,17). Ezért a nagy ellenség szerint az Isten nem igazságos, mert kegyelmez a bűnösnek, holott az halált érdemelne. Ám ha a bűnös ember helyett a teremtő Fiúisten szenved el a bűn következményét, akkor az Isten úgy mutathatja meg igazságosságát, illetve saját örök Törvényének változhatatlanságát a világmindenség szellemi lényei és az ember előtt, hogy közben az irgalmasságát nyilatkoztatja ki. Ő meghal helyettünk, hogy a hívő, bűneit megvaló ember élhessen. Ezért aki Krisztusban van, az új teremtés

(2Kor 5,17). Akinek a szívében hit által ott lakik a Szentlélek, az már Isten gyermeke, és Krisztus isteni örökségéből neki is mindenben része van. Minden, ami Krisztusé az Atyánál, az a megváltottaké is lesz mindörökre.

Húsvét alkalmából azt kívánom az „Új Kelet” olvasóinak, és szülővárosom minden jóakarató emberének, hogy megismerjék az Isten kimondhatatlan szeretetét, és ez átformálja szívüket a szeretet törvénye szerint!

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

„Hogy beteljesedjék...” – Mt 1,22–23

Az evangéliumok tele vannak ilyen és ehhez hasonló megjegyzésekkel: „hogy beteljesedjék, amit Jeremiás próféta mondott” (Mt 2,17), „hogy beteljesedjék Izaiás próféta szava” (Jn 12,38). Vajon miért idézi az Újszövetség annyi helyen az Ószövetséget? Azért, mert amint szólott az Úr Mózes vagy a próféták által, ugyanúgy szólott az utolsó időben Fia, Jézus Krisztus által is (vö. Zsid 1,1 / 2Pt 1,19–21).

A próféták közül a legtöbb jövendölést (próféciát) Izajásnál találjuk. Ezek között vannak messiási prófécia; olyanok, amelyek Krisztus első eljövetelére, míg mások az Ő második eljövetelére vonatkoznak. Ezek közül a legtöbb „pillanatkép-prófécia”. Ez azt jelenti, hogy egy-egy eseményt, amely a jövőben teljesedik, vagy már azóta beteljesedett, a Szentírás éppen csak felvillant egy-egy jelenet, kép erejéig. Ilyen típusú jövendölés legalább kétszáz van az Ószövetségben.

Keresztelő János is tanulmányozta Izaiás könyvét, és imában elmélyedve ennek alapján ismerte fel saját küldetését. Amikor kérdezték a főpapok, hogy kicsoda ő, így határozta meg önmagát: „Én kiáltó szó vagyok a pusztában. Egyengessétek az Úr útját, amint megmondta Izajás próféta.” (Jn 1,23) Maga Jézus Krisztus is Emberfiaként tanulmányozta az ószövetségi iratokat. Már tizenkét évesen azt mondta édesanyjának, hogy „nekem Atyám dolgaiban kell lennem” (vö. Lk 2,49). Az írástudóknak is a legtöbbször az ószövetségi „Írásokból” idézett, amelyek számára mindenkor abszolút isteni tekintéllyel bírtak (vö. Mt 12,3,5 / Mk 1,15 és vö. Dán 9,25–27 / Mt 5,17–18; 19,4–6 / Lk 20,37–38 / Jn 10,35: „az Írás fel nem bontható” stb.).

A mostani alkalommal egy messiási próféciaát vizsgálunk meg Izaiás próféta könyvéből. Ezt olvassuk tehát Izaiás hetedik fejezetében: „Ezért ad jelet néked az Úr maga: Íme, a szűz fogan méhében, és fiat szül, s nevezi azt Immánuelnek.” (Iz 7,14) Ez egy pillanatkép-prófécia, pontosabban egy előkép-prófécia. Ez azt jelenti, hogy kettős teljesedése van. Két esemény teljesedik be általa egy adott történelmi helyzetben. Az első esemény a szövegkörnyezetet is figyelembe véve Ákháznak, Júda királyának a fiára vonatkozott. A második esemény egyértelműen a Messiás, Krisztus eljövételét jelenti. Ezt a jövendölést a Józsefnek, Mária férjének álmában megjelenő angyal idézi fel: „Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék az Úr szava, amit a próféta által mondott: Íme, a szűz méhében fogan és fiút szül, és a nevét Emmánuelnek fogják hívni. Ez azt jelenti: Velünk az Isten.” (Mt 1,23a, a Szent Jeromos katolikus fordítás szerint.)

Előbb nézzük az előképet: Ákház Kr. e. 736–735-ben lett Júda királya, Izaiás prófétával 735 végén, 734 elején találkozhatott. A jövendölés ekkor hangzott el. A királynak, egészen pontosan a király feleségének adott jövendölés a saját fiára, Hiszkijára (a Károli-fordításban Ezékiás a neve) is vonatkozik: „Ki aludt tejét és mézet eszik, míg megtanulja a gonoszt megvetni és a jót választani. Mert mielőtt a gyermek megtanulná megvetni a gonoszt, és a jót választani, elpusztul a föld, melynek két királyától te reszketsz.” A két uralkodó a szíriai Damaszkusz királya, valamint a bálványimádásba süllyedő északi országrész, Izrael királya volt, akik seregeikkel szorongatták a kicsiny Júdát. Az Immánuel-jövendölés ebben a történelmi helyzetben hangzott el kettős jelentéstartalommal. És valóban teljesedett mind a két értelemben. Ákház korában úgy, hogy Kr. e. 733–732-ben a hódító Asszíria Damaszkusz ellen

vonult, ekkor Ákház gyermeke kétéves lehetett. Ebben a hadjáratban érte támadás az északi országrész, Izraelt is. Mire a gyermek megtanulta volna megvetni a gonoszt és a jót választani, addigra a Júdát fenyegető két hatalom óriási károkat szenvedett az asszír invázió következtében. A prófécia tehát ebben a vonatkozásban is beteljesedett.

Amint jeleztem, a pillanatkép-prófécia messiási prófécia is egyben. Isten jónak látta, hogy tömören, akár egyetlen mondatba sűrítsen két eseményt is, amelyeket hétszáz év választ el egymástól, és azt, hogy az első esemény kijelentése előképe legyen a második, a jelentősebb eseménynek. Ezúttal pontosított fordításban idézzük fel újra ezt a jövendölést: „Ezért ad maga az Úr nektek jelet: Íme, a fiatal nő várandós lesz (méhében fog), és fiat szül, és így nevezi őt: Immánuel.” (Iz 7,14) A héberben a szűz kifejezésére a „betulá” szó van az Ószövetségben (Iz 47,1; 62,5; 23,4; 37,22). Ebben a messiási próféciaiban azonban nem a „szűz” kifejezés, hanem a héber „almáh” szó áll, ami fiatal nőt jelent, akár férjnél van az, akár nem. Mivel a héberben „fiatal nő”, „fiatalasszony” kifejezés áll, ezért vonatkozik a prófécia Ákház feleségére is. Az Újszövetség azonban, amikor Máté evangéliuma Izajást idézi, akkor a görög „párthenosz” kifejezéssel adja vissza a héber „almáh” szót (vö. Mt 1,23), ami viszont kizárólag érintetlen szüzet, hajadont, fiatal lányt jelent. Ilyen értelemben Máriára vonatkozik, aki a Szentlélek erejéből férfi beavatkozása nélkül szűzen foganta Jézust.

A próféciaiban a szűz lány Máriát jelenti, ám a jel nem a „szűz”, hanem a fia, akit a szűz szülni fog, és akinek a neve azt jelenti, hogy „velünk az Isten”. Hasonló párhuzammal az ősevangéliumban találkozhatunk, amelyben az asszony magva, Jézus tapos a kígyó fejére és nem az asszony, mert eredetileg a kígyónak szánt kijelentést így olvassuk: „És ellenségeskedést

szervek közötted és az asszony között, a te magod között, és az asszony magva között: az neked fejedre tapos, te pedig a sarkába marsz.” (Ter 3,15) A kettőspont után lévő „az” határozott névelő a héberben hímnemű, ezért csak Jézusra vonatkozhat. Ezt a helyes megközelítést először egy hódmezővásárhelyi katolikus karizmatikus szervezésű „Fülöp-kurzus” keretében halottam, azóta pedig a héber Bibliában le tudtam ellenőrizni, hogy tényleg így is van. Ahogy tehát az ősevangéliumban az asszony magva, Krisztus az, aki a kígyó (a sátán; vö. Jel 12,9) fejére tapos, ugyanúgy az Immánuel-jövendölésben nem az asszony a jel, hanem a fia, aki természetesen Jézusra vonatkozik.

Az „Immánuel”, „velünk az Isten” név azt jelenti, hogy aki a szűztől születik, az valóságos isteni személy lesz (vö. Kol 2,9 / Jn 1,1.14 / Mik 5,2b.1b). Ez a név előkép-próféciaként Ákház fia esetében is teljesült, mert Hiszkija olyan hívő király volt, akivel mindenkor vele volt az Úr (vö. 2Kir 18,1.5–7). Ezt olvassuk róla a Királyok második könyvében: „és vele volt az Úr mindenütt, ahová csak ment, előmenetele volt.”

Krisztus személyében viszont valóságosan is „velünk az Isten”, ténylegesen maga az Isten jött közénk Fia által, így az Atya Jézus által mindenét nekünk adta, amiye csak volt (vö. Róm 8,32), hogy „aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Krisztus, az Emberfia (vö. Dán 7,13) személyében mind a mai napig és örökre velünk van az Isten, mert Jézus isteni természete mellett megdicsőült emberként van jelen a mennyben, hogy Emberfiaként és Isten Fiaként képviseljen minden benne hívőt az Atya színe előtt. Krisztus ezt ígérte a mennybemenetele előtt a tanítványainak: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.” (Vö. Mt 28,20) Én minden este ezzel a gondolattal hajtom le a fejemet, ebben tudok megnyugodni: bármi is lesz ezután, Krisztus szava, ígé-

rete érvényben van, erre lehet támaszkodni, erre lehet életet és jövőt építeni; örök életet és romolhatatlan jövőt, amelyet maga Krisztus szerzett meg és tett elérhetővé helyettes áldozatával minden benne hívő számára. Ekkora szeretetet nem lehet és nem szabad figyelmen kívül hagyni: Krisztus személyében velünk az Isten, és ez egyszer minden ember előtt kézzelfoghatóvá válik, akinek hamarabb nem, annak majd az utolsó ítéleten. Erről így szólt az üdvözítő János evangéliumában: „Ha pedig valaki hallja az én igéimet, de nem tartja meg, azt nem ítélem el. Mert nem azért jöttem, hogy a világot elítéljem, hanem, hogy megmentsem a világot. Van, aki megítélje azt, aki megvet engem és nem fogadja el igéimet: az ige, amelyet szoltam, az ítéli el őt az utolsó napon.” (Jn 12,47–48; vö. Mk 13,31) Ezt a megdöbbentő kijelentést Jézus azután mondta el, miután Izajás prófétától idézett azért, hogy az ige „beteljesedjék”.

Isten előre tudja és ismeri, hogy kik lesznek azok, akik nem hallgatnak az Ő szavára, hogy ki ne zárják őket abból a kisebb-nagyobb emberi közösségből, ahová tartoznak: „még a főemberek közül is sokan hittek őbenne, de a farizeusok miatt nem vallották meg, hogy ki ne zárják őket a zsinagógából. Mert jobban szerették az emberek megbecsülését, mint az Isten dicsőségét.” (Jn 12,42–43) Ma is sokan vannak, akik jobban szeretik az emberek dicséretét, velük kapcsolatos véleményét, mint az Isten dicséretét. Pedig az izajási jel beteljesedett: a szűz fogant, fiút szült és annak nevét Immánuelnek nevezte, és azóta Krisztus személyében, az Ő közbenjárói szolgálata által (vö. Zsid 4,15–16 / Róm 8,34b / 1Tim 2,5–6 / Zsid 8,6) is velünk az Isten (vö. Mt 1,23 / Iz 7,14). De vajon tud-e az Isten Lelke azzal az emberrel lenni, aki Isten dicsősége helyett az emberek kegyeit és dicséretét keresi, aki nekik akar megfelelni az egy igaz Isten helyett?

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004. / Teljes kétnyelvű (héber-magyar) Biblia két kötetben I., Makkabi Kiadó, szerk. Raj Tamás, Bp. 1993. / Görög-magyar Újszövetség, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás, az 1975. évi új fordítású Biblia javított kiadása (1990), Kálvin Kiadó, Bp. 2008. / Görög-magyar szótár az Újszövetség irataihoz, szerk. Varga Zsigmond J. Kálvin Kiadó, Bp., 1996., 744. o.

Miért született Jézus erre a világra?

Már a katolikus hitoktatás gyakorlata is abba az irányba mutat, hogy a hittanos gyereket nem a kis Jézussal kell megismertetni, hanem a felnőtt tanító és gyógyító Krisztushoz kell vezetni, mert a gyermek nála talál bizalomra. A kisdedkultusznak sem alapja, sem értelme nincsen, ezt az Úr sosem rendelte el, azonban Jézus születésének igenis van értelme és jelentősége. Mielőtt választ adnánk arra, hogy Jézus miért született erre a világra, előbb azt vizsgáljuk meg a Szentírás alapján, hogy kicsoda Ő, és hol kellett a próféták szerint a Messiásnak megszületnie.

Izaiás próféta hétszáz évvel Krisztus születése előtt ezt írta a születendő Messiásról: „egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, az uralom az ő vállán lesz, és így fogják hívni nevét: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örökkévalóság Atyja, Béke Fejedelme.” (Vö. Iz 9,5, a Szent Jeromos kat. fordítás szerint.) A jövendölésből egyértelműen kiderül, hogy az eljövendő Messiás (= Szentlélektől felkent szabadító) valóságos isteni személy lesz, hiszen erős Istennek hívja Őt. Mikeás próféta Krisztus születése előtt a nyolcadik században élt, és ő mind születésének helyére, mind a Messiás isteni származására nézve szólt az egyik prófécijában: „De te, Efrata Betleheme, kicsiny vagy ugyan Júda ezrei között: belőled származik nékem, aki uralkodó az Izraelen; akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mik 5,1) Amikor bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembe, Heródes udvarába, és megkérdezték, „hol van a zsidók újszülött királya”, akkor az írástudók ezt a jövendölést olvasták fel nekik. Ők pedig elmentek az égi jelet követve Betlehembe, és megtalálták a kisdedet, és tisztességet tettek neki

(vö. Mt 2,1–12). Ez a prófécia tehát szól arról, hogy a Messiásnak Betlehembben kell megszületnie, és arról, hogy az ő származása „eleitől fogva, öröktől fogva van”, vagyis aki ott születik, isteni személy lesz.

Ha az ószövetségi írásokat tovább vizsgáljuk, akkor az is kiderül, hogy a születendő Messiás „asszony magva” lesz, vagyis valóságos ember is. Ezt az örömhírt az ősevangéliumban mondta el az Úr az első emberpárnak, amikor a kígyó mögött meghúzódó sátánhoz így szólt: „És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkába marsz.” (Ter 3,15) A „tapos” és a „marsz” kifejezéseket ugyan az a héber „súf” ige fejezi ki, melynek jelentése: „széttúz, összezúz, nekimegy”. Az asszony magva (a héber „zerah”) élete feláldozása árán fogja széttaposni a kígyó (a sátán) fejét. Ezt jelenti, hogy miközben Krisztus a sátán fejére tapos (a Golgotán = a Koponya-hegyen), aközben a kígyó halálosan belémar. A héberben az „az” névelő hímnemű, ezért az asszony magva, Krisztus taposja el a sátánt, nem az asszony és nem az asszony a gyermekkel együtt. Tehát a születendő Messiás „asszony magva” lesz.

A jövendölések szólnak még arról is, hogy Izrael népéből fog származni a Megváltó. Bálám jövendölése szól erről a Krisztus előtti tizenötödik században. Ez a jövendölés lehetett az egyik szentírási hely, ami elindította a három napkeleti bölcset Babilonból a különleges égi jel nyomán Jeruzsálem felé. Bálám nem zsidó származású, nem Isten választott népéből származó próféta volt, hanem Mezopotámia vidékéről hívta el őt az Úr. Sajnos azonban a pénz szerelme miatt eltévedett (vö. Szám 31,16 / 2Pt 2,15). A prófécíája azonban még helytállóan bizonyult, mert az Úrnak Lelke ekkor még nem hagyta el őt. Ezt látta Bálám: „Látom őt, de nem most, nézem őt, de nem kö-

zel. Csillag származik Jákobból, és királyi pálca támad Izraelből.” (Szám 24,17) Kézenfekvő, hogy a zsidók hetvenéves babiloni fogsága óta Babilonban maradt szent iratok ismerete és tanulmányozása indította el a bölcseket a megszületett Messiás felkeresésére. Ezt abból tudhatjuk, hogy ha a csillag feltűnésében csak a zsidók királya születését látták volna, és nem a Messiás-királyt, akkor nem tettek volna meg több száz kilométert 48–50 napon át. Senki sem megy egy idegen nép születendő, hatalommal nem rendelkező királyának hódolni, csak akkor, ha ez a király az eljövendő Messiás-király lesz, aki a Föld királyainak a fejedelme, a királyok királya és az urak Ura (vö. Jel 17,14; 19,16).

Az ószövetségi próféciaik tovább szűkítik a kört, megjövendölve, hogy a Messiás Dávid király családjából fog származni. Tehát isteni személy, asszony magva, Izrael népéből való, Betlehemben születik, és végül Dávid családjából származik. A Dávidnak adott kettős prófécia, amely Salamonra vonatkozott, Messiásra vonatkozó jövendölést is tartalmaz: „Mikor pedig a te napjaid betelnek, és elaluszol a te atyáiddal, feltámasztom utánad a te magodat (zerah), mely ágyékdoból származik, és megerősítem az ő királyságát.” „... és megerősítem az ő királyságának trónját mindörökké.” „... és a te trónod erős lesz mindörökké.” (2Sám 7,12–13.16) Nyilvánvalóan ez az isteni ígéret csak Krisztus második eljövetelekor fog megvalósulni a maga teljességében, mert Krisztus akkor, mint az egész Föld egyedül jogos és méltó királya érkezik el azért a hívő népért, amelyet a vérén vásárolt meg, és amelyet jelenleg a közbenjárói szolgálata által tart meg az Ő dicsőséges megjelenéséig (vö. Mt 24,27). A dávidi dinasztia viszont Kr. e. 587-ben végleg lehanyaglott és eltűnt a történelem színpadáról. A Dávid király családjából származó Krisztus azonban már eljött egyszer,

mintegy kétezer évvel ezelőtt, azonban hatalma teljességében csak azokért jön el, akik várva várják az ég felhőjén történő megjelenését.

Miután az ószövetségi próféciaíkból felvillantottunk néhányat Jézus személyiségének titkára és születési helyére vonatkozóan, most vizsgáljuk meg, hogy miért is jött el Ő erre a világra?

Eljövételének egyik legfontosabb célja az volt, hogy bemutassa nekünk az Atyát, aki maga a szeretet (1Jn 4,8.16 / Jn 16,27). Az Isten irántunk való szeretetének csak igazságossága szab határt. De hogy még ez se lehessen választóvonal az Isten és az ember között, ezért az irántunk való irgalmát és igazságosságát azzal mutatta meg, hogy Fia, Jézus által a bűneinket – helyettünk és értünk – magára vette, az azokért járó büntetést elszenvedte, hogy aki Krisztusban hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. „Mert úgy szerette Isten ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta oda, hogy valaki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) Tehát Isten szeretete túlcsoordult a benne hívők iránt, miközben igazságossága sem csorbult, mert azt önkéntes és kimondhatatlan áldozatával maga Krisztus állította helyre. Nem lehet most már azt mondani, hogy a bűnös nincsen megbüntetve, mert Krisztus úgy szenvedett, mintha ténylegesen Ő lett volna a bűnös, aki méltó a halálra. Átala beteljesült az, hogy „a bűn zsoldja (fizetsége) a halál”, „mert Isten azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne” (2Kor 5,21).

De azt sem lehet mondani, hogy ez a zsold ne lenne már kifizetve, mert Krisztus életével és vérével fizetett minden emberért. Aki hiszi azt, hogy ez személyesen őerte történt, őszintén bánja a bűneit és el is akar szakadni azoktól, az nem veszhet el, hanem Isten ingyenes megbocsátó szeretete által örök életet

kap (vö. Róm 5,1; 3,23–24.28; 4,5; 6,23b; 9,15–16 / Ef 2,8–9). Jézus kifejezetten helyettes áldozatára vonatkozóan mondta azt, hogy „én ezért az óráért jöttem” (Jn 12,27).

Mi volt azonban a megváltás órájának a feltétele? Például az, hogy Krisztusnak magára kellett vennie a mi bűnre hajló emberi természetünket, annak minden romlott kívánságával együtt, romlatlan és szent isteni természete mellé. Ennek a mibenléte titok a számunkra. János evangéliuma ezt írja: „Az Ige testté lett, és közöttünk lakozott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, aki teljes volt kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14) A „testté” lett kifejezés helyén a görögben a „szarx” szó található, ami hústestet jelent, és átvitt értelemben jelenti a megromlott emberi természetet is. Mi, a bűnnel gyakran megalkuvó emberek el sem tudjuk képzelni, hogy mit jelenthetett a büntelen Krisztus számára magára venni a romlott vágyakkal teli emberi természetünket, s így a saját testében minden pillanatban győzni a bűn felett. Ennek megértésében Jakab apostol levelének egyik részlete segíthet nekünk. Ezt írja az apostol: „Isten gonoszsággal nem kísérthető, ő maga pedig senkit sem kísért, hanem mindenki kísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága.” (Jak 1,13b–14) Tehát Krisztust is belülről, emberi testéből eredően vont a kívánság a bűn felé, azonban ez a kívánság sosem fogant meg benne, és nem lett bűnné. Jakab idézete így folytatódik, s ez már Krisztusra nem vonatkozott, csak ránk: „Azután a kívánság megfogaván, bűnt szül; a bűn pedig teljességre jutván halált nemz.” (Jak 1,15) Krisztus tehát sohasem követett el bűnt, hanem minden pillanatban hit által győzött. Ha Krisztus egyetlenegyszer is (pl. gondolatban) vétkezett volna, akkor a saját bűnéért kellett volna meghalnia, így nem lehetett volna érettünk helyettes áldozattá, és a megváltás terve is elbukik.

Úgy gondolom, sosem fogjuk igazán értékelni azt, hogy Jézus sohasem engedett a bűnnek, hanem győzött a kísértés, a kísértő és a bűn fölött. Azt azonban világosan látnunk kell, hogy igenis meg volt az esély arra, hogy Krisztus is bűnt követhet el, ám akkor mi végleg elvesznénk! Ha ezt nem látjuk világosan, hogyan értékelhetnénk Krisztusnak azt a kimondhatatlan küzdelmét és állandó győzelmét, amelyet értünk vállalt nap mint nap (vö. Zsid 5,7: a görög „eulábeiasz” = „istenfélelem” és nem „hódolat”). Ez a győzelem az alapja annak, hogy az Atya nekünk tulajdonítja Jézus igaz életét és jellemét, ezért ingyen kegyelemből, hit által Isten szeretett gyermekei lehetünk (vö. Róm 8,14). Ez óriási örömhír, mert „aki Krisztusban van, az új teremtmény”, és részese lesz mindannak, ami most Krisztusé az Atyánál örök korszakokon át.

Miért lett Krisztus emberré? Azért is, hogy az emberi nem képviselőjeként, győztesként álljon meg az Atya előtt, hogy mint örök főpap, egyedüli közbenjáróként munkálkodjon azokért, akik a bűneiket megvallva hozzá folyamodnak (Róm 8,33–34 / 1Tim 2,5–6 / 1Jn 2,1–2 / Zsid 4,15–16). Akiket a véren váltott meg, azokat most a közbenjárása által tartja meg az örök életre. Nem utolsó sorban van még egy szempont, amiért Krisztus emberré lett. Sajnos ez a legkevésbé komolyan vett tényező még a keresztyének körében is. Jézus ezt így fejezte ki számtalan esetben: „Jöjj és kövess engem!” Ez nem azt jelenti, hogy gyere velem Galileától Júdeáig, majd vissza, legyél a társaságomban; hanem azt, hogy azért legyél velem, hogy mindenben tanulj tőlem: „... tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.” (Vö. Mt 11,29) Hogy amikor Krisztus szavait hallgatjuk, szelíd arcvonásait látjuk, tetteit szemléljük, megállunk a keresztes áldozata előtt, akkor ismerjük meg általa azt, hogy az Is-

ten szeretet, és értünk elveszett, kárhozatra méltó emberekért a végsőkig elment, hogy bizalmunk legyen iránta minden körülmények között. Azért kövessük Krisztust, hogy mi is megtanuljunk úgy szeretni, ahogyan Ő szeretett, és hit által győzni, ahogyan Ő győzött a bűn fölött. Ha Krisztus csodáihoz és bűn fölötti győzelmes életéhez itt a Földön isteni hatalmát vette volna igénybe, akkor mi emberek sosem tudnánk Őt követni. Mert azt mondhatnánk: neki könnyű volt győzni, mert Ő Isten Fia, s neki volt hatalma, de én csak egy ember vagyok. Krisztus ezért sosem az ő isteni hatalmával győzött, nem azzal vitte végbe a csodákat, hanem hit által, a Szentlélek ereje által, úgy hogy közben imádkozott, és bízott abban az Atyában, akit mindenkinél jobban ismert (vö. Jn 11,41–43; 14,10b / Lk 5,17b / ApCsel 2,22 / Jn 14,10b / Jn 5,30a). Akit általa mi is megismerhetünk.

Ebben a hit általi, állandó győzelemben vannak nagy hiányosságaim. És nemcsak nekem – sajnos a keresztények nagy része úgy él, mintha Krisztus sosem halt volna meg értünk, és nem tanította volna a tanítványait arra, hogy mi is úgy éljünk, ahogyan Ő élt ezen a Földön. Az Atyában bízott, az Ő szavának engedelmeskedett, és minden parancsolatát megtartotta (vö. Jn 15,10), fiúi szeretetből tette mindezt. Eközben bemutatta, hogy lehet bűn fölötti győzelmes életet élni ezen a Földön. Ha ez nem lenne lehetséges Jézus által a benne hívők számára, akkor a megváltásunk sosem válhatna teljessé. Azonban a világmindenség el nem bukott szellemi lényei látni fogják, sőt maga a sátán is a démonaival együtt azt, hogy Krisztus az Ő népe maradékát el fogja vezetni egy bűn fölötti győzelmes életre. „Embernek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.” (Mt 19,26; vö. Jel 14,4–5) Krisztus azért lett emberré, hogy az elbukott embert fölemelje, és az Isten-képmást – amit

a bűn eltorzított – helyreállítsa bennünk. Ehhez azonban benne hívő népének állandó, élő és bensőséges kapcsolatra van szüksége vele. Amíg nem ismerjük fel, hogy Krisztus az életünk és mindenünk, addig a bűn ideig-óráig tartó gyönyörűsége még fogva tart minket. Krisztus azonban Emberfiaként, hit által, az imádság erejével győzött a bűn fölött, s az ő népe maradékát is el fogja erre a győzelemre vezetni. Erre Krisztus a benne hívőknek ígéretet adott (vö. Jel 14,12; 21,7; 7,14–17; 3,21 stb.). Kapaszzkodjunk bele Urunk és Üdvözítőnk szavaiba – mert Krisztus éppen a szavával tartja fenn a mindenséget (vö. Zsid 1,1–3). Így minket is „fenn tud tartani”, amennyiben engedünk neki.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Biblia, Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp., 2008. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002., Biblia, az Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése, Kálvin János Kiadó, Bp., 2004.

FÜGGELÉK

A gyergyói hegyek között

Amikor a tekintetemmel végigsimogatom a Gyergyói-mence hegyvonulatait, távlatok nyílnak meg előttem. Egy háromszéki embertől halottam, hogy miért más a székely ember az anyaországitól. Szerinte, amit az ottani magyar a pusztaságba nézve meglát, azt el is fogadja, a székely inkább fölmegegy a környező gerincekre, hogy arról is meggyőződést nyerjen, ami a látómezője mögött van.

A hegy a Szentírásban az Istennel való találkozás helye. Mózes a Sínai-hegyre ment föl két ízben is negyven napra a tízparancsolatért. Debora és Bárak vezetésével tízezer izraelita győzött a Tábor hegyéről Sisera harci szekereivel és a többszörös túlerővel szemben (vö. Bír 4,1–24). A Bírak könyve följegyezi, hogy Isten angyalai vívtak az égből Siserával (vö. Bír 5,20), és ez a Tábor hegyén történt. Illés imája a Kármel hegyén talált meghallgatásra, mert tűz szállott alá az égből, hogy az áldozatot megeméssze. Majd közvetlen ezután, a hegyen hallgattott meg az imája, hogy három év után újra eső essen Izraelben. A Hóreb hegyén kapott Illés újabb megbízatást az Istentől, ahol az Úr nem a sziklákat szaggató viharban, nem is a földindulásban, de még a tűzben sem szólt hozzá, hanem egy halk, szelíd hang formájában érintette meg őt (vö. 1Kir 19,11–12).

Jeruzsálem a Sion hegyére épült, amely sokáig az élő Isten jelenlétét hordozta a Templom és a frigyláda által az izraeliták között. Krisztus Urunk a Tábor hegyére ment föl Péter, János és Jakab apostolokkal, hogy megmutassa nekik isteni dicsőségét. Itt beszélgetett az Üdvözítő látomásban Mózesrel és Illéssel, akik a megváltási tervbe a leginkább beletekinthettek, és amelyből a legtöbbet megérthettek az emberek közül.

A beszélgetés a Messiás Jeruzsálemben bekövetkező megváltói haláláról folyt, amelyből a három tanítvány akkor még nem sokat érthetett meg (vö. Lk 9,31).

Az események sorrendje szerint, ha tovább lépünk, akkor Krisztus Urunk a Golgotán, a Koponya-hegyen szenvedett kereszthalált, ahol mind a mai napig a világmindenség legnagyobb eseménye ment végbe, mert a teremtő Isten (vö. Kol 1,15–16) emberként, istenfiúi mivoltában életét adta minden emberért. Kifizette értük és helyettük a váltságdíjat, eleget téve a törvény követelményének, mi szerint „a bűn zsoldja a halál”, és ezzel az Isten megmutatta, hogy mindhalálig szereti a bűnében elvesztett embert, hogy őt megmenthesse. A világ fejlődése, a sátán pedig lelepleződött a mennyei lények előtt, mert arra is képes volt, hogy azt az Isten Fiát ölje meg, aki a szeretetében irántunk a végsőkig elment. Tehát az Isten nem zsarnok, hanem a teremtményei javát akaró és azt fenntartó önzetlen Életforrás, és az ő törvénye nem iga, hanem az életet védő és a szabadságnak emberi méltóságot adó világrend. A szeretet uralma, amelyben öröm és derű, valamint nagy békesség van. Ez a békesség mélyebb a hegyi tó kristálytisztá vizénél, de annál szemlélődve azért meg lehet sejteni belőle valamit.

Aki már legalább három napot csendben és szó nélkül elidőzött a természetben, valahol kinn a hegyen, megfigyelte a madarak röptét, a pillangók táncát, a hangyák szorgalmát és esténként hallgatta a tücskök zenéjét, az tudja, hogy miről beszélek. Ha valaki már annyira el tudott csendesedni, hogy a saját és mások gondolatai zsongása helyett még a saját lélegzete is egyenletes zenének tűnt, akkor érti, hogy mire gondolok. Amikor ez megtörténik, akkor érdemes kinyitni a Bibliát úgy, mint az élet becses könyvét, mint elrejtett és megtalált drágakövet, mint az élet forrását, és azt imádkozva és rácsodálkoz-

va, lassan olvasni, és engedni, hogy az Isten szava betöltsön és megelevenítsen. Úgy kell olvasni a Szentírást, mintha először és utoljára olvasnánk, mint az élő Isten hozzánk intézett levélét, amelyet évszázadokig elrejtettek az emberek elől, amelyből halomszámra égettek el a letűnt századok nyomán azért, hogy nehogy az igazság felszínre kerülve győzedelmeskedjen a meg tévesztés és a hatalmi kereszténység fölött.

A hegyen az ember a Szentírást minden bizonnyal nem spekulálva olvassa, nem próbálja belevetíteni a saját elképzeléseit, hanem Istennel akar találkozni, az Ő akaratát akarja megérteni, és minden tekintetben alárendeli nézeteit az Isten szavának. A hívő ember, amikor föllapozza a könyvek könyvét, amely Jézus szerint „Isten ajkáról való” (vö. Mt 4,4), akkor nagyon kicsinynek érzi magát ahhoz képest, amit olvas, de annak látja önmagát, ami valójában, és olyannak, amilyenné a bűn útját választva lett. Ennek az állapotnak a felismerése vezeti el őt a Mindenség Urához, aki a fenyvesek tárt karjaival fogadja őt ott fenn a hegyen.

A hegyek között tisztább az ég, este a csillagok fényét nem zavarja meg a sápadt városi fény. Őseink, ha kevesebb ismerettel rendelkeztek is a Bibliáról, de többet érintkeztek a természettel és felismerték a teremtés mögött álló bölcs és gondos Teremtőt. A tejút seholy sem olyan szép, mint Szászfaluban vagy Háromkúton, amikor a nyár éjszakai égbolta hosszan hirdeti az Isten sokféle bölcsességét. Ha a mai ember a tévé és az igen hasznos számítógép helyett este a csillagos égboltra tekintve fekélné le, nem félné annyira sem a haláltól, sem a saját felajzott vágyaitól, amelyek foglyaként vergődik és robotol mindennap, hogy azokat betöltse.

A Biblia nem tankönyv, hogy azt megtanuljuk, bebiflázzuk, hogy legyen mit a másik fejéhez vágni, ha az illető nem

aszerint él. De meg kell szólaltatni azt odaadó hűséggel, miként egy jó zenész játszik a hangszeren, hogy az Isten üzenete hiánytalanul és torzulásmentesen eljusson minden emberhez.

Én – ha tanulhatok még – attól akarok tanulni, aki az eget és a földet, a tengert és a vizek forrásait teremtette. Olvasni akarom az Isten beszédét a Bibliában, az isteni gondviselés megtapasztalása nyomán és a természetben, amelyet az Úr kitár előttem itt, a gyergyói havasok között is. De vajon mit olvasok ki a leégett hegyoldalakból, a megmaradt facsonkok miről mesélnek nekem és a fiaimnak. A szennyezett környezet felsír a szeméttől a Teremtőhöz, és vajúdik, nyög, amíg az Isten drámai módon végül is közbe fog avatkozni, hogy a magától elszállott haszonelvű ember ne tegye tönkre azt, ami még maradt a Gyergyói-medencéből.

Viszont attól tartok, hogy későn fog megtörténni ez a beavatkozás, és akkor is csupán Isten hívő népe érdekében. A természetünk és természeti környezetünk lassú lepusztulását azonban lépésről lépésre szemlélni fogjuk, mint az önzésünk következményeit, amely az éghajlatváltozásban, a globális felmelegedésben és a szaporodó viharokban is már tetten érhető. Mindezekért természetesen nem csupán és nem elsősorban egy kis város lakossága vagy egy maroknyi nép a felelős. Itt összeadódik a sok kis emberi önzés, amelyből ma már egy világméretű önzés lett (vö. Jak 1,15). Az egyes embernek és nekünk egyenként azonban van választási lehetőségünk – megvallva bűneinket – ahhoz az élő Istenhez kiáltani, aki az eget, a földet, a tengert és a vizek forrásait teremtette (vö. Jel 14,7 és Kiv 20,11), tenni valamit, ami erőnkől és képességeinkből telik azért, hogy óvjuk és védjük környezetünket, érdeinket és vizeinket.

A hívő emberek tudják, hogy a buzgó imádságra megtörténnék dolgok, amelyek egyébként sohasem történnének meg.

A jó Isten vissza tudja fogni még a „pusztító szeleket” (vö. Jel 7,1: viharokat, háborúkat, a társadalomban végbemenő negatív következményekkel járó folyamatokat stb.), hogy minden ember meghallja ezen a földkerekségen az „örökkévaló evangéliumot” (vö. Jel 14,6 / Mt 24,14). Azért, hogy a valamennyi ember a teremtő Isten mellett dönthessen, a megváltást hitben elfogadja, és ennek erejéből a jellemében Krisztushoz hasonlóvá válva örök élete legyen (vö. Mt 24,14 / Jel 14,6).

Jó lenne a gyergyói embernek is elszakadni egy-két napra a munka és az élet megszokott kerékvágásától, és kimenni a Szent Anna-kápolnához, a Szármány hegyére, a Pricskére vagy a Délhegyre, hogy önmagával és mindennel megbékélve térhessen vissza munkája, otthona és szerettei körébe.

A borvítól az örök életre szökellő vízforrásig

Földünk lakosságához képest az iható édesvíz csekély és egyre kevesebb. Afrikai Kongóban például számunkra beláthatatlan mélységből hozzák fel az ivóvizet, miközben a Gyergyói-medencében több helyen is magától tör fel a semmi mással nem pótolható borvíz és az édes forrásvíz.

Az elkövetkezendő években, évtizedekben komoly küzdelem és konfliktus várható nemzetközi szinten is azért, hogy mely hatalom fogja az édesvízkészletek javát valamilyen formában birtokolni. A gyergyói ember mit sem sejt ebből, amikor merít a csomafalvi borvízből, vagy amikor megízleli az újfalvi és a remetei borvizet. Mindegyik vidék a saját vizére esküszik, hogy az a jobb és nem a másik, miközben mindegyiküknek igaza van. Csak az a kérdés, hogy ezek a vizek meddig maradnak a mieink? Vajon becsüljük-e eléggé őket? Becsüljük-e azt a gazdát, aki megengedi, hogy az udvarán a kútjából hordjuk a vizet? Becsüljük-e a Teremtőt, aki ezt mind nekünk adta? Mennyivel tisztább lenne a gondolkodásunk és csendesebb az otthonunk légköre, ha a nyár hevében borvízzel és nem sörrrel oltanánk a szomjunkat. Tudom, emiatt sokan megköveznének engem, de én csak azt írom le, ami az evangéliumban van. Szamaria vidékén, Szikar városában Jézus is megszomjazott, és egy hanyattatott életű asszonytól kért vizet inni. Ott pihen a kútnak dőlve az isteni Mester, aki valóságos teremő az Atyával együtt (vö. Kol 1,15–16), és fáradt emberként vizet kér egy olyan nőtől, akinek már öt férje volt. Aki ezt a képet szemléli és megérti, örökre távol marad minden büszkeségtől és fennhőjázástól. A mindenség Ura tud kérni, tud kezdemőyezni és szeretni.

Jézus úgy szólítja meg a samariai asszonyt, hogy vizet kér tőle, azért, hogy az örök élet vizét kínálja fel neki. Az asszony lépésről lépésre megérti, hogy ez az izraelita férfi (vö. Jn 4,9) nagyobb, mint Jákob pátriárka (vö. Jn 4,12), Úr ő (vö. Jn 4,15) és próféta (vö. Jn 4,19), sőt maga a Messiás (vö. Jn 4,25–26). Mindez egy kút mellett egy négyszemközti beszélgetésben és a vízről való társalgás közben válik világossá az asszony számára.

„Mindaz, aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé nem szomjazik meg, hanem a víz, amelyet adok neki, örök életre szökellő vízforrás lesz benne” – mondta Jézus (Jn 4,14). Víz nélkül nincsen élet! De Szentlélek nélkül sincsen istengyermeki élete egyetlen embernek sem. Az örök életre szökellő vízforrás a szívben az a kútfő, amely a Jézus Krisztusba vetett hit által közvetlen, élő és folyamatos kapcsolatban van a jó Istennel. Nem kívülről, hanem belülről ad életet, reményt, örömet és békeséget bármilyen körülmények között. Ez a kapcsolat a szívünkbe (elménkbe) árasztott Isten Lelke által lehetséges. Aki ebből a vízből egyszer is ivott, nem kívánja a limonádét, amelytől ismételten csak megszomjazik és mind szomjasabb lesz. Normális ember nem iszik limonádét és lötytyöt, ha egyszer ihat forrásvizet is. Mi ez a szirup vagy limonádé? Minden olyan szórakozás, amitől nem megpihen az ember, hanem elfárad és kiég. Hogyan lehet kikapcsolódni és megpihenni olyan szórakozástól, ivászattól és kicsapongástól, amitől az ember még fáradtabb lesz, és szüksége van még egy napra, hogy össze tudja szedni magát. Ez a szirup. Aki szirupot iszik, az ismét megszomjazik. Mint ahogyan nem cserélném fel a csomafalvi borvizet kólával, úgy az istengyermeki életet sem érdemes lecserélni még egy pillanatig sem olyan élvezetekre, amitől

az ember nem több, hanem egyre kevesebb és egyre csökevényesebb lesz. Sajnos mégis ezt tesszük mindannyian, amikor nem az Isten életre hívó szavára, hanem a körülményeknek, a környezetünknek és a belső nem hiteles vágyainknak engedünk. Igen, az ember elcsökevényesedik, elsatnyul, eltesped a bűneiben, és a megromlott életmód következménye az lesz, hogy már jobban kívánjuk a limonádét, mint a borvizet.

A számai asszony egyre szerencsétlenebb és megvetettebb helyzetbe került azzal, hogy öt férje volt, s akivel akkor élt, az sem volt a férje (vö. Jn 4,18). Dél tájban ment a kútra meríteni, hogy ne kelljen senki megvető vagy élcelődő szavait hallania, és a kútnál Jézus várta, hogy megmentse őt. Ilyen az Isten hozzánk. Akkor hajol le értünk, amikor a legnagyobb szükségét érezzük, hogy velünk legyen, vagy amikor elmenekülnénk az emberek elől, sőt még önmagunk elől is, akkor az Isten váratlanul átölel. „Amikor elhagytak, amikor lelkem roskadozva vittem, csendesesen és váratlanul átölelt az Isten” – írja Ady, nagy költőnk. Akkor tud ez megtörténni, hogyha engedünk a hívásának.

Ha figyelmesen elolvassuk ezt az evangéliumi szakaszt (vö. Jn 4,4–26), fel fog tűnni, hogy ez az asszony bár vízért jött a kúthoz, mégsem merített abból, sőt még az edényét is ott hagyta a kútnál, mert megtalálta az örök életre szökellő vízforrást, amely a hit által buzogott fel az ő szívéből, mert elment és elmondta a városban mindenkinek, hogy megtalálta a Messiást. Ez az asszony, aki korábban félt az emberek megvetésétől, éppen ő lett Krisztus küldötte. Lehetett ennek az asszonynak valami az arcán és a hangjában, hogy az emberek mégiscsak kitértek Jézushoz, hogy hallgassák Őt. Vajon, ha valaki ránk néz, Isten küldöttét látja bennünk, vagy karikatúrát, bohócot, aki jól játssza magát az emberek előtt? Lehet így

élni, langyos keresztényként, de az emberek nem fognak ettől a bűneikkel Jézushoz menni. A számáriai asszony viszont ivott az örök élet vizéből, és már nem volt szomjas a másokra.

Bizonyára ez az asszony még sokszor merített az élete folyamán Jákob kútjából, de az örök élet kútfejeének forrását nem vesztette el azzal, hogy tovább folytassa azt az életformát, ami hiábavaló (vö. 1Pt 1,18-at a Károli és a protestáns új fordításban). Nem kell neki a limonádé, még ha nagy is a reklám körülvette, még ha hangosbemondóval hirdetik is, még ha mindenki azt iszik is. Megtanulta, hogy az élet vize csendes, őszinte beszélgetésben és imában tör fel a mélységből, hogy minden arra szomjazó ember oltani tudja a szomját. Urunk Jézus ezt mondja a Jelenések könyve végén: „Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég. Én a szomjazónak adok az élet vizének forrásából ingyen. Aki győz, örökségül nyer mindent, és annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem.” (Vö. Jel 21,6–7) Ezért ne forduljunk kiszáradt és repedt kutakhoz az örök élet vizéért, mert az Jézusban és az Atyánál található, aki maga az Élet és az életünk forrása. Aki olyan kutakhoz fordul, amelyik nem tartja a vizet, az maga is kiszáradt és értéktelen ember lesz elsősorban önmaga, majd az ítéleten végül az Isten szemében is.

Milyen jó a gyergyói embernek, hogy tudja tapasztalatból: jobbak a borvizei, mint a cukros és az émelygős limonádé. Nem kell vízre költenie, mert ingyen van az. Valaki adja már évszázadok óta nekünk ezt a jó ivóvizet. Azóta folyik-folyik éjjel és nappal, nem áll meg, még nem fogyott el, olyan, mint az Isten irántunk való szeretete. Nem kerül semmibe, csak meríteni és inni, inni kell belőle! Amikor a jó borvizet isszuk, gondoljunk arra, hogy ez a víz a garanciája annak, hogy van örök életre feltörő forrásvíz is, amely Isten élete bennünk, hogy az örömünk és békénk olyan üdítő legyen, mint a felszálló

vízbuborék a borvizeinkben. Nincs szebb és jobb annál! Ezért én csak ezt a vizet akarom inni, a családomnak is ezt ajánlom, gondolom, kedves olvasó, te is így vagy ezzel.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Bp., 2002. / Szent Biblia, fordította: Károli Gáspár, Bp., 2002. / Görög-magyar Újszövetség, Istennek az Újszövetségben adott kijelentése, Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27. rev. kiadása, és az 1975. évi új fordítású Biblia javított kiadása (1990). Kiadja a Magyar Ref. Egyház Kálvin János Kiadója, Bp., 2008.

Pillanatképek Gyergyószentmiklósról

Most már hét éve annak, hogy családommal együtt Magyarországon élünk, de minden évben húsvétkor és nyaranta hazalátogatunk Gyergyószentmiklósra. Vegyes érzelmek kíséretében járom a várost és beszélgetek azokkal, akiket ismerek. Abból adódóan, hogy az utóbbi években a Szentírással mélyebben foglalkozom, illetve hittanári végzettségem van, természetes, hogy a látásmódom a Gyergyót és az itteni gondolkodásmódot, észjárást illetően ennek megfelelően formálódott. Inkább benyomások vannak bennem anélkül, hogy minden egyes esetnek a konkrét hátterét és valóságát ismerhetném. Ezért sem bírálni, sem dicsérni nem fogok senkit, mivel az Isten szava arra tanít, hogy „mindenkit tiszteljetek” (vö. 1Pt 2,17). Ezzel együtt bizonyos közügyeket érintően azért van határozott véleményem.

Ahogyan a főbb utcákat járom, azonnal feltűnik az utak elégtelen állapota. Évek óta alig történt valami előrehaladás az utak karbantartását illetően. Előrelépésnek tartom viszont azt, hogy legalább a Salamon Ernő Gimnázium előtti járdát és a Virág negyedben a Sugár út egyik járdáját egy rövidebb szakaszon szépen lekövezték. A kultúrház környékén eső után tócsa tócsát ér, de már annak is tudok örülni, hogy megjelent az épület mellett néhány pad és kuka. Kifejezetten impozánsnak tartom, és a város díszének azt, hogy a városi könyvtárral szemben lévő tornyos (Kós Károly tervezte) magánházat a tulajdonos kívülről felújította. A Szent Miklós katolikus templom és az örmény plébánia közötti útszakaszon is van egy-két szépen rendbe hozott régi épület (például a közbirtokosság épülete), amelyek az elmúlt századok építészetének a nyomait

őrzik. Pár éve Puskás Attila volt örmény vikárius pap jóvoltából az örmény plébánia az udvarral együtt valósággal újjászületett. Gyönyörködtető a szemnek az, hogy a törvényszék épülete is jól néz ki, és a vele szemben lévő Pizza-Joe ellátását is európai színvonalúnak találtam. A Fogarassy Mihály és a Vaskertes iskola is új arcot öltött, a Kós Károlyt – ahol korábban tanítottam –, még nem volt alkalmam megtekinteni. Pár évvel korábban húztak a Vaskertes iskolára még egy emeletet. A tető bontásakor döbbenet láttam, hogy a régi cserepeket mind a földre dobálták és összetörték, ahelyett, hogy azt valamilyen módon még felhasználták vagy értékesítették volna. Ezt a pazarlást nem tudtam elfogadni.

Örömmel értesültem arról is, hogy Virág negyed fűtőházát felújították. A városvezetés körüli botrányban viszont sem állást foglalni, sem részt venni nem óhajtok. Nem is tehetem, mert nem élek itthon és nem ismerem a konkrét tényeket, sem azt, ami azok mögött van. Emiatt ettől elhatárolódom. Én abban tudok felelősséget vállalni, amit hétről hétre az „Evangélium – heti örömhír” című rovatban írok. Ez a saját területem, jelenleg ezzel tudok még egy ideig szolgálni a Gyergyómedence és Csíkszereda olvasóinak.

Ami régóta aggaszt, az nem más, mint az a tény, hogy a Békény-patak mentén a kanalizálás nagy része még nincsen megoldva egy olyan korban, amikor a víz az egész világon egyre nagyobb kincs lesz. Nem beszélve arról, hogy ami a Marosba ömlik és folyik Vásárhely felé, azt mind lennebb tisztítják és ivóvízként használják. Tudom, hogy ma modern és hatékony a víztisztítás technológiája, de például a mosópor és a gyógyszer származékai a tisztított ivóvízben is kimutathatók, és ez mérgező.

Az erdeink továbbra is fogyatkoznak. Vannak csemeteültetvények is mutatóban, de nekem nem úgy tűnik, mintha ará-

nyos lenne a kivágott, letarolt, leégett fenyőerdőrészek aránya a kis ültetvényekkel. Az idén húsvétkor hazalátogattunk – a szüleim hétvégi háza mögött olyan fakitermelés történt a hegyoldalból, hogy a hétvégi házunk környékét is összetörték. A fatörzseket elszállították, a gallyakat otthagyták, a vizesebb területen pedig gázolajfolt éktelenkedik ma is. A fakitermeléssel a kővel kibetonozott tűzhelyet összetörték, a ház melletti sűrű fenyőfacsemetéket – ami az oldal dísze volt és a hegyről lefolyó vizet is megfogta – egy elszalasztott farönkkel mind letörték. A kis ház mögötti piciny forrás szinte teljesen elapadt. A kisfiaim siratták a rombolás következményeit, bennem azonban mára már nem maradt negatív érzés senkivel szemben sem. Én hálát adtam a jó Istennek azért, hogy a kicsi ház épségben megmaradt, azzal a tudattal, hogy ennél még nehezebb idők jönnek.

A városképen általánosan az látszik, hogy az egyének, egyesek gazdagodnak, a többség azonban egyik hónaptól a másikig él. Ez meglátszik a magánházakon és a tulajdonosok autóin. Volt tanítványaimmal, volt szomszédokkal és idősebbekkel is elbeszélgetek, s az tűnik fel, hogy az emberek egymással szemben érzéketlenebbek lettek. Otthagyják például az elesett biciklist az útszélén a négyes kilométernél, és egy-egy balesetnél is a legtöbben továbbhajtanak, hogy ne kelljen felelősséget vállalni senkiért és semmiért, holott emberéletekről van szó. Urunk Jézus kétezer éve figyelmeztette övéit, hogy eljön a végső idő, amikor „a gonoszság megsokasodik, és a szeretet sokakban meghidegül” (Mt 24,12). Ma ennek a folyamatnak lehetünk a tanúi.

Vannak munkahelyek, ahol a munkások elapasztott bére hangtalanul kiált fel az égre, és ennek következtében némelek meggazdagodtak. Az Élet Ura jól tudja ezt, és a mennyei

könyvekben ezekről is pontos feljegyzések készülnek az ítélet napjára. Van viszont olyan vállalkozó is, aki részt vesz tudásával és anyagi eszközökkel is abban, hogy a térségben enyhítse a nyomort, vagy „emeljen”, segítsen, ahol tud. Ezekről is feljegyzések készülnek az Élet Nagy Könyvében, mert Krisztus így szól majd hozzájuk: „éhes voltam és ennem adtatok..., ruhátlan voltam és felruháztatok...” (Vö. Mt 25,35–36)

Én személy szerint nem a város külsejét és anyagi helyzetét tartom a leginkább lesújtónak, hanem azt a tényt, hogy nem vagyunk hajlandók szembenézni saját magunkkal és állapontunkkal. Úgy sosem lehet emberibb életet élni, hogy folyton másokhoz viszonyítom magamat, csak úgy, ha Isten kegyelméből ma jobb ember szeretnék lenni, mint amilyen tegnap voltam, és ezért hajlandó vagyok tenni is valamit. Például időt szánok a munkásomra, a szomszédra, az elfelejtett rokonra, és segítek ott, ahol tudok, ami erőmből telik. Ehhez a hozzáálláshoz nem kell sem vagyon, sem végzettség. Ehhez emberség kell. Tudomásomra jutott, hogy a szülővárosomban is érvényesítik a kis vállalkozásokkal szemben az uniós követelményeket és törvényeket. Ha valaki ennek nem tud határidőre megfelelni, nemcsak hogy bezárhat, de még jól meg is büntetik. Ezzel szemben egy németországi kétcsillagos panzió lerobbant vagy sosem fejlesztett állapotban is működhet már négy-öt éve, annak lehet. Ezek szerint az uniós követelményeket egyoldalúan érvényesítik, és így a kelet-európai országok a nyugat gyarmataivá válhatnak. Én attól tartok, hogy amikor az európai uniós álom szétpukkan, itt a nemzetek és nemzetiségek egymásnak fognak esni. Amíg fönnyelhet tartani a látszatot és a reményt, hogy „egy nagy összefogással” még lehet jobb is, addig a feszültségek még elterelhetők. Amint azonban kiderül a valóság, a problémák megsokszorozódnak és az ezt megoldó kész-

ségünk és türelmünk mind kevesebb lesz. Ennek a fényében nem tarom járható útnak a túlzott nemzeti törekvéseket, s az ezeket gerjesztő rendezvényeket sem. Értelmesebb először embernek lenni, azután valódi kereszténynek, és az csak természetes, hogy székelyek is vagyunk. Ezt nem kell senkivel szemben hangsúlyoznom, mert minél inkább hangsúlyozom, annál inkább gyanús, hogy más belső értékeim talán alig vannak. Az az ember, aki nem képes önmagáról megfeledkezni és másokért élni, az többet árt, mint használ – úgy a környezetének, mint a társadalomnak.

Természetesen én is jobban örülnék, ha a városunk és annak lakossága gazdaságilag és morálisan jobb helyzetben lenne, de mit tegyek? Szeretem így is, mert az én szülővárosom, és mert Krisztus is erre tanított. A magam területén pedig tenni is akarok az itt élő gyergyói emberért, amennyiben valaki erre igényt tart, és hajlandó azt el is fogadni.

Hogyan olvassuk a Bibliát?

(A Biblia-olvasás biblikus alapelvei)

- Szükséges, hogy az Úr megnyissa értelmünket az Írások megértésére, ezért Biblia-olvasás előtt mindenképpen imádkozzunk a Szentlélek vezetéséért: Lk 24,25–27.44–45; ApCsel 16,13–14; Jn 16,13; 14,16–17.26. Mivel szükségünk van a Szentlélekre, ezért imában kérjük az Atyától, Jézus nevében.
- Kik érthetik meg a Biblia üzenetét, és annak igéit? Akik megtérnek a hamisságból: Ézs 59,20–21; Akik Isten szavának tekintik azt, nem csupán emberi szónak: 1Tessz 2,13; Mt 4,4; Mt 13,11–15.
- A Bibliát nemcsak olvasni, de módszeresen kutatni kell, hogy megtaláljuk benne a rejtett kincset. A Biblia szántóföldhöz hasonlít: Mt 13,44.52 (az ó és az új ebben az esetben jelentheti az Ó- és az Újszövetséget is); Péld 2,1–6.
- Az ó- és újszövetségi Szentírás egyformán Isten szava, és mindkettőt kutatni kell! Az Ószövetségben Krisztus Lelke ugyanúgy szólt, mint az Újszövetség lapjain. A teljes Biblia Isten Lelkétől ihletett (lehelt): 2Pt 1,19–21; 2Tim 3,16–17; Lk 24,25–27.44–45; Mt 4,4; 1Pt 1,10–11.
- A Biblia magyarázza önmagát! Nem szükséges külön magyarázó testület, tanítóhivatal, amelyik beékeli magát Isten és az ember közé, és amely csak egy meghatározott szemüvegen keresztül akarja láttatni az Isten igéjét. Mindez torz látásmódhoz és torz hitélethez vezethet. (Lásd a „viszont meg van írva” elvet Mt 4,7-ben Jézusnál.)
- Szükséges naponként tudakozni az Írást – ApCsel 17,11!
- Fejezetről fejezetre vagy könyvről könyvre haladjunk. Nem a sok ismeret „elégít meg”, hanem az, hogy ha megértettünk

valamit a Biblia összefüggései alapján, és azt napközben is forgatjuk a szívünkben (Lk 2,49–51; Lk 8,15).

- Jézus felszólított minket: „aki olvassa, értse meg!” (Mt 24,15)
A Biblia belső összefüggéseinek a megértése Isten Lelkének segítségével a legmagasabb rendű szellemi tevékenységet, erőfeszítést igényelheti. Mindezzel az ember gondolkodása és összehasonlító képessége elmélyül, és az az adottsága, hogy helyes következtetéseket vonjon le, fejlődni fog.
- „Az Írás fel nem bontható!” (Jn 10,35) A Biblia egységes egész, ahhoz nem szabad hozzátenni, sem elvenni abból: 5Móz 4,2; Jel 22,18–19; Péld 30,5–6.
- „A szó szerinti értelem az igazi, ebben van erő, tanítás és tudomány.” (Luther) A tömör, jelképes értelem esetén mindig ott van a magyarázati kulcs is a szövegben (pl.: Jel 17,1.15; Jel 12,3.9; Mt 16,6–12.
- Nem kell szó szerint venni azt, ami nyilvánvalóan jelképes: Mt 16,6, majd 11–12; Mt 15,11 magyarázata: Mt 15,15–20.
Pascal szerint két tévedést kerülünk el:
 - „mindent betű szerint értelmezünk”,
 - vagy „mindent rejtett értelme szerint akarunk értelmezni”.
- „Meg van írva” (Mt 4,4) és „viszont meg van írva” (Mt 4,7).
Mint ahogyan a méhek az egyik virágról a másikra szállnak, és gyűjtögetik a virágport, így kell a Biblia-olvasónak is igéről igére tanulmányozni egy-egy témát. Pl. a halottak állapota: Fil 1,23; vö.: 2Tim 4,6–8; 1Tessz 4,15–16; 1Kor 15,51–52; Dn 12,13 stb.
- Vegyük figyelembe a szövegkörnyezetet az adott könyvön belül, majd a Biblia egészét is szem előtt tartva egy-egy kérdésben. Ószövetségi igénél: nem idézi-e valahol az Újszövetség? Újszövetségi igénél: nem foglal-e magában egy-egy ószövetségi hivatkozást?

- Nézzük meg az igevers alatt az apró betűs hivatkozásokat (pl. Károli fordításánál). Találjuk meg a párhuzamos igehelyeket egy jó konkordancia segítségével.
- „Sohasem olvastátok az Írásokban?” (Mt 21,42; Zsolt 118,22–23; Ézs/Iz 28,16) Egy Biblia-vers kis részletére kell irányítani a figyelmünket, akár csupán egy-két szóra, hogy azt észrevegyük: Mt 22,41–46; Mt 21,42–45; vö. Zsolt 101,1; 1Pt 2,3–8.
- „Ezek azok, amelyek bizonyágot tesznek rólam.” (Jn 5,39) Mondhatnánk azt is, hogy az Írásnak egyetlen témája van: a megváltás műve, és egyetlen középpontja: a megváltó Jézus Krisztus személye – Jn 5,46–47; Lk 22,27.44; Jn 12,41 (Ézsaiás/Izaiás Krisztusról).
- „Avagy nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek sem az Írásokat, sem Istennek hatalmát?” (Mk 12,24) A Biblia ismerete és az Úr vezetése nélkül az ember csak tévelyeg ezen a Földön. Az Isten hatalma pedig képessé teszi az együgyű embert is arra, hogy a Szentírás igéi által bölccsé legyen (vö. Zsolt 19,8 a Károli ford. szerint).
- „Nem a ti dolgotok tudni azokat, amelyeket Isten a maga hatalmába helyezett.” (ApCsel 1,7; 5Móz 29,29) „Olyan titkokat illetően, amelyek az emberi értelmet meghaladják, hallgatni arany.” (Ellen G. White) „Ha a Biblia nem tartalmazna olyan kijelentéseket Istenről, amelyeket nem foghatunk fel, ha véges gondolkodásunkkal könnyen megérthetnénk Isten nagyságát és fenségét, akkor a Biblia nem hordozná magán az isteni szerzőség hitelességének pecsétjét.” (Uő.)
- Szerezzünk be 3–4 féle Biblia-fordítást, egy-egy szöveg alapos olvasásánál nézzük meg a különböző fordításokat, és vessük azokat egybe egymással. Ez azért szükséges, mert nincsen tökéletes Biblia-fordítás – csak az eredeti szöveg sugalmazott.

És azért is szükség van erre, mert sajnos létező valóság, hogy egy-egy felekezet a Bibliát a kritikus szakaszoknál saját tanításának, dogmáinak megfelelően fordítja, és nem az eredeti szövegnek megfelelően – a többi igehelyen viszont jó lehet annak a fordításnak a szövege is. Ha nem tudunk héberül vagy görögül, de beszélünk-olvasunk angolul, akkor egy jó angol fordítás is segítségünkre lehet az összehasonlításban.

- A későbbiek során, ha meglátunk összefüggéseket, és olvasás közben eszünkbe jutnak más igehelyek, akkor azokat ceruzával beírhatjuk a Bibliánk lapjának a szélére, hogy máskor is a szemünk előtt lehessen. Így lehet egy „munka-Bibliánk”, és lehet egy olyan is, amelyikbe sohasem írunk semmit sem. Nem a bejegyzetelés a Biblia iránti tiszteletlenség, hanem az, hogy ha valaki meghamisítja, elferdíti annak igéit és eredeti jelentését.

- „Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómrá” – mondja Jézus (vö. Jn 18,37b; Jn 7,17); sokan vannak viszont, akik nem fogadták be az igazságnak szeretetét a saját üdvösségük érdekében: 2Tessz 2,10–12.

Áldott Biblia-tanulmányozást kívánok!

Utószó

„Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útjaitok az én útjaim, így szól az Úr! Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én útjaim útjaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál! Mert amint leszáll az eső és a hó az égből, és oda vissza nem tér, hanem megöntözi a földet, és termővé, gyümölcsözővé teszi azt, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek: Így lesz az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem” – mondja az Úr (Iz 55,8–11).

A bibliai könyvcímek rövidítése

ÓSZÖVETSÉG		Habakukk próféta könyve	(Hab)
		Szofoniás próféta könyve	(Szof)
Teremtés könyve	(Ter)	Aggeus próféta könyve	(Agg)
Kivonulás könyve	(Kiv)	Zakariás próféta könyve	(Zak)
Leviták könyve	(Lev)	Malakiás próféta könyve	(Mal)
Számok könyve	(Szám)		
Második Törvénykönyv	(MTörv)		
Józsue könyve	(Józs)		
Bírák könyve	(Bír)	ÚJSZÖVETSÉG	
Rút könyve	(Rút)	Máté evangéliuma	(Mt)
Sámuel 1. könyve	(1Sám)	Márk evangéliuma	(Mk)
Sámuel 2. könyve	(2Sám)	Lukács evangéliuma	(Lk)
Királyok 1. könyve	(1Kir)	János evangéliuma	(Jn)
Királyok 2. könyve	(2Kir)	Apostolok cselekedetei	(ApCsel)
Krónikák 1. könyve	(1Krón)	Rómaiakhoz írt levél	(Róm)
Krónikák 2. könyve	(2Krón)	Korinthusiakhoz írt 1. levél	(1Kor)
Ezdrás könyve	(Ezdr)	Korinthusiakhoz írt 2. levél	(2Kor)
Nehemiás könyve	(Neh)	Galatákhoz írt levél	(Gal)
Eszter könyve	(Eszter)	Efézusiakhoz írt levél	(Ef)
Jób könyve	(Jób)	Filippiekhez írt levél	(Fil)
Zsoltárok könyve	(Zsolt)	Kolosszeiekhez írt levél	(Kol)
Példabeszédek könyve	(Péld)	Tesszaloniekhez írt 1. levél	(1Tessz)
Prédikátor könyve	(Préd)	Tesszaloniekhez írt 2. levél	(2Tessz)
Énekek éneke	(Én)	Timóteusnak írt 1. levél	(1Tim)
Izajás próféta könyve	(Iz)	Timóteusnak írt 2. levél	(2Tim)
Jeremiás próféta könyve	(Jer)	Titusznak írt levél	(Tit)
Jeremiás siralmi	(Sír)	Filemonnak írt levél	(Filem)
Ezékiel próféta könyve	(Ez)	Zsidókhoz írt levél	(Zsid)
Dániel próféta könyve	(Dán)	Jakab apostol levele	(Jak)
Ózeás próféta könyve	(Óz)	Péter apostol 1. levele	(1Pt)
Joel próféta könyve	(Jo)	Péter apostol 2. levele	(2Pt)
Ámosz próféta könyve	(Ám)	János apostol 1. levele	(1Jn)
Abdiás próféta könyve	(Abd)	János apostol 2. levele	(2Jn)
Jónás próféta könyve	(Jón)	János apostol 3. levele	(3Jn)
Mikeás próféta könyve	(Mik)	Júdás apostol levele	(Júd)
Náhum próféta könyve	(Náh)	Jelenések könyve	(Jel)

Megjelent a szerző kiadásában
(pongorobert@gmail.com)
Borítóterv: Füleky Adrienn
Címlapfotó: Horváth Gábor
Nyomdai előkészítés: Hommer Attila
Készült a Reménység Alapítvány nyomdájában (Nágocs)

ISBN 978-963-08-9519-4